

NO TEXTILE WASTE TO WASTE

Arvon luominen sidosryhmille
tekstiilikeräyspalvelukonseptissa

Sonja Lavonen

Pro Gradu -tutkielma

Taiteiden tiedekunta

Muoti, tekstiilitaide ja materiaalitutkimus

2023

Lapin yliopisto

Tiedekunta: Taiteiden tiedekunta

Työn nimi: No textile waste to waste - Arvon luominen sidosryhmille tekstiilikeräyspalvelukonseptissa

Tekijä/-t: Sonja Lavonen

Koulutusohjelma/oppiaine: Muoti, tekstiilitaide ja materiaalitutkimus

Työn laji: Pro gradu -tutkielma/Maisteritutkielma

Sivumäärä, liitteiden lukumäärä: 143 + liitteet 26

Vuosi: 2023

Tiivistelmä:

Vaatteiden ja tekstiilien tuotanto on viimeisen 15 vuoden aikana kaksinkertaistunut ja määrän uskotaan tulevaisuudessa vain nousevan. Kasvava teollisuus kuluttaa luonnonvaroja, joten Euroopan Unionissa on tehty päätös irrottautua lineaarisesta talousmallista ja siirtyä kohti kokonaisvaltaista kiertotaloutta. Tekstiilejä pidetään neljänneksi resurssi-intensiivimpänä jätelajina, minkä osalta ei vielä täysin noudateta EU:n jätehierarkiaa. Tästä syystä Euroopan komissio on tehnyt ehdotuksen jätepuitedirektiivin tekstiilituottajien ja -maahantuojien tuottajavastuulaista.

Lain näkökulmasta ollaan muutoksen tiellä kohti kiertotalousyhteiskuntaa, mutta kiertotalouden toteutuminen vaatii myös kuluttajien osallistamista sekä kiertotalouden palveluiden ja tuotteiden rakentamista niin, että kuluttajat ottavat ne käyttöön. Yksi tapa sitouttaa kuluttaja on palvelumuotoilun keinoja käyttäen. Palvelumuotoilun syvintä ydintä on arvonluonti ja arvon ollessa tarpeeksi merkittävää, se sitouttaa sen käyttäjää.

Tekstiilikeräykset ovat yksi osa tekstiilien kiertotalouden toteutumisessa, mutta niiden käyttöön liittyy vielä paljon kuluttajien kokemia haasteita sekä ennakkoluuloja. Myös tekstiilejä vastaanottavilla organisaatioilla on omat haasteensa tekstiilien herkän pilaantumisalttiuden sekä kuluttajien lajittelutottumusten kanssa. Tässä tutkielmassa pohditaan pystyisikö palvelumuotoilun keinoin muovaamaan tekstiilikeräyksiä palvelukonseptina. Palvelun kehittämisen apuna on teoreettinen malli Tekstiilikierrätyspussin konseptista, jonka tarkoitus olisi helpottaa sekä kuluttajien että tekstiilejä lajittelevien osuuksia palveluketjun eri osissa. Tekstiilikeräyksiä kehittämistä lähestytään arvon muodostumisen näkökulmasta. Aineisto on kerätty kuluttajakyselyllä ja tekstiililajittelijoiden kyselyllä, joiden tuloksia analysoidaan arvon muodostumisen elementtejä hyödyntäen.

Arvoa kuluttajille sekä tekstiililajittelijoille pystyttäisiin luomaan, kun palvelun ominaisuudet yhdistyisivät sidosryhmien tarpeisiin ja odotuksiin. Näitä pystyttäisiin parantamaan tekemällä keräyspisteistä saavutettavampia, lisäämällä tiedotusta sekä muovaamalla lajitteluohjeita molempia osapuolia paremmin hyödyttäväksi.

Avainsanat: Kiertotalous, tekstiilikierrätys, tekstiilijäte, tekstiilikeräys, arvon luominen, palvelumuotoilu, palvelukonsepti, uudelleenkäyttö, kuluttajatutkimus

Suostun tutkielman luovuttamiseen kirjastossa käytettäväksi X

University of Lapland

Faculty: Faculty of Art and Design

The title of thesis: No textile waste to waste – Creating value for stakeholders in the textile collection service concept

Author: Sonja Lavonen

Degree programme/subject: Fashion, textile art and material research

The type of work: Pro gradu thesis

Number of pages: 143 + appendixes 26

Year: 2023

Summary:

The production of clothes and textiles has doubled in the last 15 years, and it is believed that the amount will only increase in the future. The growing industry consumes natural resources, so a decision has been made in the European Union to break away from the linear economic model and move towards a comprehensive circular economy. Textiles are considered the fourth most resource-intensive type of waste, which is not yet fully processed in accordance with the EU's waste hierarchy. For this reason, the European Commission has made a proposal on the producer responsibility law for textile producers and importers of the waste framework directive.

From the point of view of the law, we are on the path of change towards a circular economy society, but the realization of a circular economy also requires the participation of consumers and the construction of circular economy services and products so that consumers adopt them. One way to engage the consumer is using service design methods. The core of service design is value creation, and when the value is significant enough, it engages its user.

Textile collections are one part of realizing the circular economy of textiles, but their use is still associated with many challenges and prejudices experienced by consumers. Organizations that receive textiles also have their own challenges with the sensitive susceptibility of textiles to spoilage and the sorting habits of consumers. In this thesis, we consider whether it would be possible to use the methods of service design theory to shape textile collections as a service concept. The development of the service is aided by a theoretical model of the Textile Recycling Bag concept, the purpose of which would be to facilitate the shares of both consumers and textile sorters in different parts of the service chain. The development of textile collections is approached from the point of view of value formation. The data has been collected through a consumer survey and a survey of textile sorters, the results of which are analyzed using the elements of value formation.

Value for consumers and textile sorters could be created when the features of the service were combined with the needs and expectations of the stakeholders. These could be improved by making the collection points more accessible, by increasing information and by shaping the sorting instructions to better benefit both parties.

Keywords: Circular economy, textile recycling, textile waste, textile collecting, value creation, service design, service concept, reuse, consumer research

I give a permission the pro gradu thesis to be read in the Library X

SISÄLLYSLUETTELO

KUVA-, KUVIO-, KUVAAJA- JA TAULUKKOLUETTELO	6
Käsitteet	7
1. JOHDANTO	9
1.1. Tekstiilikeräyksien ongelmat	10
1.2. Kohti kiertotaloutta	13
1.3. Tekstiilikierrätyspussin alkuperäinen konsepti	14
1.4. Tutkielman tavoitteet, rajaus ja tutkimuskysymys	16
1.5. Tutkimuksen eteneminen	19
2. TEKSTIILIEN KIERTOTALOUS – STRATEGIA, LAIT JA DIREKTIIVIT	21
2.1. Tekstiilien ympäristökuorma	21
2.2. Tekstiilien arvo kiertotaloudessa	22
2.3. Tekstiilien erilliskeräystä sekä kierrätystä koskevat lait ja direktiivit	23
2.4. Uudelleenkäyttöön soveltuvien tekstiilien kerääminen	26
2.5. Tekstiilivirrat Suomessa vuonna 2019	27
2.6. Poistotekstiilikeräys Suomessa	29
2.7. EU:n vihreän kehityksen ohjelman tekstiilistrategia ja laajennettu tuottajavastuu	31
3. PALVELUMUOTOILU TEOREETTISENA VIITEKEHYKSENÄ	35
3.1. Mitä on palvelumuotoilu?	35
3.2. Arvonluonti palvelumuotoilun avulla	37
3.3. Tekstiilikeräys palvelukonseptina	40
3.3.1. Poistotekstiilikeräys	41
3.3.2. Sosiaalisten yritysten tekstiilikeräykset	42
3.3.3. Yritysten järjestämät tekstiilikeräykset	44
3.4. Tekstiilikierrätyspussi palveluna	45
4. METODISET VALINNAT	47
4.1. Tiedonintressi ja tutkimusstrategia	47
4.2. Kuluttajat ja tekstiililajittelijat tutkimuskohteena	48
4.3. Kysely aineistonkeruumenetelmänä	50

4.4.	Kyselyiden laatiminen	52
4.5.	Kyselyiden ulkoasut ja saatekirjeet	63
4.6.	Kuluttajakysely	67
4.7.	Tekstiililajittelijoiden kysely	69
4.8.	Aineistojen analyysimenetelmät	71
4.9.	Aineistojen analyysi	73
5.	TULOKSET	75
5.1.	Kuluttajakyselyn vastaukset	75
5.2.	Avoimista vastauksista arvon muodostumisen tulkintaan	88
5.3.	Tekstiililajittelijoiden kyselyn vastaukset	108
6.	JOHTOPÄÄTÖKSET	122
7.	POHDINTA	126
	LÄHTEET	133
	LIITTEET	144
	LIITE 1 Kuluttajakysely	
	LIITE 2 Kuluttajakyselyn saatekirje	
	LIITE 3 Kuluttajakysely termit	
	LIITE 4 Tekstiililajittelijoiden kysely	
	LIITE 5 Tekstiililajittelijoiden saatekirje	
	LIITE 6 Analyysi kysymyspatteri	
	LIITE 7 Kysymys 5 taulukko	
	LIITE 8 Kysymys 6 taulukko	
	LIITE 9 Kysymys 9 taulukko	
	LIITE 10 Kysymys 13 taulukko vertailu	
	LIITE 11 Kysymys 16 taulukko	
	LIITE 12 Keskeiset elementit ja lisäelementit taulukko	
	LIITE13 Tekstiililajittelijat kysymys 10 taulukko	
	LIITE 14 Tekstiililajittelijat kysymys 11 taulukko	
	LIITE 15 Tekstiililajittelijat kysymys 16 taulukko	

KUVA-, KUVIO-, KUVAAJA- JA TAULUKKOLUETTELO

KUVAT

KUVA 1. TEKSTIILIKIERRÄTYSPUSSIN INFOPOSTERI.	64
KUVA 2. TEKSTIILIKIERRÄTYSPUSSIN VISUALISOIDUT VAIHTOEHDOT.	84

KUVIOT

KUVIO 1. NELJÄ KIERTOTALOUDEN ARVOSYKLIÄ	22
KUVIO 2. JÄTEHIERARKIA	24
KUVIO 3. ARVON MUODOSTUMISEN PYRAMIDI	39
KUVIO 4. TEKSTIILIKIERRÄTYSPUSSIN PALVELUPOLKU	47

KUVAAJAT

KUVAAJA 1. VASTAAJIEN MÄÄRÄ KYSELYYN PER PÄIVÄ	68
KUVAAJA 2. SUKUPUOLIJAKAUMA	75
KUVAAJA 3. MAAKUNNAT	76
KUVAAJA 4. IKÄJAKAUMA	77
KUVAAJA 5. VERTAILU	77
KUVAAJA 6. KÄYTETYT TEKSTIILIKERÄYKSET	78
KUVAAJA 7. HAASTEET	79
KUVAAJA 8. KYSYMYKSEN 6 VASTAUKSISSA ILMENNEET ELEMENTIT	80
KUVAAJA 9. VERTAILU	81
KUVAAJA 10. VERTAILU	81
KUVAAJA 11. UUELLEENKÄYTETTÄVIEN TEKSTIILIEN KERÄYKSIEN ETÄISYYDET	82
KUVAAJA 12. TEKSTIILIJÄTTEEN KERÄYKSIEN ETÄISYYDET	82
KUVAAJA 13. TEKSTIILIKIERRÄTYSPUSSIN ULKONÄKÖ	84
KUVAAJA 14. TEKSTIILIKIERRÄTYSPUSSIN HANKINTAPAIKKA	85
KUVAAJA 15. HINTA	87
KUVAAJA 16. VERTAILU	88
KUVAAJA 17. KYSYMYKSEN 16 VASTAUKSISTA ERITELLYT KATTOTEEMAT	89
KUVAAJA 18. KYSYMYKSEN 16 VASTAUKSISTA HAVAITUT TEEMAT	89
KUVAAJA 19. KYSYMYKSEN 16 VASTAUKSISTA ILMENNEET ELEMENTIT	90
KUVAAJA 20. TEEMAN ”TEKSTIILIKIERRÄTYSPUSSIN UUELLEENKÄYTTÖ JA KIERRÄTYS” LISÄTEEMAT	91
KUVAAJA 21. TEEMAN ”TEKSTIILIKIERRÄTYSPUSSIN UUELLEENKÄYTTÖ JA KIERRÄTYS” ELEMENTIT	91
KUVAAJA 22. TEEMAN ”HINTA” LISÄTEEMAT	92
KUVAAJA 23. TEEMAN ”HINTA” ELEMENTIT	93
KUVAAJA 24. TEEMAN ”MATERIAALI JA ULKONÄKÖ” LISÄTEEMAT	95
KUVAAJA 25. TEEMAN ”MATERIAALI JA ULKONÄKÖ” ELEMENTIT	96
KUVAAJA 26. TEEMAN ”MUUT OMINAISUUDET” LISÄTEEMAT	96
KUVAAJA 27. TEEMAN ”MUUT OMINAISUUDET” ELEMENTIT	97
KUVAAJA 28. TEEMAN ”KERÄYSPISTEET” LISÄTEEMAT	98
KUVAAJA 29. TEEMAN ”KERÄYSPISTEET” ELEMENTIT	99
KUVAAJA 30. TEEMAN ”TEKSTIILIKIERRÄTYSPUSSIN HANKINTA” LISÄTEEMAT	100
KUVAAJA 31. TEEMAN ”TEKSTIILIKIERRÄTYSPUSSIN HANKINTA” ELEMENTIT	101
KUVAAJA 32. TEEMAN ”TIETO JA OHJEISTUS” LISÄTEEMAT	102
KUVAAJA 33. TEEMAN ”TIETO JA OHJEISTUS” ELEMENTIT	102
KUVAAJA 34. TEEMAN ”EETTISET ARVOT” LISÄTEEMAT	103
KUVAAJA 35. TEEMAN ”EETTISET ARVOT” ELEMENTIT	104
KUVAAJA 36. TEEMAN ”KRITIIKKI JA KYSYMYKSET” LISÄTEEMAT	105
KUVAAJA 37. TEEMAN ”KRITIIKKI JA KYSYMYKSET” ELEMENTIT	106
KUVAAJA 38. TEEMAN ”MUUT IDEAT” LISÄTEEMAT	107
KUVAAJA 39. TEEMAN ”MUUT IDEAT” ELEMENTIT	108

KUVAAJA 40. TEKSTIILILAJITTELIJAT TYÖNKUVA	109
KUVAAJA 41. TEKSTIILILAJITTELIJAT TYÖNKUVA 2	109
KUVAAJA 42. TEKSTIILILAJITTELIJAT ORGANISAATIOT	110
KUVAAJA 43. TEKSTIILILAJITTELIJAT TYÖNKUVA 3	110
KUVAAJA 44. PILAANTUNEIDEN TEKSTIILIEN KÄSITTELLYYN KULUNUT AIKA	111
KUVAAJA 45. VERTAILU	111
KUVAAJA 46. TEKSTIILIEN PILAAJAT	112
KUVAAJA 47. VERTAILU	113
KUVAAJA 48. PAKKAUKSEN OMINAISUUDET	114
KUVAAJA 49. PAKKAUKSEN OMINAISUUDET 2	115
KUVAAJA 50. TL: KYSYMYKSEN 13 VASTAUKSISTA ERITELLYT TEEMAT	116
KUVAAJA 51. TL: KYSYMYKSEN 13 VASTAUKSISTA ILMENNEET ELEMENTIT	116
KUVAAJA 52. TL: KYSYMYKSEN 14 VASTAUKSISTA ERITELLYT TEEMAT	117
KUVAAJA 53. TL: KYSYMYKSEN 14 VASTAUKSISTA ILMENNEET ELEMENTIT	118
KUVAAJA 54. TL: KYSYMYKSEN 16 VASTAUKSISTA ILMENNEET ELEMENTIT	119
KUVAAJA 55. KULUTTAJAKYSELYN VASTAUKSISSA ILMENNEET KAIKKI ELEMENTIT	121
KUVAAJA 56. TEKSTIILILAJITTELIJOIDEN VASTAUKSISSA ILMENNEET KAIKKI ELEMENTIT	121

TAULUKOT

TAULUKKO 1. VERTAILU	83
TAULUKKO 2 VERTAILU	83
TAULUKKO 3. TEKSTIILILAHJOITUSPUSSIN VIENTIPAIKKA	86
TAULUKKO 4. TEKSTIILIJÄTTEEN KIERRÄTYSPUSSIN VIENTIPAIKKA	86
TAULUKKO 5. VERTAILU	86
TAULUKKO 6. VERTAILU	87
TAULUKKO 7. TEKSTIILIEN PAKKAUSVAIHTOEHTOJEN ESIINTYVYYS TEKSTIILIKERÄYKSISSÄ	113
TAULUKKO 8. KULUTTAJAKYSELYN VASTAUKSISSA ILMENNEET KAIKKI ELEMENTIT	121
TAULUKKO 9. TEKSTIILILAJITTELIJOIDEN VASTAUKSISSA ILMENNEET KAIKKI ELEMENTIT	121

Tälle tutkielmalle on Tex-Inno ry myöntänyt 500 € suuruisen stipendin 9.12.2022 alkuperäisen tutkimussuunnitelman perusteella. Tutkielman edetessä ja tutkimuskysymyksen muuttuessa rahoituksen kohteena ollut osio jäi kuitenkin lopulta toteuttamatta, eikä rahoitusta ole tutkielman teossa käytetty.

Käsitteet

Käsitteiden selitteet on johdettu Hanna Salmenperän ehdotuksista tekstiilijätteen yhteydessä käytettävistä termeistä, Suomen tekstiili ja muoti ry:n kiertotalouden termipankista.¹

Tekstiili

Tekstiilit valmistetaan joko luonnonkuidusta tai tekokuidusta. Luonnonkuidut jaetaan kasvi- ja eläinperäisiin kuituihin ja tekokuidut muunto- ja synteettisiin tekokuituihin. Tekstiiliä voidaan valmistaa kutomalla, neulomalla, punomalla tai huovuttamalla. Se voidaan valmistaa myös sitomalla kuidut toisiinsa kiinni kemiallisesti, mekaanisesti tai lämmön avulla. Tekstiiliä eivät ole kengät, polymeerivaaho, filmit ja niistä leikatut nauhat, laminoidut tuotteet, köydet, kuormaliinat ja kuitukomposiitit.

Uudelleenkäyttö

Uudelleenkäytössä tuotetta käytetään sellaisenaan uudelleen samassa käyttötarkoituksessa, kuin mihin se on alun perin suunniteltu. Puhtaat, ehjät, kuivat vaatteet ja tekstiilit, joissa ei ole toiminnallisia vikoja tai virheitä voidaan ohjata uudelleenkäyttöön esimerkiksi second hand - palveluiden kautta. Uudelleenkäyttö materiaalina tarkoittaa tuotteen materiaalin tai osan hyödyntämistä uuden tuotteen valmistuksessa ilman, että materiaalin rakenne oleellisesti muuttuu. (Ks. ***Kierrätys materiaalina***)

Tekstiililahjoitus / Lahjoitustekstiili

Tekstiililahjoituksilla tarkoitetaan sosiaalisille yrityksille, kuten hyväntekeväisyysorganisaatioille suuntautuvien uudelleenkäyttöön sopivien, kuluttajien tai yritysten käytöstä poistamien tekstiilien virtoja. Tekstiililahjoituksia voidaan kerätä mm. myymälöissä, ulkokeräysastioilla tai kotinoudolla.

Tekstiilijäte

Tekstiilijäte on tekstiiliä, joka ei sellaisenaan sovi enää käyttöön eli on se rikki, likainen tai muutoin uudelleenkäyttöön sopimaton. Jos tekstiilijäte ei ole kierrätykseen soveltuvaan, kuulu se sekajätteen mukana hävitettäväksi.

¹ (Salmenperä, 2017, ss. 3-4; Suomen Tekstiili ja Muoti ry [STJM], 2022)

Kierrätys (materiaalina)

Tekstiilien kierrätys on toimintaa, jossa tekstiilijätteestä tuotetaan raaka-ainetta, joko alkuperäiseen käyttötarkoitukseen tai muuhun. Tekstiilejä voidaan kierrättää mekaanisesti, kemiallisesti tai termisesti. Kansankielisesti kierrätyksestä puhutaan usein minä tahansa toimintana, jossa käytöstä poistettu tuote jatkaa elinkaartaan. Esimerkki tästä on, kun vaatteiden myymisestä kirpputorilla puhutaan kierrättämisenä. Jätelainsäädännön mukaan kierrätys on jätteen käsittelemistä uudeksi tuotteeksi. Selvyden vuoksi tässä tutkielmassa kierrätys-termiä käytetään jätelainsäädännön näkökulmasta.

Poistotekstiilikeräys

Poistotekstiilikeräys on vuoden 2023 alussa valtakunnallisesti toimintansa aloittanut, kotimainen tekstiilijätteen erilliskeräys. Poistotekstiilikeräykseen kuuluvat puhtaat ja kuivat, mutta käyttökelvottomat vaatteet ja kodintekstiilit. Keräyksestä vastaavat kuntien jätehuoltoyhtiöt. Keräysastioita on mm. jäte- ja hyötykäyttöasemilla sekä kauppakeskuksissa ja kirpputoreilla. Poistotekstiilikeräyksestä tekstiilit kulkevat Paimion tekstiilinjalostuslaitoksella, jossa ne lajitellaan uudelleenkäyttöön, kierrätykseen tai energijakeeseen (sekajäte).

Poistotekstiili

Poistotekstiilillä tarkoitetaan omistajalleen tarpeetonta tekstiiliä, jonka hän aikoo poistaa tai on poistanut käytöstä. Se käsittää sekä tekstiilijätteen, että uudelleenkäyttöön sopivat tekstiilit. Valtakunnallisen poistotekstiilikeräyksen käynnistyttyä termi on yleistynyt koskemaan tähän keräykseen sopivaa, kierrätyskelpoista tekstiilijätettä.

Selkeyden vuoksi tässä tutkielmassa termiä käytetään ensisijaisesti poistotekstiilikeräykseen kuuluvista tekstiileistä. Ainoastaan liitteenä olevassa kyselylomakkeessa termiä käytetään koskemaan kaikkia kuluttajan käytöstään poistamia tekstiilejä.

Tekstiililajittelija

Tekstiililajittelija on henkilö, joka työkseen lajittelee tekstiilikeräyksistä niitä hallinnoiville organisaatioille suuntautuvia kuluttajien tai yritysten käytöstä poistamia tekstiilejä. Tekstiililajittelijan tulee osata tunnistaa ja lajitella onko tekstiili sopivaa uudelleenkäyttöön sellaisenaan tai materiaalina; kierrätykseen materiaalina vai sekajätettä. Heidän tulee myös osata tunnistaa joukosta arvotekstiilit, merkki-vaatteet ja muut tekstiilijakeet.²

² (Froloff, 2021)

1. Johdanto

Tekstiileihin ja vaatteisiin on sidottu paljon luonnonvaroja, minkä lisäksi niiden tuottaminen aiheuttaa merkittäviä määriä päästöjä ympäristöön. McKinsey & Company:n tuottaman raportin mukaan 71 % vaatteiden, tekstiilien ja jalkineiden ympäristöpäästöistä syntyy tuotannon aikana. Tästä osuudesta 38 % syntyy materiaalien tuotannossa.³ Maapallon kantokyvyn varmistamiseksi pitäisi tuotannossa ja taloudessa siirtyä enenevässä määrin kohti kiertotaloutta, jotta tuotteisiin ja hyödykkeisiin sidottu arvo ei katoaisi, vaan jäisi kiertämään yhteiskunnassa. Tekstiilien ja vaatteiden osalta tämä tarkoittaisi ennen kaikkea kestävämpien ja kierrätettävämpien tuotteiden suunnittelua, mutta myös jo olemassa olevien sekä tulevien tuotteiden nykyistä tehokkaampaa ja parempaa uudelleenkäytön ja materiaalina kierrättämisen varmistamista. Kuluttajalle yksi mahdollisuus varmistaa itselleen tarpeettomien vaatteiden ja tekstiilien kiertokulku, on niiden myyminen itse tai lahjoittaminen lähipiirille. Toinen on viedä vaatteita ja tekstiilejä niille tarkoitettuihin keräyksiin, joista ne päätyvät joko uudelleenkäyttöön tai kierrätykseen materiaalina. Keräyksen kautta kulkevien, käytöstä poistettujen tekstiilien määrä on tällä hetkellä paljon suurempi kuin mitä itse myytyjen tai lahjoitettujen osuus on. Eniten käytöstä poistettuja tekstiilejä päätyy kuitenkin sekajätteen mukana poltettavaksi.

Lähtökohtaisesti voisi ajatella tekstiilien uudelleenkäyttöön lahjoittamisen sekä tekstiilijätteen kierrättämisen olevan yksinkertaista ja helppoa; erilaisia keräviä tahoja on paljon, samoin erilaisia keräyspisteitä on kautta maan. Kierrätettävälle tekstiilijätteelle tuli vuoden 2023 alussa valtakunnallisesti oma erilliskeräyksensä; poistotekstiilikeräys, jonka ansiosta ennen sekajätteeseen kuuluneet, käyttöön enää soveltumattomat tekstiilit on ollut mahdollista saada materiaalina kiertoon. Erilaisiin keräyksiin vaikuttaa kuitenkin liittyvän vielä paljon haasteita ja ongelmia, jotka vaatisivat ratkaisemista, jotta kuluttajalähtöisten tekstiilien arvo saataisiin pysymään paremmin kierrossa. Näihin ongelmiin on pyritty löytämään ratkaisuja Euroopan Unionin lainsäädännöstä lähtien. Tämän tutkielman tarkoitus on tarjota yksi näkökulma lisää tekstiilikeräyksen sujuvoittamiseksi matkalla kohti parempaa tekstiilien kiertokulkua.

³ (Berg, et al., 2020, s. 5)

1.1. Tekstiilikeräyksen ongelmat

Kuluttajien halukkuus ja toimintatavat tekstiilien kierrätyksessä -tutkimuksessa vuodelta 2014 havaittiin, että monet kuluttajat olisivat valmiita edistämään sekä näkemään vaivaa tekstiilien kiertokulun edistämiseksi. Myös tekstiilien kiertoon laittamisen suhteen passiivisia kuluttajia arvioitiin olevan mahdollista saada osallistumaan paremmin, jos keräystoiminta tehdään riittävän helpoksi. Onnistuneen keräämisen edellytyksiksi luetellaan tutkimuksessa riittävä määrä helposti saatavilla olevia keräyspisteitä sekä tehokas tiedotus ja ohjeistus. Motivaatiota keräyksiä kohtaan lisäksi tutkimuksen mukaan tarkka tieto siitä, että tekstiilit päätyisivät hyötykäyttöön.⁴ Tutkimuksen tekemisestä on melkein jo 10 vuotta aikaa, joten onko mainituissa asioissa ehtinyt tapahtumaan muutosta ja kuinka paljon?

Keräyksiä tarjoavien tahojen ja organisaatioiden joukko on kirjava. Hyväntekeväisyysorganisaatiot ottavat vastaan pääsääntöisesti sellaisenaan uudelleenkäyttöön sopivia tekstiililahjoituksia ja poistotekstiilikeräys kerää kierrätykseen sopivaa tekstiilijätettä. Näiden lisäksi on yritystahoja, jotka keräävät uudelleenkäyttöön sopivaa tekstiiliä sekä tekstiilijätettä. Jokaisella taholla on omat intressinsä sille, millaisia ja minkä laatuista tekstiilejä he ottavat vastaan. Vaihtelevat käytännöt ja toimintatavat näkyvät myös ohjeistuksissa.

Uudelleenkäyttöä varten kerättävien tekstiilien lahjoitusohjeissa kerättävien tekstiilien kuntoa kuvataan sellaisilla sanoilla, jotka jättävät tilaa kuluttajan subjektiiviselle tulkinnalle. Kuluttajien käsitykset tekstiilien uudelleenkäyttökelpoisuudesta voivat täten vaihdella paljonkin. Vuonna 2011 tehdyssä SIFO:n tutkimuksessa havaittiin, että norjalaiset kuluttajat olivat arvioineet 40 % tekstiileistään sopimattomiksi uudelleenkäyttöön, mutta tutkimuksessa havaittiin, että lopulta vain 8 % näistä tekstiileistä oli uudelleen käyttöön sopimattomia⁵. Vuonna 2017 tehdyssä projektissa tekstiili 2.0 havaittiin myös, etteivät suomalaiset kuluttajat pysty riittävän hyvin erottamaan uudelleenkäyttökelpoista tekstiiliä jätteestä⁶. Ohjeiden vaihtelevuudesta eri tahojen välillä kertoo myös se, että yksi hyväntekeväisyysorganisaatio kehottaa

⁴ (Aalto, 2014, s. 31)

⁵ (Palm, ym., 2015, s. 90)

⁶ (Fontell & Heikkilä, 2017, s. 30)

ohjeissaan lahjoittamaan tekstiilejä, vaikka olisi epävarma tekstiilin kunnosta, kun muut organisaatiot pyytävät ohjeissaan lahjoittamaan vain hyväkuntoisia tekstiilejä⁷. Ohjeiden vaihteleva sisältö sekä tulkinnanvaraiset ilmaiset aiheuttavat helposti sekaannusta, hämmennystä ja epävarmuutta siitä, miten poistoon menevät tekstiilit kuluttajan tulisi oikeaoppisesti lajitella. Ohjeiden saavutettavuus on myös ongelmallista. Ohjeet löytyvät keräävien tahojen nettisivuilta sekä mahdollisesti keräysastioiden kyljestä. Ei voida kuitenkaan olettaa, että kaikilla kuluttajilla olisi pääsyä internettiin tai että heillä olisi kiinnostusta lähteä etsimään ohjeita sieltä. Ulkokeräysastiat ovat ulkonäöltään hyvin yhteneväisiä, jolloin ei aina voida sanoa ilman astian välittömään läheisyyteen menemistä, minkä tahon hallinnoima astia on kyseessä. Omakohtainen kokemus on, että keräysastian hallinta voi vaihtua ilman erillistä ilmoitusta tai selkeää viestintää.

Kaikki tekstiilikeräyksiin tulevat tekstiilit ja tavarat lajitellaan ihmisen toimesta käsin⁸, jolloin keräyksiin kuulumaton tekstiili tai muu materiaali kuluttaa keräävien tahojen resursseja⁹. Tammikuussa 2023 Suomen yleisradio (YLE) nosti esiin artikkelissaan Paimion tekstiilijalostuslaitoksen, johon myös osa poistotekstiilikeräykseen laitetusta tekstiilijätteestä päätyy. Uutisessa kerrottiin, että kierrätyslaitoksella olisi kapasiteettia käsitellä nykyistä enemmän – jopa kaksin- tai kolminkertainen määrä – kuluttajalähtöistä tekstiilijätettä, jos kuluttajat eivät laittaisi poistotekstiilikeräyksiin uudelleenkäyttöön kelpaavia vaatteita ja tekstiilejä. Koko kapasiteettia ei pystytä hyödyntämään, koska tekstiilien lajittelussa menee resursseja uudelleenkäyttöön sopivan tekstiilin käsittelyyn.¹⁰ Ennen kunnallisen poistotekstiilikeräyksen alkamista arviolta yli puolet hyväntekeväisyysorganisaatioille suuntautuneista tekstiilivirroista, joiden tulisi olla sellaisenaan uudelleenkäyttöön sopivia, päätyi joko sekajätteenä poltettavaksi tai myytiin ulkomaalaisille tukkuasiakkaille.¹¹ Keräävät organisaatiot perustelevat ulkomaille myyntiä sillä, että tällä tavoin he voivat minimoida hävikkiä¹².

⁷ (U-landshjälp från Folk till Folk i Finland sr [UFF]; Fida International ry [Fida]; Suomen Punainen Risti [SPR] Kontti, 2023)

⁸ Esim. (Lounais-Suomen Jätehuolto [LSJH]; SPR Kontti, 2023)

⁹ (Pyy, 2020)

¹⁰ (Frilander, 2023)

¹¹ (Pyy, 2020)

¹²(Dahlbo, ym., 2021, s. 28)

Muulla maailmassa voi olla kysyntää ja tarvetta sellaisille käytetyille vaatteille, joilla ei ole enää markkina-arvoa Suomessa¹³.

Ulkomaille suuntautuvia tekstiilivirtoja ei kuitenkaan pidetä täysin ongelmattomina. YLE:n MOT-dokumenteissa *Käytetyn vaatteen jäljillä (2020)* ja *Vastuuton vaateralli (2021)* seurattiin lähettimien avulla keräyksiin laitettuja tekstiilejä. Dokumenteissa huomattiin, että hyvin huonokuntoisia tekstiilejä päätyi sellaisiin maihin, joissa ei ole kunnollisia jätteidenkäsittelyjärjestelmiä. Riskinä siis on, että länsimaissa tekstiilikeräyksiin laitettut, tekstiilijätteeksi luokiteltavat vaatteet voivat päätyä muualle päin maailmaa ympäristöongelmaksi. Hyväntekeväisyysorganisaatiot itse sanovat, että ulkomaille myytävien tekstiilien pitäisi olla hyväkuntoisia ja käyttökelpoisia, mutta dokumentissa esitetään, ettei näin aina ole. Riittämättömän kapasiteetin takia tekstiilejä myydään ulkomaalaisille lajittelukeskuksille, josta ne ohjataan uudelleenkäyttöön, kierrätykseen tai jättejakeeseen. Dokumentin julkaisun aikaan kaikilla organisaatioilla ei ollut tarkkaa tietoa siitä, mihin tekstiilit ulkomaalaisista lajittelukeskuksista lopulta päätyvät.¹⁴ Vaateyritys Hennes & Mauritz:in (H&M) tekstiilikeräys nousi otsikoihin kotimaassaan Ruotsissa vuoden 2023 aikana, kun Aftonbladet oli selvittänyt, miten yrityksen tiloissa kerättyjä tekstiilejä oli päätynyt Ghanan rannikolle jätteeksi eikä kierrätykseen¹⁵.

Vuonna 2022 Lapin yliopiston järjestämällä Arktinen muoti- ja tekstiiliprojekti-kurssi tarjosi mahdollisuuden syventyä tarkemmin tekstiilikeräyksen nykytilaan toteutettavan, omavalintaisen projektin puitteissa. Taustavaikuttimina toimivat omat keräyksiin liittyvät kokemukset, joita voisi kuvailla sanoilla sekava sekä ristiriitainen. Oman kokemuksen lisäksi aiheessa kiinnostivat tekstiilien kokonaisvaltainen ympäristöjalanjälki sekä keräävien tahojen resurssit ja toiminta. Olisiko mahdollista luoda sellaisia työkaluja, joilla tekstiilikeräyksestä saisi kuluttajalle sujuvampaa ja helpompaa, parantaisi tekstiilien uudelleenkäyttö- ja kierrätysastetta sekä samalla parantaisi keräävien tahojen resursseja?

¹³(UFF; Watson, ym., 2016, s. 9)

¹⁴ (Knus-Galán & Lindström, 2020; Knus-Galán;Lindström;& Stolzmann, 2021)

¹⁵ (Lindberg & Wennman, 2023)

Syntyi teoreettinen konsepti tekstiilikeräykseen erityisesti suunnittelusta pakkauksesta; Tekstiilikierrätyspussi. Tämä tutkielma jatkaa siitä, mihin tuo projektikurssi päättyi.

1.2. Kohti kiertotaloutta

Nykyinen talousjärjestelmä on pääasiassa lineaarinen. Siinä tuotteita valmistetaan, käytetään ja heitetään pois. Arvo perustuu siihen, että tuotteita valmistetaan ja myydään niin paljon kuin mahdollista. Tämä järjestelmä ei kuitenkaan mahdu maapallon ekologisen kantokyvyn rajoihin.¹⁶ Luonnonvarojen käytön ennustetaan yli kaksinkertaistuvan globaalissa mittakaavassa vuoteen 2060 mennessä. Tämä tarkoittaa sitä, että neitseellisten raaka-aineiden – etenkin uusiutumattomien – määrät niukkenevat ja materiaalien hallintaan liittyvät hiilidioksidipäästöt kasvavat massiivisesti.¹⁷ Ihmiskunnan kasvava materiaalijalanjälki on myös luonnon monimuotoisuuden katoamisen merkittävin ajuri¹⁸.

Verrattuna lineaariseen talousjärjestelmään kiertotalouden mallissa tavaroita ei tuoteta jatkuvasti lisää, vaan kulutus perustuu palveluiden käyttämiseen. Tuotteiden ja materiaalien arvo säilyy yhteiskunnassa, kun ne ovat mahdollisimman tehokkaassa käytössä mahdollisimman pitkään. Kiertotalouden toimintamalleihin ja periaatteisiin kuuluvat muun muassa jätteen ja ylijäämän minimointi tuote- ja palvelusuunnittelun avulla, jakaminen, liisaus, vuokraus, korjaaminen ja kunnostaminen, uudelleenkäyttö sekä materiaalikierrätys.¹⁹ Valtioneuvosto on tehnyt vuonna 2021 periaatepäätöksen, että kiertotalouden tulisi olla Suomen talouden perusta vuoteen 2035 mennessä²⁰.

Kiertotalouden näkökulmasta palvelumuotoilu tarjoaa oivan lähestymistavan liiketoiminnan rakentamiselle sekä olemassa olevien palveluiden kehittämiseksi. Kiertotalousyhteiskunnassa keskiössä ovat nimenomaan erilaiset elämää helpottavat palvelut, eikä niinkään tavaroiden ja hyödykkeiden omistaminen. Palveluissa tavarat eivät ole itseisarvo, mutta niitä voidaan tuoda mukaan palveluprosessiin, jos sillä saadaan uudenlaista hyötyä sekä luotua arvoa sidosryhmille. Palvelumuotoilun oppien

¹⁶ (Karttunen, 2020)

¹⁷ (Ympäristöministeriö, 2021)

¹⁸ (Karttunen, 2020)

¹⁹ (Sjöstedt, 2018)

²⁰ (Ympäristöministeriö, 2023)

mukaan arvon muodostuminen on yksi keskeisimpiä asioita, joita tulee ottaa huomioon, kun suunnitellaan tuotetta tai palvelua asiakaslähtöisesti.²¹

1.3. Tekstiilikierrätyspussin alkuperäinen konsepti

Projekti kurssia varten haastateltiin vastuullisuusvaikuttajana tunnettua ja nykyisin IVALO.com verkkokaupan vastuullisuusjohtajana toimivaa Outi Pyytä. Pyy on puhunut vuosien aikana vaateteollisuuden vastuullisuudesta ja tekstiilikierrätyksestä sekä tuottanut näihin liittyvää materiaalia henkilökohtaisessa blogissaan ja Instagram-sivullaan. Hän on myös aiemmin työskennellyt Fida interantional ry:llä, joka on yksi Suomessa toimivista lahjoitustekstiilejä vastaanottavista hyväntekeväisyysorganisaatioista.

Haastattelujen aikana esiin nousi sellaisia tekstiilikeräyksiin liittyviä ongelmia ja piirteitä, joita ei ennen projektin alkamista ollut osattu ottaa huomioon. Tekstiilit ovat muista jätelajeista poiketen todella herkkiä pilaantumaan esimerkiksi kosteuden tai muun keräysastian kuulumattoman jätteen takia. Ulkokeräysastioissa huonosti pakatut ja suojatut tekstiilit ovat alttiita etenkin kosteudelle. Astioita ei myös pystytä kunnolla valvomaan, jolloin niihin voi päätyä kuluttajan toimesta tekstiilejä pilaavia tekijöitä.²² Muita tekstiilejä pilaavia tekijöitä ovat muun muassa home, tekstiilejä tuhoavat hyönteiset ja muut tuholaiseläimet, hajut sekä lika. Pelkkään muovipussiin pakkaaminen ei aina välttämättä riitä, sillä kaupan muovipussit sekä jätessäkit saattavat hajota keräysastioissa tai muussa käsittelyssä.²³ Pilaantuneet tekstiilit eivät päädy enää kiertoon, vaan ne ovat sekajätettä ja päätyvät energijakeeseen eli poltettavaksi. Tämän lisäksi pilaantuneet tekstiilit täyttävät turhaan keräysastioita, jolloin niitä pitää myös tyhjentää useammin. Tästä seuraa ylimääräisiä kustannuksia ja päästöjä. Keräystahoille saapuvat tekstiilit käydään läpi tekstiililajittelijoiden toimesta, jolloin he ovat alttiita pilaantuneiden tekstiilien epäpuhtauksille, jos käytössä ei ole kunnollisia suojarusteita. Pilaantuneiden tekstiilien käsittelyyn kuluu myös ylimääräistä aikaa ja

²¹ (Tuulaniemi, 2011)

²² (Pyy, 2022)

²³ (Engblom, 2019, ss. 24, 29)

rahaa, joka on pois keräyksiin sopivien materiaalien käsittelyyn käytettävissä olevista resursseista.²⁴

Projektin lopputuotoksena syntyi idea uudelleenkäytettäville tekstiileille ja tekstiilijätteille tarkoitetuista, tekstiilikeräyksiä varten suunnitelluista pakkauksista. Tämän pakkauksen ympärille suunniteltiin myös alustavaa jakelu- ja keräyskonseptia, jonka keskiössä pakkaus olisi. Pakkaus sai nimekseen Tekstiilikierrätyspussi. Sen ensisijainen funktio olisi helpottaa kuluttajia pakkaamaan ja suojaamaan tekstiilikeräyksiin tarkoitettuja tekstiilejä sekä samalla levittää tietoisuutta tekstiilien suojaamisen tärkeydestä. Tekstiilikeräysspussin yhtenä erityispiirteenä olisivat siihen painetut kuvalliset ja sanalliset ohjeet, jotka helpottaisivat kuluttajia keräyksiin vietävien tekstiilien esilajittelussa. Lopullinen tuotesuunnittelu toteutettaisiin niin, että pakkauksella olisi selkeitä hyötyjä myös tekstiililajittelua suorittaville henkilöille, esimerkiksi käsittelyä helpottavien ominaisuuksien ja nopean avausmekanismin avulla.²⁵

Tekstiilikierrätyspussin tarkoitus ei ole olla yksi tekstiilejä keräävä taho lisää, vaan tukea ja auttaa kannattelemaan jo olemassa olevia tekstiilikeräyksen palveluprosesseja sekä samalla helpottaa keräävien organisaatioiden toimintaa. Konsepti ei ole täysin uusi innovaatio; tekstiilikeräyksen tehostamista sekä erilaisia toimintatapoja on tutkittu ja pilotoitu aiemminkin. Esimerkiksi yhteistyössä kotimaisen RePack-yrityksen kanssa muutamat tekstiili- ja vaatevalmistajat ovat kokeilleet tekstiilien takaisinottopalvelua, jossa kuluttajat ovat voineet lähettää uudelleenkäytettävässä postipussissa omia vanhoja vaatteitaan ja tekstiilejään takaisin valmistajalle²⁶. Ruotsalainen second hand -palvelu Sellpy tarjoaa mahdollisuutta lähettää heille uudelleenkäyttöön ja kierrätykseen sopivia vaatteita ja tekstiilejä erilliseen pussiin pakattuna myyntilähetyksen yhteydessä²⁷. Vuonna 2015 Ruotsalainen brändiyritys DDB Stockholm suunnitteli ”The Rag Bag”-in, joka on tekstiililahjoituskassiksi käännettävä ostoskassi²⁸.

²⁴ (Engblom, 2019)

²⁵ (Lavonen, 2022, s. 14)

²⁶ (Fontell & Heikkilä, 2017, s. 45)

²⁷ (Sellhelp AB, 2023)

²⁸ (DDB Stockholm, 2015)

1.4. Tutkielman tavoitteet, rajausta ja tutkimuskysymys

Tekstiilikeräyksen muovaaminen on tavoitteena vähintäänkin kunnianhimoinen. Aihealueena tekstiilien keräys- ja kierrätystoiminta on hyvin laaja ja monitasoinen sekä siihen kytkeytyy useita sidosryhmiä. Nämä aiheuttivat alkuun haasteita rajauksen tekemisessä. Tutkielman alkutaipaleella tutkimuskysymys painottui enemmän siihen, millainen Tekstiilikierrätyspussin ja sen ympärille muodostuvan tekstiilikeräyksen tulisi olla ominaisuuksiltaan, jotta se hyödyttäisi kuluttajia sekä kerääviä organisaatioita. Tämä osoittautui hyvin massiiviseksi aihealueeksi pureskella pro gradun mittaisen työn puitteissa sekä muutenkin lähestymistavaltaan ongelmalliseksi. Työn edetessä mukaan astui palvelumuotoilu, joka osoitti sopivalta tuntuvan rajauksen alkuperäisen kysymyksen sisältä. Siinä missä alkuperäinen kysymys perustui jo lopullisen tuotteen suunnitteluun, palvelumuotoiluprosessissa tulisi ensin ymmärtää ongelmaa, joka halutaan ratkaista, sisältäen asiakasymmärryksen keräämisen sekä kiteyttämisen²⁹. Leena Aarikka-Stenroos ym. alleviivaavat vuonna 2021 ilmestyneessä artikkelissaan *What Is the Customer Value of the Circular Economy?*, että kiertotalouden liiketoimintamallien tutkimuksessa on keskitytty enemmän tuottajien näkökulmaan eikä kuluttajien perspektiiviä olla otettu huomioon³⁰. Tässä valossa palvelumuotoilun asiakaslähtöisyys tutkimusotteena tarjoaisi vähäiseksi jääneeseen tutkimuskenttään uutta sisältöä.

British Design Council on esitellyt *Tuplatimantiksi* (engl. The Double Diamond) nimetyn suunnittelun prosessimallin, jota voidaan hyödyntää myös palvelumuotoilussa. Ensimmäiset vaiheet ovat englanniksi *Discover* ja *Define*³¹. Suomalainen Palvelumuotoilutalo Palo nimittää näitä vaiheita nimillä *Kartoita ja kuvaa* sekä *Tutki ja kiteytä*³². Tutkielman tarkoitus ei ole olla prosessikuvaus näistä vaiheista, mutta ne tarjoavat tutkielman kulkua rajaavan viitekehyksen. Kokonaisprosessissa esiteltyjä vaiheita seuraisi *Develope* ja *Deliver*³³, mutta tämä tutkielma rajautuu kahteen

²⁹ (Innanen, 2018)

³⁰ (Aarikka-Stenroos; Don Welathathri; & Rabta, 2021, s. 1)

³¹ (British Design Council, 2023)

³² (Innanen, 2018)

³³ (British Design Council, 2023)

ensimmäiseen vaiheeseen. Saatujen tulosten pohjalta projektia voidaan kuitenkin jatkaa seuraaviin vaiheisiin.

Ensimmäisessä vaiheessa kartoitetaan ja kuvataan käsiteltävän palvelun nykytilanne, tunnistetaan sen haasteet sekä mahdollisuudet ja erotetaan oletukset tiedosta³⁴. Tämä toteutetaan tutkimalla olemassa olevan kirjallisuuden ja muiden julkaisujen avulla tekstiilikeräyksien nykytilaa, niiden kautta kulkevia tekstiilivirtoja sekä aiheeseen liittyvää lainsäädäntöä. Tulevaivaisuuden muutokset otetaan huomioon perehtymällä EU:n tekstiilejä koskevaan strategiaan sekä sen myötä tuleviin mahdollisiin muutoksiin direktiiveissä, jotka ohjaavat myös Suomen lainsäädäntöä. Sidosryhmien kokemuksia tekstiilikeräyksistä selvitetään kyselyiden avulla.

Seuraavassa vaiheessa syvennetään ymmärrystä palvelun valituista sidosryhmistä ja heidän todellisista tarpeistaan sekä pyritään löytämään piilevät tarpeet tai haasteiden ratkaisemiseen vaikuttavat tekijät³⁵. Näihin syvennyttään arvon muodostumisen näkökulmasta, mikä on palvelumuotoilun syvintä ydintä. Tavoitteena on ymmärtää, mitkä seikat vaikuttavat sidosryhmien kokemukseen arvosta, kun käytettävänä palveluna on tekstiilikeräys, sekä olisiko Tekstiilikierrätyspussin avulla mahdollista luoda uutta arvoa sidosryhmille. Erityistä mielenkiintoa kiinnitetään niihin seikkoihin, joiden uskotaan vaikuttavan arvon muodostumiseen negatiivisesti.

Jotta voidaan muodostaa ymmärrystä palvelun käyttäjästä, tulee ymmärtää, mistä elementeistä arvo hänelle muodostuu palvelua käytettäessä³⁶. Näin ollen kyselyistä saatua tietoa analysoidaan ja kiteytetään hyödyntäen palvelumuotoilun teoriaa arvon muodostumisesta ja siihen liittyvistä elementeistä. Teoksessa *Business Model Generation* Alexander Osterwalderin ja Yves Pigneurin määrittelevät arvon muodostumisen elementeiksi: *brändi ja status, helppokäyttöisyys, hinta, muotoilu, ominaisuudet, tekemisen helpottaminen, saavutettavuus, säästö, tuoteräätälöinti, uutuusarvo ja riskin pienentäminen*³⁷. Palvelumuotoilija Juha Tuulaniemi määrittää teoksessaan *Palvelumuotoilu* palvelumuotoilun keskeisiksi elementeiksi: *Tarpeet,*

³⁴ (Innanen, 2018)

³⁵ (Innanen, 2018)

³⁶ (Tuulaniemi, Palvelumuotoilu - E-kirja, 2011)

³⁷ (Osterwalder & Pigneur, 2010; Tuulaniemi, Palvelumuotoilu, 2011, ss. 43-45)

*Odotukset, Tottumukset, Tavat, Arvot, Muiden ihmisten mielipiteet, Palvelun hinta, Palvelun ominaisuudet sekä Muiden vastaavien palveluiden hinta*³⁸.

Aiemmin arvon luomista kiertotalouspalvelumallissa ovat tutkineet Maria Antikainen ym., jotka selvittivät vuonna 2021 arvon luomista kuluttajille Vaatteet palveluna -mallin avulla, jossa kartoitettiin kuluttajien mielipiteitä ja suhteutumista vaatteiden vuokraamiseen ja lainaamiseen. Kuluttajien saamaa arvoa käsiteltiin tutkimuksessa saatujen hyötyjen ja uhrausten välisenä suhteena taloudellisesta, toiminnallisesta, emotionaalista, sosiaalisesta ja ympäristöön liittyvistä näkökulmista.³⁹ Tämän tutkielman lähtökohdat ovat hyvin samankaltaiset, vaikka metodiset valinnat hiukan eroavat sekä tarkasteltava palvelu on vaatteiden elinkaaren eri vaiheista. Kiinnostavaa on kuitenkin havainnoida, miten eri metodi vaihtoehdoilla voidaan tutkia saman aihepiirin asioita, ja että onko tuloksissa havaittavissa yhteneväisiä piirteitä.

Työtä ohjaa myös abduktiivisen päättelyn logiikka. Abduktiivisen päättelyn tarkoituksena on luoda uusia hypoteeseja sekä teoriaa niin, että se lähtee liikkeelle empiirisestä havainnoinnista, hyväksyy teoriataustan olemassaolon, mutta ei nojaa siihen vaan käyttää sitä inspiraation ja ideoinnin lähteenä.⁴⁰ Tutkielman lähtökohtana toimii empiirinen havainto ja esikäsitys tekstiilikeräyksien toiminnasta sekä keskeisistä ongelmista. Tämän esikäsityksen pohjalta on projektikurssilla lähdetty tarkemmin syventymään olemassa olevaan tietoon aiheesta, mitä hyödyntäen on tuotettu Tekstiili kierrätyspussin konsepti. Helsingin yliopiston käyttäytymistieteellisen tiedekunnan käsityötieteen oppiaineen emeritaprofessori Pirkko Anttilan kertoo teoksessaan *Tutkimisen taito ja tiedon hankinta* abduktiivisen päättelyn perustana olevan, että uuden teorian muodostus ei ole mahdollista ilman havaintojen tekoon liittyvää johtoajatusta. Johtoajatus voi olla intuitiivinen käsitys tai hyvinkin pitkälle muotoiltu hypoteesi ja sen avulla havainnot voidaan keskittää niihin seikkoihin, joiden uskotaan tuottavan uutta teoriaa kyseisestä ilmiöstä.⁴¹

Johtoajatuksena tämän tutkielman ja Tekstiili kierrätyspussin alustavan konseptin taustalla ovat havaitut ongelmat tekstiilien erilliskeräyksissä. Tekstiili kierrätyspussi on

³⁸ (Tuulaniemi, Palvelumuotoilu, 2011, ss. 92-93)

³⁹ (Antikainen, ym., 2022)

⁴⁰ (Anttila, 1998)

⁴¹ (Anttila, 1998)

näihin havaintoihin perustuva teoria ratkaisusta, jonka avulla kuluttajien olisi helpompi lajitella sekä suojata keräystekstiilit, mikä hyödyttäisi näin sekä heitä, että kerääviä organisaatioita. Tämän tutkielman tarkoitus on arvioida teorian paikkansapitävyyttä tutkimalla, mitkä seikat vaikuttavat sidosryhmien kokemukseen arvon muodostumisesta tekstiilikeräyksen palvelukonseptissa, sekä pystyttäisiinkö Tekstiilikierrätyspussin avulla tuottamaan uutta arvoa. Samalla tutkielman tarkoitus on kiteyttää niitä havaintoja ja näkökulmia, jotka tulisi ottaa huomioon tekstiilikeräyspalveluprosessin kehittämisessä.

Tutkielman keskeinen tutkimuskysymys on:

Mitkä palvelumuotoilun keskeiset elementit ja arvon muodostumisen elementit vaikuttavat eniten tekstiilien erilliskeräyksen sidosryhmien kokemukseen arvosta?

Sekä lisäkysymyksiä:

Millaista uutta arvoa, palvelumuotoilun teoriaa hyödyntäen, Tekstiilikierrätyspussin ympärille rakennettu tekstiilikeräys voisi tuoda sidosryhmille?

Mitkä asiat estävät arvon muodostumisen?

1.5. Tutkimuksen eteneminen

Kuten edellisessä luvussa on kuvattu, tutkielma etenee kartoittavasta ja kuvaavasta taustoituksesta kohti sidosryhmien tarkempaa tutkimista sekä havaintojen kiteyttämistä.

Luvussa 2. *Tekstiilien kiertotalous – Strategia, lait ja direktiivit* tarkastellaan ensin syvemmin tekstiiliteollisuuden ympäristövaikutuksia, jotka ovat oleellisia tekijöitä EU-ohjelmia, -strategioita ja -direktiivejä koskevien päätösten taustalla. Luvussa avataan myös tekstiilien arvon käsitystä kiertotalouden sykleissä; mikä on jätteiden etusijajärjestys sekä millaisia tekstiilimääriä Suomessa kulkee keräyksen kautta. Lisäksi avataan nykyhetkessä vaikuttavia EU-lakeja ja -direktiivejä, jotka ohjaavat tekstiilikeräyksiä, keräykseen liittyviä hallinnollisia menettelyjä sekä millaisia muutoksia näihin on tulevaisuudessa luvassa. Tämän luvun on tarkoitus luoda kokonaisuuksua siitä, mistä tekstiilien kiertotaloudessa sekä keräyksissä on oikeastaan kyse.

Luvussa 3. *Palvelumuotoilu teoreettisen viitekehyksenä* tutustutaan syvemmin palvelumuotoiluun työkaluna kehittää yrityksien ja organisaatioiden toimintaa. Palvelumuotoilun pohjalta tarkastellaan tarkemmin palvelun sidosryhmille arvon muodostumiseen vaikuttavia elementtejä, jotka toimivat tässä tutkielmassa myös analyysin työkaluna. Luvussa perehdytään lisäksi siihen, millaisia eri tekstiilikeräykset ovat palveluina ja miten ne eroavat toisistaan. Lopuksi esitellään tarkemmin Tekstiilikierrätyspussin konseptimalli.

Luvussa 4. *Metodiset valinnat* perehdytään syihin tutkimuskohteiden määrittelyn taustalla. Lisäksi esitellään kyselytutkimus aineistonkeruumenetelmänä sekä miten kyselytutkimus on rakennettu ja toteutettu. Analysointimenetelminä tutustutaan tilastoanalyysiin sekä yhdistettyyn teema- ja teoriajohtaisen sisällönanalyysiin. Lisäksi kerrotaan, miten näiden avulla saatua aineistoa on käsitelty ja jäsennelty tulosten saamiseksi.

Luvussa 5. *Tulokset* läpikäydään kyselyistä saatuja numeerisia tuloksia graafisten kuvaajien avulla. Sanalliset vastaukset on käsitelty teema- ja sisällönanalyysien avulla ja näistä syntyneet tulokset esitellään myös tilastollisin keinoin kuvaajien avulla, sekä sitaatein.

Luvussa 6. *Johtopäätökset* esitetään vastaukset tutkimuskysymyksiin niiden tulosten pohjalta, joita edellisessä luvussa on esitetty. Luvussa esitetään aineistossa kolme eniten esiintynyttä palvelumuotoilun keskeistä elementtiä ja arvon muodostumisen elementtiä molempien sidosryhmien kohdalla. Tuodaan myös esiin ne keskeiset seikat, joiden havainnoidaan vaikuttavan arvon muodostumiseen. Lisäksi pohditaan niitä teoreettisia mahdollisuuksia, joilla Tekstiilikierrätyspussin avulla voisi luoda arvoa. Lopuksi tuodaan esiin tekijöitä, jotka voisivat vaikuttaa negatiivisesti arvon syntymiseen.

Luvussa 7. *Pohdinta* tuodaan esiin arviot tutkielman luotettavuudesta perustuen käytettyihin menetelmiin sekä otannan onnistumiseen. Lisäksi pohditaan tärkeimpiä havaintoja tutkittavasta aiheesta sekä tutkielman teosta.

2. Tekstiilien kiertotalous – Strategia, lait ja direktiivit

2.1. Tekstiilien ympäristökuorma

Tekstiilit ja vaatteet ovat merkittävä osa meidän jokapäiväistä elämäämme lähes kaikkialla maailmassa. Etenkin vaatteiden merkitys yhteiskunnassamme on merkittävä sillä ne tarjoavat suojaa sääolosuhteita vastaan sekä auttavat peittämään intiimeimmät osat kehossamme, kun se on tarpeellista. Vaatteilla on myös suuri merkitys identiteetin ja yksilöllisyyden ilmaisemisen keinona.⁴² Samalla tekstiiliteollisuus on globaalissa mittakaavassa merkittävä osa ekonomiaa sekä työllistää useita miljoonia ihmisiä läpi koko tuotantoketjun⁴³.

Näistä seikoista huolimatta tekstiiliteollisuus nykymuodossaan on ongelmallinen ja sillä on merkittävä negatiivinen vaikutus ympäristöömme. Kasvihuonepäästöjen osuus koko alan osalta arvioidaan olevan 4–10 %. Vaate- ja tekstiiliteollisuus kuluttaa huomattavia määriä muitakin luonnonvaroja, kuten vettä, energiaa ja maapinta-alaa. Ilmaston lisäksi se tuottaa päästöjä vesistöihin niin kemikaalien kuin mikromuovin muodossa.⁴⁴ Viimeisen 15 vuoden aikana vaatteiden tuotannon on arvioitu kaksinkertaistuneen ja määrän on oletettu kasvavan tästä 63 % vuoteen 2030 mennessä.⁴⁵ Samoin vaatteiden kulutus on yli kaksinkertaistunut vuosien 1975–2018 aikana. Määrien ja tekstiilialan kasvun arvioidaan johtuvan siitä, että tekstiiliteollisuus toimii suurimmaksi osaksi lineaarisesti ja ostettuja vaatteita käytetään aiempaa vähemmän ja lyhyemmän aikaa.⁴⁶ Tästä syystä haaskataan myös suuria määriä uusiutumattomia luonnonvaroja – kuten öljyä – kun niistä tuotetaan tekstiilejä ja vaatteita, joiden elinkaari on lyhyt ja jotka päätyvät lopulta todennäköisimmin kaatopaikalle⁴⁷. Suomessa ei ole vuonna 2016 tulleen lakiuudistuksen jälkeen päätynyt tekstiileitä tai vaatteita kaatopaikalle⁴⁸, mutta se ei tarkoita sitä, etteikö Suomesta päätyisi tekstiilejä kaatopaikoille eri reittien kautta kolmansiin maihin⁴⁹.

⁴² (Flugel, 1933, ss. 16-17)

⁴³ (Ellen MacArthur Foundation, 2017, s. 3)

⁴⁴ (Finnwatch, 2022, s. 4; Ellen MacArthur Foundation, 2017, s. 21)

⁴⁵ (Euroopan komissio, 2022)

⁴⁶ (Finnwatch, 2022, s. 6)

⁴⁷ (Ellen MacArthur Foundation, 2017, s. 19)

⁴⁸ (Aalto, 2014, s. 3)

⁴⁹ (Knus-Galán & Lindström, 2020; Lindberg & Wennman, 2023)

2.2. Tekstiilien arvo kiertotaloudessa

Kiertotalouden keskeisenä ajatuksena on tuotteen arvon säilyminen yhteiskunnassa. Linearisessa talousmallissa arvoa lisätään tuotteeseen sen jokaisessa tuotannon vaiheessa. Tuotteen arvo on korkeimmillaan silloin, kun kuluttaja ostaa sen yritykseltä itselleen. Tämä jälkeen tuotteen arvo hiipuu ajan myötä ja katoaa lopulta kokonaan yhteiskunnasta, kun tuote poistetaan käytöstä.⁵⁰ Kiertotalouden ajatus on, että tuotteen arvoa pystytään siirtämään ja palauttamaan eri keinoin. Paula Fontell ja Pirjo Heikkilä esittelevät raportissaan *Model of circular business ecosystem for textiles* Kuvion 1, jossa on esitetty yksinkertaistettu versio Ellen MacArthur Foundation:in kiertotalouden järjestelmäkaaviosta. Kaaviossa kuvataan, miten arvopsyklien avulla tuotteen arvo saadaan palautettua mahdollisimman vähäisin ympäristövaikutuksin. Mitä lähempänä keskustaa ollaan arvopsykleissä, sitä helpompi tuotteen arvo on säilyttää, sillä tuote pysyy muuttumattomana.⁵¹ Jokaisen arvopsyklin sulkeminen vaatii omat sykliset arvoketjunsä.⁵² Tekstiilituotteiden säilyttäminen näissä silmukoissa tuo myös kustannussäästöjä kuluttajille ja yrityksille, koska tällöin hyödynnetään jo olemassa olevia tuotteita ja materiaaleja sen sijaan, että investoitaisiin uuteen⁵³.

Kuvio 1. Yksinkertaistettu versio Ellen MacArthur Foundation:in neljästä kiertotalouden arvopsyklistä (*Model of circular business ecosystem for textiles*, Fontell Paula & Heikkilä Pirjo, 2017, s. 17).

⁵⁰ (Kant Hvass, 2018, s. 176)

⁵¹ (Ellen MacArthur Foundation, 2022)

⁵² (Fontell & Heikkilä, 2017, s. 17)

⁵³ (Ellen MacArthur Foundation, 2022)

Euroopan Unioni on harjoittanut jo pitkään jätepolitiikkaa ja esitti ensimmäisen kiertotalouden toimintasuunnitelman vuonna 2015. Tätä seurasi Euroopan parlamentin ja neuvoston vuonna 2018 laatimat jätedirektiivit, joiden tavoite on jätteen määrän vähentäminen sekä uudelleenkäytön ja kierrätyksen lisääminen. Yksi direktiivien velvoitteista on tekstiilijätteen erilliskeräyksen aloittaminen vuoteen 2025 mennessä (Direktiivi 2018/851/EU, 11 §).⁵⁴

Vuonna 2020 EU julkaisi kunnianhimoisen *Vihreän kehityksen ohjelman* (engl. Green Deal), jonka keskeinen päätavoite on ilmastoneutraaliuden saavuttaminen EU-alueella vuoteen 2050 mennessä. Tämän tavoitteen saavuttamisen edellytyksiksi on kirjattu talouskasvun irrottaminen resurssien käytöstä ja siirtyminen kiertotalouteen tuotannossa ja kulutuksessa.⁵⁵ Osana *Vihreän kehityksen ohjelmaa* komissio julkaisi uuden kiertotaloutta koskevan toimintasuunnitelman, joka on kattava kehys toimille, joilla pyritään nopeuttamaan siirtymistä kohti regeneratiivista eli elvyttävää kasvumallia, jossa maapallolle annetaan enemmän kuin siltä otetaan.⁵⁶

Erityistä huomiota Euroopan *Vihreän kehityksen ohjelmassa* suunnataan niille aloille, jotka käyttävät eniten resursseja ja joilla on paljon kiertotalouteen liittyvää potentiaalia. Näihin aloihin lukeutuu myös tekstiiliala ja uuden tekstiilistrategian Euroopan komissio julkaisi maaliskuussa 2022.⁵⁷ Tekstiilistrategiaa käsitellään enemmän luvussa 2.6. Vaatteet ja tekstiilit ovat yksi suurimmista kuluttajatarvike-ryhmistä ja siksi siirtyminen tekstiili- ja vaateteollisuudessa lineaarisesta taloudesta kiertotalouteen edellyttää myös vahvaa kuluttajan sitoutumista. Jotta tuotteen arvo saadaan säilymään yhteiskunnassa, vaikuttaa siihen paljon kuluttajan päätös poistaa tuote omasta käytöstään, sekä väylä minkä kautta hän aikoo sen poistaa.⁵⁸

2.3. Tekstiilien erilliskeräystä sekä kierrätystä koskevat lait ja direktiivit

Vuonna 2015 Euroopan komissio hyväksyi uuden toimintasuunnitelman, jonka tarkoitus on edistää Euroopan siirtymistä kohti kiertotaloutta, vahvistaa EU:n maailmanlaajuista

⁵⁴ (Amanatidis, 2022)

⁵⁵ (Euroopan unionin neuvosto, 2022)

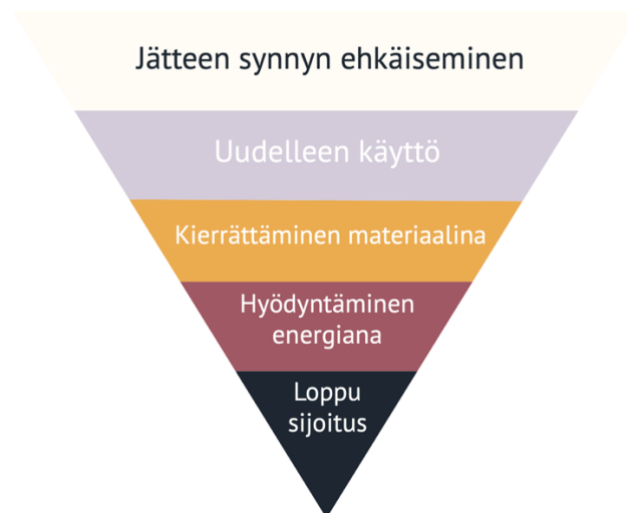
⁵⁶ (Euroopan unionin neuvosto, 2020; Raudaskoski, 2023)

⁵⁷ (Euroopan komissio, 2019, s. 15; Euroopan komissio, 2022)

⁵⁸ (Kant Hvass, 2018, ss. 176-177)

kilpailukykyä, edistää kestäväää talouskasvua sekä luoda uusia työpaikkoja. Toimintasuunnitelmassa on esitetty 54 toimea, joiden avulla tuotteet ja materiaalit pystyttäisiin pitämään suljetussa kierrossa koko niiden elinkaaren ajan. Huomioituna on tuotanto, kulutus sekä jätehuolto aina uusioraaka-ainetuotantoon asti. Kiertotalouspaketin osana myös jätehuoltoa käsitteleviä direktiivejä on uudistettu.⁵⁹

EU:ssa jätelainsäädäntöä ohjaa jätedirektiivi (2008/98/EY)⁶⁰ sekä kaatopaikkadirektiivi (1999/31/EY)⁶¹. Jätedirektiivit tarjoavat lainsäädännölliset puitteet, joita sovelletaan jäsenmaissa jätteiden käsittelyyn⁶². Niiden tarkoituksena on suojata ympäristöä sekä ihmisten terveyttä ehkäisemällä jätteiden ja jätehuollon aiheuttamia haittavaikutuksia. Jätehuoltoa ohjaa jätedirektiivin sisältämä jätehierarkia eli jätteiden etusijajärjestys.⁶³

Kuvio 2. Jätehierarkia eli jätteiden etusijajärjestys (Lavonen 2022).

Etusijajärjestyksen (Kuvio 2) mukaisesti ensisijaisesti tulisi ehkäistä jätteen syntyä kulutusta välttämällä ja vähentämällä. Tätä seuraa tuotteen uudelleenkäyttö tai valmistelu uudelleenkäyttöä varten. Tekstiilien kohdalla tämä tarkoittaa sitä, että ne säilyvät kierrossa muuttumattomina ja itselle tarpeettomat tekstiilit tulisi joko myydä tai lahjoittaa eteenpäin. Tämä pitää sisällään myös pikkuvikaisten tekstiilien huoltamisen ja korjaamisen. Jos uudelleenkäyttö sellaisenaan tai materiaalina ei ole mahdollista, tulisi

⁵⁹ (Eduskunta, 2021)

⁶⁰ (2008/98/EY, EU:n jätehuoltolaki, 2008)

⁶¹ (1999/31/EY, Kaatopaikat, 1999)

⁶² (Euroopan parlamentti ja Euroopan neuvosto, 2008)

⁶³ (Ympäristöministeriö, 2023)

tekstiili hyödyntää ensisijaisesti kierrätettynä materiaalina ja toissijaisesti vasta energiana.⁶⁴ Etusijajärjestyksestä voi poiketa vain, jos jokin muu vaihtoehto on ympäristön kannalta järkevämpi⁶⁵.

Hanna Salmenperä on toteuttanut Suomen ympäristökeskuksella vuonna 2017 *Poistotekstiileihin kytkeytyvät juridiset ja hallinnolliset tulkinnat sekä menettelyt - selvitystyön*, jossa ehdotetaan määritelmiä tekstiilijätteisiin liittyville termeille, on laadittu ohjeistus keräyksiin ja lajitteluun liittyvien hallinnollisten menettelyiden tarpeesta sekä tarkastelu malleja jätehuollon vastuunjaosta. Tämän selvityksen perusteella sillä on merkitystä lain näkökulmasta, toimittaako kuluttaja käytetyt tekstiilit uudelleenkäyttötarkoituksessa keräykseen vai kunnalliseen jäte- tai poistotekstiilikeräykseen.

Jätteen määritelmä jätedirektiivin ja jätelain mukaan on, että se on ainetta tai esine, jonka sen omistaja on poistanut, aikoo poistaa tai on velvollinen poistamaan käytöstä. Tekstiilien osalta käytöstä poistamisella viitataan siihen, ettei sitä voi käyttää enää alkuperäisessä tarkoituksessaan. Tuolloin se luokitellaan tekstiilijätteeksi.

Keräävän tahon ja kuluttajan kannalta on hallinnollisten menettelyjen osalta tärkeää erottaa se, onko keräys tarkoitettu uudelleenkäyttöön sopiville tuotteille vai jätteelle. Jätelain 100§n mukaan⁶⁶, jätehuoltorekisteriin on ilmoitettava, jos keräystoiminta on ammattimaista. Kun kyse on uudelleenkäytettävästä tuotteesta, ei tällöin sovelleta jätelakia vaan tuotelainsäädäntöä. Osa sosiaalisten yritysten vastaanottamasta materiaalista päättyy jätteeksi, mikä on kuitenkin keräävästä organisaatiosta riippumaton tekijä. Jätelainsäädännön ilmoitusmenettelyä ei tarvita, jos kerääjätahon oma ohjeistus perustuu puhtaiden, käyttökelpoisten ja ehjien tekstiilien keräykseen. Viestinnän kannalta onkin erittäin tärkeää, että erotetaan uudelleenkäyttö sekä kierrätys. Osa vaateliikkeistä vastaanottaa liikkeissään myös uudelleenkäyttöön kelpaamatonta tekstiilijätettä. Tätä ei kuitenkaan katsota ammattimaiseksi jätteen keräystoiminnaksi eikä kerääjältä edellytetä ilmoitusta jätehuoltorekisteriin.

⁶⁴ (Kuituus, 2021)

⁶⁵ (Ympäristöministeriö, 2023)

⁶⁶ (Jätelaki 646/2011, 2012)

Ilmoitusmenettelyn vapaus perustuu EU-jätedirektiivin. Näiden keräysten katsotaan aiheuttavan pienempää riskiä sekä jätteen erilliskeräyksen edistämistä.⁶⁷

Tekstiilijätteen poisvientiä Suomesta ohjaa kansainvälisten jätesierrojen valvonta. Suomesta saa viedä ulkomaille käytettyjä, lajiteltuja ja käyttökelpoisia vaatteita ja tekstiilejä uudelleenkäyttöön; tätä ei luokitella jätteen maastavienniksi. Tällöin maasta viejän velvollisuus on osoittaa, että siirrettävissä oleva materia ei ole jätettä ja että kyseessä ei ole jätevänti. Yksityiset tahot, kuten hyväntekeväisyysorganisaatiot saavat siis toimittaa ulkomaille vain käyttökelpoisia vaatteita ja tekstiilejä. Tekstiilijätteen katsotaan olevan kunnan vastuulla ja näin ollen Euroopan kierrätyslaitoksiin poistotekstiiliä voi toimittaa ainoastaan kunnallisen jätehuollon kautta.⁶⁸ Ulkomaille voi kuitenkin päätyä tekstiilijätettä lajittelemattoman, uudelleenkäyttöön tarkoitetun tekstiilin mukana⁶⁹. Euroopan komissio kaavailee tällä hetkellä rajoituksia tekstiilijätteen vientiin osana mittavia kiertotaloutta edistäviä toimia⁷⁰.

2.4. Uudelleenkäyttöön soveltuvien tekstiilien kerääminen

Salmenperän mukaan uudelleenkäyttöön soveltuvien tekstiilien keräystoiminta on keräystä suoraan kuluttajilta, joko aluekeräyksen, kiinteistöllä tapahtuvan keräyksen tai myymällä tapahtuvan keräyksen kautta⁷¹. Käytettyjen tekstiilien vaihdantaa tapahtuu myös yritysten välillä, mutta tämän tutkielman puitteissa sen tarkemmalle tarkastelulle ei ole tarvetta.

Uudelleenkäyttöön tarkoitettuja tekstiilejä keräävien organisaatioiden on oltava viestinnässään ja ohjeissaan selkeitä sen suhteen, mikä on tekstiilien aiottu käyttötarkoitus, sillä se määrittää tarvittavat hallinnolliset menettelyt. Sosiaaliset yritykset ohjeistavatkin keräyksen koskevan käyttökelpoisia, puhtaita ja ehjiä vaatteita ja tekstiilejä, koska kerätyt tuotteet on tarkoitettu uudelleenkäyttömarkkinoille. Osa saaduista käyttökelpoisista tekstiileistä ohjataan suoraan hyväntekeväisyytenä niitä tarvitseville, mutta osa sosiaalisista yrityksistä harjoittaa myös kaupallista

⁶⁷ (Salmenperä, 2017, ss. 4, 5, 7)

⁶⁸ (Salmenperä, 2017, s. 10)

⁶⁹ (Knuutila, 2016)

⁷⁰ (EY Economic Advisory, 2023, s. 22)

⁷¹ (Salmenperä, 2017, s. 6)

uudelleenkäyttötoimintaa. Suomessa tekstiilien keräystä sekä lajittelua uudelleenkäyttöä varten tekevät pääsääntöisesti hyväntekeväisyysorganisaatiot kuten UFF (U-landshjälp från Folk till Folk i Finland sr), Fida International ry sekä Suomen Punainen Risti. Uudelleenkäyttöön tekstiilejä kerääviä yrityksiä on lisäksi Goodwill, Nextiili ry, Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskus ja Suomen tekstiilikeräys.

Keräyspisteiden sijaitessa jätteen vastaanottopaikkojen yhteydessä, joita hallinnoivat ja ylläpitävät kunnalliset jätelaitokset, on keräyksistä sovittava erikseen kunnan kanssa. Pakkauskeräys RINKI OY vuokraa keräysastioita sopimusperusteisesti ja heidän kuluttajapakkauskeräyspisteissään on usein myös tekstiilikeräys. Vastuu keräyksestä on kuitenkin keräävällä taholla ja heillä tulee olla sitä varten tarvittavat luvat ja resurssit. Lisäksi kerääjän tulee pystyä osoittamaan, että tekstiilit kerätään, kuljetetaan, lajitellaan uudelleenkäyttöön ja kierrätetään itse tai yhteistyökumppaneiden kanssa voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.⁷²

2.5. Tekstiilivirrat Suomessa vuonna 2019

Suomessa on tutkittu tarkemmin tekstiilivirtojen suuruutta kahdesti: vuonna 2012 (julkaistu 2014)⁷³ sekä vuonna 2019 (julkaistu 2021). Tässä luvussa tarkastellaan tarkemmin jälkimmäistä raporttia. Sen tiedot eivät kaikilta osin kuvaa nykyhetkeä kovinkaan hyvin; esimerkiksi poistotekstiilikeräys on alkanut valtakunnallisena vasta vuoden 2023 alussa ja vuonna 2019 sitä tehtiin vasta hyvin paikallisesti. Raportti on silti sen verran tuore, että sen avulla voidaan hahmottaa minkälaisia ovat tekstiilivirrat Suomessa ja millaisia tekstiilimääriä on vielä muutama vuosi sitten päätyntä hyväntekeväisyysorganisaatioille, viety ulkomaille sekä poltettu sekajätteenä. Huomioitavaa kuitenkin on, että poistotekstiilikeräyksen ollessa nyt maanlaajuinen verkosto, sillä todennäköisesti on ollut vaikutusta myös esitettyihin suhdelukuihin.

Textile flows in Finland 2019 -raportin tarkoitus oli kartoittaa kaikki tekstiilivirrat Suomessa mahdollisimman yksityiskohtaisesti sisältäen vuosittaisen tarjonnan, kotitalouksien ja julkisen sektorin tekemät hankinnat, sekä laskea ja arvioida käytettyjen tai myymättä jääneiden tekstiilituotteiden virtoja kotitalouksilta, julkiselta sektorilta ja

⁷² (Salmenperä, 2017, s. 6)

⁷³ (Aalto, 2014)

yksityisiltä eri keräysreittejä pitkin. Lisäksi siinä on arvioitu uudelleenkäytettyjen, kierrätettyjen ja poltettujen tekstiilien prosenttiosuuksia Suomessa. Tämän tutkielman kannalta oleelliset tiedot liittyvät kuluttajien tekemiin tekstiili- ja vaatehankintoihin sekä kuluttajan käytöstä poistamien tekstiilien virtoihin uudelleenkäyttöön, kierrätykseen tai sekajätteeseen.

Raportin mukaan vuonna 2019 Suomalaiset hankkivat 9,4 kg uusia vaatteita ja kodintekstiilejä henkilöä kohti. Yhteensä tämä on noin 51,9 miljoonaa kiloa.⁷⁴ Finnwatchin vuonna 2022 julkaiseman raportin mukaan vuosien 1993–2011 aikana vaatteisiin ja tekstiileihin suunnattu rahankäyttö henkilöä kohden on yli kaksinkertaistunut, mutta viime vuosina vakiintunut hieman yli 800 euroon vuodessa⁷⁵.

Kuluttajien käytöstä poistamien tekstiilien määrä oli hiukan suurempi kuin uutena hankittujen; 59,5 miljoonaa kiloa eli noin 10,8 kg henkilöä kohden. Näiden lisäksi käyttäjältä toiselle liikkuneita eli uudelleen käytettyjä tekstiilejä oli kierrossa arviolta 10,1 miljoonaa kiloa, joka on noin 16 % kaikista tekstiili- ja vaatehankinnoista sekä 14,5 % kuluttajan omasta käytöstä poistamista tekstiilituotteista. Selkeästi suurin osuus kuluttajien käytöstä poistamista tekstiileistä – 44,2 miljoonaa kiloa – päätyi sekajätteeseen. Tämä on noin 64 % kaikista käytöstä poistetuista tekstiileistä.⁷⁶ Vuonna 2016 voimaan astuneen lain mukaan orgaanista jätettä – mukaan lukien tekstiilijätettä – ei ole enää saanut toimittaa kaatopaikoille, vaan se tulisi ensisijaisesti toimittaa materiaalina hyödynnettäväksi ja toissijaisesti hyödynnettävä energiana⁷⁷. Sekajätteeseen päätyneet tekstiilit poltetaan ja tästä syntynyt energia hyödynnetään sähköinä ja lämpönä.

keräysten kautta tekstiilejä kerättiin yhteensä 22,7 miljoonaa kiloa, joka kattaa 44 % kokonaismäärästä. Keräysten kautta tekstiilivirroista suuntautui ulkomaille 15 miljoonaa kiloa (66 %), uudelleen käyttöön 3,7 miljoonaa kiloa (16 %), sekajätteenä energiajakeeseen 3,8 miljoonaa kiloa (17 %) ja kierrätettiin materiaalina 0,2 miljoonaa kiloa (1 %). Tästä osuudesta pelkästään hyväntekeväisyysorganisaatioiden keräämä osuus oli 21,8 miljoonaa kiloa eli noin 96 %. Muita kerääviä tahoja on tuolloin olleet

⁷⁴ (Dahlbo, ym., 2021, s. 5)

⁷⁵ (Finnwatch, 2022, s. 7)

⁷⁶ (Dahlbo, ym., 2021, ss. 21-22)

⁷⁷ (Ympäristöministeriö, 2018, s. 1)

Rauman jätehuoltolaitos ja Lounais-Suomen jätehuolto, joiden osuus on ollut 0,2 miljoonaa kiloa sekä muutamat tekstiilikeräystä järjestäneet vaate- ja tekstiilimyymälät, joiden osuus on ollut 0,7 miljoonaa kiloa. Raportissa kuitenkin huomautetaan, että yksi vaate- ja tekstiilialan yritys, joka tuolloin myös piti tekstiilikeräyksiä myymälöissään, ei kertonut omia tarkkoja lukujaan selvitystä varten. Todellinen näiden tahojen keräämä käytöstä poistetun tekstiilin määrä on siis jonkin verran suurempi.

Yleisesti hyväntekeväisyysorganisaatiot totesivat, että tekstiilimateriaalin kierrätys oli Suomessa vaikeaa kierrätystoimijoiden lajitteluvaatimusten sekä Suomalaisten kierrätystoimijoiden liian pienen prosessointikapasiteetin vuoksi. Näistä kahdesta syystä merkittävä osa materiaalina kierrätettävästä tekstiilistä myytiin ulkomaisille tekstiilitoimittajille. Ulkomaille toimitettujen tekstiilien tarkkaa lopullista määränpäättä ei ollut tiedossa, joten niitä ei ollut sisällytetty raporttiin. Uudelleenkäyttöä varten tekstiilejä vietiin EU maihin, Baltiaan, Venäjälle sekä kansainvälisenä apuna myös muihin maihin. Keräystahojen kautta energiajakeeseen päätyvät tekstiilit olivat huonolaatuisimpia tekstiilejä tai materiaaleja, jotka eivät soveltuneet kierrätykseen. Pääasiassa ne olivat rikki, tahraisia, kosteita tai homeisia tai niissä oli paha haju. Jotkut tekstiilit, vaikka ne olivat puhtaita ja vahingoittumattomia, heitettiin sekajätteeseen niiden olemattoman markkina-arvon vuoksi.

Uudelleenkäyttöön vaatteita- ja tekstiilejä päätyi kotimaassa noin 10 miljoonaa kiloa ja lisäksi niitä tuotiin noin 0,1 miljoonaa kiloa. Käyttäjältä toiselle vaatteet ja tekstiilit kulkivat tekstiilikeräyksien (36 %), perheen ja ystävien (43 %) sekä kuluttajalta kuluttajalle tapahtuneen myynnin (23 %) kautta.⁷⁸

2.6. Poistotekstiilikeräys Suomessa

Poistotekstiilien valtakunnallinen erilliskeräys on niin tuore, ettei siitä ole olemassa kattavaa ja yleistettävissä olevaa dataa. Vuoden 2022 aikana poistotekstiilikeräyksellä kerättiin laskennallisesti 350 grammaa tekstiiliä suomalaista kohti, mikä on noin 2

⁷⁸ (Dahlbo, ym., 2021, ss. 23-29)

miljoona kiloa yhteensä⁷⁹. Poistotekstiilikeräyksen toteutumisen taustalla on *Telaketju* yhteisöverkosto ja -hankkeet sekä Lounais-Suomen jätehuolto (LSJH)⁸⁰.

Vuonna 2018 Euroopan parlamentti sääti tiukemman jätedirektiivin, joka velvoittaa Euroopan Unionin jäsenmaat järjestämään vuoteen 2025 mennessä tekstiilijätteelle oman erilliskeräyksen⁸¹. Vuonna 2021 Suomessa hyväksyttiin uusi jäteasetus (L 646/2011, 6 §; A 978/2021, 20 §, 22 §, 55 §.)⁸², jossa tekstiilijätteen erilliskeräyksen määrättiin alkavaksi jo 1.1.2023.⁸³ Laki velvoittaa, että kunnan on järjestettävä väestötiheys ja muut paikalliset olot sekä syntyvän jätteen määrä ja laatu huomioon ottaen riittävä määrä alueellisia vastaanottopaikkoja⁸⁴. Suomessa ollaan kaksi vuotta edellä EU:n asettamasta tavoiteaikataulusta. Tämä on ollut mahdollista osittain sen ansiosta, että Suomeen rakennettiin Pohjoismaiden ensimmäinen tekstiilien jalostuslaitos Paimioon, joka valmistui vuoden 2021 loppupuolella⁸⁵. Paimion jalostuslaitoksen käsittelykapasiteetti on arviolta 12 miljoonaa kiloa, joka vastaa noin 10 % kaikesta kotimaan tekstiilijätteestä. Kesällä 2023 jo aiemmin saman katon alla toiminut Rester Oy osti Paimion tekstiilien jalostuslinjaston LSJH:lta, joten jatkossa Rester Oy vastaa jalostuslaitoksen toiminnasta, mutta LSJH koordinoi tekstiilijätteen erilliskeräystä.⁸⁶

Poistotekstiilikeräyksiä järjestämisestä alueellisesti vastaavat kunnat ja kuntien omat jätehuoltoyhtiöt⁸⁷. Kunnalliset lajittelulaitokset myös esilajittelevat erilliskerätyt tekstiilit yhteistyössä paikallisten työvalmennussäätiöiden kanssa. Esilajittelu hoidetaan mekaanisesti ihmisten toimesta ja tällöin tekstiilimassasta poistetaan pilaantuneet, kierrätykseen sopimattomat sekä uudelleenkäytettävät⁸⁸ tekstiilit ja loput toimitetaan Paimion jalostuslaitokselle tarkempaa lajittelua ja jatkokäsittelyä varten. Poistotekstiileistä valmistetaan Paimion jalostuslaitoksella mekaanisesti kierrätyskuitua,

⁷⁹ (Lahti, 2023)

⁸⁰ (Telaketju; Telaketju, 2019)

⁸¹ (Euroopan parlamentti, 2023)

⁸² (Valtioneuvoston asetus jätteistä 978/2021, 2021)

⁸³ (Ympäristöministeriö, 2023)

⁸⁴ (Valtioneuvoston asetus jätteistä 978/2021, 20 §, 2021)

⁸⁵ (LSJH, Rester Oy, Paimion Kehitys Oy, 2021)

⁸⁶ (Kiertotalouden erikoislehti Uusiouutiset, 2023)

⁸⁷ (LSJH, 2023)

⁸⁸ (Pulkinen, 2023)

josta voidaan valmistaa lankoja, kuitukangasmateriaalia ja eristeitä.⁸⁹ Vielä ei kuitenkaan saada kaikkea keräykseen sopivaa ja kuuluvaa kierrätettyä, koska kysyntää lopputuotteelle ei ole⁹⁰. Keräykset ovat kohdanneet jonkin verran ongelmia lyhyen olemassaolonsa aikana. Huhtikuussa 2023 YLE uutisoi, miten keräysastioissa olevasta materiaasta jopa puolet on keräykseen kuulumatonta⁹¹. Satakunnassa jopa puolet tekstiileistä on ollut niin huonokuntoisia, että ne ovat päätyneet kunnalliselta kerääjältä sekajätteeseen⁹².

2.7. EU:n vihreän kehityksen ohjelman tekstiilistrategia ja laajennettu tuottajavastuu

EU:n tavoite on olla ilmastoneutraali vuoteen 2050 mennessä. Tämä tavoiteohjelma on nimetty *Vihreän kehityksen ohjelmaksi*. Osana tätä tavoitetta Euroopan komissio on julkaissut viime vuosina toimintasuunnitelmaehdotuksia, jotka pitävät sisällään muun muassa tavoitteita tehdä kestävästä tuotteista uusi normi EU:ssa, edistää kiertotalouden liiketoimintamalleja sekä lisätä kuluttajien mahdollisuuksia vaikuttaa vihreään siirtymään. Keväällä 2022 Euroopan komissio julkaisi osana tätä EU:n *Vihreän kehityksen ohjelmaa* välineitä, joilla EU:ssa siirrytään todelliseen kiertotalouteen kestävä kehityksen ja ilmastotavoitteiden mukaisesti. Osana muutosta komissio ehdotti uusia sääntöjä, joiden avulla EU-alueella myytävistä tuotteista pyrittäisiin tekemään kestävämpiä koko niiden elinkaaren ajan, kiertotalouden mukaisia ja ympäristöystävällisempiä.⁹³

Yksi tähän sisältyvistä ehdotuksista on EU:n uusi *Tekstiilistrategia*, jossa sen tavoitteiksi on asetettu EU-alueella markkinoille saatettavien tekstiilituotteiden pitkäikäisyys ja kierrätettävyys, ja joiden materiaalit olisivat pääasiassa kierrätyskuituja. Vaarallisten aineiden ja kemikaalien käyttö tekstiileissä on tiukasti rajoitettu sekä tekstiilien ja vaatteiden tuottaminen tapahtuu sosiaalisia oikeuksia ja ympäristöä kunnioittaen. Kuluttajat hyötyisivät näin pidempään laadukkaista tekstiileistä, eikä pikamuoti tai ultrapikamuoti olisi enää suositussa asemassa. Uudelleenkäyttö- ja korjauspalvelut

⁸⁹ (EY Economic Advisory, 2023, s. 13)

⁹⁰ (Pulkkinen, 2023)

⁹¹ (Nuutinen-Kallio; Kukko-Liedes; Ojanperä; & Tapiomäki, 2023)

⁹² (Joensuu, 2023)

⁹³ (STJM, 2022)

olisivat taloudellisesti kannattavia ja niitä olisi laajasti saatavilla. Kilpailukykyisellä, kestäväällä ja innovatiivisella tekstiilialalla tuottajat ottaisivat vastuun tuotteistaan koko arvoketjun ajan, mukaan lukien sen kun niistä tulee jätettä. Tekstiilien kiertotalouden ekosysteemi kukoistaisi, ja sen taustalla olisi riittävä kapasiteetti innovatiiviseen kuitujen kierrättämiseen, kun taas tekstiilien poltto ja kaatopaikalle sijoittaminen olisi vähennetty minimiin.⁹⁴ Erityisiä toimenpiteitä strategiassa ovat pakolliset ekologisen suunnittelun vaatimukset, mikromuovisaasteen torjunta, tekstiilivalmistajien myymättömien ja palautettujen tekstiilien tuhoamisen lopettaminen; selkeämmät ja strukturoidummat tiedot, jotka ovat paremmin saatavilla sekä näihin liittyvä digitaalinen tuotepassi; viherpesun ehkäisy sekä laajennettu tuottajavastuu ja tekstiilien uudelleenkäytön ja kierrätyksen tehostaminen.⁹⁵

Strategiassa todetaan, että tekstiilituotteiden käyttöiän pidentäminen on avainasemassa, kun pohditaan keinoja, miten tekstiilien negatiivisia vaikutuksia ilmastoon ja ympäristöön saadaan vähennettyä. Tähän perustuu tekstiilituotteiden ekologista suunnittelua koskevat vaatimukset, joihin sisältyy tuotteiden suunnittelu pitkäikäisemmiksi. Laatuvirheet, kuten värinkesto, repäisyjuisuus tai vetoketjujen ja saumojen laatu ovat yksiä tärkeimmistä syistä, miksi kuluttajat poistavat tekstiilejä käytöstä. Kestävyyden lisääntyminen tukee kuluttajien mahdollisuutta käyttää vaatteita ja tekstiilejä pidempään sekä hyödyntää kiertotalousliiketoimintamalleja, kuten uudelleenkäyttöä, vuokrausta ja korjausta, takaisinottopalveluita ja käytettyjen tavaroiden vähittäiskauppaa. Näiden lisäksi tekstiilituotteiden ympäristövaikutuksiin voitaisiin suunnittelussa vaikuttaa käytettyjen materiaalikoostumusten avulla. Tämä pitää sisällään käytetyt kuidut, niiden sekoitukset sekä tuotannossa käytetyt kemikaalit, joilla voi olla negatiivinen vaikutus tekstiilijätteen kierrätykseen. Esimerkiksi kuitusekoitteiden käyttäminen tekstiilituotteissa tekee niistä vaikeampia kierrättää, sillä kuitujen erotteluun tarvittavaa teknologiaa ei ole vielä tarpeeksi saatavilla.⁹⁶

Tekstiilijätteen käsittelyn kannalta oleellinen toimi on strategiassa esitetty laajennettu tuottajavastuu tekstiilituotteiden valmistajille ja maahantuojille. Strategiassa esitetään,

⁹⁴ (Euroopan komissio, 2022, ss. 8-9)

⁹⁵ (Euroopan komissio, 2022, ss. 9-12)

⁹⁶ (Euroopan komissio, 2022, s. 9)

että tekstiilijätettä voidaan vähentää merkittävästi ja varmistaa sen arvon säilyminen tehostamalla tekstiilien kierrätystä sekä valmistelua uudelleenkäyttöä varten. Tekstiilituottajien saattaminen vastuuseen tuotteidensa tuottamasta jätteestä on keino saada tekstiilijätteen synty irrotettua alan kasvusta. Muiden jätelajien kohdalla laajennetut tuottajavaatimukset ovat osoittautuneet tehokkaiksi keinoiksi edistää jätteiden erilliskeräyksiä sekä myöhempää käsittelyä jätehierarkian mukaisesti. Laajennettu tuottajavastuu voi edesauttaa myös tuotteiden pitkäikäisyyteen ja kierrätettävyyteen tähtäävää suunnittelua. Keskeisenä tavoitteena on luoda tarvittava ekonomia tekstiilien keräilylle, lajittelulle, uudelleenkäytölle, uudelleenkäyttöön valmistelulle ja kierrätykselle sekä kannustaa tuottajia ja brändejä varmistamaan, että heidän tuotteensa suunnitellaan kiertotalouden periaatteita noudattaen.⁹⁷

Heinäkuussa 2023 Euroopan komissio julkaisikin ehdotuksen, että EU:n jätepuitedirektiiviin tehtäisiin lisäys tekstiilivalmistajien ja -maahantuojien tuottajavastuusta. Ehdotuksessa todetaan tekstiilien olevan neljänneksi resurssi-intensiivisin jätelaji, eikä sen osalta täysin noudateta jätehierarkiassa asetettuja EU:n jätehuollon peruseriaatteita, jotka esiteltiin aiemmin luvussa 2.2. Käytettyjen tekstiilien jätehuoltokustannukset eivät vielä sisälly uusien tekstiilien hintaan. Ehdotuksessa arvioidaan, että yhden tekstiilituotteen keskimääräinen hinta keräämiselle ja jatkokäsittelylle olisi 12 senttiä vaatteelta, mutta tämä vaihtelee tekstiilityypin ominaisuuksien mukaan. Tällä hetkellä jäännösjätteenä loppusijoitetaan suuria määriä tekstiilijätettä. Loppusijoittamisen ja siitä aiheutuvien ympäristövaikutuksien kustannuksia ei ole myöskään huomioitu nykyisten tekstiilituotteiden hinnoissa. Muina ulkoisina vaikutuksina tuottajavastuulle pidetään erityisesti kolmansiin maihin vietyjen, uudelleenkäyttöä varten naamioitujen tekstiilijätteiden ympäristöllisiä ja sosiaalisia vaikutuksia. Ongelmana pidetään etenkin lajittelemattomina vietyjä tekstiilejä, joista merkittävä osa päätyy laittomille kaatopaikoille.

Tämän tekstiilijätettä koskevan ehdotuksen erityistavoitteena onkin parantaa tekstiilijätehuoltoa jätepuitedirektiivissä vahvistetun jätehierarkian mukaisesti. Etusijalle asetetaan jätteen syntymisen ehkäiseminen, uudelleenkäyttöön

⁹⁷ (Euroopan komissio, 2022, s. 12)

valmistaminen ja tekstiilien kierrätys – painotetusti kuidusta-kuiduksi kierrätys sekä noudatetaan ”saastuttaja maksaa” -periaatetta.⁹⁸ Tämä tarkoittaa sitä, että tulevaisuudessa tekstiilivalmistajat ja maahantuojat ovat vastuussa tuotteiden keräämisestä, kuljetuksesta sekä lajittelusta uudelleenkäyttöön ja kierrätykseen. Tekstiilituottajilla on myös vastuu jätteen käsittelystä ja kokonaisuudesta aiheutuvista kustannuksista. Puitedirektiiviehdotus ei koske pelkästään EU-jäsenmaiden alueella toimivia yrityksiä, vaan myös verkkokauppoja, jotka tuovat tekstiilejä EU-alueelle. Tuottajat veloitetaan rekisteröitymään kunkin jäsenmaan perustamaan ja hallinnoimaan rekisteriin ennen tuotteiden saattamista markkinoille.⁹⁹

Maaliskuussa 2023 Muoti- ja urheilukauppa Ry esitti kritiikkiä siitä, että Suomessa on hätäilty tekstiilijätekierrätyksessä, eikä olla odotettu miten muut EU-maat toimivat. Perusteena tälle näkökulmalle oli ennakkotieto EU:n tekemästä ehdotuksesta tekstiilivalmistajien tuottajavastuun lisäämisestä jätepuitedirektiiviin.¹⁰⁰

Toukokuussa 2023 Suomen Tekstiili ja Muoti ry (STJM) ja Suomen Kiertovoima KIVO ry käynnistivät esiselvityshankkeen tekstiilivalmistajien tuottajavastuusta. Hankkeen tavoitteena oli luoda kolme ehdotusta tuottajavastuumalleista.¹⁰¹ Lokakuussa 2023 EY Economic Advisory julkaisi tämän esiselvityshankkeen loppuraportin, jossa esiteltiin ehdotuksia tuottajavastuun toimintamalleista Suomessa. Ensimmäisessä vaihtoehdossa vastuu toiminnasta ja rahoituksesta jakautuu tuottajien ja kuntien välille. Tällöin pystytään säilyttämään jo tehtyjä investointeja kuntien keräyspisteverkostoon sekä kuluttajien näkökulmasta viestintä pysyisi yhdenmukaisempana. Toisessa mallissa toiminta- ja rahoitusvastuu on kokonaan tuottajalla. Tällöin kustannuspaine kohdistuu enimmäkseen tuottajiin ja todennäköisesti vaikuttaa myös kuluttajahintoihin. Toisaalta tämän mallin etuina pidetään sitä, että se todennäköisemmin kannustaisi tuottajia myös toimiin jätteesynnyksen ehkäisemiseksi. Toimintamalleissa on myös pohdittu sosiaalisten yritysten osuutta jatkossa uudelleenkäytettävien tekstiilien virroissa. Niiden keräystoimintaa joko rajoitetaan niin, että heillä ei ole oikeutta kerätä tekstiilejä, mutta he pääsevät osallisiksi uudelleenkäytettävien tekstiilien virtoihin tai keräystoiminnan

⁹⁸ (Euroopan komissio, 2023, ss. 1-3)

⁹⁹ (STJM, 2023)

¹⁰⁰ (Muoti- ja urheilukauppa ry, 2023)

¹⁰¹ (STJM, 2023)

annetaan jatkaa normaalina. Pohdintaa kuitenkin aiheuttaa sosiaalisten yritysten eriarvoisuus tekstiilituottajiin nähden, sillä he eivät ole kustannusvastuusta tekstiilijätteestä. Sosiaalisten yritysten tekstiilikeräyksiä ei kuitenkaan komission ehdotuksessa ole rajoitettu.¹⁰²

3. Palvelumuotoilu teoreettisena viitekehyksenä

3.1. Mitä on palvelumuotoilu?

Palvelumuotoilusta puhutaan paljon yritysten ja organisaatioiden kasvun ja kehittämisen välineenä, jolla sitouttaa asiakas ja saada tämä mahdollisesti käyttämään palvelua enemmän. Palvelumuotoilu on antoisa lähestymistapa kuitenkin myös julkiselle sektorille ja voittoa tavoittelemattomille organisaatioille, koska se antaa loogisen toimintamallin organisaation tavoitteiden ja asiakkaan näkökulman yhdistämiseen. Tämä lähestymistapa on nousemassa entistä tärkeämmäksi liiketoiminnassa, jossa ollaan siirtymässä lineaarisesta ja tuotantolähtöisestä tarve- ja asiakaslähtöiseen arvoajatteluun. Palvelumuotoilu on konkreettinen tapa määrittää palvelutarpeet ja vastata niihin.¹⁰³

Palvelulle tai palvelumuotoilulle on vaikeaa antaa yksiselitteistä määritelmää. Tuulaniemen mukaan seuraavat neljä asiaa toistuu usein palvelua määriteltäessä: palvelu ratkaisee asiakkaan ongelman, palvelu on prosessi; koemme palvelun, mutta emme omista sitä ja ihmisten välinen vuorovaikutus on merkittävässä osassa. Palvelun keskiössä on aineeton hyödyke eikä sitä voi kuluttaa loppuun.¹⁰⁴ Tilastokeskus antaa palvelulle seuraavan määritelmän:

”Palvelut ovat sellaisen tuotannollisen toiminnan seurausta, joka muuttaa niitä kuluttavien yksiköiden olosuhteita tai edistää tuotteiden ja rahoitusvarojen vaihdantaa. Palvelut eivät yleensä ole erillisiä eriä, joihin voisi kohdistua omistusoikeuksia, ja yleensä palvelua ja palvelun tuottamista ei voi erottaa toisistaan.”¹⁰⁵

Palvelumuotoilun asiantuntijayritys Kreapal määrittää palvelumuotoilun seuraavasti:

¹⁰² (EY Economic Advisory, 2023, s. 5)

¹⁰³ (Tuulaniemi, 2011)

¹⁰⁴ (Tuulaniemi, 2011, ss. 29-31)

¹⁰⁵ (Tilastokeskus)

”Palvelumuotoilu on muotoiluajattelua hyödyntävä, asiakaslähtöinen ja tulevaisuuteen suuntaava, osallistava työtapa, jolla voidaan yhdistää asiakkaan ja liiketoiminnan tarpeet.”

Määrittelyä tehdessä on hyvä myös ymmärtää ja hahmottaa seuraavia tekijöitä, jotka toimivat keskeisinä muuttujina palvelumuotoilussa: *muotoiluajattelu, asiakaslähtöisyys, suuntautuminen tulevaisuuteen, työtavan osallistavuus sekä asiakkaan ja liiketoiminnan tarpeiden yhdistäminen*.¹⁰⁶ Mikko Koivisto on tehnyt vuonna 2007 Taiteen maisterin lopputyön *Mitä on palvelumuotoilu*, jossa hän tiivisti palvelumuotoilun tarkoittavan *palvelujen innovointia, kehittämistä ja suunnittelua muotoilun menetelmin*¹⁰⁷.

Palvelumuotoilun juuret sijaitsevatkin muotoilussa ja se hyödyntää tuotemuotoilijan työstä tuttua kehittämisprosessia. Muotoilijoiden ydinosaamisena voidaan pitää etenkin visuaalista osaamista eli tässä tapauksessa aineettoman konkretisointia, mutta myös prosessi- ja menetelmäosaaminen on usein vahvaa sekä kulttuurisen toimintakontekstin ymmärrys että luovan ja analyttisen lähestymisen yhdistäminen asiakasymmärryksen lisäämiseksi.¹⁰⁸ Palvelumuotoilu on tehokas menetelmä tunnistaa halutun kohderyhmä tiedostetut ja tiedostamattomat tarpeet sekä innovoida tiedon pohjalta kokonaan uusia tuotteita tai palveluita¹⁰⁹.

Palvelumarkkinoissa esineet eivät ole enää itsetarkoitus, mutta palvelun voi luoda tavaran ympärille sekä aineettomin palveluihin voi aina lisätä tavaroita ja tuoda niitä tukemaan palveluprosessia.¹¹⁰ Oleellista onkin pohtia, että jos olemassa olevaan palveluun halutaan tuoda uusi fyysinen elementti tukemaan prosessia, miten tuote todellisuudessa muokkaisi ja sujuvoittaisi prosessia vai olisiko sen vaikutus lopulta päinvastainen ja miksi.

Lähtökohtaisesti kuluttajat ostavat Tuulaniemen mukaan elämäänsä helpottavia ratkaisuja. Yritysten ja organisaatioiden perspektiivistä tämä tarkoittaisi sitä, että heidän on ryhdyttävä tarjoamaan kokonaisratkaisuja ihmisten tarpeisiin.¹¹¹ Yksinkertaistetusti yritys ei esimerkiksi enää tarjoaisi pelkkää porakonetta ostettavaksi kuluttajalle, joka

¹⁰⁶ (Kreapal, s. 6)

¹⁰⁷ (Koivisto, 2007, s. 10)

¹⁰⁸ (Tuulaniemi, 2011)

¹⁰⁹ (Kreapal, s. 18)

¹¹⁰ (Tuulaniemi, 2011, ss. 11-12)

¹¹¹ (Tuulaniemi, 2011)

haluaa hyllyn seinälle vaan he tarjoavat, jonkun henkilön tekemään tämän työn kuluttajan puolesta. Hänen ei tällöin tarvitse itse ostaa tai omistaa porakonetta eli tavaraa. Vaihtoehtoisesti palvelu voi olla myös sellainen, että kuukausimaksua vastaan kuluttaja saisi käyttöönsä tarvitsemiaan työkaluja ja palauttaisi ne, kun tarvetta ei enää ole.

Palvelukonseptin optimointi taas on mahdollista keskittymällä palvelun kriittisiin pisteisiin, optimoimalla prosessi sekä poistamalla palvelusta häiritsevät tekijät. Tavoite on tuottaa mahdollisimman positiivinen kokemus. Tämä ei kuitenkaan ole aina kovinkaan yksiselitteistä tai yksinkertaista, koska ihminen on aina osa palvelua ja hän muodostaa kokemuksen palvelusta joka kerta henkilökohtaisesti uudestaan.¹¹² Kokemus puolestaan on subjektiivinen asia eli kohdehenkilön omakohtainen tulkinta, joka tapahtuu vain henkilön omassa tietoisuudessa ja johon vaikuttaa hänen omat mieltymyksensä, tunteensa sekä aiemmat kokemukset¹¹³. Lähdetessä kehittämään tai muokkaamaan palvelukonseptia tulee palvelun käyttäjää ymmärtää seuraavilla tasoilla: mitkä ovat hänen *tarpeensa, odotuksensa, tottumuksensa, tapansa ja arvonsa*, miten *muiden ihmisten mielipiteet* vaikuttavat tai *palvelun hinta ja ominaisuudet*; mikä on *muiden vastaavien palveluiden hinta*. Näitä elementtejä kutsutaan myös palvelumuotoilun keskeisiksi elementeiksi.¹¹⁴

3.2. Arvonluonti palvelumuotoilun avulla

Arvon muodostuminen on palvelumuotoilussa osa sen syvintä ydintä. Yksinkertaistetusti arvo voidaan määritellä palvelun hyödyn ja hinnan välisenä suhteenä. Hinta ei ole aina pelkästään rahallinen arvo, voidaan puhua myös uhrauksista eli taloudellisen arvon lisäksi tämä tarkoittaa sitä vaivaa, jonka hankinta tai palvelun saavuttaminen on vaatinut. Arvo on siis tällöin palvelun sidosryhmän kokema hyödyllisyys. Palvelun todellinen arvo ei kuitenkaan ole aina absoluuttinen; se on suhteessa aikaisempiin kokemuksiin ja kokemus arvosta syntyy vasta palvelua tai tuotetta käytettäessä. Jos kuluttaja pystyy tavaralla tai palvelulla tai näiden yhdistelmällä ratkaisemaan jonkin ongelmansa, kokee hän tällöin saavansa siitä arvoa. Tuulaniemen mukaan voidaan

¹¹² (Tuulaniemi, 2011)

¹¹³ (Lehtonen, 2022)

¹¹⁴ (Tuulaniemi, 2011)

yleisesti ajatella, että organisaatioiden perustehtävä on luoda arvoa heidän asiakkailleen ja tämän arvon tulisi olla niin merkityksellistä, että sillä saadaan sitoutettua asiakkaat käyttämään resurssejaan siihen.

Arvo voidaan jakaa kahteen tekijään: laadulliseen ja määrälliseen arvoon. Laadullisilla arvoilla tarkoitetaan esimerkiksi muotoilua tai asiakaskokemusta, kun taas määrällisillä hintaa tai teknillistä laatua. Organisaatiot ja yritykset antavat asiakkailleen lupauksen arvosta eli arvolupauksen. Tämä arvolupaus määrittää miten organisaatio eroaa muista vastaavista palvelun tarjoajista sekä tiivistää mitä he tarjoavat asiakkailleen. Arvolupaus määrittelee ja kuvaa tuotteen; määrittelee, kenelle se on tarkoitettu; kertoo hyödyn ja kuvaa tuotteen ainutlaatuisuutta.¹¹⁵ *Business Model Generation* -teoksessa Osterwalder ja Pigneur listaavat apukysymyksiä, jotka helpottavat yrityksiä ja organisaatioita arvolupauksen muodostamisessa. Näitä kysymyksiä ovat: ”Millaista arvoa tuotamme?”, ”Minkä ongelman ratkaisemme?”, ”Minkä asiakastarpeen tyydytämme?” ja ”Millaista tuoteportfoliota tarjoamme kullekin kohderyhmälle?”¹¹⁶

Heidän mukaansa palvelun käyttäjien arvon muodostumista voidaan tarkastella myös seuraavien elementtien avulla: *Brändi ja status* (brand/status), *Helppokäyttöisyys* (convenience/usability), *Hinta* (price), *Muotoilu* (design), *Ominaisuudet* (performance), *Tekemisen helpottaminen* (”getting the job done”), *Saavutettavuus* (accessibility), *Säästö* (cost reduction), *Tuoteräätälöinti* (customization), *Uutuusarvo* (newness) ja *Riskin pienentäminen* (risk reduction)¹¹⁷. Näitä elementtejä hyödyntämällä arvontuotantoprosessia voidaan suunnitella yksityiskohtaisemmin. Kokemus arvosta syntyy kuitenkin vasta tuotetta tai palvelua käytettäessä ja kuten aiemmassa luvussa todettiin, kokemus on aina subjektiivinen ja henkilökohtainen. Kokemusta pystyy kuitenkin jossain määrin suunnittelemaan ja kehittämään kun ymmärretään mitkä ovat ne tilanteet, joissa asiakkaan kanssa ollaan vuorovaikutuksessa ja mitä näissä tilanteissa saattaa tapahtua.¹¹⁸ Kuviossa 3 esitellään arvon muodostumisen pyramidi, jossa arvon muodostumisen tasot ovat visuaalisessa muodossa. Ensimmäinen taso on toiminnan taso, joka käsittää palvelun kyvyn vastata funktionaalisen tarpeeseen, prosessin

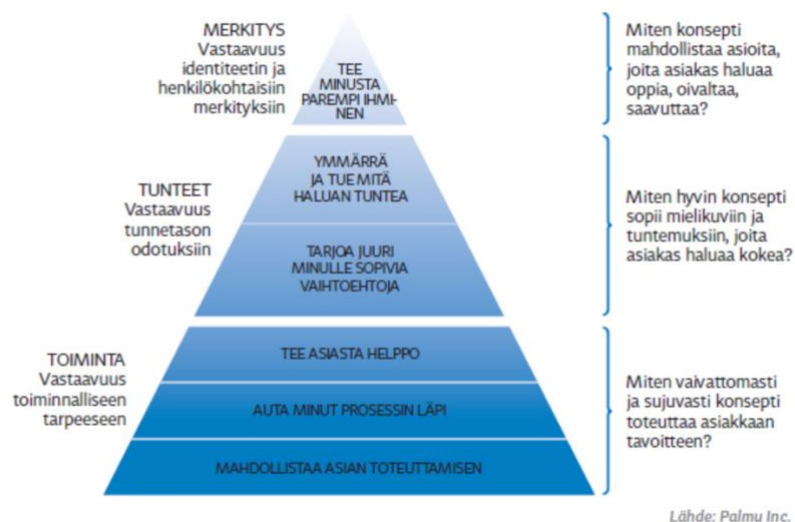
¹¹⁵ (Tuulaniemi, 2011)

¹¹⁶ (Osterwalder & Pigneur, 2010)

¹¹⁷ (Osterwalder & Pigneur, 2010)

¹¹⁸ (Tirkkonen, 2014; Tuulaniemi, 2011)

sujuvuuden, palvelun hahmotettavuuden, saavutettavuuden, käytettävyyden, tehokkuuden ja monipuolisuuden. Tämä on palvelun niin kutsuttu hygieniataso ja se kertoo palvelun vastaavuuden toiminnalliseen tarpeeseen. Toinen taso on tunnetaso eli millainen on palvelun vastaavuus tunnetason odotuksiin. Tämä tarkoittaa asiakkaalle tai käyttäjälle syntyviä välittömiä tuntemuksia ja henkilökohtaisia kokemuksia palvelun miellyttävyydestä, helppoudesta, kiinnostavuudesta, innostavuudesta, tunnelmasta, tyylistä ja sen kyvystä koskettaa aisteja. Kolmannella tasolla puhutellaan asiakkaan tai käyttäjän persoonaa. Tämä on merkitystaso eli ylin mahdollinen asiakaskokemuksen taso. Se pitää sisällään kokemukseen liittyvät mielikuva- ja merkitysulottuvuudet, kulturelliset koodit, tarinat, lupaukset, oivallukset, kokemuksen henkilökohtaisuuden sekä suhteen asiakkaan elämäntapaan ja identiteettiin. Tämä taso kertoo siitä, millainen on palvelun vastaavuus identiteettiin ja henkilökohtaisiin merkityksiin.¹¹⁹

Kuvio 3. Arvon muodostumisen pyramidi (Palvelumutoilu, Tuulaniemi Juha, 2011).

Teollisen ajan synnyttämä käsite arvoketju kuvastaa sitä, miten tuotteisiin ja tavaroihin sitoutetaan arvoa niiden valmistusprosessin aikana. Tämä arvo siirtyy kuluttajalle hänen ostaessaan tuotteen ja tuotteeseen sidottu arvo lopulta katoaa käytön ja käytöstä poiston myötä. Tuulaniemi esittääkin, että palveluihin paremmin sopiva käsite on käyttöarvo; tässä ajatusmallissa arvo ei katoa käytön myötä vaan sitä luodaan käytön myötä. Tällöin organisaatioiden tehtävä ei ole tuottaa arvoa arvoketjussa vaan tukea

¹¹⁹ (Tuulaniemi, 2011, ss. 96-97; Tirkkonen, 2014)

asiakkaidensa arvontuotantoprosessia. Palvelu on prosessi ja palvelua tuottava organisaatio mahdollistaa asiakkaidensa arvontuotantoprosessin.¹²⁰

3.3. Tekstiilikeräys palvelukonseptina

Tarkasteltaessa palvelun määritelmiä on huomattavissa, että myös uudelleenkäytettävän tekstiilin ja tekstiilijätteen keräykset ovat palveluja. Niistä saatava hyödyke on aineeton ja ne vastaavat johonkin kuluttajan ongelmaan eli helpottavat kuluttajaa pääsemään eroon käytöstään poistamista tekstiileistä. Niitä ei voi omistaa ja niiden kuluttaminen on prosessi, joka vaatii myös kuluttajan osallistumista. Eli tässä tapauksessa kuluttajan on osattava lajitella ja pakata kiertoon tarkoitettut tekstiilit oikein sekä toimittaa ne sopivalle keräyspisteelle tai -taholle. Tekstiilikeräys palveluna on siinä mielessä erilainen, ettei siinä aina synny kuluttajan ja palveluntarjoajan henkilöstön välille vuorovaikutustilanteita. Etenkin niissä tapauksissa, kun kuluttaja toimittaa tekstiilejä keräysastioihin, jotka eivät ole myymälän tai muun miehitetyn toimintapisteen yhteydessä. Tällöin palvelun pitäisi pystyä kannattelemaan itseään ja kommunikoimaan kuluttajan kanssa muiden keinojen avulla. Näitä keinoja ovat esimerkiksi organisaatioiden nettisivuilla tarjoama informaatio, keräysastioiden yhteyteen liitetyt ohjeet sekä mahdollinen puhelinnumero, johon olla yhteydessä mahdollisissa ongelmatapauksissa.

Raportissa *A Nordic textile strategy* todetaan, että pohjoismaisen kuluttajan tavat, tottumukset, taloudellinen tilanne sekä keräysmahdollisuudet vaikuttavat siihen mihin tekstiilit toimitetaan¹²¹. Muut tutkimukset myös osoittavat, että kuluttajien suosima tekstiilien poistotapa perustuu mukavuuteen ja saavutettavuuteen. Esimerkiksi Ellen MacArthur Foundationin vuoden 2017 raportissa korostetaan, että mukavuus, tietoisuus, luottamus ja kannustimet ovat tärkeimpiä tekijöitä kuluttajien näkökulmasta, joita tulisi ottaa huomioon uusia tekstiilikeräysratkaisuja mallinnettaessa¹²². Kuluttajalle tekstiilejä keräävien tahojen palvelut vaikuttavat melko samanlaisilta ja ne vastaavat

¹²⁰ (Tuulaniemi, 2011, ss. 51-52)

¹²¹ (Palm, ym., 2015, s. 133)

¹²² (Ellen MacArthur Foundation, 2017, s. 25; Kant Hvass, 2018, s. 181)

samankaltaisiin käyttäjän tarpeisiin. Niiden taustavaikuttimista ja toimintaperiaatteista löytyy kuitenkin eroja, joita on hyvä ymmärtää tutkittavan ilmiön kannalta.

3.3.1. Poistotekstiilikeräys

Kuten jätelakia ja -direktiiviä käsittelevässä luvussa kerrottiin, tekstiilijätteen keräystä ohjaa jätelaki ja jätehuolto on yksi yhteiskunnan keskeisiä välttämättömyyspalveluita eli sen on oltava kaikkien saavutettavissa, kaikkialla Suomessa ja toimittava olosuhteista riippumatta¹²³. Alueellisesta jätehuollosta ja näin ollen myös poistotekstiilikeräyksestä vastaavat tällä hetkellä kunnat. Palvelusta ei tarvitse kuluttajan erikseen maksaa sitä käytettäessä, mutta sitä rahoitetaan muun muassa jätehuollon perusmaksulla¹²⁴. Keräys on lähtökohtaisesti tarkoitettu loppuun kuluneille vaatteille ja tekstiileille, joita ei pysty hyödyntämään käytössä enää sellaisenaan¹²⁵, mutta etusijajärjestyksen mukaisesti kaikki poistotekstiilikeräykseen viedyt tekstiilit lajitellaan ja ohjataan joko uudelleenkäyttöön, materiaalina kierrätykseen tai sekajätteenä poltettavaksi riippuen tekstiilin kunnosta sekä kierrätyspotentiaalista. Poistotekstiilikeräyksen ohjeissa sanotaan, että kerättävän tekstiilin tulee olla kuivaa ja puhdasta, tosin pinttynheet tahrat eivät haittaa, ja tekstiilit tulee pakata tiiviisti muovipussiin. Keräykseen eivät kelpaa kengät, vyöt, alusvaatteet, sukat, patjat, tyynyt, matot tai paksut takit.¹²⁶

Toiminta tapahtuu tällä hetkellä Suomen rajojen sisäpuolella, eikä tekstiilejä viedä ulkomaille. Tämän mahdollistaa vuonna 2021 toimintansa aloittanut Paimion tekstiilin jalostuslaitos¹²⁷. Poistotekstiilikeräyksiä on kunnallisilla jätteidenkäsittelyasemilla sekä esimerkiksi kauppakeskuksissa ja kirpputorien yhteydessä¹²⁸. Naantalissa pilotoitiin kokeilua poistotekstiilien korttelikeräyksestä vuosien 2019–2020 aikana, mutta tätä keräysmallia ei ole otettu laajemmin käyttöön¹²⁹. Poistotekstiilikeräyksiä kustannukset ovat moninkertaiset muihin jätelajeihin verrattuna, joten se vaikuttaa esimerkiksi keräyspisteiden saatavuuteen. Lisäksi epävarmuus tuottajavastuulain lopullisesta muodosta on tehnyt sen, ettei esimerkiksi Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)

¹²³ (Ympäristövaliokunta, 2018; Jäntti, ym., 2022, s. 3)

¹²⁴ (Mustankorkea)

¹²⁵ (Lahti, 2023)

¹²⁶ (LSJH)

¹²⁷ (LSJH, 2021)

¹²⁸ (Esim. Rosk 'n Roll)

¹²⁹ (Nevalainen, 2021)

halua toistaiseksi lisätä keräyspisteitä.¹³⁰ Ongelmana paikoin on myös ollut, että valvomattomiin keräysastioihin päätynyt niihin kuulumaton jäte, joka on pilannut astiassa olleet tekstiilit, minkä seurauksena keräysastiat on poistettu käytöstä¹³¹. Kierratys.info internet-sivun mukaan poistotekstiilikeräyspisteitä on tällä hetkellä 303 kappaletta¹³².

3.3.2. Sosiaalisten yritysten tekstiilikeräykset

Uudelleenkäyttöä varten tehtävistä tekstiililahjoituksista puhuttaessa tarkoitetaan yhdistyksille, järjestöille, säätiöille, yleishyödyllisille yhteisöille tai yhteiskunnallisille yrityksille suuntautuvia hyväkuntoisten vaatteiden ja tekstiilien virtoja. Edellä mainituista voidaan yhteisesti puhua myös sosiaalisina yrityksinä. Näitä tahoja ovat mm. yleishyödyllinen säätiö UFF¹³³, kristillinen säätiö Suomen Pelastusarmeija¹³⁴, julkisoikeudellinen yhdistys Suomen punainen risti ja SPR Kontti¹³⁵; aatteelliset yhdistykset Hope – Yhdessä & yhteisesti ry¹³⁶, Fida International ry¹³⁷ ja Samaria rf¹³⁸; yleishyödyllinen osakeyhtiö Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskus¹³⁹ sekä yhteiskunnalliset yritykset Goodwill¹⁴⁰ ja Nextiili¹⁴¹.

Yhdistyksiä sitoo yhdistyslaki (503/1989) ja säätiöitä säätiölaki (487/2015). Nämä lait määrittävät raamit, mitä varten ja millä keinoin yhdistykset ja säätiöt keräävät varoja sekä millainen tulisi olla varojen käyttötarkoitus. Esimerkiksi yhdistyksen toiminnan tavoite ei saa olla pelkästään taloudellinen ja säätiöiden tarkoitus ei voi olla liiketoiminnan harjoittaminen tai taloudellisen edun tuottaminen laissa erikseen määritetyille henkilöille.¹⁴² Yleishyödyllisellä yhteisöllä voidaan tarkoittaa yhdistystä, säätiötä tai yritystä, joka toimii yksinomaan ja välittömäksi yleiseksi hyväksi. Tällöin

¹³⁰ (Helsingin Seudun Ympäristöpalvelut[HSY])

¹³¹ (Vuorela, 2023)

¹³² (Suomen kiertovoimaa ry [KIVO ry])

¹³³ (UFF)

¹³⁴ (Pelastusarmeija; Fonecta Finder)

¹³⁵ (Suomen Punainen Risti)

¹³⁶ (Hope yhdistys; Fonecta Finder)

¹³⁷ (Fonecta Finder)

¹³⁸ (Fonecta Finder)

¹³⁹ (Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskus Oy)

¹⁴⁰ (Goodwill)

¹⁴¹ (Nextiili, 2022)

¹⁴² (Yhdistyslaki 503/1989, 1990; Säätiölaki 487/2015, 2015)

toiminta kohdistuu laajaan ihmisjoukkoon, eivätkä toimintaan osalliset saa saada siitä taloudellista hyötyä, kuten osinkoa, voittoa tai perusteettoman suurta palkkaa. Taloudellisena etuna voidaan myös pitää sitä, että toiminnan tarkoituksena on pienentää jäsenten kustannuksia. Jäsenpalveluista voi kuitenkin tarjota heille alennuksia, jos edut ovat tavanomaisia ja kohtuullisia sekä liittyvät oleellisesti yhdistyksen toimintaan.¹⁴³ Yhteiskunnallisen yhteisön toiminta on verovapaata¹⁴⁴. Yhteiskunnallisella yrityksellä tarkoitetaan yritystä, jonka erottaa muista yrityksistä se, että liiketoimintaa tehdään pääasiallisesti joko yhteiskunnallisen tai ympäristöllisen päämäärän vuoksi¹⁴⁵.

Keräävän tahon mukaan kerättävät tekstiililajit, kuntovaatimukset ja tekstiilikeräyksen pääasiallinen tarkoitus vaihtelevat jonkin verran, mikä vaikuttaa myös heidän ohjeistuksiinsa. Käsiteltävistä tahoista UFF¹⁴⁶, Fida¹⁴⁷ ja Pelastusarmeija¹⁴⁸ kehottavat tekstiililahjoitusohjeissaan pakkaamaan tekstiilit muovipussiin likaantumisen ja kastumisen ehkäisemiseksi. Lisäksi Fidan ohjeissa kehoitetaan pakkaamaan tekstiilit kaksinkertaiseen muovipussiin ja teippaamaan suuaukko kiinni.

Tarkasteltaessa toimintaa palveluna näitä kaikkia sosiaalisia yrityksiä yhdistää se, että ne tarjoavat kuluttajalle mahdollisuuden saada kiertoon hyväkuntoisia tekstiilejä, jotka kelpaavat vielä uudelleenkäyttöön. Samalla lahjoitettavien tekstiilien elinkaari pitenee ja niihin sidottu arvo säilyy. Palvelusta ei kuluttajan tarvitse erikseen maksaa; maksuna toimii ikään kuin lahjoitettavien tekstiilien sisältämä arvo. Osa mainituista tahoista ottaa vastaan muitakin tavaralahjoituksia ja näitä lahjoituksia myymällä suoritetaan varainhankintaa organisaatiolla¹⁴⁹. Myynti voi tapahtua joko organisaation omassa myymälässä tai tukkumyyntinä Suomen sisällä tai ulkomaille¹⁵⁰. Esimerkiksi Suomessa suurimman tekstiilien keräilyverkoston omaava UFF kertoo rahoittavansa koko keräystoimintansa lahjoitetuista tekstiileistä saaduilla tuotoilla¹⁵¹. Kaikki

¹⁴³ (Vero Skatt, 2020)

¹⁴⁴ (Järvenoja, 2023)

¹⁴⁵ (Ollikka, 2023)

¹⁴⁶ (UFF)

¹⁴⁷ (Fida International ry [Fida])

¹⁴⁸ Esim. (Suomen Pelastusarmeijan Säätiö sr [Pelastusarmeija])

¹⁴⁹ (Suomen Punainen Risti [SPR], 2022)

¹⁵⁰ (Dahlbo, ym., 2021)

¹⁵¹ (UFF)

tekstiililahjoituksia vastaanottavat tahot eivät kuitenkaan myy saamiaan lahjoituksia vaan ohjaavat ne suoraan hyväntekeväisyytenä apua tarvitseville tahoille¹⁵². Yhtenä motiivina kuluttajan tekemille tekstiililahjoituksille voi siis olla halu auttaa ja tukea organisaatioiden hyväntekeväisyystyötä.

Tekstiililahjoituksia vastaanottava Nextiili on myös osa poistotekstiilikeräysverkostoa eli he toimittavat heille tulevan tekstiilijätteen valtakunnalliseen poistotekstiilikeräykseen¹⁵³. Keräystapoina tekstiililahjoituksille sosiaalisilla yrityksillä toimivat ulkoa löytyvät keräysastiat, toimittaminen suoraan myymälään, toimittaminen johonkin toiseen vastaanottopisteeseen tai mahdollisesti nouto suoraan kotoa. Kierrätys.info internet-sivun mukaan uudelleenkäytettävien tekstiilien keräyspisteitä on 1191 kappaletta¹⁵⁴. Nämä ovat enimmäkseen RINKI-ekopisteen keräyksiä, joten todellinen luku on mahdollisesti suurempi.

3.3.3. Yritysten järjestämät tekstiilikeräykset

Kolmas tekstiilikeräyksiä organisoiva ryhmä on muut kuin yleishyödylliset tai yhteiskunnalliset yritykset. Euroopan komission asettama ehdotus tekstiilituotteiden valmistajien ja maahantuojien tuottajavastuusta ei ole vielä astunut voimaan, joten yritysten tekstiilikeräyksiä ohjaa tällä hetkellä muut intressit, jotka vaihtelevat yrityksen mukaan. Esimerkiksi kotimainen Finlayson kerää myymälöissään vanhoja lakanoita ja farkkuja. Näitä he käyttävät raaka-aineena kierrätysmateriaaleista tuotetuille tuotteilleen.¹⁵⁵ Lisäksi Suomessa tekstiilejä myyviä ja kerääviä yrityksiä ovat H&M ja Kappahl. H&M ei itse hallinnoi heille tulleiden keräystekstiilien jatkokäsittelyä vaan tätä keräys- ja kierrätysprosessia hoitaa kolmas osapuoli, jonka nimeä yritys ei mainitse sivuillaan. H&M kerää tekstiilejä omissa myymälöissään ja vastaanottavat niin uudelleenkäyttöön sopivia tekstiilejä ja kenkiä, kuin tekstiilijätettä. He tarjoavat keräykseen tekstiilejä tuoville asiakkaille rahallisen etukupongin, jonka voi käyttää heidän myymälässään.¹⁵⁶ Kappahl kerää uudelleenkäyttöön sopivia tekstiilejä

¹⁵² (Hope Yhdistys; Nextiili, 2022)

¹⁵³ (Pirkanmaan Jätehuolto)

¹⁵⁴ (KIVO ry)

¹⁵⁵ (Finlayson Oy, 2023)

¹⁵⁶ (Hennes & Mauriz [H&M])

myymälöissään yhteistyössä Fretex Internationalin kanssa¹⁵⁷. Vuoden 2023 aikana Suomessa on aloittanut uusi toimija Suomen tekstiilikierrätys, jota operoi yritys nimeltä Tekstiilipankki Oy. Sama yritys on myös aiemmin toimineen Recci nimisen tekstiilikeräyksen ja -myymälän taustalla.¹⁵⁸ Yritys ottaa vastaan uudelleenkäyttöön sopivia tekstiilejä sekä tekstiilijätettä. Omien internet-sivujen mukaan he ohjaavat nämä tekstiilivirrat yhteistyökumppaneidensa kautta myyntiin tai jatkojalostukseen. Näitä yhteistyökumppaneita ei ole nettisivuilla mainita.¹⁵⁹

Kaupalliset myyntikanavat Emmy Clothing Company Oy ja ruotsalainen Sellpy ovat maksullisia palveluita, joista kuluttajan on mahdollista saada tuottoa myymällä uudelleenkäyttöön sopivia tekstiilejä.¹⁶⁰ Molempien yritysten kautta on mahdollista myös lahjoittaa tekstiilejä tai suunnatta myymättömät vaatteet hyväntekeväisyysorganisaatioille.¹⁶¹ Sellpylle myytävät vaatteet lähetetään heidän erikseen toimittamissaan myyntipusseissa ja näiden pussien mukana tulee ”Green bag”, johon kuluttaja voi pakata lahjoitukseen tai kierrätykseen tarkoitetut tekstiilit¹⁶². Myyntiin lähetettävien tekstiilien, kenkien ja laukkujen kunnosta ja brändeistä on molemmilla yrityksillä omat ohjeistuksensa. Emmyltä löytyy lisäksi myyntilaatikoita, joihin kuluttaja voi toimittaa myyntilähetyksensä. Myyntilaatikoita sijaitsee heidän yhteistyökumppaneiden tiloissa ja niitä löytyy ympäri Suomen¹⁶³. Sellpy noutaa myyntilähetykset kotoa¹⁶⁴.

3.4. Tekstiilikierrätyspussi palveluna

”Muotoilu pyrkii olemaan proaktiivista eli ennakoivaa. Ennakointi tarkoittaa tutkimusta potentiaalisen asiakkaan todellisista tarpeista sekä pyrkimystä tunnistaa piilevätkin tarpeet”

165

¹⁵⁷ (Kappahl)

¹⁵⁸ (Fonecta Finder)

¹⁵⁹ (Suomen tekstiilikierrätys, 2023)

¹⁶⁰ (Salmenperä, 2017, ss. 5-6)

¹⁶¹ (Emmy clothing Company Oy; Sellhelp AB)

¹⁶² (Sellhelp AB, 2023)

¹⁶³ (Emmy Clothing Company Oy)

¹⁶⁴ (Sellhelp AB)

¹⁶⁵ (Tuulaniemi, Palvelumuotoilu, 2011, s. 94)

Seuraava kuvaus on hyvin tiivistetty versio alustavasta Tekstiilikierrätyspussin konseptista. Tarkempia seikkoja tai liiketaloudellisia elementtejä ei tässä vielä tuoda mukaan, vaan esitellään ne olennaisimmat seikat, jotka ovat tämän tutkielman ymmärtämisen kannalta tarpeellisia.

Tekstiilikierrätyspussin tarkoitus ei ole muodostaa uutta palvelua vaan tukea jo olemassa olevia tekstiilikeräyspalvelukonsepteja. Tekstiilikierrätyspusseja saataisiin tai hankittaisiin niitä jakelevilta tahoilta. Näitä tahoja voisivat esimerkiksi olla samat organisaatiot, joilla on tekstiilikeräyksiä. Mahdollisuuksien mukaan niitä voisi ostaa, saada kaupan päälisinä tai ne voisivat kytkeytyä johonkin toiseen erilliseen palveluun. Pusseja on erilaisia sen mukaan, ovatko ne tarkoitettu tekstiililahjoituksille vai -jätteelle. Pussin sivuun on myös painettu tarkat ohjeet siitä, kuinka tekstiilit tulisi lajitella kunnan mukaan sekä miten ne olisi hyvä pakata. Tällöin ohjeet ovat kuluttajalla heti saatavilla ja lähellä, kun hän alkaa lajittelemaan kotonaan käytöstään poistamia tekstiilejä, eikä ohjeita tarvitse erikseen lähteä etsimään internetistä. Pussin ominaisuutena on myös erityinen sulkumekanismi, joka mahdollistaa pussin sulkemisen tiiviisti sekä helpottaa tekstiilien pakkaamisprosessia.

Tekstiilikierrätyspussit täytettyään kuluttaja toimittaa pussin tai pussit tekstiileineen hänelle sopivimpaan keräyspisteeseen. Vaihtoehtona voisi olla myös muita keräystapoja, kuin jo olemassa ovat, kuten kotoa noutaminen tai postittaminen¹⁶⁶. Pussit ovat veden, hajun ja lian kestäviä, jolloin keräykseen vietyt tekstiilit eivät olisi alttiita kontaminoitumaan, vaikka keräysastia kastuisi tai sinne laitettaisiin niihin kuulumatonta, tekstiilejä pilaavaa jätettä. Pussi suojaa tekstiilejä myös astioiden tyhjentämisen sekä kuljetuksen aikana matkalla lajittelevalle taholle.

Vastaanottavassa päässä tekstiililajittelijoiden on helppo ja nopea avata pussit yksinkertaisen sulku- ja avausmekanismin ansiosta. Näin ollen uudelleenkäyttöön tarkoitettuja pusseja ei tarvitse rikkoa ja samalla ehkäistään muovijätteen syntymistä. Puhtaina ja pilaantumattomina tekstiilit eivät olisi terveysriski lajittelijoille, minkä lisäksi arvokkaat raaka-aineet saadaan pysymään paremmin kierrossa. Tekstiilien lajittelukeskuksista käyttökuntoiset pussit päätyisivät uudestaan jakelijoille ja heiltä

¹⁶⁶ (Kant Hvass, 2018, ss. 180-181)

konseptilla voisi olla mahdollista saada luotua arvoa palvelun sidosryhmille. Sitä ei kuitenkaan pidetä oletusarvona, vaan tarkoitus on avoimin mielin lähestyä aihetta muidenkin ratkaisuideoiden havaitsemiseksi. Tutkielmaa ohjaa siis praktinen eli käytännöllinen tiedonintressi. Anttilan mukaan tämä tiedonintressi on kyseessä silloin, kun pyritään ymmärtämään ihmistä hänen ympäristössään sekä esimerkiksi toimintojen mielekkyyttä ja vaikutteita erilaisissa tilanteissa. Tämänkaltaisen tiedonhankinnan voidaan katsoa olevan tärkeää myös silloin, kun arvioitavana on tuotteiden esteettisiä arvoja, henkilöiden asenteita, erilaisiin tarpeisiin liittyviä tekijöitä ja tuotteiden käyttöön liittyviä mieltymyksiä.¹⁶⁸

Tutkimusote on yhdistelmä laadullista ja määrällistä tutkimusta. Kysymyksen asettelu sekä tutkittava aihe ovat puhtaasti laadullisia, koska tarkoitus on pyrkiä ymmärtämään tutkittavia sidosryhmiä. Aineistonhankintamenetelmänä toimii kuitenkin kysely, joka usein nähdään määrällisen tutkimuksen välineenä, mutta jolla pystyy saamaan myös laadullisia vastauksia. Analysointitapana toimii myös määrällisen- ja laadullisten menetelmien yhdistelmä, jonka tavoitteena on lopulta tuottaa laadullisia vastauksia.¹⁶⁹

4.2. Kuluttajat ja tekstiililajittelijat tutkimuskohteena

Sitran internet-sivujen mukaan, jotta muutos kohti kiertotaloutta olisi mahdollinen, ovat sen toteutumisessa kuluttajat ratkaisevassa asemassa¹⁷⁰. Myös Fontell & Heikkilä painottavat kuluttajalla olevan keskeinen rooli suljettujen kiertojen syntymisessä¹⁷¹. Kuitenkin Kirchherr ym. päätyivät vuonna 2017 arvioidessaan 114 kiertotalouden määritelmää, että kuluttajien ajatellaan vain harvoin olevan kiertotalouden keskiössä¹⁷². Kuluttajien näkemykset kiertotaloudesta olisi kuitenkin hyvä ottaa huomioon kiertotaloustoimia suunniteltaessa, jos heidät halutaan saada sitoutumaan¹⁷³.

Tuulaniemen mukaan kaikkien palveluiden keskiössä on ihminen. Hän on myös oman elämänsä ja toimintansa paras asiantuntija. Yrityskontekstissa puhuttaessa puhutaan asiakasymmärtämisestä, mutta tässä kontekstissa lienee parempi puhua palvelun

¹⁶⁸ (Anttila, 1998)

¹⁶⁹ (Anttila, 1998)

¹⁷⁰ (Sjöstedt, 2018)

¹⁷¹ (Fontell & Heikkilä, 2017, s. 20)

¹⁷² (Kirchherr;Hekkert;& Reike, 2017)

¹⁷³ (Arnould, ym., 2023, s. 14)

käyttäjän ymmärtämisestä. Tällä tarkoitetaan, että ymmärretään kohteena olevaa henkilöä. On pystyttävä ymmärtämään, mistä elementeistä arvo hänelle muodostuu; arvolupaus on mahdollista lunastaa vain ymmärtämällä niiden henkilöiden tarpeita, joille arvoa tuotetaan. Palvelua käyttävä kuluttaja ei ole kuitenkaan ainoa palvelun keskiössä oleva henkilö; myös palvelun rajapinnassa toimivat ja työskentelevät ovat osa sitä. Tekstiilikeräyksien rajapinnassa ei aina ole henkilöä, koska keräysastioita on paljon muissakin paikoissa, kuin myymälöissä ja paikoissa, joissa on organisaatioiden edustajia. Tekstiilikeräyspalvelun tuottaminen vaatii kuitenkin useampia eri sidosryhmiä ja palvelumuotoilussa yksi keskeisiä ajatuksia on palvelun eri osapuolten osallistamisen kehittämiseen.¹⁷⁴

Tekstiilikierrätyspussin alkuperäisen konseptin idea on hyödyttää ja tuottaa arvoa kuluttajien lisäksi keräystä hoitaville organisaatioille. Luvussa 3.4 kerrotaan, mitkä sidosryhmät ovat merkittävästi osallisena pussin käsittelyssä ja keille sen avulla on mahdollista luoda uutta arvoa. Näitä ovat kuluttajat, tekstiilejä kuljettavat tahot, tekstiilejä keräävät organisaatiot sekä tekstiililajittelijat. Tässä tutkielmassa rajataan tukittaviksi sidosryhmiksi kuluttajat sekä tekstiililajittelijat, koska nämä ovat ne sidosryhmät, joille Tekstiilikierrätyspussin arvioidaan tuottavan arvoa. Useamman sidosryhmän ollessa palvelun toiminnan keskiössä, on suunnittelussa hyvä ottaa huomioon ne sidosryhmät, jotka suunnittelun lopputulosta myös käyttävät. Kokonaiskuvan saamiseksi onkin ymmärrettävä näiden molempien ryhmien tarpeita, odotuksia, motiivitekijöitä ja arvoja.¹⁷⁵ Tekstiililajittelijat ovat myös se taho, joka on ensimmäisenä kosketuksissa kuluttajilta tulevien tekstiilien kanssa. Oletuksena on, että heillä on näin ollen kokemusta ja näkemystä siitä, mitkä ovat tekstiilikeräyksissä vallitsevat ongelmat ja haasteet.

Aiempiä tekstiilikeräyksiä ja tekstiilien kierrättämistä käsitteleviä kyselyitä ja tutkimuksia tarkasteltaessa on havaittavissa, että vastaajat ovat tavanomaisesti naisia. Tämä saattaa osin selittyä sillä, että vaatteista ja vaatehuollosta kotitalouksissa vastaavat useammin naiset. Esimerkiksi *Kuluttajien halukkuus ja toimintatavat tekstiilien kierrätyksessä* -

¹⁷⁴ (Tuulaniemi, 2011, ss. 91-91, 142)

¹⁷⁵ (Tuulaniemi, 2011)

tutkimuksen kyselyyn vastanneista 93 % oli naisia. Voidaan siis olettaa, että tässäkin tutkielmassa kyselyyn vastaavat todennäköisimmin naiset.

4.3. Kysely aineistonkeruumenetelmänä

Kokemus arvosta syntyy jokaisen omista henkilökohtaisista kokemuksista¹⁷⁶. Kun halutaan ymmärtää, millaiset kokemukset ohjaavat henkilön arvon muodostumista, on sitä helpointa kysyä häneltä itseltään. Tutkielman tavoite on luoda yleistettävissä olevaa teoriaa tutkittavasta aiheesta. Tämä vaatii melko kattavan otannan, jotta pystyttäisiin kunnolla tarkastelemaan tutkittavien perusjoukkojen eli tässä tapauksessa kuluttajien ja tekstiilien lajittelun parissa työskentelevien käsityksiä, mielipiteitä, asenteita ja arvoja tutkittavasta aiheesta.¹⁷⁷ Hajallaan olevaa suurta perusjoukkoa tutkittaessa kysely on oiva keino aineistonkeruumenetelmäksi. Nimensä mukaisesti se on vakioituja eli standardoituja kysymyksiä sisältävä lomake, joka on kaikille kyselyyn vastaajille samanlainen. Kyselyitä käytetään, kun tutkimuksen kohteena on henkilö ja häntä koskevat asiat kuten mielipiteet, asenteet, ominaisuudet, käyttäytyminen¹⁷⁸ ja arvot¹⁷⁹. Sen juuret ovat yhteiskuntatieteissä, mutta se on levinnyt nykypäivänä useammallekin alalle tiedonkeruu- ja analysointivälineeksi¹⁸⁰. Kysely- ja haastattelulomakkeet muistuttavat toisiaan sillä erotuksella, että kyselylomakkeen on kannateltava itseään ilman tutkijan avustusta¹⁸¹. Kyselyssä vastaaja itse lukee kysymyksen ja vastaa siihen¹⁸². Kun kyselylomake on vastaajan toimesta täytetty, siihen on myöhäistä tämän jälkeen tehdä muutoksia tai palata muuttamaan vastauksia.¹⁸³

Kyselytutkimus on luonteeltaan enemmän määrällistä tutkimusta, jossa hyödynnetään tilastollisia menetelmiä. Vaikka kysymykset esitettäisiin sanallisesti, vastauksia mitataan numeerisesti. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, etteikö kysely sopisi aineistonkeruumenetelmäksi myös laadulliseen tutkimukseen; samassa tutkimuksessa voidaan hyvin hyödyntää sekä määrällisen, että laadullisen tutkimuksen

¹⁷⁶ (Tuulaniemi, 2011)

¹⁷⁷ (Anttila, 1998; Vehkalahti, 2014, s. 11)

¹⁷⁸ (Vilka, 2007, s. 28)

¹⁷⁹ (Vehkalahti, 2014, s. 11)

¹⁸⁰ (Vehkalahti, 2014, s. 7)

¹⁸¹ (Vehkalahti, 2014, s. 11)

¹⁸² (Vilka, 2007, s. 57)

¹⁸³ (Vehkalahti, 2014, s. 20)

lähestymistapoja. Sanallisia vastauksia voidaan analysoida laadullisen tutkimuksen menetelmin ja sitten koota yhteen määrällisillä menetelmillä.¹⁸⁴

Koska tutkielmaan on sisällytetty kaksi tutkittavaan aiheeseen liittyvää sidosryhmää, myös kyselyitä on kaksi. Käsiteltävät sidosryhmät ovat osallisena palveluketjuun eri vaiheissa ja näin ollen heidän kokemuksiinsa vaikuttavat eri tekijät sekä arvon muodostumiseen liittyvät elementit voivat vaihdella. Tämä on hyvä ottaa huomioon myös kyselyiden sisällöissä sekä niiden levitystavassa. Kahden erillisen kyselyn avulla saadut vastaukset on myös helpompi käsitellä toisistaan erillisinä ryhminä.

Sidosryhmänä kuluttajat ilman erillisiä rajoituksia on hyvin laaja. Valtakunnallisten, kuluttajatottumuksia mittaavien kyselyiden suositus vastaajamäärä on 500–1000. Tämä siksi, että suurempaan otokseen tulee väistämättä enemmän perusjoukon ominaisuuksia kuin pieneen otokseen.¹⁸⁵ Aineistonkeruumenetelmäksi valikoitu näin ollen internetissä toteutettava kysely, jota levitettäisiin sosiaalisen median yhteisöpalvelujen kautta. Internetin avulla kysely on mahdollista saada leviämään lyhyessä ajassa laajalle ja edullisesti sekä sillä on mahdollista saavuttaa suuri joukko vastaajia. Tällöin ei kuitenkaan pystytä vaikuttamaan siihen, kuka lopulta kyselyyn vastaa, mutta tätä ei ole tietoisesti haluttu rajoittaa, vaan saada mahdollisimman monet äänet kuuluviin. Huomioitavana rajoituksena kuitenkin on, että vastaajajoukon ulkopuolelle jäävät automaattisesti ne, joilla ei ole toimivaa verkkoyhteyttä tai jotka eivät käytä internetiä tai sosiaalisen media alustoja muista syistä. Tilastokeskuksen vuoden 2022 tilaston mukaan internetiä käyttää useita kertoja päivässä 73 % suomalaisista ikähaarukassa 16–89-vuotiaat. Samasta joukosta 70 % oli käyttänyt edellisen kolmen kuukauden aikana yhtä tai useampaa yhteisöpalvelua.¹⁸⁶ Voidaan siis todeta, että tutkittavasta perusjoukosta selkeällä enemmistöllä on mahdollisuus vastata kyselyyn. Kyselyn tuloksia arvioidessa on kuitenkin otettava huomioon tämä joukko, joka on kyselyn tavoittamattomissa.

Sidosryhmänä tekstiililajittelijat eivät ole yhtä laaja perusjoukko kuin kuluttajat. Heidän kohdallaan puhutaan ryhmä- eli klusteriotannasta, koska otanta rajoitetaan koskemaan

¹⁸⁴ (Vehkalahti, 2014, s. 13)

¹⁸⁵ (Vilka, 2007, ss. 28, 57)

¹⁸⁶ (Tilastokeskus, 2023)

tiettyä ammattiryhmää¹⁸⁷. Tämän sidosryhmän saavuttaminen kyselyyn vastaamista varten on haasteellisempaa ja vaatii enemmän perehtymistä siihen, miltä tahoilta ja mitä kanavia pitkin heidät pystyisi tavoittamaan.

Yleisesti kyselyissä pidetään ongelmallisena sitä, että niihin vastaavat ne henkilöt, joita aihe jo valmiiksi kiinnostaa. Henkilöt, joita aihe ei kiinnosta tai jotka aihetta arastelevat, jättävät useammin vastaamatta ja näin havainnoitavassa perusjoukossa voi olla kato. Kadon suuruus vaikuttaa siihen onko vastausten jakauma vino ja kuinka luotettavia saatavat tulokset ovat.¹⁸⁸

4.4. Kyselyiden laatiminen

Kyselylomake on kokoelma mittareita, joilla on tarkoitus mitata haluttua ilmiötä. Lomakkeen mittarit koostuvat kysymyksistä ja väitteistä, joiden laatimiseen liittyy haasteita niin sisällöllisesti kuin tilastollisesti, mutta joiden laatimisessa on hyvä olla huolellinen¹⁸⁹. Määrällisessä tutkimuksessa muuttujat ovat usein käsitteellisiä. Kun tutkimuksen kohteena on monimutkaisia ja moniulotteisia käsitteitä, kuten mielipiteet, asenteet ja arvot, ei niiden mittaaminen ole yksinkertaista¹⁹⁰ ja siksi kysymysten laatiminen on hyvä aloittaa aihealueen purkamisesta pienempiin osa-alueisiin. Tätä vaihetta kutsutaan operationalisoinniksi. Käsitteet on määriteltävä sellaisiksi, että niitä voidaan mitata ja tällöin on myös huolehdittava siitä, että haluttua kohderyhmää edustavat vastaajat ymmärtävät kysymykset ja käsitteet samalla tavalla, koska muutoin tulos ei ole luotettava ja yleistettävissä.¹⁹¹ Mittausvaiheessa tehtyjä virheitä ei voi korjata enää millään analyysimenetelmillä. Koko tutkimuksen onnistuminen voi olla riippuvainen lomakkeesta. Ratkaisevaa on, kysytäänkö sisällöllisesti oikeita kysymyksiä tilastollisesti mielekkäällä tavalla.¹⁹² Kysymysten tulee olla myös selkeitä ja kielen sellaista, että kaikkien vastaajien oletetaan ymmärtävän ne samalla tavalla sekä pystyvän vastaamaan kaikkiin kysymyksiin¹⁹³.

¹⁸⁷ (Vilka, 2007, s. 55)

¹⁸⁸ (Anttila, 1998)

¹⁸⁹ (Vehkalahti, 2014, s. 17)

¹⁹⁰ (Vehkalahti, 2014, s. 17)

¹⁹¹ (Vilka, 2007, ss. 36-37)

¹⁹² (Vehkalahti, 2014, s. 20)

¹⁹³ (Tampereen Yliopisto)

Tässä kohdassa on hyvä huomauttaa, että kun kyselyitä lähdettiin laatimaan, oli tutkimuskysymys vielä erilainen. Alun perin tarkoituksena oli kartoittaa Tekstiilikierrätyspussiin liittyviä ominaisuuksia sekä sen ympärille muodostuvan tekstiilikeräyksen kokonaiskonseptia niistä lähtökohdista, millaisena kuluttajat ja tekstiililajittelijat tekstiilikeräyksen nykyhetkessä kokevat. Tutkimuskysymys kuitenkin muuttui aineistonkeruun jälkeen ja uusi tutkimuskysymys muodostui saadun aineiston pohjalta. Uudella ja vanhalla kysymyksellä on siis kosketuspintaa toisiinsa, mutta kyselyn rakennetta ja sisältöä ei ole luotu nykyisen tutkimuskysymyksen pohjalta. Ennen kyselyiden julkaisemista molemmat kyselyt oikoluettiin ja testattiin muutamalla vapaaehtoisella.

Kuluttajakyselyn laatimisen pohjana toimivat sama esiyymmärrys ja teoria, jotka ohjasivat Tekstiilikierrätyspussin alkuperäisen konseptin syntyä. Kysely haluttiin pitää lyhyenä ja ytimekkäänä, koska tavoitteena oli saada mahdollisimman moni tutkittavasta perusjoukosta vastaamaan. Sen lisäksi, että oli huolehdittava siitä, että vastaaja osaa vastata kyselyyn, pitää myös huomioida vastaajan motivaatio ja jaksaminen kyselyn vastaamiseen.¹⁹⁴ Tällöin piti tarkkaan miettiä kysymysten sisältö sekä millaista tietoa näillä kysymyksillä haluttiin saada. Kysely jaettiin kahteen osaan, jossa ensimmäinen osio käsitteli vastaajien perustietoja sekä heidän sen hetken kokemuksiinsa tekstiilikeräyksistä ja jälkimmäinen osa käsitteli Tekstiilikierrätyspussin konseptia. Kyselyssä käytettiin uudelleenkäytettävistä teksteistä ja niiden keräyksistä termiä tekstiililahjoitus, sillä sen arveltiin olevan kuluttajille tutumpi ja ymmärrettävämpi termi. Samasta syystä hyväntekeväisyysorganisaatioista käytettiin termiä hyväntekeväisyysjärjestö.

Tekstiilikierrätyspussin konseptin tarkoitus olisi vastata tekstiilikeräyksen haasteisiin ja ongelmiin, joten kysymyksillä haluttiin selvittää kokemuksia, jotka liittyvät näihin oletettuihin haasteisiin. Teoriataustassa esiinnousseita ongelmia olivat käsitteisiin tiivistettynä: ***sijainti ja saavutettavuus, tieto tai tiedonpuute, resurssit ja arvot.***

Sijaintiin ja saavutettavuuteen liittyy vahvasti asuinpaikka, sillä keräyspisteitä on enemmän isoilla ja asukastiheillä kaupunkialueilla¹⁹⁵. Etenkin pääkaupunkiseudulla ja

¹⁹⁴ (Tampereen Yliopisto)

¹⁹⁵ (KIVO ry)

Uudellamaalla toimijoita on useampia, esimerkiksi Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskus ja Suomen tekstiilikeräys (ent. Recci). Näistä syistä yhtenä kysymyksenä esitettiin, missä maakunnassa vastaaja asuu. Tällöin havaintoja tuloksista pystyy tekemään maakuntien asukastiheyksien mukaan ja tutkia onko niillä oleellisia vaikutuksia muihin tuloksiin. Toinen vaihtoehto olisi ollut kysyä tarkemmin asumiskuntaa, mutta vastaamistavat olisivat saattaneet hankaloittaa kyselyn tekoa ja seuraavaa vaihetta. Avoimeen kysymykseen kirjoitetut vastaukset olisi pitänyt koota yhteen käsin lomake kerrallaan, mikä olisi ollut hyvin aikaa vievää. Vastausvaihtoehdot olisi myös voinut antaa valmiiksi, mutta tällöin olisi ollut vaarana, että joku kunta unohtuu listasta niiden suuren määrän takia. Molemmissa vaihtoehdoissa olisi todennäköisesti pitänyt suorittaa jonkinasteista vastausten yhteen kokoamista. Tästä syystä maakuntarajaus tuntui sopivalta tämän työn laajuus huomioiden.

Sijaintia ja saavutettavuutta haluttiin lisäksi selvittää kysymällä vastaajan arviota, missä sijaitsee häntä lähin tekstiililahjoitustenkeräys sekä tekstiilijätteen keräys. Vastausvaihtoehdoiksi annettiin alle 1 km, alle 3 km, alle 5 km, alle 10 km ja yli 10 km säteellä sekä ”En tiedä”. Vastaamisen helpottamiseksi kysymyksen yhteyteen oli lueteltu niitä tahoja, jotka ottavat vastaan tekstiililahjoituksia tai tekstiilijätettä. Myös asumismuodolla ja auton käyttömahdollisuudella arvioitiin olevan vaikutuksia keräyksen saavutettavuuteen. Toisaalta näitä ei nähty oleellisina asioina selvittää, koska kyselyssä haluttiin myös kysyä, mihin tai millä tavoin vastaajan mielestä olisi hänelle sopivin tapa toimittaa käytöstä poistettuja tekstiilejä keräystahoille. Tämä kysymys sijoitettiin kyselyn toiseen osaan, koska se oleellisesti liittyi myös Tekstiilikierrätyspussin konseptiin.

Tieto ja tiedonpuute käsittivät eri tahojen ja organisaatioiden ohjeistukset, tiedot tekstiilien lajittelusta, tiedot keräävien organisaatioiden toimintatavoista ja siitä mihin tekstiilit heidän kauttansa päätyvät, keräyspisteiden sijainti tai tiedot mistä nämä voisi selvittää sekä tiedot tekstiilien riittävästä pakkaamisesta. **Resurssit** tässä yhteydessä käsittivät ne seikat, jotka muiden tekijöiden lisäksi vaikuttavat halukkuuteen ja kykyyn käsitellä keräyksiin vietävät tekstiilit. Näitä ovat esimerkiksi aika, jaksaminen tai sopivien pakkausmateriaalien puute.

Resurssien ja tiedon sekä tiedonpuutteen selvittäminen omilla erillisillä kysymyksillä ei tuntunut mielekkäältä niin tutkijan kuin vastaajan näkökulmasta, sillä muuten kyselystä olisi saattanut tulla liian pitkä. Näin ollen haasteisiin liittyvä kysymys toteutettiin yhtenä monivalintakysymyksenä. Vastausvaihtoehdot koostettiin edellä esitetyistä käsitteistä sen mukaan, minkä seikkojen ajateltiin olevan merkittävimpiä haasteita. Jos vastaaja oli kokenut muita haasteita, pystyi hän vastaamaan myös avoimeen tekstikenttään. Lisäksi vaihtoehtona oli, että ei ole kokenut haasteita.

Arvot pitää sisällään niin ekologiset kuin eettiset arvot, mitä tulee tekstiilien käytöstä poistamiseen. Lähtökohtaisesti halu kierrättää tekstiilejä kertoo jonkin verran ekologisista arvoista, joten kyselyssä haluttiin tarkastella lähemmin eettisiä arvoja. Etenkin uutisointi ja dokumentit siitä, miten tekstiilejä on päätynyt keräyksien kautta kolmansiin maihin, on aiheuttanut jossain määrin negatiivista suhtautumista keräyksiä kohtaan. Tekstiilikierrätyspussin konseptin yhtenä teoreettisena ajatuksena on vähentää näitä kolmansiin maihin suuntautuvia käyttökelvottomien tekstiilien sivuvirtoja, kun tekstiilit lajiteltaisiin jo kuluttajan toimesta oikein. Yksi kysymys käsitteikin kyselyyn vastaajien mielipidettä siihen, tulisiko Suomessa käytöstä poistetut tekstiilit käsitellä maan rajojen sisäpuolella, ettei niitä päätyisi kolmansiin maihin. Vastausvaihtoehtoina olivat: ”Haluan, että tekstiilit käsitellään rajojen sisäpuolella”, ”En koe, että maan tieteellisillä rajoilla on merkitystä, kunhan tekstiilit pysyvät kierrossa” sekä ”En osaa sanoa / ei mielipidettä”.

Oleellista oli myös selvittää kyselyyn vastaajien **tapoja ja tottumuksia** tekstiilien käytöstä poistamisen suhteen eli millaisia tekstiilikeräyspalveluja he olivat käyttäneet. Vastausvaihtoehdoiksi oli annettu keräyspisteitä, joihin voi tai on voinut toimittaa vaate- ja tekstiililahjoituksia sekä tekstiilijätettä. Vastausvaihtoehdoissa eroteltiin erikseen vaateliikkeiden tekstiilikeräys ja Finlaysonin tekstiilikeräys sekä hyväntekeväisyysjärjestöjen keräyslaatikot ja RINKI-ekopisteet. Ensimmäisen erottelun taustalla on, että Finlayson kerää vain tiettyntyyppisiä tekstiilejä omaa tuotantoaan varten, kun muut myymälät operoivat kolmansien kerääjätahojen kanssa. RINKI-ekopisteillä olevat tekstiilikeräykset ovat pääasiassa hyväntekeväisyysjärjestöjen hallinnoimia, mutta se lisättiin erillisenä vaihtoehtona, sillä ei voida varmuudella sanoa tietävätkö kyselyyn vastaajat, mihin tekstiilit RINKI-ekopisteiltä päätyvät.

Vaihtoehtoista jätettiin tarkoituksella pois itse myynti ja sekajäte, sillä tarkoituksena oli enemmän selvittää sitä, kuinka paljon kyselyyn vastaajat käyttävät sellaisia vaihtoehtoja, joissa Tekstiilikierrätyspussi voisi olla tarpeellinen. Tarkoitus oli myös verrata annetuista vaihtoehtoista saatuja tuloksia keskenään; nouseeko jokin keräystapa erityisesti esiin. Viimeisenä vaihtoehtona oli myös valinta ”Johonkin muualle. Minne?”, jos annetuista vaihtoehtoista puuttui jokin vastaajan käyttämä väylä tekstiilien käytöstä poistamiseen. Kysymys toteutettiin monivalintana. Ainoastaan ensimmäisen vaihtoehdon (Ei ole toimittanut tekstiilejä keräyksiin) valitsemisen jälkeen vastaaja ei pystynyt valitsemaan muita vaihtoehtoja. Vastausvaihtoehto itsessään sulki muut vaihtoehdot jo pois ja erillisellä ohjelman rajauksella haluttiin varmistaa, että vastaaja ymmärtää vastauksen merkityksen tai ei vahingossa tee lisäksi muita valintoja. Sellaisia tietoja, kuten kuinka paljon vastaaja käyttää näitä palveluita tai mitkä ovat muuten tottumukset kierrättämisen suhteen, ei pidetty kyselyn tekemisen aikaan oleellisina tietoina.

Perustietoina vastaajilta kysyttiin asuinmaakunnan lisäksi sukupuolta ja ikää. Nämä siksi, että pystyttiin paremmin arvioimaan kuinka hyvin vastaajien joukko vastasi tutkittavien perusjoukkoa. Ikäkysymyksen toteutusta kokeiltiin aluksi vastauksen antamisena numerokenttään, joka ehti olla aktiivisessa kyselyssä kahden ensimmäisen vastaajan ajan. Se todettiin kuitenkin sopimattomaksi vastaustavaksi, koska annetuista vastauksista tulosten purkaminen olisi ollut liian työlästä siihen nähden, olisiko vastaajien tarkka ikä tutkielman kannalta välttämätön. Kysymys muutettiin suljetuksi kysymykseksi valmiilla vastausvaihtoehtoilla, jossa iät olivat 15-vuodesta alkaen ylöspäin viiden vuoden haarukalla. Tähän päädyttiin myös siitä syystä, että kysymys iästä voidaan kokea hyvin henkilökohtaisena ja vastaaminen voi olla helpompaa, kun ei tarvitse antaa tarkkaa arvoa.

Koska kysymys muutettiin sen jälkeen, kun kysely oli julkaistu, piti alkuperäinen kysymys piilottaa ja lisätä lomakkeelle uusi kysymys. Vastaajiin tämä ei vaikuttanut muuten, kuin että kysymysten numeroinnista puuttui kysymys numero kolme. Sukupuoleen liittyvä kysymys koetaan myös henkilökohtaisena ja sen kohdalla haluttiin antaa vaihtoehto olla kertomatta, muiden valmiiksi annettujen vaihtoehtojen lisäksi. Valmiista vaihtoehtoista

tulokset on myös helpompi koota seuraavassa vaiheessa yhteen.¹⁹⁶ Toisessa osassa kysyttiin lisäksi vastaajien äidinkieltä suljettuna kysymyksenä ja vaihtoehtona oli myös avoin vaihtoehto. Kaikkia henkilökohtaisia kysymyksiä ei haluttu sijoittaa alkuun, ettei se laske vastaajien motivaatiota vastata. Kysymyksen sijoittamisessa kyselyn toiseen osaan oli myös se tausta-ajatus, että kieli liittyy oleellisesti Tekstiilikierrätyspussissa käytettäviin ohjeisiin.

Kyselyn toinen osa perustui Tekstiilikierrätyspussin konseptiin. Konsepti esitettiin toisen osion alussa kuvallisesti vastaajille, jotta he ymmärsivät, mikä Tekstiilikierrätyspussi ja sen tarkoitus ovat. Käsitteiksi tiivistettynä oleellisia seikkoja, joita haluttiin selvittää Tekstiilikierrätyspussiin liittyen, olivat: **tarve, saavutettavuus, hinta** ja **toimitustapa**.

Tarvetta päädyttiin kysymään suoraan pyytämällä vastaajaa arvioimaan infoposterin jälkeen, kokisiko hän saavansa hyötyä erillisestä kierrätyspussista. Vastaus pyydettiin antamaan liukukytkimellä. Vastaukseksi pystyi antamaan arvon 0 ja 5 välillä, jossa 0 oli: en koe sitä itselleni lainkaan hyödylliseksi ja 5: siitä olisi minulle paljon hyötyä.

Saavutettavuuden näkökulmasta kierrätyspussin tulisi olla käyttäjälleen mahdollisimman helposti saatavilla ja ottaa käyttöön. Myös **hinnan** tulisi olla kuluttajalle sellainen, että se on suhteessa saatuun hyötyyn sopiva, eikä olisi rajoitteena tuotteen hankkimiselle. Tekstiilikierrätyspussin tarkoituksena ei ole voiton tavoittelu, mutta esimerkiksi, jos tuotteen ympärille halutaan muodostaa muita maksullisia lisäpalveluita tai pakkauksessa olisi muita, tavallisesta muovipussista eroavia ominaisuuksia, kuten korkeampi laatu, vaikuttavat ne myös kokonaiskustannuksiin. Kokonaiskustannusten suhteen ei ole tarkoitus vielä luoda arvioita tai pohtia, miten kustannukset mahdollisesti jakautuvat, mutta näidenkin arvioiden muodostamisessa kuluttajien maksuhalukkuudella on merkitystä. Saavutettavuudesta ja hinnasta muodostettiin omat kysymyksensä, joissa pyrittiin valmiilla vastausvaihtoehdoilla selvittämään kuluttajan ajatukset näihin liittyen. Hankintaan ja saatavuuteen liittyvässä kysymyksessä pystyi valitsemaan yhden tai useamman vaihtoehdon, kun hinta kysymyksessä vain yhden.

Toimitustapa kysymystä esiteltiin jo aiemmin sijainti ja saavutettavuus käsitteen kohdalla. Tällä kysymyksellä pyrittiin selvittämään ja arvioimaan samaan aikaan

¹⁹⁶ (Vehkalahti, 2014, ss. 25-26)

useampia tekijöitä. Kysymys oli eritelty kahteen osaan ja molemmissa osissa vastaajan piti arvioida, mitkä esiteltyt, teoreettisesti mahdolliset tavat toimittaa Tekstiilikierrätyspussi sisältöineen keräystahoille, sopisi hänelle parhaiten. Toisessa kysymyksessä arvioitiin toimitustapoja tekstiililahjoitusten suhteen ja toisessa tekstiilijätteen suhteen. Kysymystyyppinä toimi Osgoodin asteikko¹⁹⁷, jossa jokainen annettu vaihtoehto tuli arvioida asteikolla 1–5 siten, että 1 oli ei lainkaan sopiva, 5 oli erittäin sopiva ja 3 oli neutraali. Vaihtoehdot olivat molemmissa kysymyksissä samat. Vastausvaihtoehtoina oli esimerkiksi taloyhtiön kierrätyspiste ja korttelikeräys sekä toimittaminen postin kautta ja nouto kotoa. Aiemmin jo kerrottiin, miten asumismuodon kysymistä oli pohdittu, mutta oletuksena tässä kysymyksessä oli, että ihmiset vastaavat sen mukaan, mikä heidän asumismuotonsa on. Jos vastaaja asuu taloyhtiössä niin taloyhtiön kierrätyspiste voisi olla hänelle sopivampi, kun pientaloalueilla taas korttelikeräys. Ne henkilöt, joille autolla liikkuminen on mahdollista, vastaavat todennäköisesti sen perusteella kysymykseen. Kiertotalouden onnistuminen ei kuitenkaan saisi olla kiinni yksityishenkilön autoilusta, joten vastausvaihtoehtoihin oli pohdittu myös tapoja, jotka eivät olisi riippuvaisia auton käytöstä. Kysymys oli kaksiosainen siitä syystä, että haluttiin nähdä antaako vastaaja samoja vastauksia vaihtoehtoihin molemmissa kysymyksissä. Tällöin pystyisi arvioimaan myös sitä, toivotaanko keräyspisteiden olevan samassa paikassa.

Toisessa osassa oli lisäksi keventävä kysymys, joka liittyi Tekstiilikierrätyspussin ulkonäköön. Vaikka tuotesuunnittelun kannalta mahdollisten käyttäjien mielipiteet ulkonäöstä on hyvä ottaa huomioon, oli kysymyksen tarkoitus enemmän toimia visuaalisena stimulanttina. Tutkittava konsepti on sellainen, että harva vastaajista tuskin oli kuullut siitä etukäteen. Niinpä kierrätyspussin kuvia toistamalla sekä tarjoamalla niistä eri variaatioita, haluttiin saada kierrätyspussi painumaan paremmin vastaajien mieliin. Kuvien avulla heidän olisi helpompi luoda siitä myös mielikuvia. Visuaalisesti ja selkeästi tavallisista roskapusseista erottuvilla kierrätyspusseilla haluttiin luoda mielikuvaa myös siitä, että vaikka puhe on tekstiilijätteestä, niin näihin teksteihin pitäisi suhtautua arvokkaana resurssina, eikä likaisena ja haisevana jätteenä.

¹⁹⁷ (Vilka, 2007, s. 47)

Viimeinen kysymys oli avoin kysymys, johon vastaaja sai vapaasti vastata haluamallaan tavalla tai kysyä kysymyksiä aiheeseen liittyen. Tätä avointa kohtaa ei aluksi kyselyssä ollut, vaan kysely ehti olla hetken julkisena, ennen kuin eräs vastaaja lähestyi sähköpostitse. Hän halusi sillä tavoin täydentää vastauksiaan, kun kyselyssä ei siihen ollut mahdollisuutta. Tästä pääteltiin, että tällainen mahdollisuus kyselyn lopussa olisi hyvä olla. Webropol onneksi sallii kysymysten lisäämisen, vaikka kysely olisi aktiivisena, joten tämä avoin kysymys lisättiin kyselyn loppuun. Päätös kannatti, sillä näistä avoimen kysymyksen vastauksista lopulta muodostui mielenkiintoisin kyselyn tuottama aineisto. Lopulta kyselyssä oli yhteensä 15 käsiteltävää kysymystä viimeinen avoin kysymys mukaan lukien (LIITE 1). Kyselystä laadittiin alun perin myös englanninkielinen versio, jotta muilla kuin suomea äidinkielenään puhuvilla olisi mahdollista vastata kyselyyn. Tämä päätettiin lopulta jättää julkaisematta, sillä pelkästään englannin kieli ei palvele koko sitä väestöä, jotka eivät puhu tai ymmärrä suomea. Tällöin tasavertaisempi lähtökohta olisi tarjota kysely useammalla kielellä, mikä ei tämän tutkielman puitteissa ollut mahdollista.

Tekstiililajittelun parissa työskenteleville suunnattu kysely toteutettiin kuluttajakyselyn toteuttamisen jälkeen, joten sen laadinnassa pystyttiin ottamaan huomioon paremmin ne seikat, joissa oli edeltävässä kyselyssä tehty virheitä. Esimerkiksi haasteita käsittelevästä kysymyksestä huomattiin joidenkin vastausvaihtoehtojen olevan liian monitulkintaisia, koska niissä käytettiin ”ja” sanaa. Tarkempi tutustuminen kyselylomakkeen laatimista käsittelevään kirjallisuuteen olisi voinut ennaltaehkäistä tältä virheeltä. Vehkalahti toteaa, että monimutkaisten sanojen tai konjunktioiden käyttöä tulisi välttää, koska ne aiheuttavat monikäsitteisyyksiä, eikä tällöin voida varmaksi sanoa, mitä vastaaja on oikeastaan lopulta vastannut¹⁹⁸. Kuluttajakyselystä saatuja alustavia tuloksia myös käytettiin antamaan jonkin verran pohjaa sille, mitä lajittelijoiden lomakkeessa kysyttäisiin.

Kyselyn tavoite oli olla lyhyt, mutta tarvittavan informaation saamiseksi tarpeeksi kattava. Selkeyden vuoksi kysely toteutettiin kaksiosaisena, jossa ensimmäinen osuus käsitteli perustietoja sekä taustoittavia seikkoja ja toinen osuus käsitteli Tekstiilikierätyssuusiin liittyviä ominaisuuksia. Taustoittavat tekijät olivat käsitteisiin

¹⁹⁸ (Vehkalahti, 2014, s. 23)

tiivistettynä: **työnkuva, työkokemus, pilaantuneet ja keräyskohteeseen kuulumattomat tekstiilit** sekä **resurssit**. Näillä kysymyksillä haluttiin taustoittaa, millaisista lähtökohdista vastaajat vastaavat kyselyyn sekä mikä on heidän kokemuksensa pilaantuneista ja keräyksiin kuulumattomista tekstiileistä.

Taustoittavina tietoina kysyttiin ensimmäisenä nykyistä työtilannetta liittyen tekstiilien lajitteluun. Ennakkoon halukkaita vastaajia konsultoidessa kävi ilmi, että tekstiililajittelua on tällä hetkellä mahdollista opiskella, joten vaihtoehtoihin sisällytettiin myös alaa opiskelevat ja opettavat. Lisäksi kysyttiin, kuinka pitkä työkokemus vastaajilla on alalta, tekeekö työtä tekstiilijätteen vai tekstiililahjoitusten parissa, minkä tahon tiloissa työtä tekee tai on tehnyt sekä minkä vaiheen lajittelua vastaaja työssään tekee. Näillä tiedoilla haluttiin selvittää, mitä eroja, mutta samalla myös mitä yhteistä on eri tekstiililaatuja, eri organisaatioissa ja eri lajittelun vaiheessa työskentelevien lajittelijoiden kokemuksissa. Kysymykset toteutettiin pääasiassa suljettuina kysymyksinä, paitsi työkokemus pyydettiin antamaan numerokenttään.

Koska tarkoituksena on selvittää, millaisia hyötyjä Tekstiilikierrätyspussin konseptilla voisi tälle sidosryhmälle olla, on heidän kokemuksillaan suuri merkitys. Tästä syystä **pilaantuneiden ja keräyskohteeseen kuulumattomien tekstiilien** kysymysten kohdalla kysymyksen asettelussa painotettiin vastaajan omaa kokemusta. Käsitteeseen liittyvässä ensimmäisessä kysymyksessä pyydettiin vastaajaa arvioimaan käsittelyyn käytettyä aikaa, johon liittyy myös käsite **resurssit**. Seuraavassa kysymyksessä pyydettiin arvioimaan prosentteina, kuinka suuri osa käsitellystä tekstiilistä on ollut pilaantunutta. Ensimmäisen osion viimeisessä kysymyksessä pyydettiin lajittelijoita arvioimaan yleisimpiä keräyksissä tekstiilejä pilaavia tekijöitä. Tähän kysymykseen haettiin osviittaa ja taustatietoa Ilona Engblomin *Home, hyönteiset ja hiirenkakka* -opinnäytetyössä havainnoimista poistotekstiilejä pilaavista tekijöistä¹⁹⁹. Kysymys toteutettiin monivalintana, jossa oli annettu valmiit vastausvaihtoehdot sekä avoin vastausvaihtoehto.

Kyselyn toisen osion keskeisiä käsitteitä olivat: **pakkaus, ominaisuudet** ja **ohjeistus**. Pakkauksen osalta haluttiin selvittää lajittelijoiden näkökulmasta, millaisia

¹⁹⁹ (Engblom, 2019, s. 29)

pakkaustottumuksia kuluttajilla yleensä on tekstiilikeräyksiä käyttäessä. Tämä kysymys oli myös ennalta mietitty juuri lajittelijoiden kyselyyn, sillä oletuksena oli, että heidän kauttaan tuleva tieto olisi luotettavampaa. Pakkaamista käsittelevä kysymys toteutettiin Osgoodin asteikolla, jossa vastaajan tuli arvioida asteikolla 1–5, kuinka usein annettuja pakkausvaihtoehtoja esiintyy. 1 oli ääripäässä erittäin harvoin ja 5 puolestaan erittäin usein. Numero 3 edusti vaihtoehtoa kohtalaisesti. Annettujen vaihtoehtojen lisäksi vastaaja pystyi nimeämään myös jonkun muun keräyksissä esiintyvän pakkaustavan, jota ei vaihtoehtoissa ollut annettu. Vaihtoehtoina annetut pakkaustyypit oli saatu henkilöltä, joka oli työskennellyt hyväntekeväisyysorganisaatiossa.

Seuraavissa kahdessa kysymyksissä keskityttiin ominaisuuksiin, joita lajittelijoiden mielestä olisi hyvä olla tekstiilikeräyksiin tarkoitettussa pakkauksessa. Kuluttajille suunnatussa kyselyssä oli tärkeää esitellä Tekstiilikierrätyspussin idea ja konsepti etukäteen, jotta he pystyivät vastaamaan esitettyihin kysymyksiin. Tekstiililajittelijoilta puolestaan haluttiin mahdollisimman autenttisia vastauksia ilman ennakkoon annettuja mielikuvia suunnitellusta konseptista. Tämä siitä syystä, että heillä oletusarvoisesti on ammattinsa puolesta jo näkemystä, millaiset ominaisuudet ja pakkausvaihtoehdot palvelevat parhaiten tekstiilien säilymistä sekä heidän työtään. Samalla oli mahdollista testata aiemmin luotua teoreettista hypoteesia siitä, millainen Tekstiilikierrätyspussin tulisi olla ominaisuuksiltaan.

Pakkauksen ominaisuuksia kysyttiin kahdella monivalintakysymyksellä, jossa oli lueteltuna erilaisia ominaisuuksia. Ominaisuudet tulivat tutkijan omasta näkemyksestä sekä kuluttajakyselystä saaduista vastauksista. Vaihtoehtoja pystyi valitsemaan useamman, minkä lisäksi oli annettu avoin vastausvaihtoehto. Ensimmäinen kysymys pyydettiin täyttämään tekstiililajittelijan näkökulmasta ja seuraava kysymys siitä näkökulmasta, että vastaaja on kuluttajan asemassa. Vaihtoehtoissa oli jonkin verran eroja. Kuluttajan näkökulmasta esimerkiksi hintaan tai saatavuuteen liittyviä vaihtoehtoja pidettiin oleellisempina.

Ohjeistukseen liittyvä kysymys toteutettiin sekin kaksiosaisena. Ensin kysyttiin, ovatko nykyiset kuluttajille suunnatut lajitteluohjeet vastaajan mielestä riittävät. Toisessa osassa pyydettiin avoimena kysymyksenä tarkentamaan, mitä haluaisi ohjeisiin lisätä, jos ohjeet eivät olleet vastaajan mielestä riittävät. Tällaisen lähestymistavan tarkoitus

oli olla sensitiivisempi, kuin että olisi suoraan kysytty, mitä haluaisi nykyisiin ohjeisiin lisätä. Kysyttäessä ohjeiden riittävyyttä etukäteen yksinkertaisella suljetulla kysymyksellä, saadaan myös tarkempia tuloksia siitä, millainen on jakauma kokemuksissa ohjeiden riittävyyden suhteen. Jos käsite olisi käsitelty vain yhtenä avoimena kysymyksenä, olisi vastaaja saattanut helpommin jättää siihen vastaamatta, vaikka hänen mielestään ohjeet eivät olisi riittävät. Ohjeisiin liittyvä toinen kysymys toteutettiin avoimena kysymyksenä. Tähän vastaaja sai kirjoittaa sellaisia ohjeita, joita haluaisi antaa kuluttajalle, joka kotona lajittelee ja pakkaa keräyksiin meneviä tekstiilejä. Kysymyksen ideana oli saada hiukan yksityiskohtaisempaa tietoa siitä, miten tekstiilejä olisi hyvä käsitellä sekä lajitella ennen keräykseen viemistä tekstiililajittelijoiden näkökulmasta.

Kuluttajakyselystä havaittiin, että kysymykseen äidinkielestä jätettiin eniten vastaamatta. Voi olla, että se koettiin niin henkilökohtaiseksi kysymykseksi, että se jätettiin siksi tyhjäksi. Hanna Vilkkä arvioi teoksessa *Tutkia ja mitta* (2007), että suljettuna kysymyksenä kysymys äidinkielestä voi tuntua tahdittomalta, jos vastausvaihtoehdoksi vastaaja joutuu laittamaan ”muu, mikä?” -vaihtoehdon. Tästä syystä äidinkieltä olisi hyvä kysyä avoimena kysymyksenä.²⁰⁰ Kysymyksen henkilökohtaisuuden takia jätettiin se tekstiililajittelijoidenkin kyselyssä loppupuolelle. Äidinkielen kysymisen tarkoituksena oli selvittää, mitä kansalaisuuksia vastaajissa on. Tästä syystä kyselystä toteutettiin myös englanninkielinen versio, jotta muillakin kuin suomea taitavilla on mahdollisuus vastata. Nämä katsottiin riittäviksi kielivaihtoehdoiksi tämän kyselyn osalta, koska työntekeä alalla todennäköisesti vaatii vähintään toisen kielen osaamista. Muilla kielillä kyselyn laatiminen ei olisi ollut tämän tutkielman puitteissa mahdollista. Muita henkilön perustietoihin liittyviä kysymyksiä ei koettu olennaisiksi kysyä.

Viimeinen kysymys oli samanlainen avoin kysymys kuin kuluttajakyselyssä. Tähän vastaaja sai vapaasti laittaa muita mielteitä, ajatuksia ja kysymyksiä, joita kyselyn aikana oli noussut pintaan. Tämä kysymys oli todettu hyväksi tiedonkeruuvälineeksi

²⁰⁰ (Vilkkä, 2007, s. 77)

kuluttajakyselyn kohdalla, joten se koettiin hyväksi mahdollisuudeksi myös tässä kyselyssä. Yhteensä kysymyksiä kyselyssä oli 16 (LIITE 4).

4.5. Kyselyiden ulkoasut ja saatekirjeet

Kyselyitä luotaessa niiden ulkonäköä ja muita fyysisiä elementtejä mietittiin ja hiottiin tarkkaan. Sen lisäksi, että kyselylomakkeen pituus voi vaikuttaa vastaajien halukkuuteen ja motivaatioon vastata, myös lomakkeen ulkoasulla on merkitystä, sillä ensivaikutelma kyselylomakkeesta voi vaikuttaa vastaamis päätökseen. Tähän vaikuttavat kyselyn yleisilme sekä mukana oleva saatekirje.²⁰¹

Ulkoasun rakentamisessa käytettiin Webropol-kyselypalvelun tarjoamia mahdollisuuksia muokata värejä, fontteja, kuvitusta, kirjasinkokoa sekä kysymyslaatikoiden taustaväriä ja kokoa. Lomakkeen ulkoasussa haluttiin panostaa etenkin sen saavutettavuuteen. Saavutettavuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä esteettömyyttä digitaalisessa maailmassa. *Saavutettavuus vaatimukset* -verkkosivun mukaan digitaalisen sisällön tuottamisessa saavutettavuudella tarkoitetaan sitä, että mahdollisimman erilaisten ihmisten on mahdollista käyttää sitä. Digitaalisen sisällön saavutettavuuteen vaikuttavat tekninen toteutus, helppokäyttöisyys sekä sisältöjen selkeys ja ymmärrettävyys.²⁰² Kyselylomakkeen selkeys ja saavutettavuus otettiin huomioon siten, että kyselyn rakenne sekä kysymykset ja niiden vastausvaihtoehdot olivat helposti hahmotettavissa sekä kyselyn kulku johdonmukaista. Näihin vaikutettiin valitulla kirjasimella, kirjasimen kollaajalla ja värillä, erottelemalla jokainen kysymys omaan laatikkoon sekä jakamalla kysely kahteen osaan. Kuluttajille suunnattu kysely laadittiin ensimmäiseksi ja siihen luotua pohjaa sekä teemaa hyödynnettiin myös tekstiililajittelijoille suunnatussa kyselyssä.

Kuluttajakyselyn lomakkeessa käytettiin lisäksi kuvia tukemaan kyselyn sisältöä sekä tarjoamaan informaatiota. Esimerkiksi kyselyn toinen osio käsitteli Tekstiili kierrätyspussin konseptia, joten tämä piti heti ensimmäisenä pyrkiä avaamaan vastaajalle, jotta hänellä on parempi ymmärrys konseptista kysymyksiin vastatessa. Kuvan sisällössä pohdintaa aiheutti se, miten tarvittavan informaation saa selitettyä

²⁰¹ (Tampereen Yliopisto)

²⁰² (Aluehallintavirasto)

tarpeeksi hyvin, mutta kuitenkin niin, että vastaaja pystyy nopeallakin silmäyksellä sen ymmärtämään. Tällöin esimerkiksi pitkät tekstimuodossa olevat selitykset tai mutkikkaat kaaviot eivät olleet mahdollisia. Kyselyssä käytetty kuvitus sekä saatekirje on luotu Adobe Illustrator -ohjelmalla. Tekstiikierrätyspussin infoposteri on esitetty Kuvassa 1.

Kuva 1. Kuluttajakyselyssä esitetty Tekstiilikierrätyspussin infoposteri. (Lavonen, 2023)

Kuluttajakysely oli tarkoitus saada leviämään nimenomaan internetissä sosiaalisen median kautta. Koska yhä useampi suomalainen käyttää internetiä puhelimellaan²⁰³, testattiin kyselyiden näkymää ja toimivuutta myös mobiililaitteilla sekä tabletilla. Kuvia lisätessä kyselypohjaan, tarkastettiin erilaisista näkymistä myös kuvien ja niissä käytettyjen tekstien selkeys, joita muokattiin tarpeen vaatiessa. Selkeyden ja helppokäyttöisyyden lisäksi visuaalisessa ilmeessä haluttiin painottaa harmonisuutta sekä aihepiiriä värien ja kuvien keinoin.

²⁰³ (Tilastokeskus, 2019)

Saate tai saatekirje on tutkimuksen alussa oleva, noin sivun mittainen teksti, jonka tarkoituksena on antaa riittävästi tietoa mahdolliselle vastaajalle tutkimuksesta. Sen perusteella vastaaja tekee ensimmäisen päätöksen, haluaako hän lähteä vastaamaan kyselyyn, joten siksi saatteen sisältöön ja ulkoasuun on hyvä kiinnittää huomiota. Osa kyselyn ja saatekirjeen vaikuttavuudesta tulee niiden visuaalisesta ilmeestä, sillä niiden avulla vastaaja luo ensivaikutelman ja kokonaiskuvan tutkimuksesta. Siksi kyselyn tyyli, visuaalinen ilme ja sisältö on hyvä sovittaa yhteen. Saatekirjeen perusteella vastaajan tulee tietää, mihin tarkoitukseen hänen antamia tietojaan ja mielipiteitään käytetään, sillä näiden perusteella hän voi tehdä päätöksen lähteekö vastaamaan kyselyyn. Saatteen sisältämä informatiivisuus käsitellään aina tapauskohtaisesti, riippuen tutkimusongelmasta, tutkimuskohteen luonteesta sekä siitä, kuinka arkaluontoisia asioita kysytään. Jos saatekirje sisältää liikaa tiedollisia aukkoja, saattaa helposti kyselyn saanut henkilö jättää vastaamatta kyselyyn. Vilkan mukaan tärkeitä huomioitavia seikkoja saatekirjeessä ovat: tutkittavan puhuttelu, vastaamiseen menevän ajan kertominen, tutkimusongelma, tutkimuksen tavoite sekä tutkimuksen tarkoitus, tutkimuksen osapuolet, tutkimusrahoitus, tuloksen hyödyntäjät ja käyttäjät, tutkimuksen valmistumisajankohta ja säilytyspaikka sekä vastaajan motivointi vastaamiseen.²⁰⁴

Näistä syistä saatekirjeen sisältö sekä visuaalinen ilme pyrittiin tekemään huolella, jotta se olisi mahdollisimman houkutteleva ja motivoisi vastaamaan. Kuluttajakyselyn saatekirjeeseen sisällytettiin alkuun lyhyt informatiivinen osuus tutkimuksen lähtökohdista, jotka olivat käytöstä poistettujen tekstiilien lajittelun ja kiertoon saamisen haasteet sekä tekstiilien herkkä pilaantuminen. Jälkikäteen ajateltuna, jotkin sanamuodot olivat liian monitulkintaisia riippuen siitä, kuka kyselyyn oli vastaamassa. Toisaalta haluttiin myös käyttää sellaista yleiskieltä, jota aiheeseen perehtymätön myös ymmärtäisi. Suomen kielessä sana kierrätys usein mielletään tekstiilien osalta kaikeksi tekstiilien jälleenkäytöksi, kun taas virallisesti sillä tarkoitetaan tekstiilin jatkokäsittelyä materiaalina. Osaltaan tähän vaikutti tutkijan oma terminologian tuntemus saatekirjeen kirjoittamisen aikaan, mutta myös se, että ei koettu myöskään vastaajien kannalta

²⁰⁴ (Vilka, 2007, ss. 65, 80, 84, 87-88)

mielekkääksi käyttää sellaisia termejä, jotka eivät ole kovin vakiintuneita normaalin yleiskieleen.

Saatekirjeen seuraavassa kappaleessa käsiteltiin, millaisia asioita vastaajalta kysytään eli tässä tapauksessa mielipiteitä ja kokemuksia tekstiilikeräyksen käyttämisestä sekä Tekstiilikierrätyspussin konseptin kehittämiseen liittyviä asioita. Kyselyyn vastaamisaika annettiin sen perusteella, kuinka kauan testihenkilöillä oli mennyt aikaa kyselyyn vastaamiseen. Lisäksi kerrottiin, ettei erillisiä taustavaatimuksia vastaamiselle ole, koska haluttiin saada mahdollisimman erilaisista lähtökohdista olevia vastaajia vastaamaan kyselyyn. Viimeiseksi kappaleessa kerrottiin vastaamisen luottamuksellisuudesta ja kuinka kyselystä saatuja tuloksia tullaan käsittelemään ja raportoimaan.

Viimeisessä kappaleessa kerrottiin kyselyn tarkoitus, eli että se toimii tämän pro gradu -tutkielman aineistona sekä osana Tekstiilikierrätyspussin konseptin kehittämistä. Lisäksi esiteltiin tutkielman tekijä sekä ohjaaja, mikä on tutkielman arvioitu julkaisuajankohta sekä missä se tullaan julkaisemaan. Loppuun lisättiin motivoiva lause siitä, kuinka vastaajan mielipide on tärkeä. Näiden jälkeen kerrottiin vielä tutkijan nimi, sähköpostiosoite sekä Lapin yliopiston ja Taiteiden tiedekunnan nimet. Kuvitukseksi lisättiin Adobe Illustrator -vektoriohjelmalla luotu kuvitus, jossa on erilaisia tekstiilejä sekä symboleita ja sanoin merkittynä tekstiilien pilaantumiseen vaikuttavia tekijöitä. Saatekirjeen yläosassa oli kuvituksena Tekstiilikierrätyspussin visualisointeja (LIITE 2). Saatekirjeen perään lisättiin vielä lyhyet selitykset eri termeille, joita kyselyssä käytetään ja joiden ajateltiin olevan vieraampia käsitteitä yleiskielessä (LIITE 3).

Tekstiililajittelijoille suunnattuun kyselyyn sisällytettiin samat asiat kuin kuluttajakyselyn saatekirjeeseen, mutta sen kieliasua muokattiin formaalimmaksi. Tämä siksi, että vastausten saaminen tekstiililajittelijoilta arveltiin olevan hankalampaa. Heti saatekirjeen alkuun kerrottiin, kuka tutkimusta tekee, mitä varten ja missä oppilaitoksessa. Kirjeen sisällössä pyrittiin ottamaan huomioon, että kyselyyn vastaaja tuntee jo aihealueen. Saatekirjeessä tuotiin myös ilmi, että aineistonhankinta on ollut kaksiosainen ja että ensimmäinen osa on ollut kuluttajille suunnattu kysely sekä kuinka moni siihen on vastannut. Lisäksi saatekirjeessä mainittiin tutkimukselle myönnetty Tex-Innon stipendi. Kuvituksena käytettiin samaa tekstiilejä ja symboleita sisältävää kuvaa kuin kuluttajakyselyssä (LIITE 5). Kummankin kyselyn viimeiselle sivulle lisättiin vielä

kiitosviesti kyselyyn vastaamisesta sekä kehoitettiin ottamaan sähköpostilla yhteyttä, jos jokin jäi vielä mietityttämään. Kehotuksen yhteydessä oli myös sähköpostiosoite.

4.6. Kuluttajakysely

Kysely avattiin 9.1.2023. Sen alkamisajankohta haluttiin sijoittaa tarkoituksella melko lähelle vuodenvaihdetta, sillä tekstiilijätteen erilliskeräysvelvoite astui tuolloin voimaan ja ajateltiin kyselyn herättävän sen takia vastaajissa enemmän kiinnostusta. Julkaisupäivänä kyselylinkki julkaistiin tutkijan henkilökohtaisella Facebook-sivulla ja saatesanoiksi oli liitetty pyyntö jakaa kyselyn nettilinkkiä eteenpäin. Tarkoituksena oli, että kysely leviäisi mahdollisimman laajalle ja suuren yleisön saataville, joten kyselylinkin jakamista tai kyselyyn vastaamista ei pyritty rajaamaan mitenkään. Samalla linkkijakoja myös kohdennettiin sellaisiin sosiaalisen median alustojen ryhmiin, joissa ajateltiin olevan aiheesta kiinnostuneita henkilöitä. Tekstiilikierrätyspussille luotiin myös oma Instagram-sivu sillä ajatuksella, että sen avulla voitaisiin jakaa kyselylinkkiä Instagramissa. Sivun tarkoituksena oli myös kertoa tarkemmin taustalla olevasta projektista ja jakaa muuta aiheeseen liittyvää informaatiota.²⁰⁵

Ensimmäisen vuorokauden aikana nettilinkkiä oli tilastoidusti jaettu 13 kertaa Facebookissa käyttäjien henkilökohtaisilla sivuilla. Se oli myös julkaistu yhdessä 1916 jäsenen suljetussa ryhmässä sekä jaettu neljä kertaa Instagram-kuvajakopalvelun Stories-osiossa. Kuluvaan viikon aikana kyselyn linkkiä jaettiin vielä kolmessa muussakin suljetussa ryhmässä, joissa oli 8 810, 15 253 sekä 2 284 jäsentä. Uniikkien jäsenten määrää ei tarkistettu. Tekstiilikierrätyspussin Instagram-sivun julkistamisen jälkeen myös vastuullisuusvaikuttaja Outi Pyy jakoi kyseisen sivun ja kyselylinkin omalla Instagram-sivullaan. Pyyllä oli tuolloin Instagramissa 21 700 seuraajaa²⁰⁶ (tarkistettu 24.5.2023). Tämän jaon jälkeen kyselyyn vastaamisissa tuli selkeä piikki (Kuvaaja 1). Kysely suljettiin 23.01.2023 kun kysely oli ollut auki 15 päivää.

Kyselyyn vastattiin kaikkiaan 720 kertaa. Julkisen linkin kautta tulleita käyntikertoja kyselyyn oli yhteensä 1 683 ja vastaaminen oli aloitettu 762 kertaa. Kyselyn avaamiskertoihin nähden kyselyn vastausprosentti oli 42,7 %, joka on avaamiskertoihin

²⁰⁵ (Instagram)

²⁰⁶ (Instagram)

nähdessä melko normaali tulos²⁰⁷. Ohjelma ei kuitenkaan erikseen erittele ovatko avaukset uniikkeja. Sama henkilö on siis voinut avata kyselyn useampaan kertaan, esimerkiksi alkuun mielenkiinnosta kyselyyn tutustuakseen, mutta ei ole tuolloin kyennyt vastaamaan. Myöhemmin hän on voinut avata kyselyn uudestaan siihen vastatakseen. Vastaamaan aloittaneista 94 % on lopulta lähettänyt kyselyn. Tämä prosenttiluku on pysynyt melko muuttumattomana koko kyselyn aukioloajan.

Kuvaaja 1. Vastaajien määrä kyselyyn per päivä. (Lavonen, 2023)

Näin tutkijana kyselyn mielenkiintoisinta antia oli kyselyn viimeiseen avoimeen kysymykseen (Kysymys 16) tulleet vastaukset, joita oli yhteensä 153. Sivumäärällisesti näitä vastauksia oli yhteensä viiden A4 kokoisen liuskan verran. Nämä koottiin ensimmäisenä talteen omaksi tiedostokseen ennen seuraavaksi vuorossa ollutta vajaiden lomakkeiden karsintaa. Tämä siitä syystä, että näissä avoimen kysymyksen vastauksissa vastaajat ilmensivät parhaiten omat mietteensä, kehitysehdotuksensa ja kritiikkinsä Tekstiilikierrätyspussia sekä yleisesti tekstiilikeräystä kohtaan.

Seuraavaksi käytiin läpi yksitellen kaikki 720 vastausta ja karsittiin joukosta pois selkeästi puutteelliset vastauslomakkeet. Rajana pidettiin, että vähintään neljä kysymystä oli jätetty tyhjäksi tai vastaus on muuten tulkittavissa puutteelliseksi. Näihin neljään ei kuitenkaan laskettu, jos viimeinen avoin kysymys (Kysymys 16) oli tyhjä, koska tämän kysymyksen luonne oli vastaajalle vapaaehtoinen. Toinen kysymys, mitä ei huomioitu oli kysymys numero yhdeksän, jossa kysyttiin, kokisiko vastaaja tekstiilikierrätyspussin itselleen hyödylliseksi. Syy tähän selitetään myöhemmin tässä luvussa. Selkeästi puutteellisia vastauslomakkeita oli yhteensä kaksi eli kyselyyn oli vastaajien toimesta vastattu melko tunnollisesti. Yksittäisiä vastauksia saattoi puuttua useammastakin

²⁰⁷ (Vehkalahti, 2014, s. 44)

lomakkeesta, mutta näin isossa otannassa ei yksittäisten vastausten puuttuminen muuta merkittävästi saatuja tuloksia. Kysymys, johon eniten oli jätetty vastaamatta, oli kysymys vastaajan äidinkielestä. Tähän oli jättänyt vastaamatta 718 vastaajasta 12 vastaajaa eli 1,7 % kaikista vastaajista.

Kyselyä julkaistaessa vastaajien ikään liittyvä kysymys oli esitetty eri tavalla ja vastaus tuli antaa numerokenttään (Kysymys 3). Koska tämä todettiin hyvin nopeasti epäsopivaksi tavaksi, muutettiin kysymyksen muotoa kuten kyselyn laatimista käsittelevässä luvussa on aiemmin kuvattu. Alkuperäiseen kysymykseen ehti vastata kaksi vastaajaa. Tulosten tulkinnan helpottamiseksi näiden vastaajien antamat iät liitettiin Webropolin tarjoamien työkalujen avulla osaksi jälkikäteen luotua kysymystä (Kysymys 4).

Kysymyksessä yhdeksän vastaajalta kysyttiin: ”Koetko, että tällaisesta tekstiilikierrätyspussista olisi sinulle hyötyä? Eli helpottaisiko se sinua poistotekstiilien lajittelussa ja pakkaamisessa?” Tähän kysymykseen oli jättänyt vastaamatta 12 vastaajaa. Myöhemmässä kyselylomakkeen tarkastelussa huomattiin, että tässä kysymyksessä käytetty liukukytkin näyttää automaattisesti vastaajalle arvoa 0, joka tarkoittaa vastausvaihtoehtona: ”En koe sitä itselleni ollenkaan hyödylliseksi”. Vastaajalle tämä voi näyttää siltä, että jos haluaa antaa tämän vastauksen (= 0) kysymykseen, liukukytkintä ei tarvitse säätää itse ollenkaan. Tämä näkyy kuitenkin vastauslomakkeessa tuloksena ”ei vastausta”. Selkeyden vuoksi nämä tyhjät vastaukset muutettiin erikseen arvoksi 0. Tässä tiedostettiin, että tyhjien vastausten joukossa saattoi olla myös vahingossa tyhjiksi jääneitä vastauksia. Pelkästään muiden vastausten perusteella on mahdoton tehdä päätelmiä siitä, mitä vastaaja olisi tähän kysymykseen vastannut, joten näiden arvojen muunlainen arvailu ja muuttaminen olisi tutkijana melko arveluttavaa. Yksittäisten 0 suurempien vastausten puuttumisella ei myöskään ollut lopputuloksen kannalta suurta merkitystä. Tyhjien vastausten muuttaminen 0:ksi vaikutti alkuperäisten arvojen keskiarvoon vain 0,1 yksikön verran alaspäin.

4.7. Tekstiililajittelijoiden kysely

Kuluttajakyselystä poiketen tekstiilien lajittelussa työskenteleville suunnattuun kyselyyn vastaajia rekrytoitiin eri tavalla. Siinä missä kuluttajille suunnatun kyselyn linkkiä

kehotettiin jakamaan melko vapaasti sosiaalisen median yhteisöpalveluissa ja muissa medioissa, täytyi tekstiililajittelijoiden kyselyssä olla tarkka, että kysely päättyy oikeille tahoille. Liikkeelle lähdettiin laittamalla tunnusteluviestiä eri organisaatioiden edustajille, jotka tietojen perusteella olivat vastuussa tekstiilien lajittelusta tai muuten pystyisivät välittämään tiedustelua eteenpäin. Alun perin tarkoituksena oli saada vastaajiksi pelkästään alalla tällä hetkellä työskenteleviä lajittelijoita. Tekstiililajittelijoista tietoa hakiessa kävi kuitenkin ilmi, että Turun ammatti-instituutissa järjestettävässä Tekstiili- ja muotialan perustutkintoon sisältyy paikallisesti tarjottava ”Tekstiili- ja muotialalla tekstiililajittelijana toimiminen” -tutkinnonosa. Alaa opiskelevilla arveltiin myös olevan näkemystä joihinkin kyselyn aiheisiin, joten kyseisen tutkinnonosan vastuopettajalle lähetettiin myös sähköpostia. Tutkinnonopettajan lisäksi tunnusteluviestiä laitettiin työtoimintapaja Nextiilille, Lounais-Suomen jätehuollolle sekä Fidalle. Tunnustelusähköpostissa tarjottiin mahdollisuutta tutustua kyselyyn ja sen kysymyksiin etukäteen sekä näiden lisäksi Teams-tapaamista, jossa aihetta, tutkimusta ja sen tarkoitusta voitaisiin käydä tarkemmin läpi. Kaikki muut tahot ilmaisivat suostumuksensa kyselyn lähettämiseksi paitsi työtoimintapaja Nextiilistä ei koskaan tullut vastausta. Vastanneista Fida halusi ennen kyselyyn vastaamista käydä aihetta tarkemmin läpi Teams-palaverissa. Palaveria varten toteutettiin esitys, jossa oli esiteltynä tutkimuksen aihe ja tarkoitus sekä käytiin läpi kysymykset. Palaveriin osallistui myös Outi Pyy, koska hän on aiemmin työskennellyt Fidalla ja näin tuntee organisaation työntekijöitä sekä toimii myös mentorina Tekstiilikierrätyspussi-projektissa. Palaverin kulusta ja sisällöstä vastasi kuitenkin tutkija.

Kyselyn linkki lähetettiin sähköpostilla lopulta seuraaville tahoille: Turun ammatti-instituutti, Lounais-Suomen jätehuollolle sekä Fidalle. Henkilöt, joille sähköpostiviesti lähetettiin, välittivät kyselylinkin halukkaille vastaajille. Kyselystä laadittua englanninkielistä versiota tarjottiin myös, mutta kukaan kyselyn vastaanottanut taho ei kokenut sitä tarpeelliseksi. Linkit sisältävät viestit lähetettiin helmi-maaliskuun aikana vuonna 2023 ja kysely suljettiin huhtikuun alussa. Ennen kyselyn sulkemista, niille tahoille, joille linkki oli aiemmin lähetetty, ilmoitettiin kuinka pitkään kysely olisi vielä auki.

Kyselyn oli avattu yhteensä 40 kertaa ja siihen vastaaminen oli aloitettu 21 kertaa. Lähetettyjä vastauksia oli yhteensä 20. Voidaan siis todeta, että niiden osalta, jotka kyselyn pariin ovat päätyneet, vastausprosentti on ollut melko suuri. Kaikkiin kyselyn kysymyksiin oli myös vastattu melko tunnollisesti kaikkien vastaajien osalta, pois lukien niin sanotut vapaat, avoimet kysymykset. Näin ollen vastaanotetuista lomakkeista ei suoritettu ollenkaan karsintaa, vaan ne kaikki sisällytettiin analyysiin. Vastaajien määrä on kuitenkin huomattavasti vähäisempi kuin kuluttajakyselyyn vastanneiden määrä.

4.8. Aineistojen analyysimenetelmät

Aineiston analyysi ja tulkinta oli monivaiheinen ja erilaisia menetelmiä yhdistelevä prosessi. Menetelmää tai menetelmiä ei ollut ennalta päätetty vaan ne nousivat melko luontevasti esiin kyselyistä saatua aineistoa läpikäydessä. Tulokset olivat yhdistelmä vastauksia, jotka olivat ennalta määriteltyjä vastausvaihtoehtoja tai sanallisesti annettuja avoimia vastauksia. Vaikka kyselyt olivat esitetty sanallisesti, oli niistä saadut tulokset numeroita ja lukuja, jolloin niitä pystyi tulkitsemaan tilastoanalyysin menetelmin. Ne eivät kuitenkaan suoraan kertoneet vastaajien palveluun liittyvästä arvon muodostumisesta; ainakaan kovin syvällisesti. Sanallisia vastauksia annetaan usein täydentämään tietoja tai vastauksia, joiden esittäminen numeroina ei ole joko mahdollista tai se olisi epäkäytännöllistä.²⁰⁸ Arvot ovat melko monitulkintaisia ja koska ne liittyvät subjektiivisiin kokemuksiin, tällöin niiden tutkiminen ja mittaaminen vaati tarkempaa perehtymistä etenkin sanallisten vastausten sisältöihin.

Usein sanotaan, että määrällisen tutkimusotteen tavoite on luoda yleiskäsityksiä ja laadullisilla menetelmillä päästään yksityiskohtiin. Vehkalahti kuitenkin toteaa, että tutkimusote ei kaikkea ratkaise ja samassa tutkimuksessa voidaan hyödyntää molempia lähestymistapoja. Tässäkin tutkielmassa valmiiksi annettujen vastausvaihtoehtojen tuloksia analysoitiin tilastoanalyysin keinoin ja sanalliset vastaukset analysoitiin laadullisilla menetelmillä, mutta tulokset tullaan esittelemään määrällisessä muodossa.²⁰⁹ Analyysin tavoitteena oli löytää aineiston sanallisista vastauksista syvempiä merkityksiä liittyen arvon muodostumiseen ja sen jälkeen tulkita niitä rinnan

²⁰⁸ (Vehkalahti, 2014, s. 13)

²⁰⁹ (Vehkalahti, 2014, s. 13)

muun numeerisen, kyselystä saadun aineiston kanssa kokonaiskuvan hahmottamiseksi. Sanallisen aineiston analyysissa hyödynnettiin teema- ja teorialähtöisen sisällönanalyysin yhdistelmää. Sisällönanalyysi on alun perin ollut luonteeltaan kvantitatiivinen analyysimenetelmä ja sen tarkoituksena on ollut kuvata aineiston jakautumista luokkiin ja kategorioihin sekä näin kuvata sisällön olemusta. Sille on kuitenkin paikkansa myös kvalitatiivisena analyysimenetelmänä.²¹⁰ Tilanteessa, jossa tutkielman aineisto oli määrällisessä muodossa, mutta josta haluttiin laadullisia vastauksia, palveli tämä analyysimenetelmä tarkoitusta juuri hyvin. Anttilan mukaan tutkittava aineisto voi olla melkein mitä tahansa, kunhan sen sisältö sopii tutkittavaan aiheeseen²¹¹.

Teema- ja sisällönanalyysi muistuttavat melko paljon toisiaan, mutta teema-analyysissa olennaista on, että teemat syntyvät aineistoa tulkitessa, eivätkä ole ennalta määriteltyjä²¹², kun taas sisällönanalyysissä koodaus voi olla enemmän teorian ohjaamaa ja sisällön jaottelun voi tehdä käytettyyn teoriaan pohjaten²¹³. Laadullisessa sisällönanalyysissä käsiteltävää aineistoa koodataan tunnistamalla ja nimeämällä esiin nousseita sisällöllisiä elementtejä. Teoreettisessa lähestymistavassa valitaan käytetyn teorian pohjalta, mitkä seikat aineistossa kiinnostavat.²¹⁴ Tässä tutkielmassa sisällönanalyysi nojasi palvelumuotoilun tarjoamaan teoriaan arvon muodostumisen elementeistä ja nämä elementit olivat niitä, joita sisällöistä pyrittiin havaitsemaan. Oleellista analyysin tekemisessä on, että koodaus tehdään systemaattisesti ja aineisto käydään huolellisesti läpi, tarvittaessa useampaan kertaan. Anttila myös huomauttaa, että onnistunut sisällönanalyysi vaatii tutkijan objektiivisuutta, jolloin analyysin jokainen askel tapahtuu, jotta saadaan vastaus tutkimuskysymykseen.²¹⁵ Pelkkä jaottelu sisältöjen perusteella ei vielä riitä analyysiksi, vaan tämän jälkeen sisällöt tule vielä koota sellaiseen muotoon, josta johtopäätösten tekeminen oli mahdollista²¹⁶.

²¹⁰ (Anttila, 1998)

²¹¹ (Anttila, 1998)

²¹² (Juhila)

²¹³ (Vuori)

²¹⁴ (Vuori)

²¹⁵ (Anttila, 1998)

²¹⁶ (Vuori)

4.9. Aineistojen analyysi

Molemmissa kyselyissä oli sekä valmiita vastausvaihtoehtoja, että avoimia kohtia sisältäviä kysymyksiä. Valmiita vastausvaihtoehtoja on tulkittu tilastoanalyysin menetelmin ja tulokset on purettu numeeriseen muotoon. Tilastojen luomisessa ja analyysissa on hyödynnetty Webropol-ohjelman tarjoamia mahdollisuuksia käsitellä ja tarkastella kyselyistä saatua aineistoa. Ohjelma luo aineistosta valmiiksi kvantifioidun muodon eli se kertoo kysymykseen vastanneiden ja annettujen vastausten lukumäärän numeroina sekä prosentteina ja piirtää näistä yksinkertaisen kuvaajan. Valitun kyselyn mittarin mukaan ohjelma laskee myös keskiarvon ja mediaanin. Saatuja tuloksia on mahdollista muokata graafisesti mielekkäimpään ja informatiivisimpaan muotoon ohjelman tarjoamien kuvaajavaihtoehtojen avulla. Aineistosta on mahdollista suorittaa ohjelman avulla myös vertailua tai suodattaa vastauksia annettujen parametrien avulla.

Vertailua eri vastaajatyypin välillä on suoritettu siltä osin, kun on havaittu selkeää eroavaisuutta eri ryhmien tulosten välillä tai jos ryhmän vastaukset olivat selkeästi eroavaisia perusjoukosta. Vertailua on tehty kuluttajakyselyssä esimerkiksi vastaajien iän, sukupuolen ja asuinpaikan mukaan. Vertailuryhmät on muodostettu seuraavasti: sukupuolet on jaettu ryhmiin naiset (n = 664) ja miehet (n = 24), iän perusteella jako on tehty ryhmiin 15–35-vuotiaat (n = 391) ja 36- yli 70-vuotiaat (n = 325) sekä maakunnat on jaettu asukastiheyden mukaan niin, että Ryhmä 1 sisältää kolme asukastiheintä maakuntaa eli pääkaupunkiseudun ja Uusimaan, Varsinais-Suomen ja Pirkanmaan (n = 475) ja Ryhmä 2 sisältää loput maakunnat (n = 242). Tekstiililajittelijoiden kyselyn vastauksissa tehtiin vertailuryhmät tekstiilien esilajittelua tekevien (n = 7) ja muuta lajittelua tekevien (n = 13) välillä sekä Fidan lajittelijoiden ja muiden organisaatioiden lajittelijoiden välillä.

Sanalliset vastaukset on tuotu Excel-taulukointiohjelmaan ja sitten jäsenelty teema- ja sisällönanalyysin avulla. Vastauksista on ensin tulkittu, mikä on niiden keskeinen aiheeseen tai ilmiöön liittyvä teema ja tämän jälkeen ryhmitelty niiden mukaan taulukkoon. Jos vastauksessa on havaittu eri teemoihin sopivaa sisältöä, on se jaettu useampaan osaan sen mukaan, miten on vastauksen tulkinnan kannalta ollut mahdollista. Tämän jälkeen on tarkasteltu millaisia sisällöllisiä elementtejä vastaus sisältää peilaten palvelumuotoiluteoriassa käytettyihin palvelumuotoilun keskeisiin

sekä arvon muodostumisen elementteihin. Nämä elementit olivat: *Tarpeet, Odotukset, Tottumukset, Tavat, Arvot, Muiden ihmisten mielipiteet, Palvelun hinta, Palvelun ominaisuudet sekä Brändi ja status, Helppokäyttöisyys, Hinta, Muotoilu, Ominaisuudet, Tekemisen helpottaminen, Saavutettavuus, Säästö, Tuoteräätälöinti, Uutuusarvo ja Riskin pienentäminen*. Vastauksia on tulkittu siten, että vastauksen sisällössä oleva ilmiöön sidonnainen asia viestittää jostain arvon muodostumiseen liittyvistä elementeistä. Vastaus voi siis sisältää sekä negatiiviseksi, että positiiviseksi luokiteltavaa sisältöä tai kokemuksia palveluun liittyen. Tarkoitus oli näin saavuttaa kokonaiskuva siitä, millaisiin asioihin tulisi kiinnittää erityistä huomiota lähdetessä muovaamaan tekstiilikeräyksiä.

Jos vastauksessa ei ollut havaittavissa selkeää näihin elementteihin viittaavaa sisältöä, ei elementtejä ole silloin merkitty. Muiden vastaavien palveluiden hinta jätettiin elementeistä pois, koska suoraan verrannollisia muita palvelumuotoja ei ole ja kaikki hintaan liittyvät vastaukset sisällytettiin *Palvelun hinta* ja *Hinta* elementtien alle. Osa elementeistä on hyvin käsitteellisiä, eikä lähdekirjallisuudessa annettu kaikille tarkempia selityksiä. Palvelumuotona tekstiilikeräykset myös jonkun verran eroavat perinteisistä liiketoiminnan palveluista, joten elementit piti saada istutettua näihin tekstiilikeräyksien konsepteihin. Näin ollen avuksi luotiin jokaiselle elementille muutamia kysymyksiä, joita esitettiin aineiston teksteille ja arvioitiin, oliko vastauksissa vastaavuuksia esitettyihin kysymyksiin. Kysymyspatteri on tämän tutkielman mukana liitteenä (LIITE 6). *Tulokset-*luvussa käsitellään tarkemmin, millaisia teemoja ja vastauksia sisällytettiin kuhunkin elementtiin.

Kuluttajakyselyn viimeiseen avoimeen kysymykseen saadut vastaukset on käsitelty ja jaoteltu edellä kuvattua tapaa hienojakoisemmin. Tämä siitä syystä, että vastauksia kysymykseen tuli paljon ja sisällöllisesti ne tarjosivat hyvin antoisaa informaatiota tutkielman kysymyksen kannalta. Vastauksia tähän kysymykseen tuli 153. Vastaukset purettiin ja jaoteltiin kuten aiemmin tässä luvussa on kuvattu sekä poistettiin sellaiset vastaukset, joiden sisällöllä ei ollut merkitystä tulosten tai analyysin kannalta. Tällaisia vastauksia olivat esimerkiksi kiitokset hyvästä kyselystä ja aiheen tutkimisesta. Tämän jälkeen käsiteltäviä vastauksia tai vastauksen osia oli yhteensä 192.

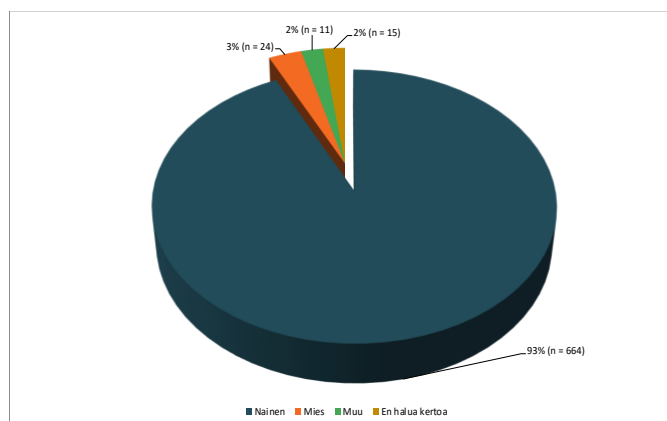
Jotta vastaukset saatiin purettua tutkimuskysymyksen kannalta helposti tulkittaviin osiin, nämä vastaukset jaettiin ensin kattavampien kattoteemojen alle. Vasta sen jälkeen niistä lähdettiin tulkitsemaan keskeisiä teemoja. Saman aikaisesti yhdessä vastauksessa saattoi olla useampikin teema, jolloin näistä pyrittiin arvioimaan se vastauksen sisällön kannalta merkittävin, jonka perusteella vastaus merkittiin taulukkoon. Muut vastauksessa havaitut teemat kirjattiin vastauksen viereiseen sarakkeeseen ”lisäteema” nimikkeellä. Teemoihin jakamisen jälkeen vastauksista lähdettiin tulkitsemaan sisällönanalyysin keinoin palvelumuotoilunteoriasta nousevia elementtejä.

Näiden analyysivaiheiden jälkeen taulukoista on Excelin avulla laskettu vastausten jakautuminen eri teemojen mukaan sekä laskettu ja eritelty eri arvon muodostumisen elementtien esiintyvyys per kysymys. Saaduista numeerisista tuloksista luotiin myös havainnollistavat kuvaajat. Arvoon liittyvien elementtien kohdalla luotiin vielä kyselykohtaiset kuvaajat elementtien esiintyvyydestä molempien kyselyiden koko aineistosta. Näitä kuvaajia on tarkoitus hyödyntää myöhemmin *Johtopäätökset*-luvussa.

5. Tulokset

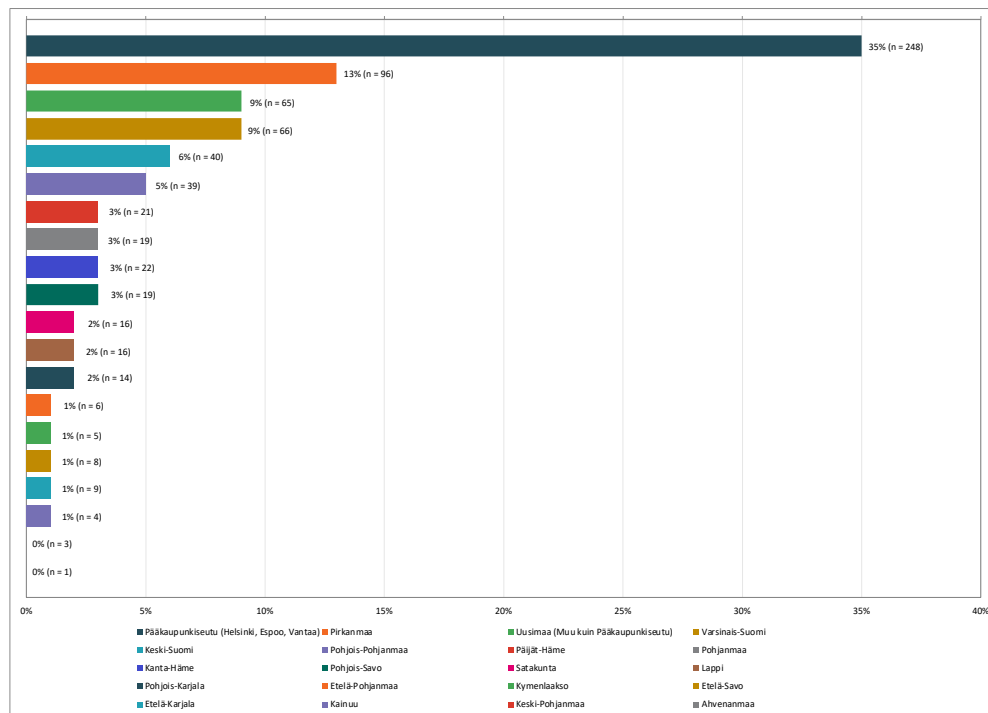
5.1. Kuluttajakyselyn vastaukset

Kuluttajakyselyn tuloksissa huomioitiin lopulta 718 vastaajan lähettämät lomakkeet. Kysymyksessä yksi kysyttiin vastaajien sukupuolta. Kysymykseen vastasi 714 vastaajaa 718:sta. 93 % (n = 664) eli selkeästi suurin osa vastaajista oli naisia. 3 % (n = 24) vastasi olevansa miehiä, 2 % (n = 11) valitsi vaihtoehdon muu ja 2 % (n = 15) vastasi: ”En halua kertoa” (Kuvaaja 2).

Kuvaaja 2. Kuluttajakyselyyn vastanneiden sukupuolijakauma (Lavonen, 2023).

Kysymyksessä kaksi kysyttiin, missä sijaitsee vastaajan asuinpaikkakunta. Kysymykseen vastasi 717 vastaajaa 718:sta. Vastaajista 35 % (n = 248) oli pääkaupunkiseudulta eli Helsingistä, Espoosta tai Vantaalta. Seuraavaksi suurin osuus oli Pirkanmaa 13 %:n (n = 96) osuudella. Uusimaan sekä Varsinais-Suomen oli valinnut 9 % (n = 65, n = 66) vastaajista. Keski-Suomen oli vastannut 6 % (n = 40), Pohjois-Pohjanmaan 5 % (n = 39), Päijät-Hämeen 3 % (n = 21), Pohjanmaan 3 % (n = 19), Kanta-Hämeen 3 % (n = 22) sekä Pohjois-Savon 3 % (n = 19). Satakunta, Lappi ja Pohjois-Karjala edusti jokainen 2 %:n verran vastaajien asuinpaikan sijaintia (n = 16, n = 16, n = 14). Etelä-Savon ja Etelä-Karjalan osuus vastauksissa oli noin prosentin verran (n = 8, n = 9). Etelä-Pohjanmaa, Kymenlaakso, Kainuu, Keski-Pohjanmaa ja Ahvenanmaa olivat edustettuina kaikki alle prosentin verran vastauksissa (n = 6, n = 5, n = 3, n = 1) (Kuvaaja 3).

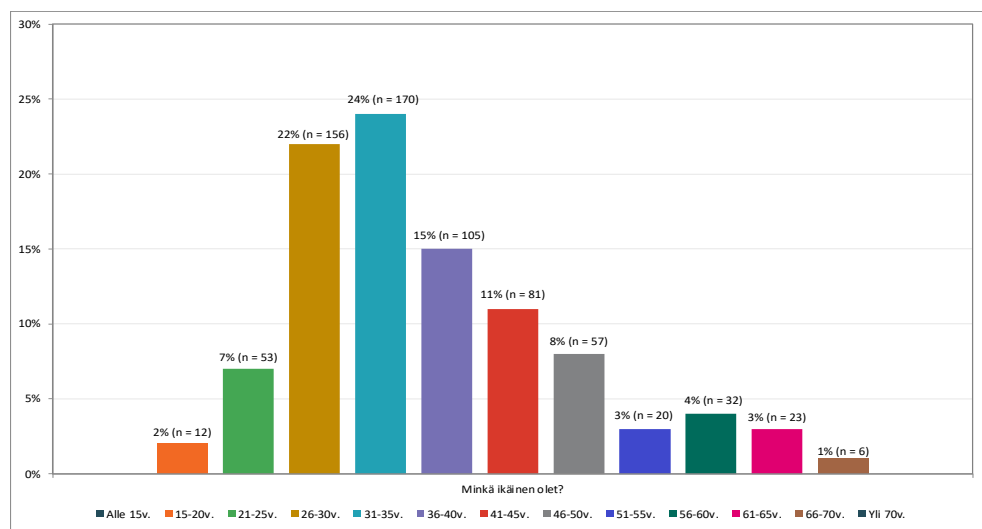
Kuvaaja 3. Kuluttajakyselyyn vastanneiden jakautuminen maakunnittain (Lavonen, 2023).

Kysymyksessä neljä²¹⁷ taustoitettiin vastaajien ikää; kysymyksessä oli huomioitu 716 vastausta. Kaikista vastaajista alle 15-vuotiaita vastaajia ei ollut yhtään ja yli 70-vuotiaita oli yksi. 15–20-vuotiaita vastaajia oli kyselyn mukaan 2 % (n = 12), 21–25-vuotiaita 7 % (n = 53) ja 26–30-vuotiaita 22 % (n = 156). Suurin vastanneiden ikäryhmä oli 31–35-vuotiaat 24 %:n (n = 170) otannalla. Kokonaisuudessaan alle 36-vuotiaat vastasivat

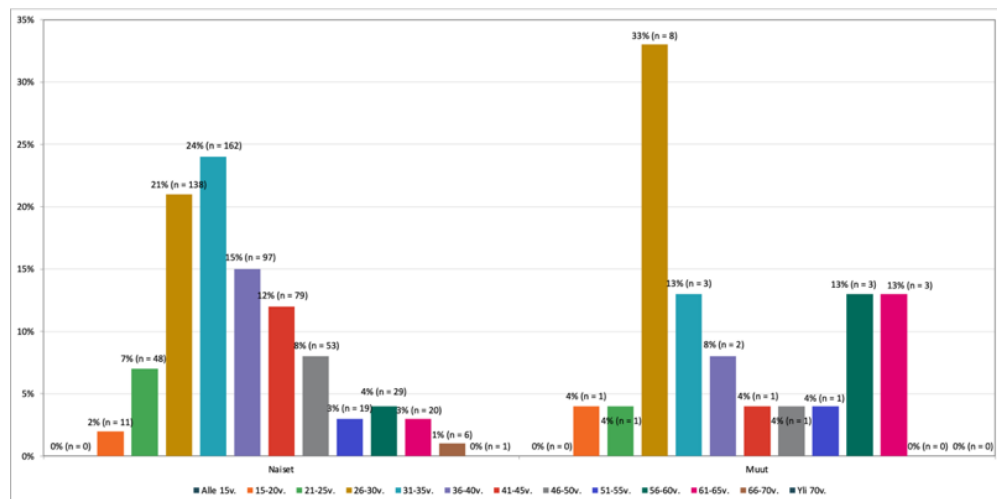
²¹⁷ Kysymys 3 piilottamisen seurauksena, jäi lomakkeessa kysymysten numeroinnissa 3 kokonaan pois. Selkeyden takia käytän niitä numeroita, mitä kyselylomakkeella on.

kyselyyn eniten ja heidän osuutensa oli 55 % kaikista vastanneista. 36–40-vuotiaiden osuus vastaajista oli 15 % (n = 105), 41–45-vuotiaiden 11 % (n = 81), 46–50-vuotiaiden 8 % (n = 57), 51–55-vuotiaiden 3 % (n = 20), 56–60-vuotiaiden 4 % (n = 32), 61–65-vuotiaiden 3 % (n = 23) ja 66–70-vuotiaiden 1 % (n = 6) (Kuvaaja 4).

Tehtäessä vertailua vastaajien sukupuolen ja ikäjakauman välillä naisten osalta suurin vastanneiden ikäryhmä oli 31-35-vuotiaat 24 %:n (n = 162) osuudella ja toiseksi suurin oli 26-30-vuotiaat 21 %:n (n = 138) osuudella. Mies vastaajista suurin ikäryhmä oli 26-30-vuotiaat 33 %:n (n = 8) osuudella. Toiseksi suurimmat ryhmät olivat 31-35-vuotiaat, 56-60-vuotiaat ja 61-65-vuotiaat 13 %:n (n = 3) osuuksilla (Kuvaaja 5).

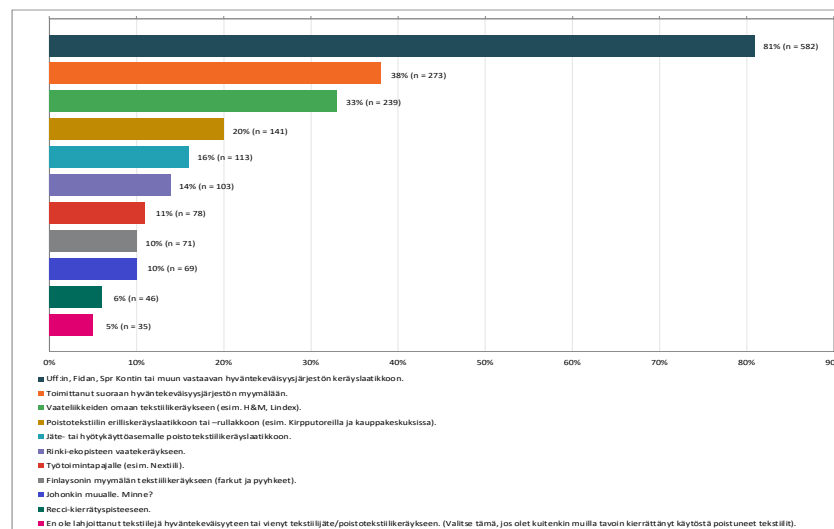
Kuvaaja 4. Kuluttajakyselyyn vastanneiden ikäjakauma (Lavonen, 2023).

Kuvaaja 5. Vastaajien sukupuolten väliset erot ikäryhmissä (Lavonen, 2023).

Äidinkielenään vastaajista 97 % (n = 685) puhui suomea ja 2 % (n = 15) ruotsia. Muutama vastaaja kertoi puhuvansa äidinkielenään muita kieliä ja edustettuina olivat viro (n = 3), saame (n = 1), hollanti (n = 1) ja espanja (n = 1). Kysymykseen jätti vastaamatta 12 vastaajaa eli 1,7 % vastaajista.

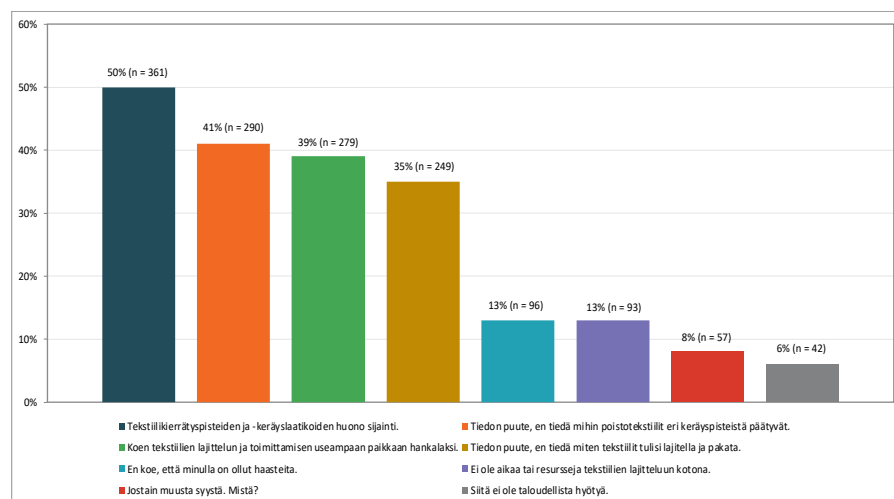
Kysymyksessä viisi pyrittiin selvittämään, mihin keräyksiin vastaajat ovat aiemmin toimittaneet tekstiilejä. Kysymykseen vastasi 717 vastaajaa 718:sta. Vastaaja pystyi valitsemaan yhden tai useamman vastausvaihtoehdon. Suurin osa vastaajista eli 81 % (n = 582) vastasi vieneensä tekstiilejä jonkin hyväntekeväisyysjärjestön laatikkoon. Toiseksi eniten vastaajat olivat ilmoittaneet toimittaneensa tekstiilejä suoraan hyväntekeväisyysjärjestöjen myymälöihin; tämän vastauksen osuus oli 38 % (n = 273). Kolmanneksi eniten eli 33 % (n = 239) vastaajista kertoi toimittaneensa tekstiilejä vaateliikkeiden omiin tekstiilikeräyksiin. Muita vaihtoehtoja oli valinnut 20 % tai alle vastaajista. RINKI-ekopisteen vaatekeräystä kertoi käyttäneensä 14 % (n = 103) vastaajista. 20 % (n = 141) vastaajista oli kertonut toimittavansa poistotekstiilejä poistotekstiilien keräyslaatikoihin ja rullakoihin, 16 % (n = 113) kertoi vieneensä jäte- ja hyötykäyttöasemien poistotekstiilikeräyslaatikoihin sekä 11 % (n = 78) oli toimittanut Nextiin tai muuhun vastaavaan työtoimintapajaan. Finlaysonin myymälän tekstiilikeräykseen kertoi vieneensä tekstiilejä 10 % (n = 71) vastaajista. Recci-keräyspisteelle oli toimittanut tekstiilejä 6 % (n = 46) vastaajista ja 5 % (n = 35) vastasi, ettei ole lahjoittanut tekstiilejä hyväntekeväisyyteen tai vienyt tekstiilijäte- tai poistotekstiilikeräykseen (Kuvaaja 6).

Kuvaaja 6. Mihin keräyksiin kuluttajakyselyyn vastanneet ovat aiemmin toimittaneet tekstiilejä (Lavonen, 2023).

Johonkin muualle kertoi toimittaneensa 10 % (n = 69) vastaajista. Tarkennukseen kirjoitetuissa vastauksissa oli havaittavissa yhdeksän eri teemaa: ”Sekajäte” (n = 14), ”Myynti” (n = 15), ”Muulle hyväntekeväisyysjärjestölle esimerkiksi Hopelle” (n = 12), ”Lahjoittaminen ystäville tai perheenjäsenille” (n = 8), ”Toimittaminen kierrätyskeskukseen” (n = 6), ”Lahjoittaminen lemmikkien tai muiden eläinten käyttöön” (n = 4), ”Lahjoittaminen tai itse jalostaminen käsityömateriaaliksi” (n = 5) sekä ”Muu kierrätys” (n = 6) (LIITE 6).

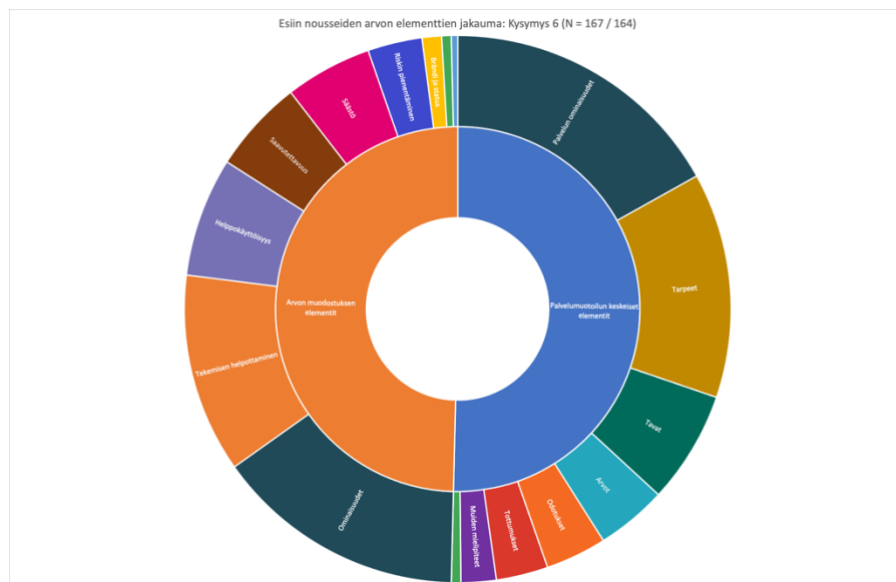
Kysymyksessä kuusi kysyttiin, millaisia haasteita vastaajilla on ollut tekstiilikeräyksen kanssa. Kysymyksessä pystyi valitsemaan yhden tai useamman vaihtoehdon. Kysymykseen vastasi yhteensä 716 vastaajaa. Puolet vastaajista eli 50 % (n = 361) oli kokenut tekstiilikierrätyspisteiden ja -keräyslaatikoiden huonon sijainnin ongelmaksi ja 39 % (n = 279) koki tekstiilien lajittelun ja toimittamisen useampaan paikkaan hankalaksi. 41 % (n = 290) oli valinnut tiedon puutteen sen suhteen, ettei tiedä mihin poistotekstiilit eri keräyspisteistä päätyvät ja 35 %:n (n = 249) mielestä ongelmallista on tiedon puute sen suhteen, miten tekstiilit tulisi lajitella ja pakata. Selkeästi pienempi osuus eli 13 % (n = 93) piti ajan tai resurssien puutetta ongelmana sekä vain 8 % (n = 57) taloudellisen hyödyn puuttumista. Vastaajista 13 % (n = 96) koki, että heillä ei ole ollut ongelmia (Kuvaaja 7).

Kuvaaja 7. Kuluttajakyselyyn vastanneiden kokemat haasteet tekstiilikeräyksen käyttämisessä. (Lavonen, 2023)

Jonkun muun syyn oli valinnut 8 % (n = 57) vastaajista. Osassa tarkennuksissa oli havaittavissa samansuuntaisia vastauksia, kuin mitä annetut vaihtoehdot olivat. Toisaalta jälkikäteen tarkasteltuna osa valmiista vastauksista ovat voineet aiheuttaa

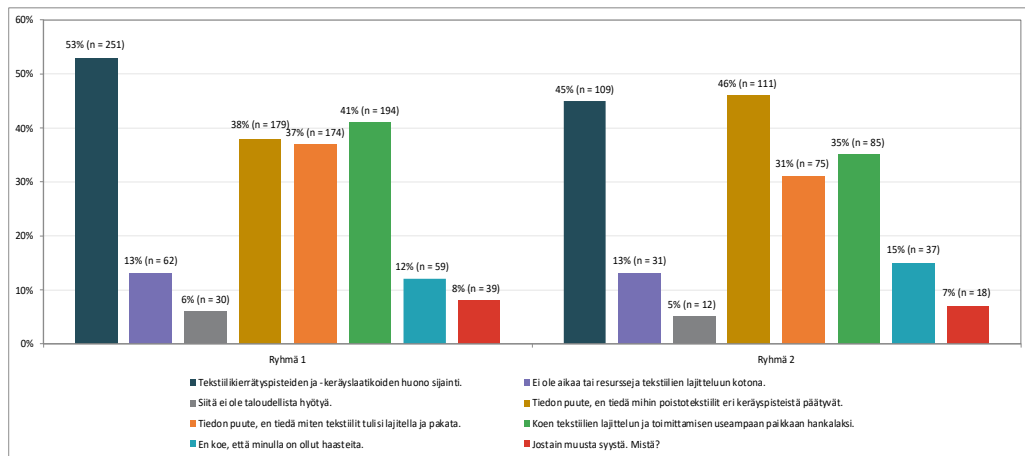
monitulkintaisuutta. Vastaukset jaoteltiin teemoittain sisältönsä mukaan ja tämän jälkeen tarkasteltavia vastauksia tai vastauksen osia oli 63. Tarkentavissa vastauksissa ilmeni seuraavat teemat: ”Tiedon puute – kierrätyspisteiden sijainti ja olemassaolo” (n = 8), ”Esilajitteluun liittyvät epävarmuudet” (n = 11), ”Eettinen pohdinta” (n = 10), ”Logistiikka ja saavutettavuus” (n = 7), ”Keräys- ja kierrätyspisteiden vähyyks” (n = 8), ”Säilytys kotona” (n = 4), ”Keräyslaatikko ollut täynnä” (n = 3), ”Pakkaaminen” (n = 3), ”Pikkuvikaisten tekstiilien jatkosijoittaminen” (n = 3), ”Henkilökohtaiset syyt” (n = 2) sekä ”Muut” (n = 4) (LIITE 7). Vastauksissa eniten ilmenneitä palvelumuotoilun keskeisiä elementtejä olivat: *Palvelun ominaisuudet* (n = 56), *Tarpeet* (n = 44) ja *Tavat* (n = 22) sekä arvon muodostumisen elementeistä: *Ominaisuudet* (n = 49), *Tekemisen helpottaminen* (n = 39) ja *Helppokäyttöisyys* (n = 23) (LIITE 7). Elementtien jakautuminen vastausten sisällöissä on havainnollistettu kuvaajassa 8.

Kuvaaja 8. Kuluttajakyselyn kysymyksen 6 sanallisissa vastauksissa ilmenneiden arvon elementtien jakautuminen (Lavonen, 2023).

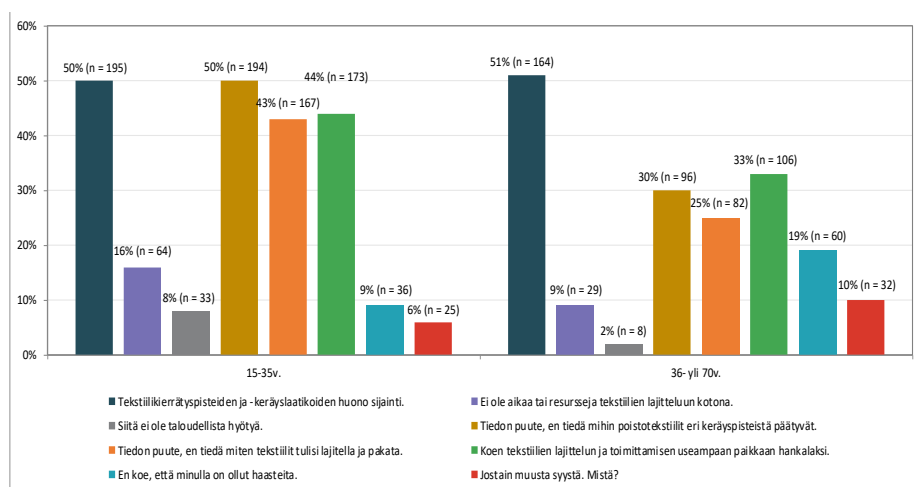
Verrattaessa kysymykseen kuusi tulleita vastauksia asuinpaikan mukaan, oli vastauksissa jonkin verran eroavaisuuksia. Väestötiheimmissä maakunnissa (Ryhmä 1) 53 % (n = 251) koki haasteellisena keräyspisteiden huonon sijainnin ja toiseksi haasteellisimpana pidettiin useampaan paikkaan toimittamista 41 %:n (n = 194) osuudella. Tiedon puute siitä, mihin tekstiilit keräyksistä päätyvät oli saanut 38 %:n (n = 179) osuuden vastauksista. Muissa maakunnissa (Ryhmä 2) 46 % (n = 111) koki haasteellisena tiedon puutteen siitä, mihin tekstiilit keräyksistä päätyvät ja vasta toiseksi eniten oli valittu

keräyspisteiden huono sijainti 45 %:n (n = 109) osuudella. Tekstiilien lajittelun ja toimittamisen useampaan paikkaan haasteellisenä koki tästä ryhmästä 35 % (n = 85) (Kuvaaja 9).

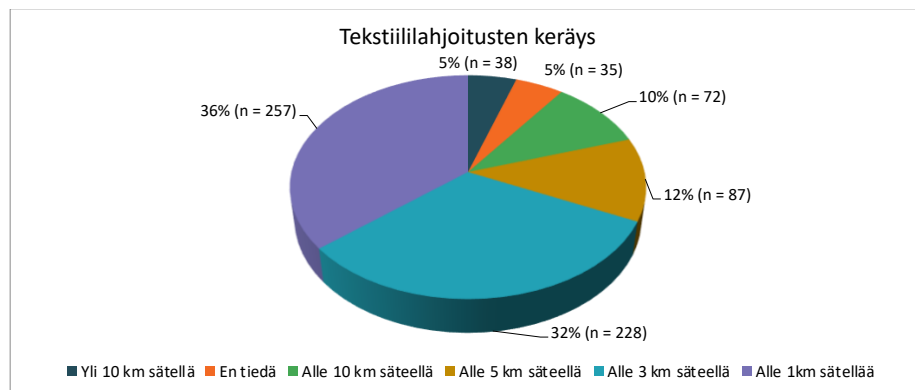
Kuvaaja 9. Vertailu kuluttajien tekstiilikeräyksiä käyttämistä koskevien haasteiden jakautumisesta asuinpaikan mukaan. Ryhmässä 1 kolme asukastiheintä maakuntaa ja Ryhmässä 2 muut maakunnat (Lavonen, 2023).

Verrattaessa vastauksia vastaajien ikäryhmien mukaan, on joissain vastauksissa selkeää vaihtelua. Molemmista ryhmistä haasteeksi on eniten koettu keräyspisteiden huono sijainti 50 %:n ja 51 %:n osuuksilla. Ikäryhmässä 15–35-vuotiaat myös tiedon puute siitä, mihin tekstiilit keräyksistä päätyvät on koettu lähes yhtä monen toimesta haasteeksi. Kun taas ryhmässä 36– yli 70-vuotiaat tämän koki haasteeksi vain 30 % (n = 96) vastaajista. Ikäryhmä 15–35-vuotiaat myös kokivat tiedon puutteen tekstiilien lajittelusta ja pakkaamisesta sekä tekstiilien lajittelun ja toimittamisen useampaan paikkaan haastavampina, kuin ikäryhmä 36– yli 70-vuotiaat (Kuvaaja 10).

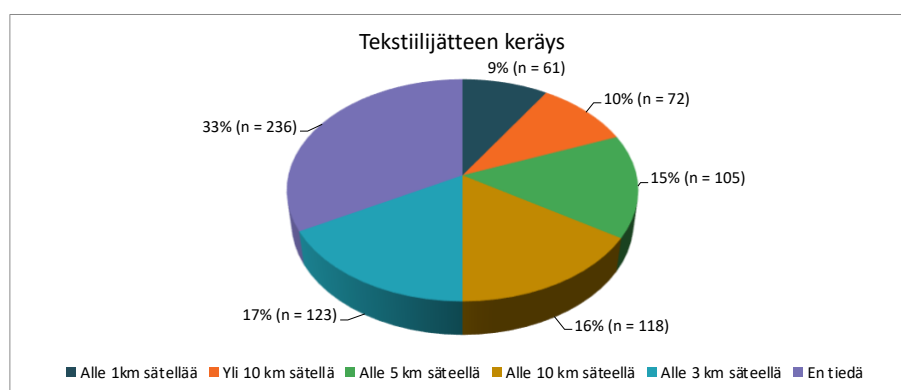

Kuvaaja 10. Vertailu kuluttajien tekstiilikeräyksiä käyttämistä koskevien haasteiden jakautumisesta ikäryhmän mukaan (Lavonen, 2023).

Kysymyksessä seitsemän vastaajaa pyydettiin arvioimaan, missä sijaitsee heitä lähin tekstiililahjoitusten ja tekstiilijätteen keräyspiste. Kaikki 718 vastaajaa olivat vastanneet tähän kysymykseen. Tekstiililahjoituskeräyksiä arvioi 36 % (n = 257) olevan alle 1 km säteellä. 32 % (n = 228) arvioi sellaisen olevan alle 3 km säteellä. Tekstiililahjoituskeräyksiä löytyi siis 68 % vastaajista alle 3 km etäisyydeltä. Alle 5 km vastasi 12 % (n = 87), alle 10 km vastasi 10 % (n = 72) ja yli 10 km säteellä vastasi 5 % (n = 38). Lähimmän lahjoituspisteen sijaintia ei tiennyt 5 % (n = 35) vastaajista (Kuvaaja 11). Tekstiilijätteen keräyspisteitä löytyi alle 1 km säteeltä vain 9 %:lta (n = 61) vastaajista. Alle 3 km säteellä sijaitsi 17 %:lla (n = 123), alle 5 km säteellä 15 %:lla (n = 105), alle 10 km säteellä 16 %:lla (n = 118) ja 10 %:lla (n = 72) lähin keräyspiste löytyi yli 10 km säteeltä. Peräti 33 % (n = 236) ei tiennyt, missä heitä lähin tekstiilijätteen keräyspiste sijaitsee (Kuvaaja 12).

Kuvaaja 11. Kuluttajakyselyyn vastanneiden arvio, kuinka kaukana sijaitsee lähin tekstiililahjoitusten eli uudelleenkäytettävän tekstiilin keräys (Lavonen 2023).

Kuvaaja 12. Kuluttajakyselyyn vastanneiden arvio, kuinka kaukana sijaitsee lähin tekstiilijätteen keräyspiste (Lavonen, 2023).

Kun vastauksia vertaillaan asuinpaikan mukaan, havaitaan, että vaihtelu on paljon suurempaa tekstiililahjoituspisteiden osalta. Väestötiheimmissä kunnissa (Ryhmä 1)

lähin tekstiililahjoitusten piste on alle 1 km säteellä 43,8 %:lla eli selkeästi suurimmalla osalla vastaajista, kun vastaavasti muissa maakunnissa (Ryhmä 2) lähin tekstiililahjoitusten keräys löytyy alle 1 km säteellä vain 20,3 %:lla vastaajista ja alle 3 km säteellä 36,5 %:lla. Yli 10 km säteellä lähin keräys oli peräti 10,4 %:lla vastaajista, kun vastaavasti väestötiheimmissä maakunnissa vain 2,7 %:lla oli yli 10 km säteellä lähin keräys (Taulukko 1). Tekstiilijätteenkeräyspisteiden suhteen tulokset olivat melko samansuuntaisia molemmissa ryhmissä, mutta yli 10 km säteeltä löytyvä lähin tekstiilijätteenkeräyspiste oli väestötiheimmissä kunnissa vain 7,4 %:lla vastaajista, kun muissa maakunnissa osuus oli jopa 14,9 % (Taulukko 2).

Taulukko 1. Vertailu kuluttajien arvioista, kuinka kaukana on lähin tekstiililahjoitusten keräys asuinpaikan mukaan. Ryhmä 1 on kolme asukastiheintä maakuntaa ja Ryhmä 2 muut maakunnat (Lavonen, 2023).

Tekstiililahjoitusten keräys	Alle 1 km säteellä	Alle 3 km säteellä	Alle 5 km säteellä	Alle 10 km säteellä	Yli 10 km säteellä	En tiedä
Ryhmä 1	43,8%	29,5%	11,4%	7,8%	2,7%	4,8%
Ryhmä 2	20,3%	36,5%	13,3%	14,5%	10,4%	5,0%

Taulukko 2 Vertailu kuluttajien arvioista, kuinka kaukana on lähin tekstiilijätteen keräys asuinpaikan mukaan. Ryhmä 1 on kolme asukastiheintä maakuntaa ja Ryhmä 2 muut maakunnat (Lavonen, 2023).

Tekstiilijätteen keräys	Alle 1 km säteellä	Alle 3 km säteellä	Alle 5 km säteellä	Alle 10 km säteellä	Yli 10 km säteellä	En tiedä
Ryhmä 1	8,9%	18,4%	15,2%	16,7%	7,4%	33,4%
Ryhmä 2	7,9%	14,9%	13,7%	16,2%	14,9%	32,4%

Kysymyksessä kahdeksan kysyttiin tulisiko vastaajien mielestä Suomessa syntyvä poistotekstiili käsitellä kotimaan rajojen sisäpuolella niin, ettei niitä toimitettaisi kolmansiin maihin. 59 % (n = 425) vastasi myöntävästi, 28 % (n = 201) vastasi ettei maantieteellisillä rajoilla ole merkitystä, kunhan tekstiilit pysyvät kierrossa ja 13 % (n = 92) ei osannut sanoa tai heillä ei ollut mielipidettä asiaan.

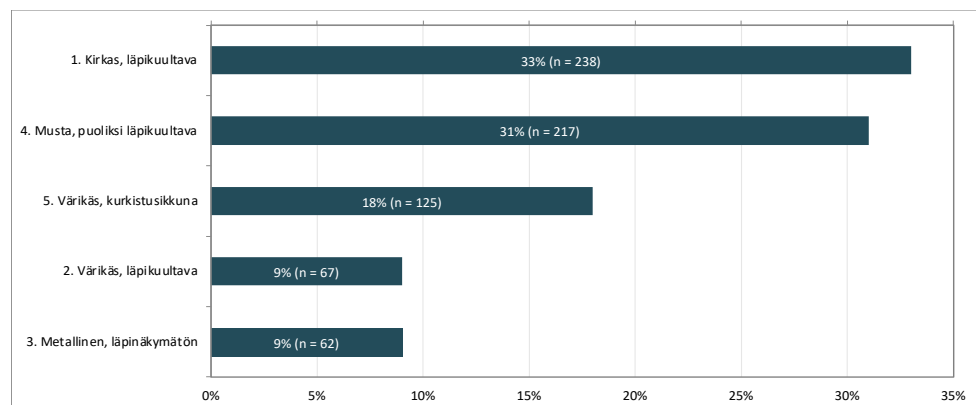
Kyselyn toisen osan alussa esiteltiin Tekstiilikierrätyspussin konsepti. Tämän jälkeen vastaajilta kysyttiin, kokisivatko he tällaisen tekstiilikierrätyspussin itselleen hyödylliseksi (Kysymys 9). Vastaukset annettiin antamalla arvo 0:n ja 5:n välillä liukukytkimellä niin, että 0 oli ei yhtään hyödyllinen ja 5 että, siitä olisi paljon hyötyä. Huomioitavia vastauksia oli 718. Vastausten keskiarvo oli 3,8 ja mediaani 4. 3 % (n = 19)

vastaajista oli antanut arvon nolla, 5 % (n = 37) arvon yksi, 6 % (n = 46) arvon kaksi, 18 % (n = 130) arvon kolme, 29 % (n = 210) arvon neljä ja 38 % (n = 276) arvon viisi. Yhteensä 67 % vastaajista siis koki, että tekstiilikierrätyspussista olisi heille paljon tai melko paljon hyötyä (LIITE 9).

Pussin ulkonäköön liittyvään kysymykseen vastasi 709 vastaajaa (Kysymys 10). Vaihtoehtoiksi oli annettu 5 erilaista valmiiksi kuvitettua mallia (Kuva 2). Vastaaja pystyi valitsemaan vain yhden vaihtoehdon. 33 % (n = 238) vastasi suosikikseen kirkkaan ja läpikuultavan vaihtoehdon. Toiseksi suosituin oli vastaajien mielestä musta, puoliksi läpikuultava pussi 31 %:n (n = 217) osuudella ja kurkistusikkunalla varustettu värikäs pussi oli mieluisin 18 %:n (n = 125) mielestä. Värikäs ja läpikuultava sekä metallinen läpinäkymätön olivat molemmat mieleisiä 9 %:lle vastaajista (n = 67, n = 62) (Kuvaaja 13).

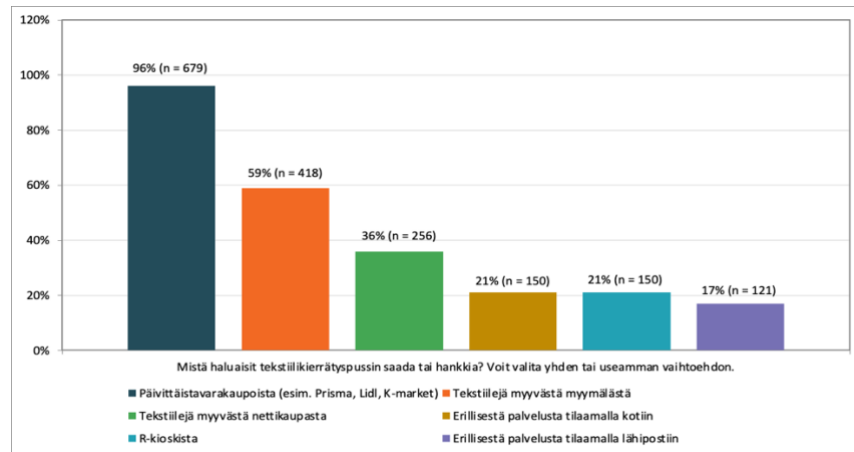
Kuva 2. Kyselyssä kuvituksena olleet tekstiilikierrätyspussin visualisoidut vaihtoehdot. Vaihtoehdot vasemmalta oikealle: kirkas, läpikuultava; metallinen, läpinäkymätön; värikäs, läpikuultava; värikäs, kurkistusikkuna; musta, puoliksi läpikuultava (Lavonen, 2023).

Kuvaaja 13. Kuluttajakyselyyn vastanneiden mielipide mielekkäimmistä pussin ulkonäöstä (Lavonen, 2023).

Kysymyksessä 11 kysyttiin, mistä vastaajat haluaisivat tekstiilikierrätyspussin saada tai hankkia. Vastausvaihtoehtoja pystyi valitsemaan yhden tai useamman. Kysymykseen

vastasi 709 vastaajaa. Selkeä enemmistö eli 96 % (n = 679) vastasi päivittäistavarakaupoista, 59 % (n = 418) vastasi tekstiilejä myyvistä liikkeestä, 36 % (n = 256) vastasi tekstiilejä myyvistä nettikaupasta, 21 % (n = 150) voisi tilata erillisestä nettipalvelusta suoraan kotiin sekä hankkia R-kioskilta ja 17 % (n = 121) voisi tilata erillisestä palvelusta lähipostiin (Kuvaaja 14).

Kuvaaja 14. Kuluttajakyselyyn vastanneiden näkemys, mistä he haluaisivat Tekstiilikierätuspussin saada tai hankkia (Lavonen, 2023).

Kysymyksissä 12 ja 13 selvitettiin, mihin vastaaja halusi toimittaa täytetyt Tekstiilikierätuspussit. Kysymys oli jaettu kahteen osaan sen perusteella, mikä olisi vastaajalle paras vaihtoehto toimittaa tekstiililähjoituspussi ja mikä tekstiilijätteen kierrätuspussi. Annetut vaihtoehdot tuli arvioida asteikolla 1–5, jossa 1 on ei yhtään sopiva ja 5 on erittäin sopiva. Kysymykseen tekstiililähjoituspussin sopivimmasta toimituspaikasta vastasi 718 vastaajaa ja tekstiilijätteen kierrätuspussin toimituspaikasta 716. Taloyhtiön kierrätyspiste sekä korttelikeräyslaatikko olivat kummassakin kategoriassa valittu useamman kuin 50 % toimesta erittäin sopivaksi vaihtoehdoksi. Kaikkien vastaajien antamien arvojen perusteella taloyhtiön kierrätyspisteen sopivuus tekstiililähjoituspussin vientipaikaksi sai keskiarvon 3,8 mediaani ollessa 5. Vastaavasti tekstiilijätteen kierrätyspussille se sai vastaajien antamien arvojen perusteella keskiarvon 4,1 mediaanilla 5. Korttelikeräyslaatikko tekstiililähjoituspussin vientipaikaksi sai kaikkien annettujen arvojen perusteella keskiarvon 4,3 mediaanilla 5. Sen sopivuus tekstiilijätteen kierrätyspussin vientipaikaksi sai keskiarvon 4,4 mediaanilla 5. Ei sopivina vientipaikkoina molemmille pusseille pidettiin annettujen vastausten perusteella (ka. ≤ 3) jäte- ja hyötykäyttöasemia, kotinoutoa sekä matkahuollon ja postin toimipisteitä (Taulukko 3), (Taulukko 4).

Taulukko 3. Kuluttajakyselyyn vastanneiden arviot sopivimmaksi Tekstiililahjoituspussin vientipaikaksi (Lavonen, 2023).

Tekstiililahjoituspussi	1 Ei yhtään sopiva		3 Neutraali		5 Erittäin sopiva		Keskiarvo	Mediaani
	2	4	2	4	2	4		
Taloyhtiön kierrätyspisteeseen	16,2%	4,5%	19,1%	6,6%	53,6%		3,8	5,0
Korttelikeräyslaatikkoon	4,7%	1,7%	13,8%	19,6%	60,2%		4,3	5,0
Tekstiilejä myyvään liikkeeseen	8,7%	15,2%	30,7%	18,4%	27,0%		3,4	3,0
Ostoskeskuksessa tai kirpputorilla olevaan keräyspisteeseen	2,0%	4,6%	19,0%	28,4%	46,0%		4,1	4,0
Yleiseen kierrätyspisteeseen (esim. Rinki ekopisteet)	4,7%	10,7%	25,7%	18,7%	40,2%		3,8	4,0
Postin toimipisteeseen	17,0%	18,1%	31,8%	16,2%	16,9%		3,0	3,0
Matkahuollon toimipisteeseen	25,0%	19,5%	28,3%	13,0%	14,2%		2,7	3,0
Noudettaisiin kotoa esim. Ruokakaupan kotiinkuljetuksen yhteydessä	27,6%	10,8%	28,9%	10,0%	22,7%		2,9	3,0
Viedä jäte- tai hyötykäyttöaseman tekstiilikeräykseen	27,9%	25,2%	23,9%	12,0%	11,0%		2,5	2,0
Viedä suoraan hyväntekeväisyysjärjestön myymälään (esim. UFF, Fida)	15,8%	16,1%	25,1%	20,8%	22,2%		3,2	3,0

Taulukko 4. Kuluttajakyselyyn vastanneiden arviot sopivimmaksi Tekstiilijätteen kierrätyspussin vientipaikaksi (Lavonen, 2023).

Tekstiilijätteen kierrätyspussi	1 Ei yhtään sopiva		3 Neutraali		5 Erittäin sopiva		Keskiarvo	Mediaani
	2	4	2	4	2	4		
Taloyhtiön kierrätyspisteeseen	12,8%	2,7%	11,0%	7,7%	65,8%		4,1	5,0
Korttelikeräyslaatikkoon	4,7%	2,0%	10,0%	17,8%	65,5%		4,4	5,0
Tekstiilejä myyvään liikkeeseen	13,9%	15,5%	28,1%	17,8%	24,7%		3,2	3,0
Ostoskeskuksessa tai kirpputorilla olevaan keräyspisteeseen	5,2%	6,1%	21,7%	25,5%	41,5%		3,9	4,0
Yleiseen kierrätyspisteeseen (esim. Rinki ekopisteet)	5,8%	10,9%	23,6%	18,3%	41,4%		3,8	4,0
Postin toimipisteeseen	23,7%	18,4%	31,2%	11,1%	15,6%		2,8	3,0
Matkahuollon toimipisteeseen	30,4%	19,8%	27,5%	9,4%	12,9%		2,5	2,0
Noudettaisiin kotoa esim. Ruokakaupan kotiinkuljetuksen yhteydessä	31,4%	11,1%	28,1%	8,4%	21,0%		2,8	3,0
Viedä jäte- tai hyötykäyttöaseman tekstiilikeräykseen	23,9%	22,3%	23,8%	11,3%	18,7%		2,8	3,0
Viedä suoraan hyväntekeväisyysjärjestön myymälään (esim. UFF, Fida)	17,9%	18,4%	27,7%	18,0%	18,0%		3,0	3,0

Verrattaessa annettuja vastauksia asuinpaikan mukaan oli havaittavissa jonkun verran vaihtelua eri vaihtoehtojen välillä. Vaihtelua pidettiin suurena, jos keskiarvoissa ero oli 0,4 yksikköä ryhmien välillä. Tekstiililahjoituspussin kohdalla tällaista vaihtelua oli taloyhtiön kierrätyspisteen, yleisen kierrätyspisteen, kotoa noutamisen ja jäte- tai hyötyasemalle toimittamisen kohdalla (Taulukko 5).

Taulukko 5. Tekstiililahjoituspussin vientipaikkojen sopivuus asuinpaikan mukaan. Ryhmä 1: Uusimaa, Varsinais-Suomi ja Pirkanmaa, Ryhmä 2: muut maakunnat. Lavonen 2023

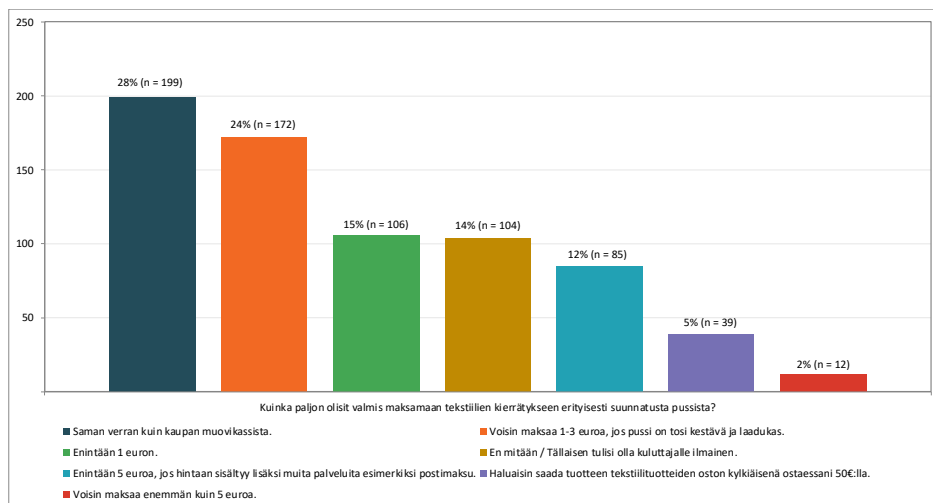
Taloyhtiön kierrätyspisteeseen	1 Ei yhtään sopiva		3 Neutraali		5 Erittäin sopiva		Keskiarvo	Mediaani
	2	4	2	4	2	4		
Ryhmä 1	13,6%	4,9%	16,2%	6,0%	59,3%		3,9	5,0
Ryhmä 2	20,9%	3,8%	24,7%	7,9%	42,7%		3,5	4,0
Yleiseen kierrätyspisteeseen (esim. Rinki ekopisteet)	1 Ei yhtään sopiva		3 Neutraali		5 Erittäin sopiva		Keskiarvo	Mediaani
	2	4	2	4	2	4		
Ryhmä 1	5,1%	13,4%	30,4%	16,6%	34,5%		3,6	4,0
Ryhmä 2	3,3%	5,4%	16,7%	22,9%	51,7%		4,1	5,0
Noudettaisiin kotoa esim. Ruokakaupan kotiinkuljetuksen yhteydessä	1 Ei yhtään sopiva		3 Neutraali		5 Erittäin sopiva		Keskiarvo	Mediaani
	2	4	2	4	2	4		
Ryhmä 1	23,4%	11,2%	27,7%	12,2%	25,5%		3,1	3,0
Ryhmä 2	35,6%	10,0%	31,4%	5,9%	17,1%		2,6	3,0
Viedä jäte- tai hyötykäyttöaseman tekstiilikeräykseen	1 Ei yhtään sopiva		3 Neutraali		5 Erittäin sopiva		Keskiarvo	Mediaani
	2	4	2	4	2	4		
Ryhmä 1	31,7%	26,0%	23,4%	10,1%	8,8%		2,4	2,0
Ryhmä 2	20,0%	23,8%	25,0%	15,8%	15,4%		2,8	3,0

Tekstiilijätteen kierrätyspussin kohdalla vaihtelua oli yleisen kierrätyspisteen ja jäte- tai hyötykäyttöasemalle toimittamisen kohdalla (Taulukko 6). Myös taloyhtiön kierrätyspisteen kohdalla vastauksissa oli vaihtelua, mutta ei niin suurta kuin tekstiililahjoituspussin vastausten kohdalla (LIITE 10). Yleisesti väestöiheimmissä maakunnissa mahdollisimman lähellä kotia olevat vaihtoehdot koettiin sopivampina vientipaikkoina kuin muissa maakunnissa.

Taulukko 6. Tekstiilijätteen kierrätyspussin vientipaikkojen sopivuus asuinpaikan mukaan. Ryhmä 1: Uusimaa, Varsinais-Suomi ja Pirkanmaa, Ryhmä 2: muut maakunnat. Lavonen 2023

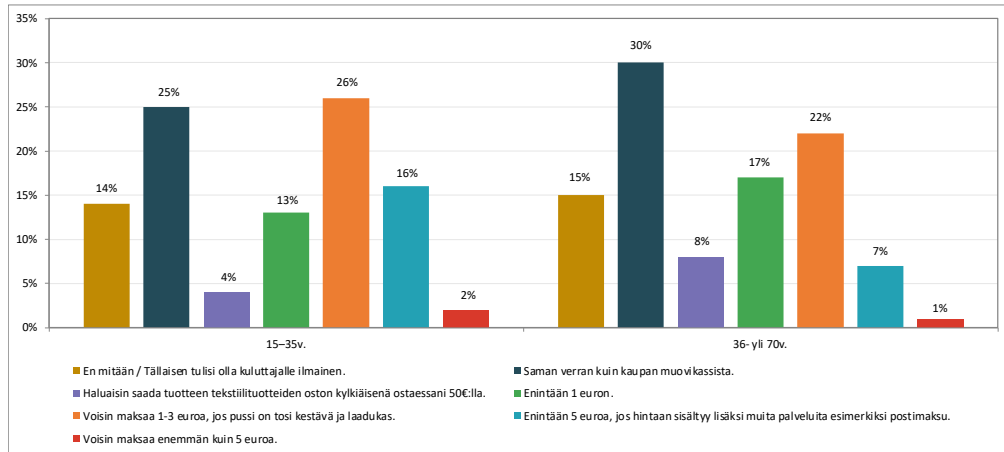
Yleiseen kierrätyspisteeseen (esim. Rinki ekopisteet)	1 Ei yhtään sopiva	2	3 Neutraali	4	5 Erittäin sopiva	Keskiarvo	Mediaani
Ryhmä 1	6,4%	13,5%	27,8%	17,7%	34,6%	3,6	4,0
Ryhmä 2	4,6%	5,5%	15,6%	19,3%	55,0%	4,1	5,0
Viedä jäte- tai hyötykäyttöaseman tekstiilikeräykseen	1 Ei yhtään sopiva	2	3 Neutraali	4	5 Erittäin sopiva	Keskiarvo	Mediaani
Ryhmä 1	27,3%	24,1%	23,7%	9,4%	15,5%	2,6	2,0
Ryhmä 2	17,5%	18,3%	24,2%	15,0%	25,0%	3,1	3,0

Kysymyksessä 15 kysyttiin, kuinka paljon vastaajat olisivat valmiita maksamaan tekstiilien kierrätykseen erityisesti suunnitellusta pussista. Kysymykseen vastasi 717 vastaajaa. 28 % (n = 199) vastasi saman verran kuin kaupan muovipussista; 24 % (n = 172) voisi maksaa 1-3 euroa, jos pussin ollessa tosi kestävä ja laadukas; 15 % (n = 106) maksaisi enintään 1 euron; 14 % (n = 104) koki, että tällaisen pussin tulisi olla kuluttajalle ilmainen; 12 % (n = 85) voisi maksaa enintään 5 euroa, jos hintaan sisältyy muita palveluita; 5 % (n = 39) haluaisi saada pussin kaupanpäällisenä tekstiilituotteita ostaessa ja vain 2 % (n = 12) voisi maksaa enemmän kuin 5 euroa (Kuvaaja 15).

Kuvaaja 15. Kuluttajakyselyyn vastanneiden arvio hinnasta, jonka suostuisivat Tekstiilikierrätyspussista maksamaan (Lavonen, 2023)

Verrattaessa vastauksia ikäryhmittäin ikäryhmässä 15–35-vuotiaat (n = 391) 44 % olisivat valmiita maksamaan tekstiilikierrätyspussista enemmän kuin 1 euron. Vastaavasti ryhmässä 36– yli 70-vuotiaat (n = 324) ei olla yhtä halukkaita maksamaan tekstiilikierrätyspussista. 70 % tämän ryhmän vastaajista oli sitä mieltä, että pussin tulisi maksaa enintään euron tai olla ilmainen (Kuvaaja 16).

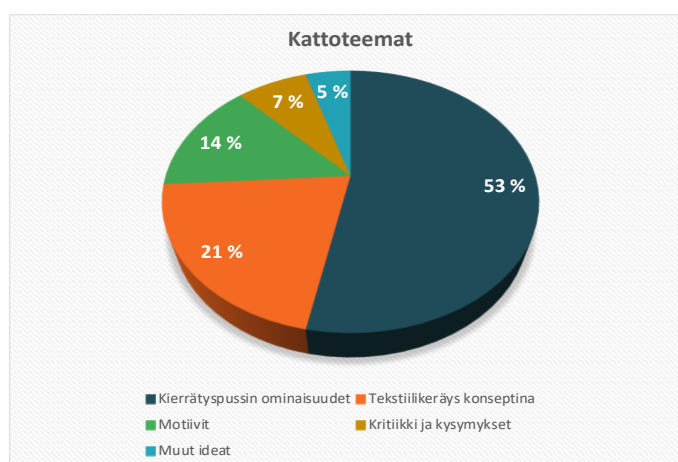
Kuvaaja 16. Vertailu kuluttajakyselyyn vastanneiden arvioista Tekstiilikierrätyspussin hinnasta ikäryhmän mukaan (Lavonen, 2023).

5.2. Avoimista vastauksista arvon muodostumisen tulkintaan

Kysymys 16 oli avoin kysymys, jonka saatesanat kuuluivat: ”Heräsikö sinulle muita ajatuksia tai kommentoitavaa aiheeseen liittyen? Voit kirjoittaa ne tähän.” Vastaukset on käsitelty luvussa 4.9 esitellyllä tavalla ja tässä luvussa käsitellään syntyneitä tuloksia.

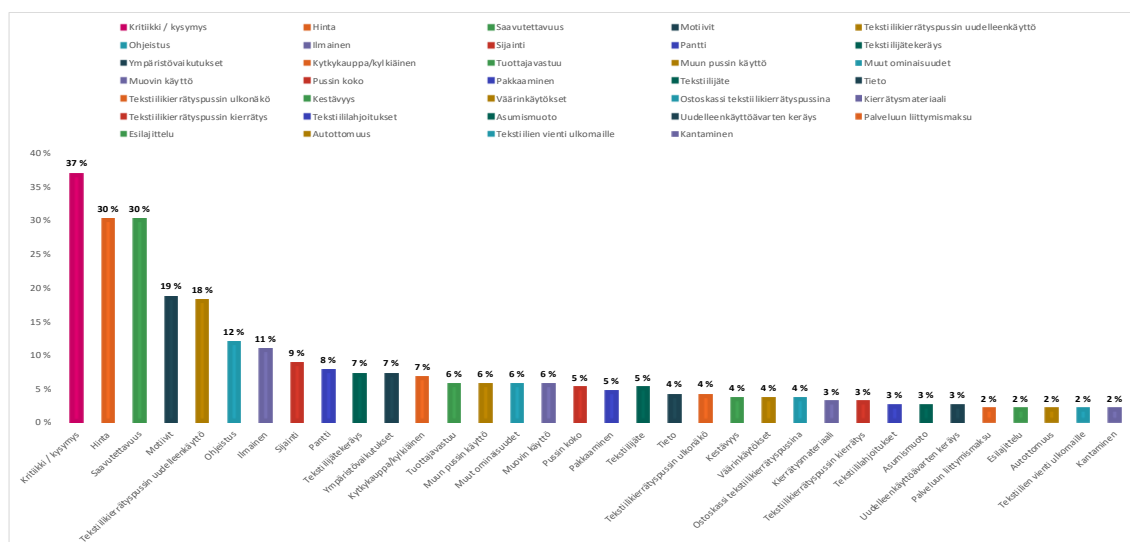
Vastaukset jaettiin ensin karkeasti yleisimpiin kattoteemoihin. Näitä tunnistettuja teemoja ja niiden jakautuminen oli seuraava: ”Kierrätyspussin ominaisuudet” 53 % (n = 102), ”Tekstiilikeräys konseptina” 21 % (n = 40), ”Motiivit” 14 % (n = 27), ”Kritiikki ja kysymykset” 7 % (n = 14) sekä ”Muut ideat ja ehdotukset” 5 % (n = 9) (Kuvaaja 17).

Kattoteemat jakautuivat keskeisiin teemoihin seuraavasti: ”Kierrätyspussin ominaisuudet” käsitti allensa teemat: ”Tekstiilikierrätyspussin uudelleenkäyttö ja kierrätys” 29 % (n = 30), ”Hinta” 51 % (n = 52), ”Materiaali ja ulkonäkö” 12 % (n = 12) sekä ”Muut ominaisuudet” 8 % (n = 8). ”Tekstiilikeräys konseptina” käsitti allensa teemat ”Keräyspisteet” 75 % (n = 30) ja ”Tekstiilikierrätyspussin hankinta” 25 % (n = 10). ”Motiivit” kattoteeman alle sijoittuivat teemat ”Tieto ja ohjeistus” (n = 19) sekä ”Eettiset arvot” (n = 8). ”Kritiikki ja kysymykset” sekä ”Muut ideat ja ehdotukset” olivat kokonaan omia teemojaan.

Kuvaaja 17. Kysymyksen 16. vastauksista eritellyt kattoteemat (Lavonen, 2023)

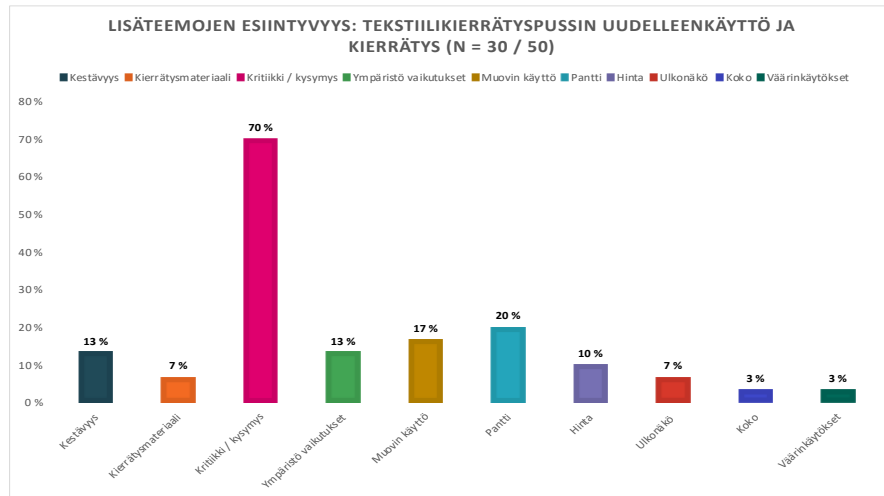
Yhteensä erilaisia teemoja vastauksista eroteltiin 52 kappaletta sisältäen keskeiset teemat sekä lisäteemat. Viisi suurinta teema aineistossa olivat: ”Kritiikki ja kysymykset” 37 %:n (n = 71) osuudella, ”Hinta” 30 %:n (n = 58) osuudella, ”Saavutettavuus” 30 %:n (n = 58) osuudella, ”Motiivit” 29 %:n (n = 36) osuudella sekä ”Tekstiilikierrätyspussin uudelleenkäyttö” 18 %:n (n = 35) osuudella. Kuvaajassa 18 on havainnollistettu niiden teemojen esiintyvyys, jotka edustivat vähintään neljän vastauksen tai vastauksen osan sisältöä. Kuvaajan ulkopuolelle jäi 18 lisäteemaa, joista 12 oli merkitty vain yhteen vastaukseen (LIITE 12).

Kuvaaja 18. Kysymykseen 16 tulleista vastauksista havaitut teemat, joita vastaava sisältöä oli vähintään neljässä käsiteltävässä sisällössä (Lavonen 2023).

Kysymyksessä 16 eniten ilmenneitä elementtejä olivat: *Ominaisuudet* (n = 174) ja *Palvelun ominaisuudet* (n = 163), *Odotukset* (n = 86), *Tarpeet* (n = 73) sekä *Saavutettavuus* (n = 65), *Palvelun hinta* (n = 65) ja *Hinta* (n = 67) (LIITE 11). Kuvaajassa

elementeistä teemasta nousivat esiin: *Palvelun ominaisuudet* (n = 29), *Ominaisuudet* (n = 30) sekä *Odotukset* (n = 14) ja *Arvot* (n = 11) (LIITE 11).

Kuvaaja 20. Kuluttajakyselyn kysymyksessä 16 ilmenneen teeman ”Tekstiilikierätyspussin uudelleenkäyttö ja kierrätys” sisällä havaittujen lisäteemojen jakautuminen (Lavonen, 2023).

Kuvaaja 21. Kuluttajakyselyn kysymyksessä 16 ilmenneen teeman ”Tekstiilikierätyspussin uudelleenkäyttö ja kierrätys” sisällä esiin nousseiden arvon elementtien jakautuminen (Lavonen, 2023).

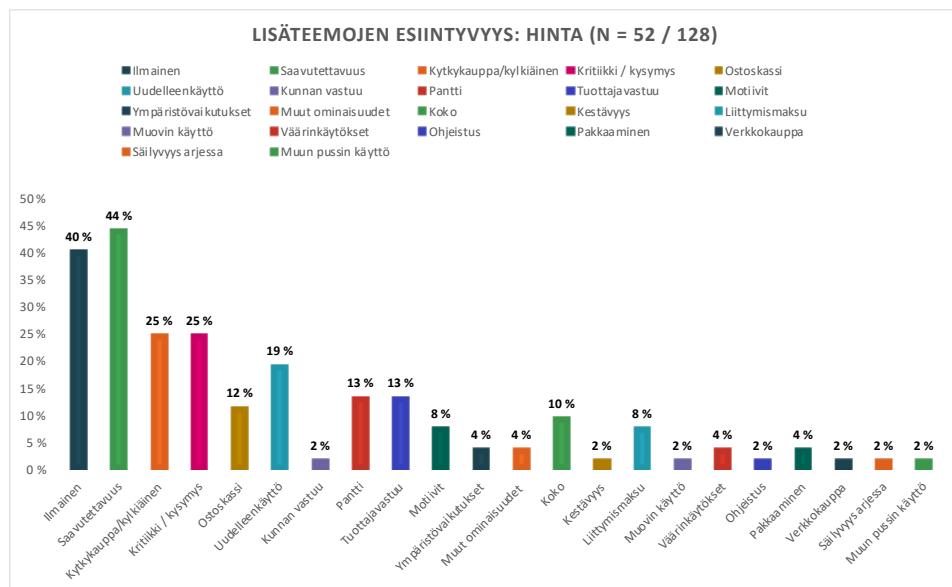
Seuraava sitaatti on vastauksesta, jossa lisäteemoina olivat ”Kritiikki / kysymys” ja ”Muovin käyttö” sekä arvon elementteinä: *Palvelun ominaisuudet*, *Arvot*, *Odotukset*, *Ominaisuudet* ja *Säästö*: ”Pussi/pussit kiertämään ja kierrätyskelpoista?! Kun vie tekstiilejä pois pussissa, saa tilalle uuden tyhjän pussin. Muovia säästettävä, ei kai joka palautukselle tarvitse uuttautta pussia?” (LIITE 11).

Seuraava sitaatti on vastauksesta, jossa lisäteemoina olivat: ”Pantti”, ”Hinta” ja ”Muovin käyttö” sekä arvon elementteinä: *Palvelun ominaisuudet*, *Arvot*, *Hinta*, *Odotukset*,

Ominaisuudet, Hinta, Riskin pienentäminen ja Säästö: ”Pussin pitäisi olla ilmainen/edullinen/pantillinen, että se säilyisi kierrossa ja ettei jokaista kierrätyskertaa varten tarvitsisi ostaa pussia, vaan sen saisi jotenkin ”takaisin” kun on palauttanut tekstiilejä. Näin välttyttäisiin myös muovijätteeltä tekstiilin vastaanottokeskuksissa.” (LIITE 11).

Seuraava sitaatti on vastauksesta, jossa lisäteemoina olivat ”Kritiikki / Kysymys” ja ”Uudelleenkäyttö” sekä arvon elementteinä: *Palvelun ominaisuudet, Odotukset ja Ominaisuudet: ”Kun pussi tekstiileineen on viety kierrätykseen, mitä sille tekstiilien poiston jälkeen tapahtuu uudelleen käytettävänä tuotteena?” (LIITE 11).*

Keskeisistä teemoista ”Hinta” oli selkeästi yleisin ja se määriteltiin 52 vastaukseen tai vastauksen osaan. Tähän teemaan luettiin vastauksia, joiden keskeinen sisältö käsitteli jotenkin Tekstiilikierrätyspussin hintaa. Lisäteemoja vastauksissa oli yhteensä 22 ja niitä toistui 128 kertaa. Lisäteemoja olivat: ”Ilmainen”, ”Saavutettavuus”, ”Kytkeykauppa / kylkiäinen”, ”Kritiikki / kysymys”, ”Ostokassi”, ”Uudelleenkäyttö”, ”Kunnan vastuu”, ”Pantti”, ”Tuottajavastuu”, ”Motiivit”, ”Ympäristövaikutukset”, ”Muut ominaisuudet”, ”Pussin koko”, ”Kestävyys”, ”Liittymismaksu”, ”Muovin käyttö”, ”Väärinkäytökset”, ”Ohjeistus”, ”Pakkaaminen”, ”Verkkokauppa”, ”Säilyvyys arjessa” sekä ”Muun pussin käyttö”. Kuvaajassa 22 on esitetty näiden teemojen esiintyvyys keskeisen teeman sisällä.

Kuvaaja 22. Kuluttajakyselyn kysymyksessä 16 ilmenneen teeman ”Hinta” sisällä havaittujen lisäteemojen jakautuminen (Lavonen, 2023).

Yleisimmiksi lisäteemoiksi nousivat ”Saavutettavuus” 44%:lla (n = 23) ja ”Ilmainen” 40%:lla (n = 21). Vaikka vastauksen keskeisenä teemana oli hinta, vaihteli vastaukset

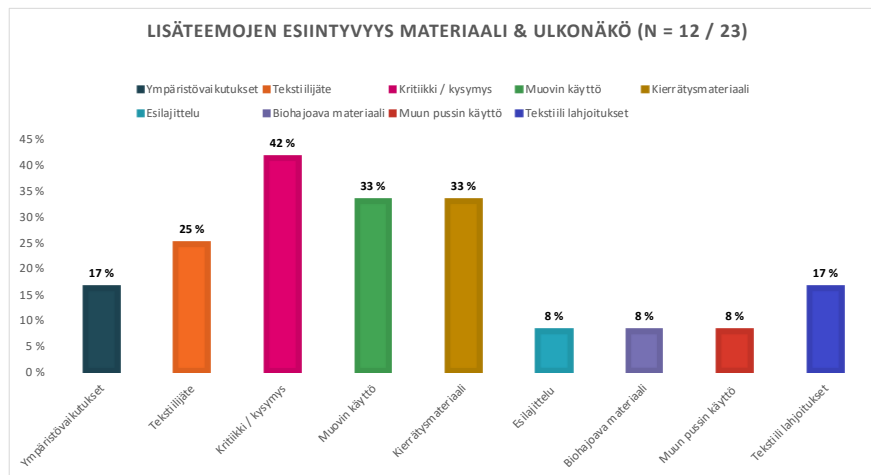
on tarkoitus kiertää takaisin kuluttajalle käyttöön, ei maksu voi alkuun ainakaan olla kovin suuri, että massat sen ottaisivat käyttöön.” (LIITE 11).

Seuraavan sitaatin lisäteemoina olivat ”Tuottajavastuu” ja ”Ilmainen” sekä arvon elementteinä: *Palvelun ominaisuudet, Hinta, Arvot, Odotukset, Ominaisuudet ja Hinta: ”Mielestäni hinnan voisi kytkeä osaksi vaatejälleenmyyjän tuottajavastuuta eli he voivat toki halutessaan huomioida sen tuotteen hinnoittelussa mutta kaikkien tekstiilejä myyvien yritysten tulisi tarjota tällainen mahdollisuus osana palveluitaan ”ilmaiseksi”” (LIITE 11).*

Seuraavan sitaatin lisäteemoina olivat: ”Pantti”, ”Kritiikki / kysymys”, ”Muovin käyttö”, ”Väärinkäytökset” ja ”Pakkaaminen” sekä arvon elementteinä: *Palvelun ominaisuudet, Arvot, Hinta, Tavat, Tarpeet, Odotukset, Muiden ihmisten mielipiteet, Hinta, Säästö, Ominaisuudet, Riskin pienentäminen ja Tekemisen helpottaminen: ”Jos tällainen pussi tulisi käyttöön, tulisi varmistaa, ettei se tuota vain lisää jätettä, ja ettei niitä kerry kotitalouksiin turhaan. Itse laittaisin tällaiseen esim. 5€ pantin, jotta varmistetaan pussin kierto ja päätyminen oikeaan osoitteeseen. Ei missään nimessä ilmaiseksi, sillä tällöin pusseja ei käytetä oikein. Itse koen kuitenkin, että paras tapa on edelleen se, että voi pakata kotoa valmiiksi löytyvin materiaalein, eli esimerkiksi muoviseen ostoskassiin. Näin pidennetään jo käytetyn tuotteen käyttöominaisuuksia. Tällainen erillinen pussi olisi tietenkin hyvä esim. itselleni, joka ei osta uusia muovikasseja kaupasta, eikä kotoa välttämättä löydy valmiiksi materiaalia pakkaamiseen. Jos kassin voisi ostaa pantillisena (esim. se 5€) kaupasta ruokaostosten yhteydessä, näkisin käyttäväni tuotetta. Hyvänä esimerkkinä K-kauppojen panttikestokassit.” (LIITE 11).*

Seuraavan sitaatin lisäteemoina olivat ”Ilmainen” ja ”Saavutettavuus” sekä arvon elementteinä: *Hinta, Odotukset, Arvot, Muiden mielipiteet, Hinta, Saavutettavuus ja Tekemisen helpottaminen: ”Pidän tärkeänä, ettei pussi maksaisi mitään, jotta ihan kaikilla olisi mahdollisuus osallistua tekstiilien kierrättämiseen niin, etteivät tekstiilit pilaannu.” (LIITE 11).*

Keskeisenä teemana ”Materiaali ja ulkonäkö” oli 12 vastauksessa tai vastauksen osassa. Teemaan liittyvissä vastauksissa oli tarkemmin eritelty Tekstiilikierrätyspussin ulkonäköön liittyviä mietteitä ja tarkennuksia sekä materiaaliin liittyviä huomioita. Lisäteemoja olivat: ”Ympäristövaikutukset”, ”Tekstiilijäte”, ”Kritiikki / kysymys”, ”Muovin käyttö”, ”Kierrätysmateriaali”, ”Esilajittelu”, ”Biohajoava materiaali”, ”Muun pussin käyttö” ja ”Tekstiililahjoitukset”. Kuvaajassa 24 on esitetty näiden lisäteemojen esiintyvyyden käsiteltävän teeman sisällä.

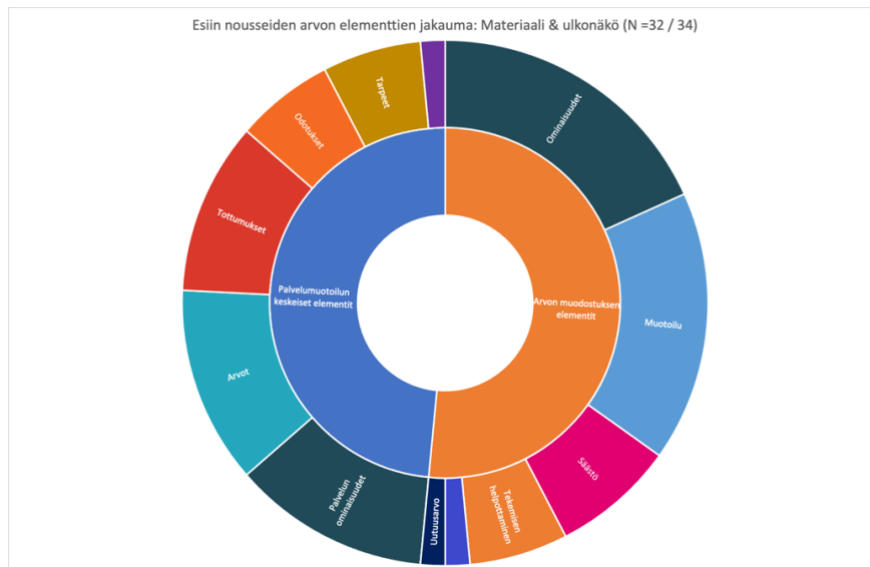

Kuvaaja 24. Kuluttajakyselyn kysymyksessä 16 ilmenneen teeman ”Materiaali ja ulkonäkö” sisällä havaittujen lisäteemojen jakautuminen (Lavonen, 2023).

Lisäteemoista eniten nousi esiin ”Kriittikki / Kysymys”, joka esiintyi 42 %:ssa (n = 5) käsiteltävän teeman vastauksista. Muita vallitsevia lisäteemoja olivat ”Muovin käyttö” 33 %:lla (n = 4) sekä ”Kierrätysmateriaali” myös 33 %:lla (n = 4). Vastausten sisällöissä pohdittiin muovijätteen määrää sekä kierrätysmateriaalien tai biohajoavien materiaalien käyttöä, mutta myös muita ulkonäköön liittyviä ominaisuuksia kuten läpinäkyvyyttä tai miten tekstiilien lajittelua voisi helpottaa erilaisilla pusseilla. Vastauksissa havaittujen elementtien jakautuminen on esitetty kuvaajassa 25. Palvelumuotoilun keskeisiä elementtejä oli yhteensä 32 ja arvon muodostumisen elementtejä 34. Kaikista elementeistä teemasta nousivat esiin: *Ominaisuudet* (n = 12), *Muotoilu* (n = 11), *Palvelun ominaisuudet* (n = 8) ja *Arvot* (n = 8) (LIITE 11).

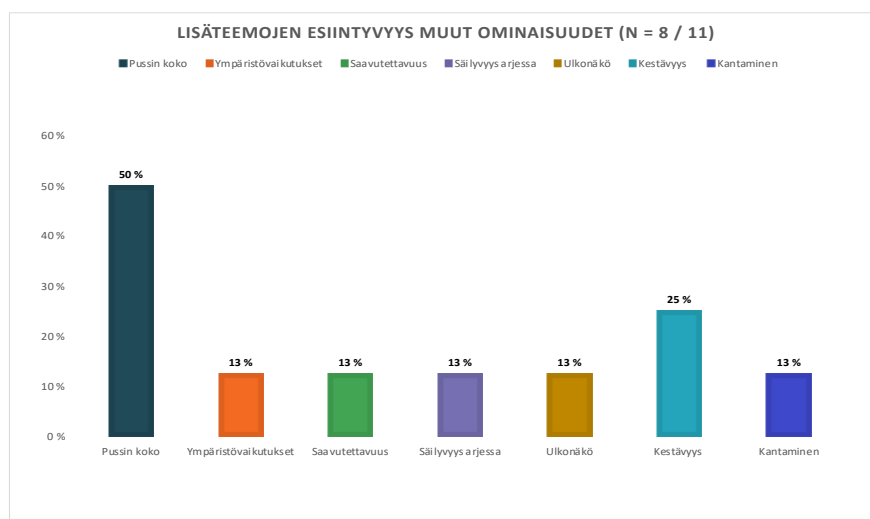
Seuraava sitaatti on vastauksesta, jossa lisäteemoina olivat: ”Kriittikki / Kysymys”, ”Ympäristövaikutukset” ja ”Kierrätysmateriaali” sekä arvon elementteinä: *Arvot*, *Tottumukset*, *Muotoilu*, *Ominaisuudet* ja *Säästö*: ”Mielestäni keräuspussin tulisi olla ympäristöystävällinen eli värillä ei ole väliä. Vaan valmistetaan sitä mikä kuluttaa mahdollisimman vähän luontoa ja kierrätys muovista jos mahdollista” (LIITE 11).

Seuraava sitaatti on vastauksesta, jossa lisäteemoina olivat ”Tekstiilijäte” ja ”Tekstiililahjoitukset” sekä arvon elementteinä: *Tarpeet*, *Odotukset*, *Palvelun ominaisuudet*, *Muotoilu*, *Ominaisuudet* ja *Tekemisen helpottaminen*: ”Värikkäät pussit sopisivat käyttökelpoisten tekstiilien kierrätykseen mutta musta, selkeästi poistotekstiilimerkinnällä merkitty pussi poistotekstiileille.” (LIITE 11).

Kuvaaja 25. Kuluttajakyselyn kysymyksessä 16 ilmenneen teeman ”Materiaali ja ulkonäkö” sisällä esiin nousseiden arvon elementtien jakautuminen (Lavonen, 2023).

”Muut ominaisuudet” teeman sisälle sijoittuivat ne vastaukset, joiden keskeinen sisältö käsitteli jollain tapaa Tekstiili kierrätys pussin ominaisuuksia, mutta jotka eivät sopineet aiemmin esitettyjen teemojen sisälle. Tähän teeman lukeutuvia vastauksia tai vastauksen osia oli yhteensä 8. Lisäteemoja olivat: ”Pussin koko”, ”Ympäristövaikutukset”, ”Saavutettavuus”, ”Säilyvyys arjessa”, ”Ulkonäkö”, ”Kestävyys” ja ”Kantaminen”. Kuvaajassa 26 on esitetty lisäteemojen esiintyvyyttä käsitellyn teeman sisällä.

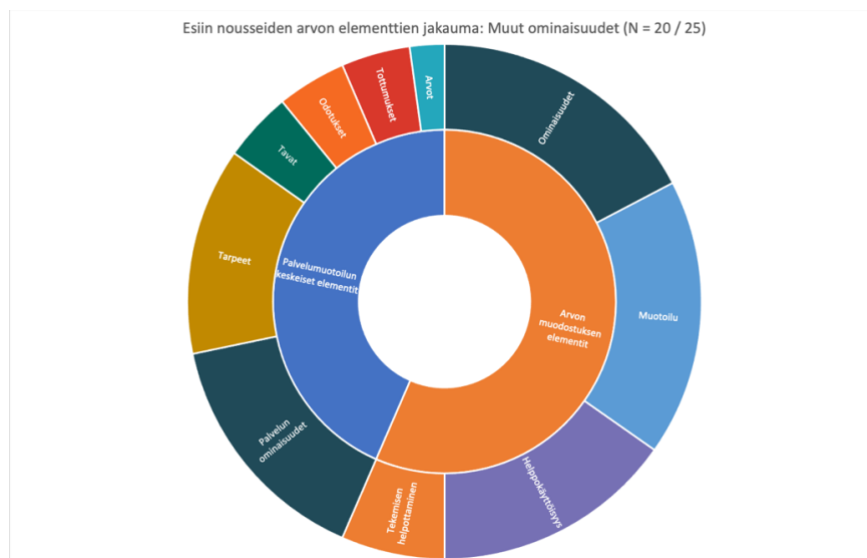
Kuvaaja 26. Kuluttajakyselyn kysymyksessä 16 ilmenneen teeman ”Muut ominaisuudet” sisällä havaittujen lisäteemojen jakautuminen (Lavonen, 2023).

Selkeästi suurimpana lisäteemana esiintyi ”Pussin koko”, joka oli 50%:ssa (n = 4) teeman vastauksista. Vastauksen sisällöissä käsiteltiin, millainen Tekstiili kierrätys pussi olisi

kooltaan sopiva tai olisiko vaihtoehtoja koon suhteen, jos kierrätettävät tekstiilit ovat suurempia. Lisäksi vastauksissa tuotiin esiin pussin ja sen osien kestävyden merkitystä, houkuttelevuutta sekä ehdotettiin kantokahvoja liikuttelun helpottamiseksi. Vastauksissa havaittujen elementtien jakautuminen on esitetty kuvaajassa 27. Palvelumuotoilun keskeisiä elementtejä oli yhteensä 20 ja arvon muodostumisen elementtejä 25. Kaikista elementeistä teemasta nousivat esiin: *Ominaisuudet* (n = 8), *Muotoilu* (n = 8), *Helppokäyttöisyys* (n = 7) ja *Palvelun ominaisuudet* (n = 7) (LIITE 11).

Seuraava sitaatti on vastauksesta, jossa lisäteemana oli ”Pussin koko” ja arvon elementteinä: *Palvelun ominaisuudet*, *Tarpeet*, *Muotoilu*, *Ominaisuudet*, *Helppokäyttöisyys* ja *Tekemisen helpottaminen*: ”Mietin lakanoiden kierrätystä, että onko erikokosia pusseja? –”(LIITE 11).

Seuraava sitaatti on vastauksesta, jossa lisäteemoina olivat: ”Ulkonäkö”, ”Kestävyys” ja ”Kantaminen” sekä arvon elementteinä: *Palvelun ominaisuudet*, *Tarpeet*, *Odotukset*, *Muotoilu*, *Ominaisuudet* ja *Helppokäyttöisyys*: ”Pussin kestävyys on olennaista ja että sen sulkutapa, -mekanismi kestää myös ja mielestäni ei voi sisältää irtoavia osia. Pussin pitää olla houkutteleva ja samalla tarpeeksi selkeä yksinkertainen. Ulkoasua oli kivasti pohdittu. Mietin, miten pussia kannetaan kainalossa, toisen kassin sisällä? Pitäisikö olla kantamista helpottava kantokahva?” (LIITE 11).

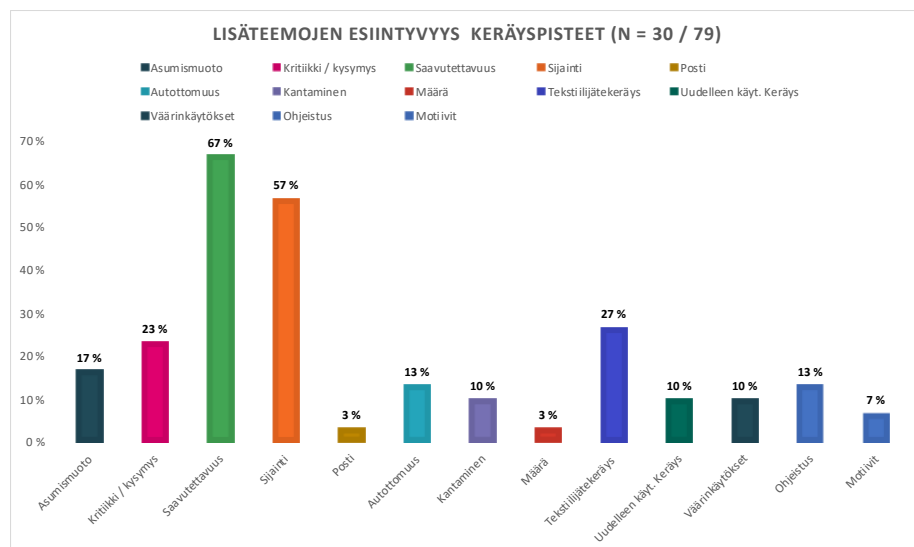

Kuvaaja 27. Kuluttajakyselyn kysymyksessä 16 ilmenneen teeman ”Muut ominaisuudet” sisällä esiin nousseiden arvon elementtien jakautuminen (Lavonen, 2023).

”Keräyspisteet” on toinen keskeisistä teemoista ”Tekstiilikeräys konseptina” kattoteeman alla ja siihen luokiteltiin 30 vastausta tai vastauksen osaa. Vastauksissa

käsiteltiin jollain tapaa, joko tekstiilikeräyspisteitä nykyisessä systeemissä tai Tekstiilikierätyspussin konseptiin liittyen. Lisäteemoja vastauksissa olivat: ”Asumismuoto”, ”Kritiikki / kysymys”, ”Saavutettavuus”, ”Sijainti”, ”Posti”, ”Autottomuus”, ”Kantaminen”, ”Määrä”, ”Tekstiilijätekeräys”, ”Uudelleenkäyttöä varten keräys”, ”Väärinkäytökset”, ”Ohjeistus”, ”Motiivit” ja ”Muut ongelmat”. Lisäteemojen jakautuminen käsitellyn teeman sisällä on esitetty kuvaajassa 28.

Yleisimpiä lisäteemoja vastauksissa olivat: ”Saavutettavuus” 67 %:lla (n = 20), ”Sijainti” 57 %:lla (n = 17), ”Tekstiilijätekeräys” 27 %:lla (n = 8) ja ”Kritiikki / kysymys” 23 %:lla (n = 7). Vastausten sisällöissä ilmenettiin paljon sitä, miten mahdollisimman lähellä tai normaalien kulkureittien varrella olevat keräyspisteet olisivat kaikista toimivimpia. Tekstiilikeräyksiä eri laatuksille tekstiileille toivottiin lähemmäs toisiaan sekä kerrottiin autottomien ihmisten hankaluuksista päästä sopiville keräyspisteille ja kuljettaa suuria määriä tekstiilejä. Myös muiden käyttäjien toimintatavat tekstiilikeräysten suhteen aiheuttivat pohdintaa.

Kuvaaja 28. Kuluttajakyselyn kysymyksessä 16 ilmenneen teeman ”Keräyspisteet” sisällä havaittujen lisäteemojen jakautuminen (Lavonen, 2023).

Vastauksissa havaittujen elementtien jakautuminen on esitetty kuvaajassa 29. Palvelumuotoilun keskeisiä elementtejä oli yhteensä 103 ja arvon muodostumisen elementtejä 97. Kaikista elementeistä teemasta nousivat esiin: *Palvelun ominaisuudet* (n = 29), *Tarpeet* (n = 23), *Odotukset* (n = 23), *Ominaisuudet* (n = 30), *Saavutettavuus* (n = 22) ja *Tekemisen helpottaminen* (n = 18) (LIITE 11).

Seuraava sitaatti on vastauksesta, jossa lisäteemoina olivat: "Saavutettavuus", "Autottomuus", "Sijainti" ja "Kantaminen" sekä arvon elementtejä olivat: *Palvelun ominaisuudet, Tarpeet, Odotukset, Tavat, Saavutettavuus, Helppokäyttöisyys, Tekemisen helpottaminen* ja *Ominaisuudet*: "Ongelma autottomana kaupunkilaisena on ollut jättepisteiden sijainti kauppakeskuksissa tms automatkan päässä. Usein kävellen ei jaksa kantaa erillistä nyssäkkään vain viedäkseen se kauemmas kierrätykseen. Oivallinen palvelu olisi jos se toimisi lähikauppojen yhteydessä" (LIITE 11).

Seuraava sitaatti on vastauksesta, jossa lisäteemoina olivat "Sijainti" ja "Saavutettavuus" sekä arvon elementtejä olivat: *Palvelun ominaisuudet, Tarpeet, Odotukset, Ominaisuudet, Tekemisen helpottaminen* ja *Säästö*: "Fidan tai Uffin konttien viereen jos saisi tekstiilijätteelle oman astian, niin olisin äärimmäisen onnellinen." (LIITE 11).

Seuraava sitaatti on vastauksesta, jossa lisäteemoina olivat: "Sijainti", "Ohjeistus", "Saavutettavuus", "Väärinkäytökset" ja "Kritiikki / kysymys" sekä arvon elementtejä olivat: *Palvelun ominaisuudet, Odotukset, Tottumukset, Tavat, Ominaisuudet, Saavutettavuus, Tekemisen helpottaminen* ja *Riskin pienentäminen*: "Toimituksellisesti sopivin tuppaa olemaan yleensä lähin. Silti suhtaudun epäilevästi taloyhtiöiden, kortteli- ja Rinkipisteiden paikkoihin. Jotkut toki osaa käyttää, mutta valitettavan paljon näkyy yhä, ettei osata lajittelua sitäkään vähää. Lisäksi alkaa katoksista tila loppua..." (LIITE 11).

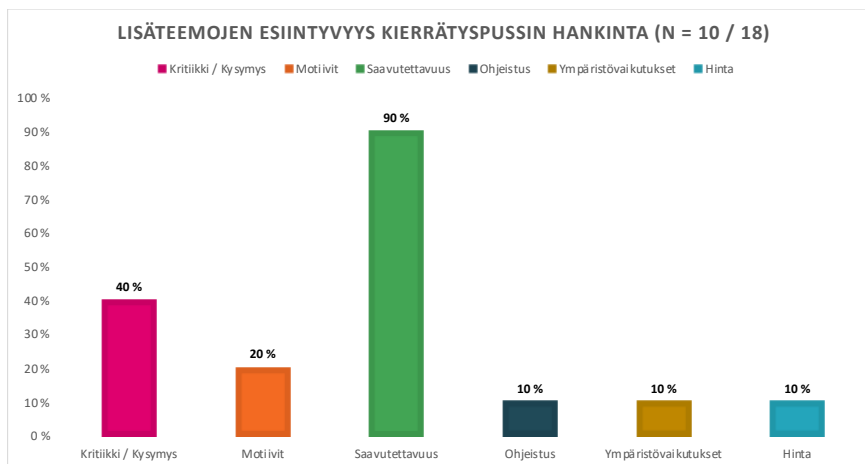
Esiin nousseiden arvon elementtien jakauma: Keräyspisteet (N = 97 / 103)

Kuvaaja 29. Kuluttajakyselyn kysymyksessä 16 ilmeneen teeman "Keräyspisteet" sisällä esiin nousseiden arvon elementtien jakautuminen (Lavonen, 2023).

"Tekstiilikierrätyspussin hankinta" teemaan sisältyivät ne vastaukset, joissa pohdittiin tai ilmennettiin jollain tapaa kierrätyspussin hankkimiseen tai saamiseen liittyviä

seikkoja. Keskeisenä teemana tämä oli 10 vastauksessa. Lisäteemoja olivat: ”Kritiikki / kysymys”, ”Motiivit”, ”Saavutettavuus”, ”Ohjeistus”, ”Ympäristövaikutukset” ja ”Hinta”. Kuvaajassa 30 on havainnollistettu lisäteemojen esiintyvyyttä käsiteltävän teeman sisällä.

Kuvaaja 30. Kuluttajakyselyn kysymyksessä 16 ilmenneen teeman ”Tekstiilikierrätyspussin hankinta” sisällä havaittujen lisäteemojen jakautuminen (Lavonen, 2023).

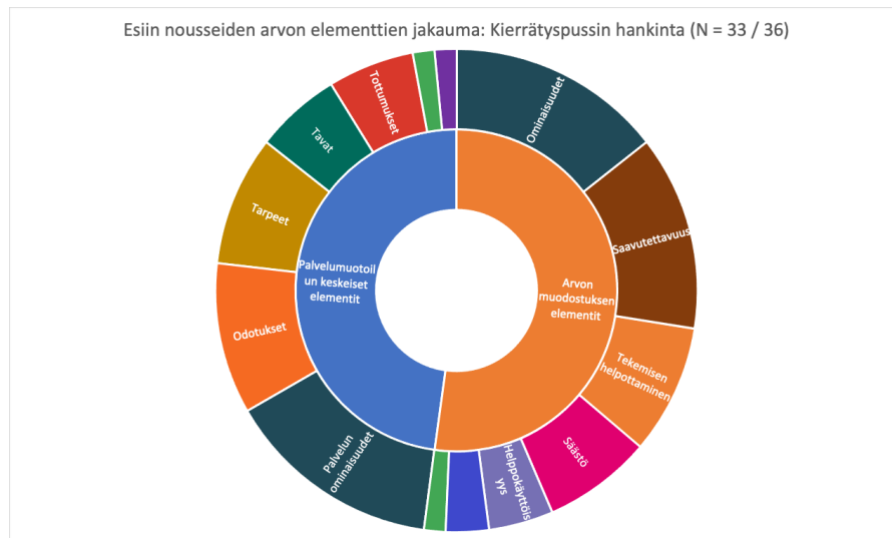
Lisäteemoista etenkin ”Saavutettavuus” nousi vahvasti vastauksista esiin ja se ilmeni yhdeksässä vastauksessa, joka on 90 % kaikista teeman vastauksista. ”Kritiikki / kysymys” oli lisäteemana neljässä vastauksessa eli 40 %:ssa. Vastauksissa painotettiin paljon sitä, että kierrätyspussin tulisi olla helposti saatavilla ja sellaisista paikoista, missä olisi myös tekstiilikeräyspisteitä. Osa vastaajista koki kuitenkin ajatuksen erillisen pussin hankkimisesta vaivalloisena. Vastauksissa havaittujen elementtien jakautuminen on esitetty kuvaajassa 31. Palvelumuotoilun keskeisiä elementtejä oli yhteensä 33 ja arvon muodostumisen elementtejä 36. Kaikista elementeistä teemasta nousivat esiin: *Palvelun ominaisuudet* (n = 10), *Ominaisuudet* (n = 10), *Saavutettavuus* (n = 9) ja *Odotukset* (n = 7) (LIITE 11).

Seuraava sitaatti on vastauksesta, jossa lisäteemana oli ”Saavutettavuus” ja arvon elementteinä: *Palvelun ominaisuudet, Tarpeet, Tavat, Odotukset, Ominaisuudet, Saavutettavuus, Tekemisen helpottaminen ja Riskin pienentäminen*: ”Voisiko pusseja olla jotenkin jaossa kierrätyspisteillä? Lähinnä siksi, että näen itseni siinä kierrätyspisteellä, ajatuksissani olen pakannut kamat paperipussiin ja jotain pitäisi keksiä.” (LIITE 11).

Seuraava sitaatti on vastauksesta, jossa lisäteemoina olivat: ”Kritiikki / kysymys”, ”Motiivit” ja ”Saavutettavuus” sekä arvon elementteinä: *Palvelun ominaisuudet*,

Odotukset, Helppokäyttöisyys, Saavutettavuus, Tekemisen helpottaminen ja Ominaisuudet: ”Jos tuo pussi aiheuttaa kaksi reissua, pussin haku ja vienti, niin se vähentäisi huomattavasti halujani kierrättää.” (LIITE 11).

Seuraava sitaatti on vastauksesta, jossa lisäteemana oli ”Saavutettavuus” ja arvon elementteinä: *Palvelun ominaisuudet, Tottumukset, Tavat, Tarpeet, Ominaisuudet, Saavutettavuus, Tekemisen helpottaminen ja Säästö: ”Olisi tietysti kiva että näitä löytyisi ihan ruokakaupoista koska itse tulee niin vähän käytyä vaatekaupoissa” (LIITE 11).*

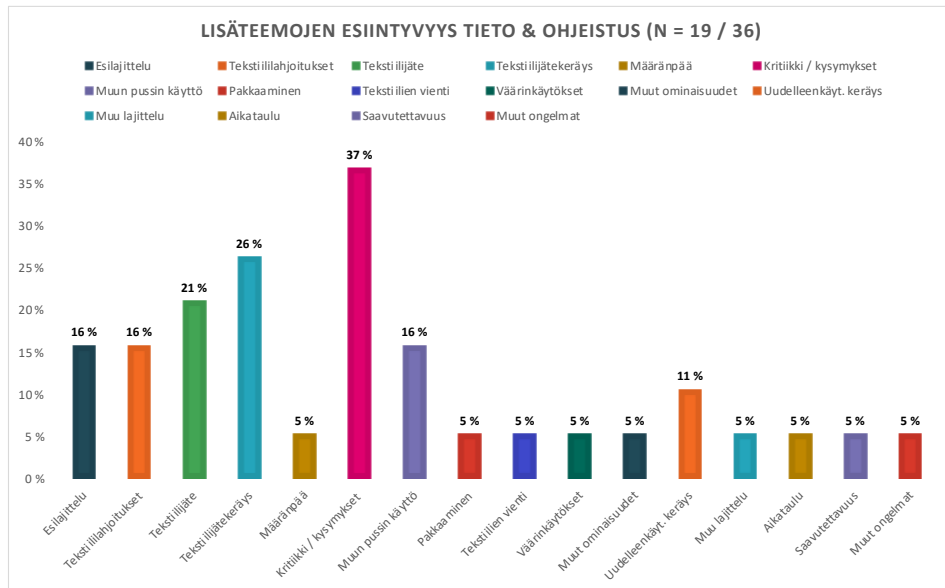

Kuvaaja 31. Kuluttajakyselyn kysymyksessä 16 ilmeneen teeman ”Tekstiilikierrätuspussin hankinta” sisällä esiin nousseiden arvon elementtien jakautuminen (Lavonen, 2023).

Keskeisenä teemana ”Tieto ja ohjeistus” käsitti sellaisia vastauksia, mitkä sisälsivät tekstiilikeräyksiin yleisesti liittyviä ohjeita tai keräysten toimintaan liittyvää tietoa. Teemaan sisältyviä vastauksia oli 19 ja se sisältyi ”Motiivit” kattoteeman alle. Lisäteemoina käsiteltävässä teemassa olivat: ”Esilajittelu”, ”Tekstiililahjoitukset”, ”Tekstiilijäte”, ”Tekstiilijätekeräys”, ”Määränpää”, ”Kritiikki / kysymys”, ”Muun pussin käyttö”, ”Pakkaaminen”, ”Tekstiilien vienti”, ”Väärinkäytökset”, ”Muut ominaisuudet”, ”Uudelleenkäyttöä varten keräys”, ”Muu lajittelu”, ”Aikataulu”, ”Saavutettavuus” ja ”Muut ongelmat”. Lisäteemojen esiintyvyys on havainnollistettu kuvaajassa 32.

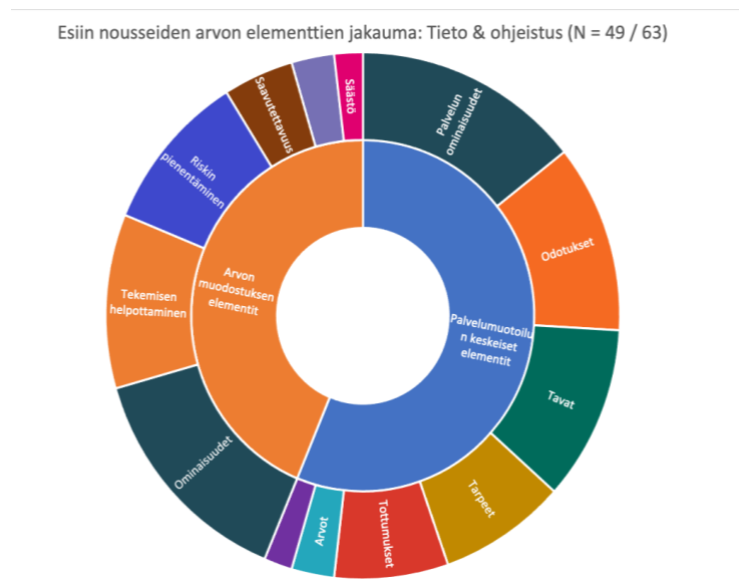
Eniten keskeisen teeman sisällä esiintyneitä lisäteemoja olivat ”Kritiikki / kysymys” 37 %:lla (n = 7), ”Tekstiilijätekeräys” 26 %:lla (n = 5) ja ”Tekstiilijäte” 21 %:lla (n = 4). Vastausten sisällöissä pohdittiin käytöstä poistettujen tekstiilien lajittelun haastavuutta sekä sitä, miten kuluttajat eri termit ymmärtävät. Kysymyksenä myös oli, että voisiko enemmän ohjeistamalla ja tiedottamalla saada muutoksia aikaan tekstiilien keräyksen

ja kierrätyksen suhteen. Toivottiin myös enemmän tietoa ja informaatiota esimerkiksi kierrätykseen sopivista teksteistä sekä mihin ja millaiseen käyttötarkoitukseen tekstiilit keräyksistä päätyvät.

Kuvaaja 32. Kuluttajakyselyn kysymyksessä 16 ilmenneen teeman ”Tieto ja ohjeistus” sisällä havaittujen lisäteemojen jakautuminen (Lavonen, 2023).

Vastauksissa havaittujen elementtien jakautuminen on esitetty kuvaajassa 33. Palvelumuotoilun keskeisiä elementtejä oli yhteensä 63 ja arvon muodostumisen elementtejä 49. Kaikista elementeistä teemasta nousivat esiin: *Palvelun ominaisuudet* (n = 16), *Ominaisuudet* (n = 16), *Odotukset* (n = 13), *Tavat* (n = 12) ja *Tekemisen helpottaminen* (n = 11) (LIITE 11).

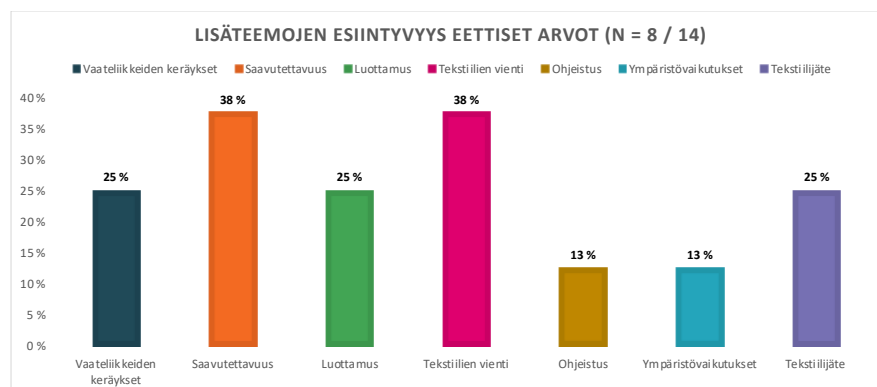
Kuvaaja 33. Kuluttajakyselyn kysymyksessä 16 ilmenneen teeman ”Tieto ja ohjeistus” sisällä esiin nousseiden arvon elementtien jakautuminen (Lavonen, 2023).

Seuraava sitaatti on vastauksesta, jossa lisäteemoina olivat ”Kritiikki / kysymys” ja ”Väärinkäytökset” sekä arvon elementteinä: *Tavat, Tottumukset, Odotukset, Palvelun ominaisuudet, Ominaisuudet, Tekemisen helpottaminen ja Riskin pienentäminen*: ”Epäilykseni liittyvät lähinnä siihen, että kuluttajat tulevat todennäköisesti vielä pitkään laittamaan täysin kelvotonta tavaraa näihinkin keräyspisteisiin, riippumatta siitä, millaista pussia käytetään. Toivoisin siis huomattavasti lisää tietoa ja opastusta tekstiilien kierrättämiseen” (LIITE 11).

Seuraava sitaatti on vastauksesta, jossa lisäteemoina olivat ”Kritiikki / kysymys” ja ”Muun pussin käyttö” sekä arvon elementteinä: *Arvot, Odotukset, Tavat, Tottumukset, Säästö ja Riskin pienentäminen*: ”-- Miksi tuottaa uutta turhaa tuotetta kun voitaisiin kuluttajia opettamalla saada tuloksia aikaan ihan perusmuovipusseja käyttämällä? --” (LIITE 11).

Seuraava sitaatti on vastauksesta, jossa lisäteemoina olivat ”Esilajittelu” ja ”Tekstiilijäte” sekä arvon elementteinä: *Tarpeet, Tavat, Muiden ihmisten mielipiteet, Palvelun ominaisuudet, Helppokäyttöisyys, Ominaisuudet ja Tekemisen helpottaminen*: ”-- Lisäksi tähänkin keräykseen (poistotekstiilikeräys) kelpaavan vs. sekajätteeksi menevän tekstiilin erottelu ei ole kovin helppoa” (LIITE 11).

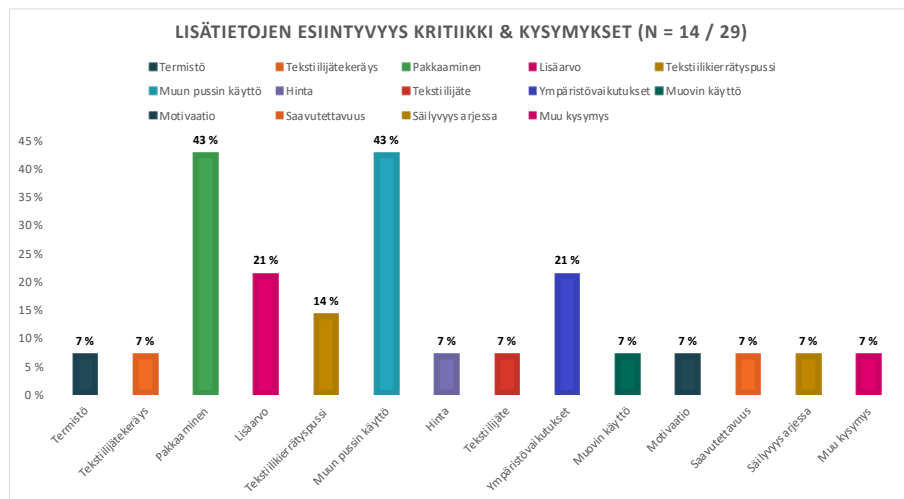
”Eettiset arvot” on ”Motiivit” kattoteeman alle sijoittuva toinen teema. Tähän keskeiseen teemaan luettiin sellaisia vastauksia, jotka ilmensivät jollain tapaa eettistä pohdintaa sekä arvoja liittyen tekstiilikeräyksiin. Näitä vastauksia tai vastauksen osia oli yhteensä 8 kappaletta. Lisäteemoja käsiteltävän teeman sisällä olivat: ”Vaatealiikkeiden keräykset”, ”Saavutettavuus”, ”Luottamus”, ”Tekstiilien vieni”, ”Ohjeistus”, ”Ympäristövaikutukset” ja ”Tekstiilijäte”. Lisäteemojen esiintyvyyttä vastauksissa on kuvattu kuvaajassa 34.

Kuvaaja 34. Kuluttajakyselyn kysymyksessä 16 ilmenneen teeman ”Eettiset arvot” sisällä havaittujen lisäteemojen jakautuminen (Lavonen, 2023).

Seuraava sitaatti on vastauksesta, jossa lisäteemana oli ”Saavutettavuus” ja arvon elementteinä: *Tarpeet, Arvot, Odotukset, Ominaisuudet, Tekemisen helpottaminen ja Säästö*: ”Ehdottomasti haluaisin saada omat tekstiilini jatkossa paremmin kierrätettyä!” (LIITE 11).

”Kritiikki ja kysymykset” esiintyy monessa keskeisessä teemassa lisäteemana, mutta osaa selvästi kriittisitä ja kysyvistä vastauksista ei ollut mahdollista sijoittaa muun keskeisen teemaan alle, joten nämä vastaukset saivat oman teemansa. Vastauksissa usein kritiikki esitettiin kysymysmuodossa, minkä takia kritiikki ja kysymykset ovat sama teema. ”Kritiikki ja kysymykset” oli keskeisenä teemana 14 vastauksessa. Lisäteemoja käsiteltävän teeman sisällä havaittiin seuraavia: ”Termistö”, ”Tekstiilijätekeräys”, ”Pakkaaminen”, ”Lisäarvo”, ”Tekstiilikierrätyspussi”, ”Muun pussin käyttö”, ”Hinta”, ”Tekstiilijäte”, ”Ympäristövaikutukset”, ”Muovin käyttö”, ”Motivaatio”, ”Saavutettavuus”, ”Säilyvyys arjessa” ja ”Muu kysymys”. Lisäteemojen esiintyvyys vastauksissa on kuvattu kuvaajassa 36.

Kuvaaja 36. Kuluttajakyselyn kysymyksessä 16 ilmenneen teeman ”Kritiikki ja kysymykset” sisällä havaittujen lisäteemojen jakautuminen (Lavonen, 2023).

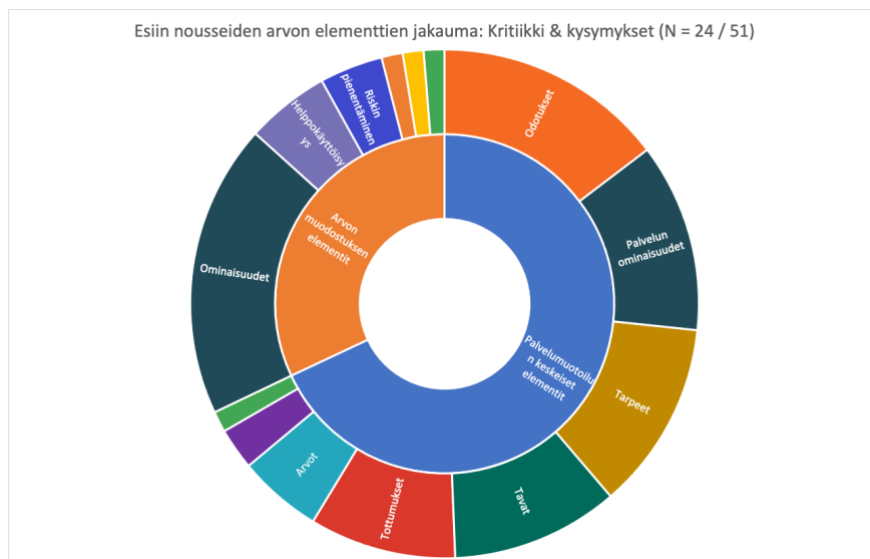
”Muun pussin käyttö” (n = 6) ja ”Pakkaaminen” (n = 6) olivat yleisimmät lisäteemat vastauksissa 43 %:n osuuksilla. Vastauksissa tai niiden osissa esitetään esimerkiksi kriittistä pohdintaa siitä, onko erillinen keräykseen tarkoitettu pussi tarpeellinen ja hyödyllinen sekä mitkä ovat sen ympäristövaikutukset. Vastauksissa havaittujen elementtien jakautuminen on esitetty kuvaajassa 37. Palvelumuotoilun keskeisiä elementtejä oli yhteensä 51 ja arvon muodostumisen elementtejä 24. Kaikista

elementeistä teemasta nousivat erityisesti esiin: *Ominaisuudet* (n = 14), *Palvelun ominaisuudet* (n = 9), *Odotukset* (n = 11) ja *Tarpeet* (n = 9) (LIITE 11).

Seuraava sitaatti on vastauksesta, jossa lisäteemoina olivat: ”Lisäarvo”, ”Tekstiilikierrätyspussi” ja ”Muun pussin käyttö” sekä arvon elementteinä: *Tarpeet*, *Tottumukset*, *Odotukset*, *Tavat* ja *Ominaisuudet*: ”Pussin myötä tulisi olla jotain lisäarvoa, joka kannustaa kierrätykseen. Itse jo kierrätän ”oikein”, joten en koe motivaatioita lähteä k-pussin matkaan.” (LIITE 11).

Seuraava sitaatti on vastauksesta, jossa lisäteemoina olivat ”Muovin käyttö” ja ”Muun pussin käyttö” sekä arvon elementteinä: *Tarpeet*, *Arvot*, *Tavat*, *Tottumukset*, *Odotukset* ja *Ominaisuudet*: ”Kiinnostava ajatus, mutta ei kovin tarpeellinen. Muovia on jo muutenkin tarpeeksi ja kaikilla kotona jotain muovipusseja (en itse niitä juuri koskaan kaupasta ota tai muuten osta, mutta silti kertyy).” (LIITE 11).

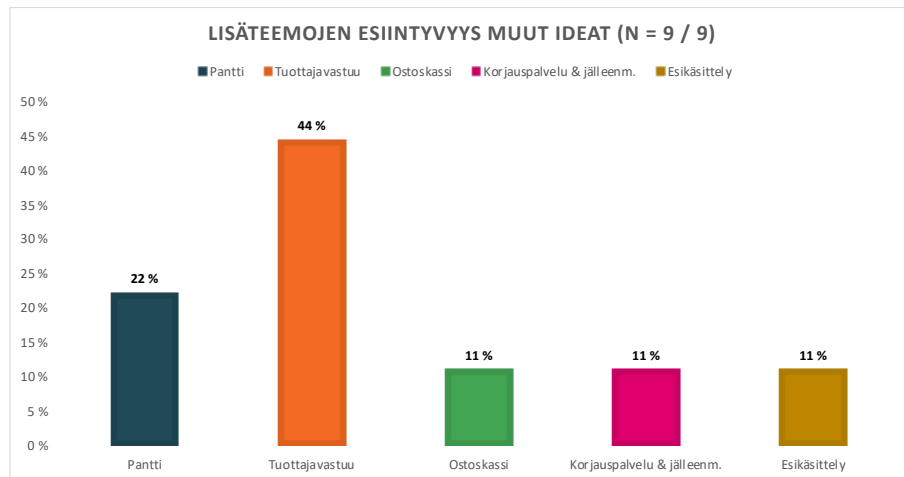
Seuraava sitaatti on vastauksesta, jossa lisäteemana oli ”Motivaatio” sekä arvon elementteinä: *Palvelun ominaisuudet*, *Odotukset*, *Tottumukset* ja *Ominaisuudet*: ”Mielestäni tässäkin kierrätysasiassa on kyse vähän kuin ”hyväntekeväisyydestä”, paitsi ihminen itse ei saa tästä mitään vastineeksi taikka hyödy silmin nähden joten on vaikea saada ihmisiä liikkeelle.” (LIITE 11).

Kuvaaja 37. Kuluttajakyselyn kysymyksessä 16 ilmenneen teeman ”Kriittikki ja kysymykset” sisällä esiin nousseiden arvon elementtien jakautuminen (Lavonen, 2023).

Viimeisenä käsiteltävänä keskeisenä teemana on ”Muut ideat ja ehdotukset”, johon lukeutui 9 vastausta ja jotka eivät sisällöltään sopineet muiden keskeisten teemojen alle. Vastauksia yhdistää se, että niissä ilmaistiin erilaisia ideoita ja keinoja, miten

tekstiilikeräyksiä saisi kehitettyä ja parannettua; oli Tekstiilikierrätyspussin konseptia käytössä tai ei. Esiin nousseita lisäteemoja käsiteltävän teeman sisällä olivat: ”Pantti”, ”Tuottajavastuu”, ”Ostokassasi”, ”Korjauspalvelu ja jälleenmyynti” sekä ”Esikäsittely”. Kuvaajassa 38 on esitelty lisäteemojen jakautuminen ja ilmentyvyys.

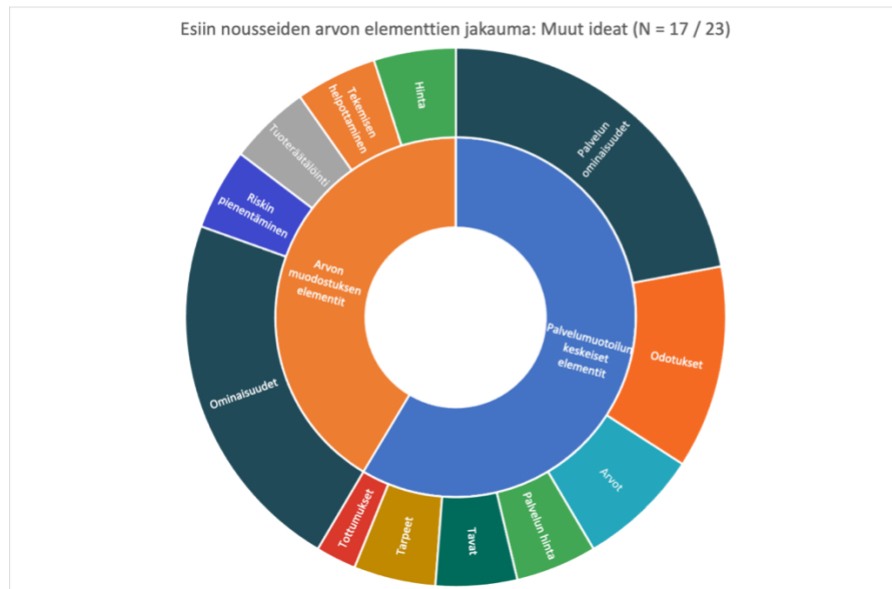
Kuvaaja 38. Kuluttajakyselyn kysymyksessä 16 ilmeneen teeman ”Muut ideat ja ehdotukset” sisällä havaittujen lisäteemojen jakautuminen (Lavonen, 2023).

”Tuottajavastuu” oli mainittuna neljässä vastauksessa ja ”Pantti” kahdessa vastauksessa. Nämä ovat tuttuja aiheita myös aiemmin käsitellyistä teemoista, samoin idea ostokassista, joka on suunniteltu tekstiilien kierrätyspussiksi. Vastauksissa havaittujen elementtien jakautuminen on esitetty kuvaajassa 39. Palvelumuotoilun keskeisiä elementtejä oli yhteensä 23 ja arvon muodostumisen elementtejä 17. Kaikista elementeistä teemasta nousivat erityisesti esiin: *Palvelun ominaisuudet* (n = 9), *Ominaisuudet* (n = 9) ja *Odotukset* (n = 5) (LIITE 11).

Seuraava sitaatti on vastauksesta, jossa lisäteemana oli ”Pantti” ja arvon elementteinä: *Palvelun ominaisuudet, Odotukset, Tottumukset, Tavat, Ominaisuudet, Riskin pienentäminen ja Hintat*: ”Jos tekstiileihin voisi tehdä panttimaksun palautuspullojen tapaan, niin se saattaisi saada kierrätyksen liikkeelle. Erittäin ongelmallinen ratkaista käytännön toteutuksen kannalta, mutta jos on halua, niin löytyy keinot.” (LIITE 11).

Seuraava sitaatti on vastauksesta, jossa lisäteemana oli ”Tuottajavastuu” ja arvon elementteinä: *Palvelun ominaisuudet, Odotukset, Arvot, Tuoteräätälöinti ja Ominaisuudet*: ” Olisi myös mahtavaa että ne yritykset joilla on tekstiilikeräys laatikot myymälöissä ostaisivat yritykselle näitä tekstiilipusseja, sillä mielestäni on yrityksen vastuulla että tuotteet säilyisivät kuivana kuljetuksessa.” (LIITE 11).

Seuraava sitaatti on vastauksesta, jossa lisäteemana oli ”Korjauspalvelu ja jälleenmyynti” sekä arvon elementteinä: *Palvelun ominaisuudet, Tarpeet, Odotukset, Ominaisuudet ja Tekemisen helpottaminen*: ”-- Toivoisin myös, että Suomessa olisi enemmän toimijoita, jotka vastaanottaisivat pikkuvikaista vaatetta ja korjaisivat tai uudistaisivat niitä uudelleenmyyntiin.” (LIITE 11).

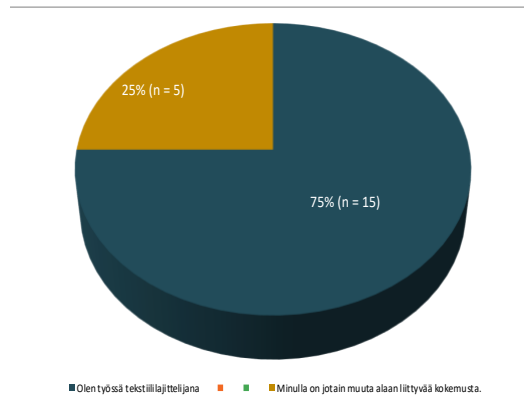
Kuvaaja 39. Kuluttajakyselyn kysymyksessä 16 ilmenneen teeman ”Muut ideat ja ehdotukset” sisällä esiin nousseiden arvon elementtien jakautuminen (Lavonen, 2023).

5.3. Tekstiililajittelijoiden kyselyn vastaukset

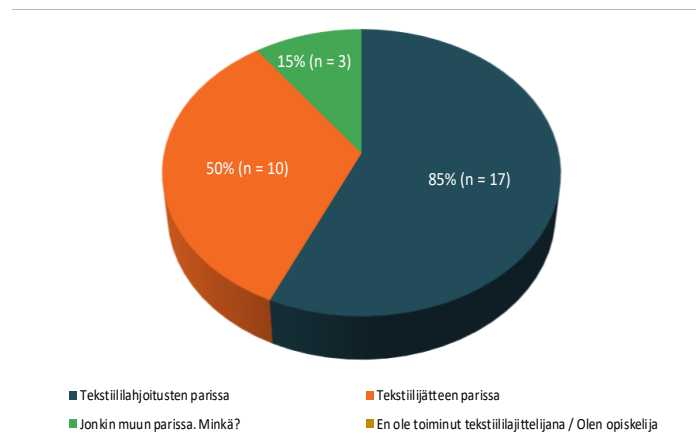
Tekstiililajittelijoiden kyselyssä kysymyksessä yksi kartoitettiin vastaajien nykytilannetta tekstiililajittelijan työnkuvaan nähden. Kysymykseen vastasi 20 vastaajaa. Suurin osa vastaajista eli 75 % (n = 15) oli työssä vastaamishetkellä tekstiililajittelijana ja 25 %:lla (n = 5) sen hetkinen työstatus liittyi jollain muulla tavalla tekstiilien lajitteluun (Kuvaaja 40). Äidinkielenään vastaajista 18 eli 95 % puhui suomea ja yksi vastaaja puhui romaniaa (Kysymys 15). Kysymyksessä kaksi kysyttiin yleisesti kokemusta alalta vuosissa. 20 vastaajan kokemushaarukka oli 0,4–24-vuotta ja työkokemuksen keskiarvo oli 6,9-vuotta ja mediaani 3,0.

Kysyttäessä minkä tyyppisten poistotekstiilien parissa vastaaja tekee tai on tehnyt tekstiililajittelua (Kysymys 3), kysymykseen vastasi 20 vastaajaa. Vastauksia sai valita yhden tai useampia. Vastaajista 85 % (n = 17) vastasi työskentelevänsä tekstiililahjoitusten parissa, 50 % (n = 10) tekstiilijätteen parissa sekä 15 % (n = 3) vastasi

työskentelevänsä jonkun muun parissa. Kukaan vastaajista ei ollut vastannut “En ole toiminut tekstiililajittelijana / Olen opiskelija” (Kuvaaja 41).

Kuvaaja 40. Tekstiililajittelijoiden kyselyyn vastanneiden jakauma, millainen on heidän nykytilanne tekstiililajittelijan työnkuvaan nähden (Lavonen, 2023)

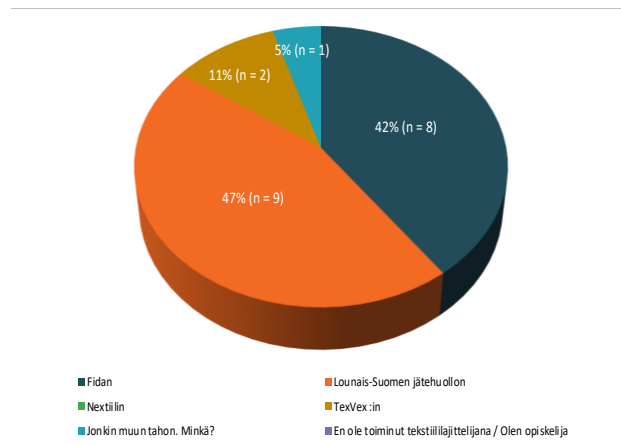

Kuvaaja 41. Tekstiililajittelijoiden kyselyyn vastanneiden jakauma kysyttäessä, minkä tyyppisten tekstiilien parissa he tekevät lajittelua (Lavonen, 2023)

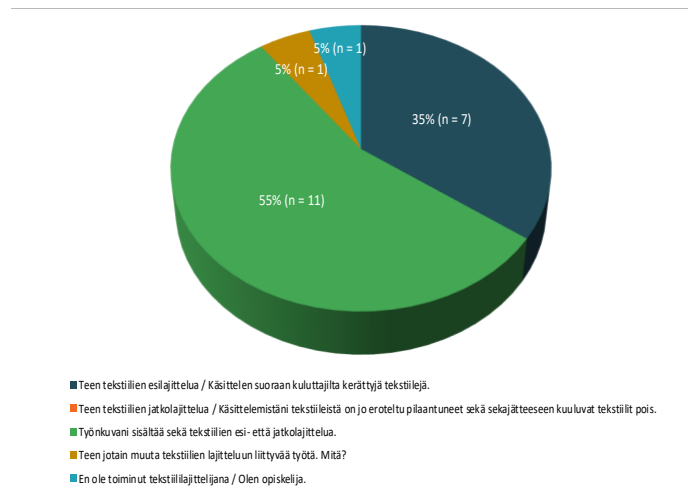
Kysymyksessä neljä kysyttiin minkä tahon tiloissa lajittelijat tekevät tai ovat tehneet aiemmin tekstiililajittelua. Kysymykseen pystyi valita yhden tai useamman vaihtoehdon. Kysymykseen vastasi 19 vastaajaa ja heistä 49 % (n = 9) vastasi Lounais-Suomen jätehuollon, 42 % (n = 8) Fidan, 11 % (n = 2) TexVex:in ja 5 % (n = 1) vastasi “Jonkin muun tahon. Minkä?” ja tarkennuksena oli vastattu: “tehty nextiilin ja Isjh:n kanssa tutkinnonperusteet”. Yksikään vastaajista ei vastannut: “En ole toiminut tekstiililajittelijana / Olen opiskelija” tai “Nextiilin” (Kuvaaja 42).

Kysymyksessä viisi kysyttiin, mikä vaihtoehdoista kuvaa vastaajien nykyistä tai entistä työnkuvaa parhaiten. Kysymykseen vastasi 20 vastaajaa. 55 % (n = 11) vastasi työnkuvan sisältävän sekä tekstiilien esi- että jatkolajittelua, 35 % (n = 7) vastasi tekevänsä tekstiilien esilajittelua / Käsittelevänsä suoraan kuluttajilta kerättyjä tekstiilejä.

Vastausvaihtoehdot "En ole toiminut tekstiililajittelijana / Olen opiskelija " ja "Teen jotain muuta tekstiilien lajitteluun liittyvää työtä. Mitä?" valittiin molemmat kerran eli prosentuaalisesti molemmat ovat 5 % vastauksista. Jälkimmäisen vastauksen tarkennukseen oli vastattu: "Lajittelen, mutta myös hoidan kirjaukset ja varaston". Kukaan vastaajista ei vastannut "Teen tekstiilien jatkolajittelua / Käsittelemistäni tekstiileistä on jo eroteltu pilaantuneet sekä sekajätteeseen kuuluvat tekstiilit pois." (Kuvaaja 43).

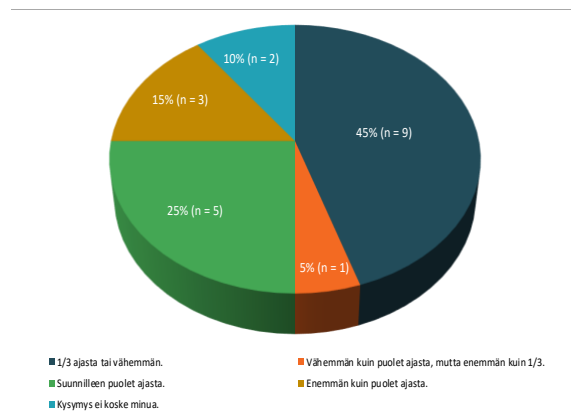
Kuvaaja 42. Tekstiililajittelijoiden kyselyyn vastanneiden jakauma kysyttäessä, minkä organisaation tiloissa he tekevät tai ovat tehneet tekstiililajittelua (Lavonen, 2023)

Kuvaaja 43. Tekstiililajittelijoiden kyselyyn vastanneiden jakauma kysyttäessä, mikä vaihtoehdoista kuvaa vastaajien nykyistä tai entistä työnkuvaava parhaiten (Lavonen, 2023).

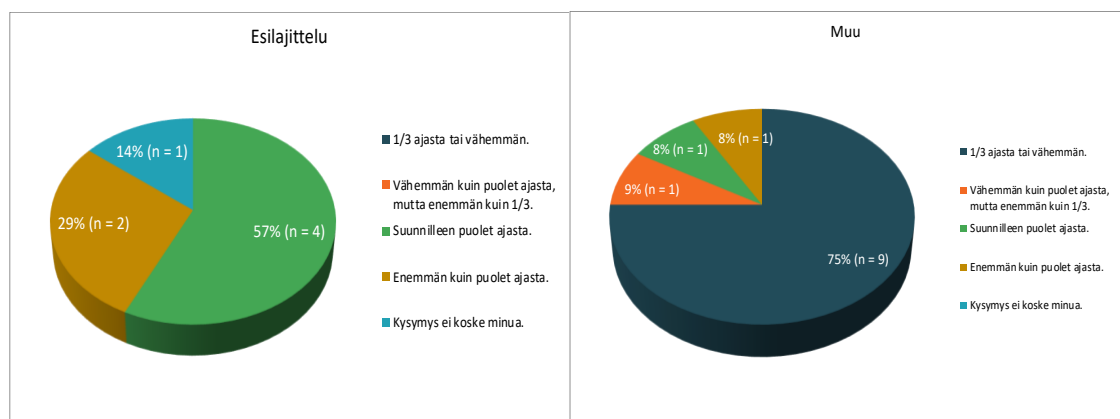
Kysymyksessä kuusi pyydettiin vastaajia arvioimaan heidän oman kokemuksensa perusteella, paljonko heidän työajastaan kului pilaantuneiden ja keräyskohteeseen kuulumattomien tekstiilien tai muiden tavaroiden käsittelyyn. Kysymykseen vastasi 20 vastaajaa. 45 % (n = 9) vastasi ajasta menevän 1/3 tai vähemmän, 25 % (n = 5) vastasi

suunnilleen puolet ajasta, 15 % (n = 3) vastasi enemmän kuin puolet ajasta, 10 % (n = 2) vastasi, ettei kysymys koske heitä ja yksi vastaajista eli 5 % oli arvioinut aikaa menevän vähemmän kuin puolet, mutta enemmän kuin 1/3 (Kuvaaja 44).

Kuvaaja 44. Tekstiililajittelijoiden kyselyyn vastanneiden jakauma kysyttäessä, kuinka paljon heidän työajastansa kuuluu pilaantuneiden tai keräyskohteeseen kuulumattomien tekstiilien käsittelyyn (Lavonen, 2023).

Verrattaessa vastauksia sen mukaan millainen oli vastaajan ilmoittama työnkuva, oli vastauksissa havaittavissa selkeä ero. Vastaajat, jotka olivat valinneet työnkuvakseen tekstiilien esilajittelun (n = 7), olivat vastanneet yhtä vastaajaa lukuun ottamatta, että pilaantuneiden ja keräyskohteeseen kuulumattomien tekstiilien käsittelyyn menee suunnilleen puolet ajasta tai enemmän. Muun työnkuvan valinneet vastaajat kokivat, että aikaa kysymyksen kaltaisten tekstiilien käsittelyyn kului huomattavasti vähemmän (Kuvaaja 45).

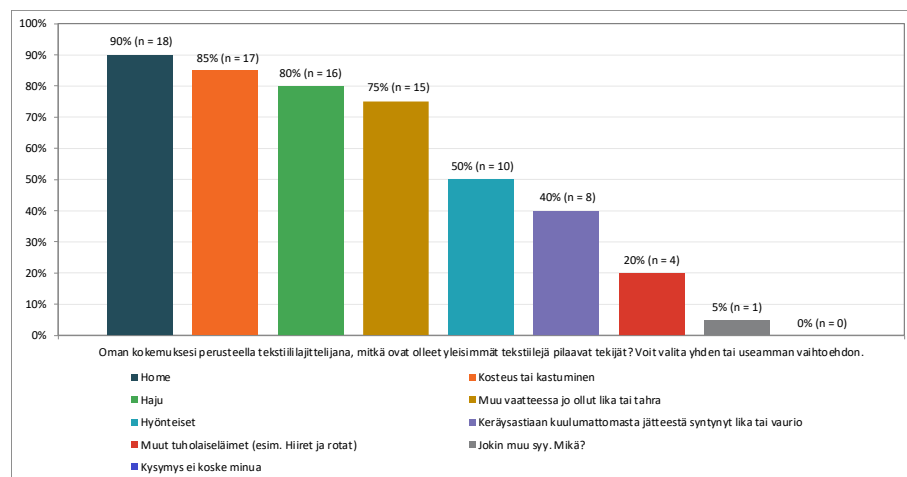

Kuvaaja 45. Vertailu tekstiililajittelijoiden arvioista, kuinka paljon heidän työajastansa kuluu pilaantuneiden tai keräyskohteeseen kuulumattomien tekstiilien käsittelyyn työnkuvan mukaan (Lavonen, 2023).

Kysymyksessä seitsemän pyydettiin vastaajia arvioimaan, kuinka suuri osuus kuukauden aikana heidän lajittelemistaan tekstiileistä on kastunutta tai muutoin pilaantunutta.

Vastaus pyydettiin antamaan prosentteina. Kysymykseen vastasi 16 vastaajaa ja vastaushaarukka oli 3–70 %. Vastausten keskiarvo oli 21,8 % ja mediaani 10,0 %.

Kysymyksessä kahdeksan pyydettiin vastaajia arvioimaan oman kokemuksensa perusteella, mitkä ovat olleet yleisimmät tekstiilejä pilaavat tekijät. Vastausvaihtoehtoja sai valita yhden tai useamman ja kysymykseen vastasi 20 vastaajaa. Pilaavimmaksi tekijäksi vastaajat nimesivät homeen, jonka valitsi 90 % vastaajista (n = 18). Kosteuden ja kastumisen valitsi 85 % (n = 17) vastaajista, hajun 80 % (n = 16) vastaajista, ”Muu vaatteissa ollut lika tai tahra” kohdan valitsi 75 % (n = 15) vastaajista, ”Hyönteiset” 50 % (n = 10) vastaajista, ”Keräysastiaan kuulumattomasta jätteestä syntynyt lika tai vaurio” kohdan oli valinnut 40 % (n = 8) vastaajista sekä ”Muut tuholaiseläimet” 20 % (n = 4) vastaajista. Jokin muu syy oli valittu kerran ja tarkennukseksi oli vastattu ”*todella rikkinäiset*” (Kuvaaja 46).

Kuvaaja 46. Tekstiililajittelijoiden kokemus keräystekstiilejä eniten pilaavista tekijöistä (Lavonen, 2023)

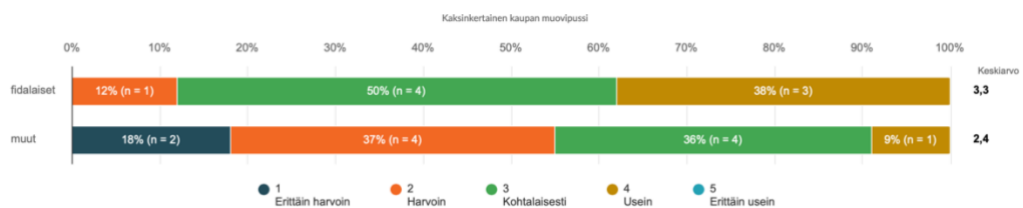
Yhdeksännessä kysymyksessä pyydettiin vastaajia arvioimaan oman kokemuksensa perusteella, kuinka usein erityyppisiä pakkaustyyppisiä esiintyy kuluttajien keräyksiin viemien tekstiilien pakkaamisessa. Valmiiksi annetut vaihtoehdot olivat: ”Ikea-kassi”, ”Jätesäkki”, ”Kaupan muovipussi”, ”Kaksinkertainen kaupan muovipussi”, ”Muu kestokassi”, ”Pahvilaatikko”, ”Tekstiilejä ei ole ollenkaan pakattu” sekä ”Jokin muu pakkaus. Mikä?”. Kukin annetusta vaihtoehdoista tuli pisteyttää arvoilla 1–5 sen mukaan kuinka usein kyseistä pakkausvaihtoehtoa esiintyy. 1 oli erittäin harvoin, 2 oli harvoin, 3 oli kohtalaisesti, 4 oli usein ja 5 erittäin usein. Vastaajia kysymykseen oli 20. Kaupan muovipussin arvioitiin esiintyvän kaikista useimmin ja sille annettujen pisteiden keskiarvo oli 4,9 mediaanilla 5,0. 90 % vastanneista oli merkinnyt, että sitä esiintyy

erittäin usein. Toiseksi eniten vastaajien mukaan esiintyy jätösäkkejä keskiarvolla 4,7 mediaanin ollessa 5,0. 75 % vastaajista oli merkinnyt, että sitä esiintyy erittäin usein. Muu kestokassi sai vastausten perusteella keskiarvon 3,6 mediaanilla 4,0 ja Ikea-kassi 3,5 myös mediaanilla 4,0. Kaksinkertainen kaupan muovipussi sai keskiarvon 2,7 mediaanilla 3,0. 40 % vastaajista oli merkinnyt sitä esiintyvän kohtalaisesti. Vastausvaihtoehto ”Tekstiilejä ei ole ollenkaan pakattu” sai keskiarvon 2,3 mediaanilla 2,0. Pahvilaatikko sai keskiarvon 1,9 mediaanilla 2,0. 52,6 % vastaajista oli merkinnyt sitä esiintyvän harvoin (Taulukko 7). ”Jokin muu pakkaus. Mikä?” sai keskiarvon 2,3 mediaanilla 2,5. 40 % vastaajista oli merkinnyt sitä esiintyvän kohtalaisesti. Tarkennukseen oli kirjoitettu: ”Kuitukangaskassit”, ” Multa- tai viljasäkki”, ” Jokin kangas, esim tyynynliina”, ” Tyynyliina”, ” matkalaukku”, ”Vaate tai pussilakana täytettynä”, ” kangaskassit, lakanat, laukut, reput, paperikassit, pahvikassit” sekä ” paperipussi”.

Taulukko 7. Tekstiililajittelijoiden arvio erilaisten tekstiilien pakkausvaihtoehtojen esiintyvyydestä tekstiilikeräyksissä (Lavonen, 2023).

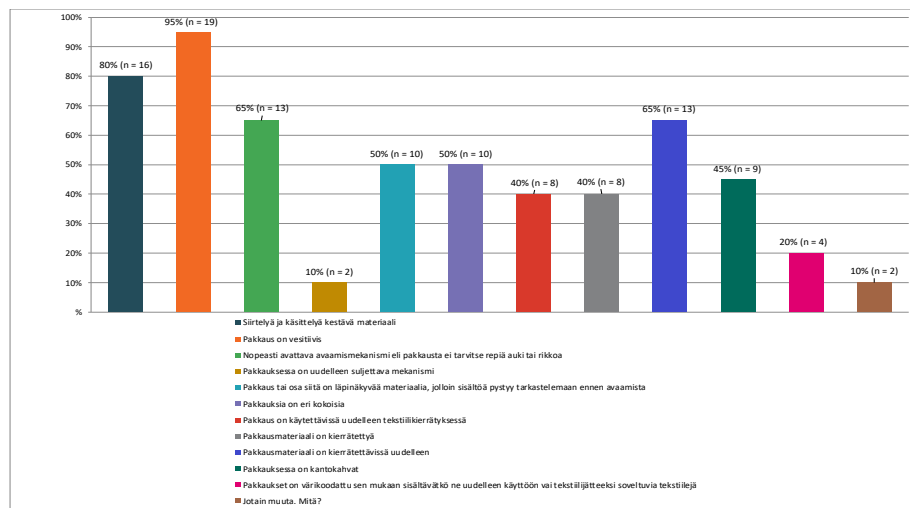
	1 Erittäin harvoin	2 Harvoin	3 Kohtalaisesti	4 Usein	5 Erittäin usein	Keskiarvo	Mediaani
Kaupan muovipussi	,0%	,0%	5,0%	5,0%	90,0%	4,9	5,0
Jätösäkki	,0%	,0%	5,0%	20,0%	75,0%	4,7	5,0
Muu kestokassi	,0%	26,3%	15,8%	31,6%	26,3%	3,6	4,0
Ikea-kassi	5,0%	20,0%	20,0%	30,0%	25,0%	3,5	4,0
Kaksinkertainen kaupan muovipussi	15,0%	25,0%	40,0%	20,0%	,0%	2,7	3,0
Tekstiilejä ei ole ollenkaan pakattu	30,0%	30,0%	20,0%	20,0%	,0%	2,3	2,0
Jokin muu pakkaus. Mikä?	30,0%	20,0%	40,0%	10,0%	,0%	2,3	2,5
Pahvilaatikko	26,3%	52,6%	21,1%	,0%	,0%	1,9	2,0

Erilaisten pakkausvaihtoehtojen esiintyvyys vaihteli jonkun verran eri organisaatioista olevien vastaajien tuloksissa. Fida on ainut kyselyyn osallistuneista tahoista, jotka kehottavat ohjeissaan pakkaamaan tekstiili kaksinkertaiseen muovipussiin, joten tätä vaihtoehtoa haluttiin verrata muiden vastaajien antamiin arvioihin. Fidan lajittelijoiden (n = 8) vastauksissa vaihtoehtoa arvioitiin esiintyvän useammin kuin muiden organisaatioiden lajittelijoiden (n = 11) vastauksissa (Kuvaaja 47).

Kuvaaja 47. Vertailu tekstiililajittelijoiden arvioista kaksinkertaisen muovipussin esiintymisen suhteen keräystekstiilien pakkausmuotona Fidassa työskentelevien ja muiden organisaatioiden lajittelijoiden välillä. (Lavonen 2023)

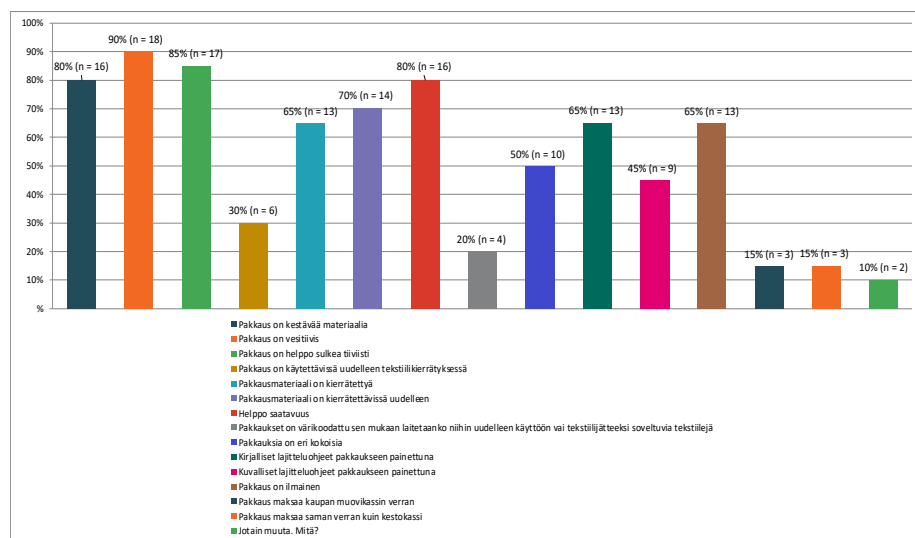
Kysymyksessä 10 pyydettiin vastaajia kertomaan tekstiililajittelijan näkökulmasta, millaisia ominaisuuksia heidän mielestään olisi hyvä olla erikseen tekstiilien kierrätykseen tarkoitettussa pakkauksessa. Vastaaja sai valita listasta yhden tai useamman vaihtoehdon. Kysymykseen vastasi 20 vastaajaa. Suosituin ominaisuus oli vastaajien keskuudessa vesitiivis pakkaus, jonka vastasi 95 % (n = 19) vastaajista. Toiseksi suosituin vaihtoehto oli siirtelyä ja käsittelyä kestävä materiaali, jonka vastasi 80 % (n = 16) vastaajista. Vaihtoehdot nopeasti avattava avausmekanismi ja pakkausmateriaali on kierrätettävissä uudelleen, valittiin molemmat 13 kertaa eli 65 %:n vastaajien toimesta. Puolet vastaajista eli 50 % olivat valinneet, että pakkaus tai osa sitä on läpinäkyvää materiaalia sekä pakkauksia on eri kokoisia. 45 % (n = 9) oli valinnut, että pakkauksessa on kantokahvat ja 40 % (n = 8) olivat valinneet, että pakkaus on käytettävissä uudelleen tekstiilikierrätyksessä sekä pakkausmateriaali on kierrätettyä. Vähemmän tärkeinä ominaisuuksina pidettiin pakkausten värikoodausta (20 %, n = 4) sekä pakkauksen uudelleen suljettavaa mekanismia (10 % n = 2). Vastausvaihtoehdon ”Jotain muuta. Mitä?” oli valinnut kaksi vastaajaa. Tarkennukseen oli kirjoitettu: ”jätessäkit ovat liian painavia, kestokassinkokoisen jaksoa kantaa” sekä ”suurimmankin pakkauksen paino tekstiilien kanssa, tulisi jäädä reilusti alle kymmenen kilon” (Kuvaaja 48).

Kuvaaja 48. Tekstiililajittelijoiden näkökulma, millaisia ominaisuuksia tulisi olla tekstiilikeräyksissä käytettävissä pakkauksissa (Lavonen, 2023).

Kysymyksessä 11 pyydettiin vastaajia miettimään edellistä kysymystä siitä näkökulmasta, että he itse ovat kotona pakkaamassa poistoon meneviä tekstiilejä ja millaisia ominaisuuksia he tällöin toivoisivat pakkaukselta. Kysymykseen vastasi 20 vastaajaa. Tässäkin kysymyksessä suosituin vastausvaihtoehto oli vesitiivis pakkaus,

jonka valitsi 90 % (n = 18) vastaajista. Toiseksi suosituin vastausvaihtoehto oli helposti tiiviisti suljettava pakkaus, jonka valitsi 85 % (n = 17) vastaajista. Kestävän materiaalin ja helpon saatavuuden olivat valinneet 80 % (n = 16) vastaajista. 70 % (n = 14) vastaajista valitsi, että pakkausmateriaali olisi kierrätettävissä uudelleen. 65 % (n = 13) vastaajista olivat valinneet, että pakkausmateriaali on kierrätettyä, kirjalliset lajitteluohjeet ovat painettuna pakkaukseen sekä pakkaus on ilmainen. Puolet eli 50 % vastaajista piti hyvänä ominaisuutena, että pakkauksia on eri kokoisia ja hiukan pienempi osuus eli 45 % (n = 9) sitä, että pakkaukseen on painettu kuvalliset lajitteluohjeet. Vähiten suosittuina ominaisuuksina pidettiin pakkauksen uudelleenkäytettävyyttä (30 %, n = 6), pakkausten värikoodausta (20 %, n = 4), pakkauksen hinta olisi muovikassin verran (15 %, n = 3) sekä pakkauksen hinta olisi kestokassin verran (15 %, n = 3). Vastausvaihtoehto ”Jotain muuta. Mitä?” oli valittu kaksi kertaa. Tarkennukseen oli kirjoitettu: ” Niitä hankkiessa lajitteluohje muistutuksena näkyvillä.” sekä ”kantokahvat” (Kuvaaja 49).

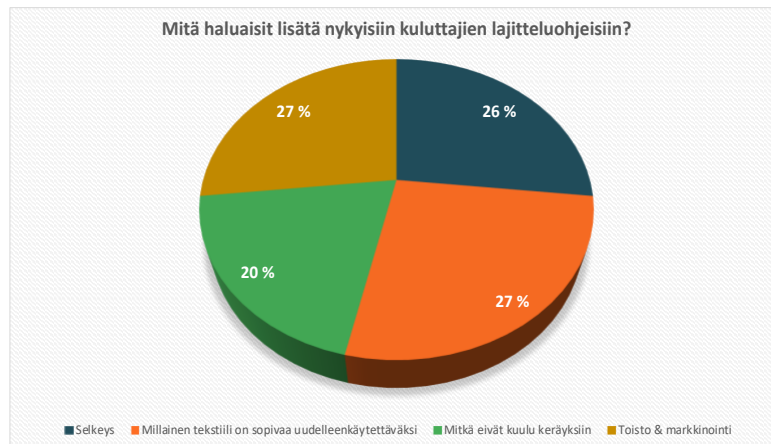

Kuvaaja 49. Tekstiililajittelijoiden näkemys millaisia ominaisuuksia tulisi olla tekstiilikeräyksissä käytettävissä pakkauksissa kuluttajan näkökulmasta.

Kysymyksessä 12 vastaajilta kysyttiin, onko nykyiset lajitteluohjeet heistä riittävät. Kysymykseen vastasi 20 vastaajaa. 50 % (n = 10) vastaajista vastasi ei, 40 % (n = 8) vastasi kyllä ja 10 % (n = 2) vastasi ”En osaa sanoa”.

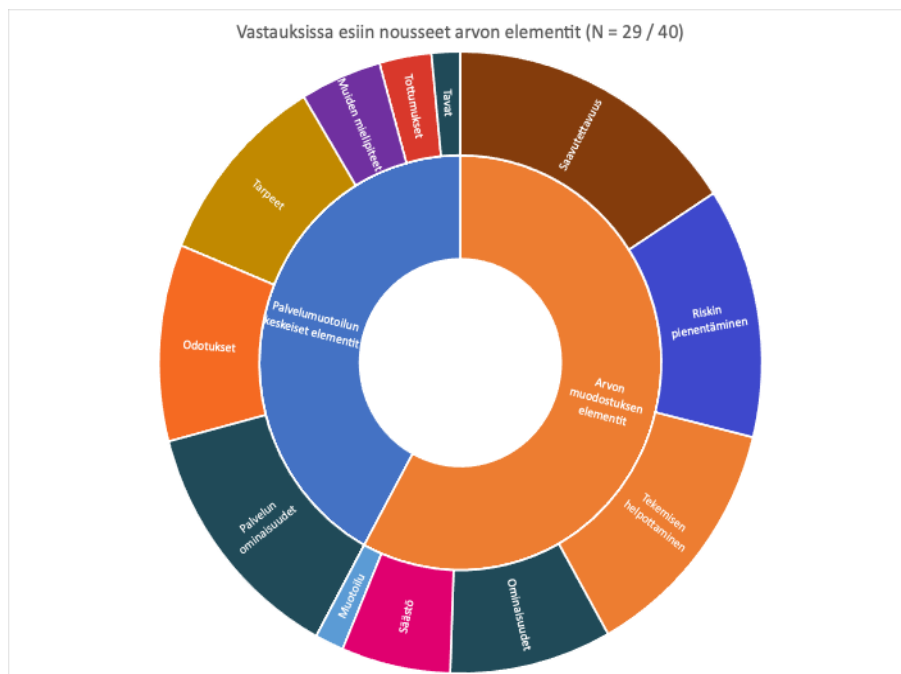
Seuraavassa kysymyksessä pyydettiin vastaajia kertomaan, mitä he haluaisivat nykyisiin lajitteluohjeisiin lisätä, jos he vastasivat ”Ei” kysymykseen 12. Vastauksia annettiin 11 ja kun nämä eroteltiin sisällön mukaisesti teemoihin, oli käsiteltäviä vastauksia yhteensä 15. Vastaukset on eritelty teemojen mukaan taulukkoon sekä vastauksen sisällöstä on

arvioitu niihin liittyviä arvon elementtejä (LIITE 13). Havaitut teemat olivat ”Selkeys” (n = 4), ”Millainen tekstiili on sopivaa uudelleenkäytettäväksi” (n = 4), ”Mitkä ei kuulu keräyksiin” (n = 3) sekä ”Ohjeiden toisto ja markkinointi” (n = 4) (Kuvaaja 50).

Kuvaaja 50. Tekstiililajittelijoiden kyselyn kysymykseen 13 tulleiden vastausten jakautuminen sisällöllisten teemojen mukaan, mitä he haluaisivat nykyisiin lajitteluohjeisiin lisätä. (Lavonen, 2023)

Vastauksissa havaittujen elementtien jakautuminen on esitetty kuvaajassa 51. Palvelumuotoilun keskeisiä elementtejä oli 29 ja arvon muodostumisen elementtejä 40. Keskeisinä nousivat esiin *Saavutettavuus* (n = 11), *Tekemisen helpottaminen* (n = 9), *Riskin pienentäminen* (n = 9) sekä *Palvelun ominaisuudet* (n = 9) (LIITE 13).

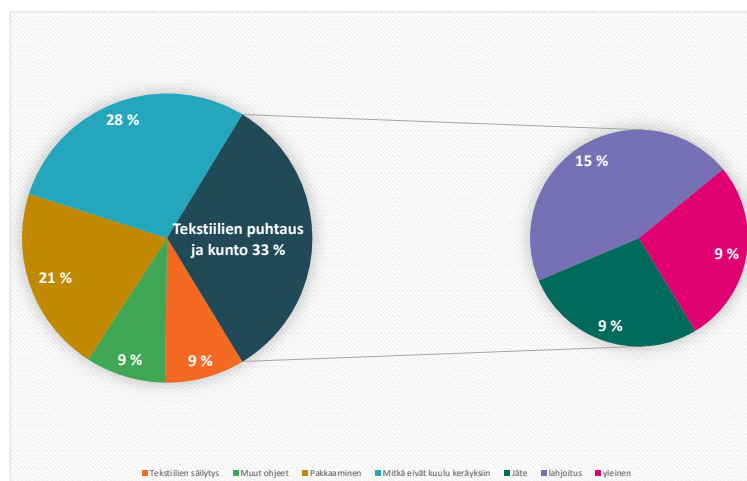

Kuvaaja 51. Tekstiililajittelijoiden kyselyssä kysymykseen 13 tulleista vastauksista esiin nousseiden arvon elementtien jakautuminen (Lavonen, 2023).

Ohjeisiin toivottiin selkeyttä sekä yleisellä tasolla että eri tekstiililaatujen erottelussa. Seuraavassa sitaatissa havaittuja arvon elementtejä olivat: *Palvelun ominaisuudet, Tottumukset, Muiden ihmisten mielipiteet, Riskin pienentäminen ja Saavutettavuus: "POISTOTEKSTIILI" on perussanoitusta tekstiilikierrätyksessä ja se ei toimi, koska sana "POISTO" ymmärretään niin, että kaikki mahdollinen alushousuista, tennissukista, kertakäyttösukkiksista ja navettakampeista on laitettavissa POISTOON likaisuudesta ym. huolimatta.*" (LIITE 13).

Lisäksi toivottiin tarkennuksia sen suhteen, mitkä tekstiilit tai muut asiat eivät kuuluisi keräyksiin. Seuraavassa sitaatissa havaittuja arvon elementtejä olivat: *Tarpeet, Odotukset, Tekemisen helpottaminen ja Ominaisuudet: "Kenties esimerkkejä siitä mitä lajitteluun tulee sellaista mitä ei pitäisi lahjoittaa ylipäätään. esim. kuntonsa puolesta"* (LIITE 13).

Kyselyssä lajittelijat saivat myös antaa ohjeita kotona keräykseen meneviä tekstiilejä lajittelevalle kuluttajalle. Suosituksena oli antaa 1–3 ohjetta (Kysymys 14). Kysymykseen vastasi 18 vastaajaa. Kun vastausten sisältö oli jaoteltu teemojen mukaan, oli lopullinen käsiteltävien kohtien määrä 34. Vastukset käsiteltiin samalla tavalla, kuin luvussa 4.9 on kuvattu (LIITE 14). Havaittuja keskeisiä teemoja olivat: "Tekstiilin puhtaus ja kunto" (n = 11), joka oli vielä erikseen jaettu kolmeen alateemaan: "Tekstiilijäte" (n = 3), "Tekstiililahjoitukset" (n = 5) ja "Yleinen" (n = 3). Muut keskeiset teemat olivat: "Mitkä eivät kuulu keräyksiin" (n = 10), "Tekstiilien säilytys" (n = 3), "Pakkaamien" (n = 7) sekä "Muut ohjeet" (n = 3) (Kuvaaja 52).

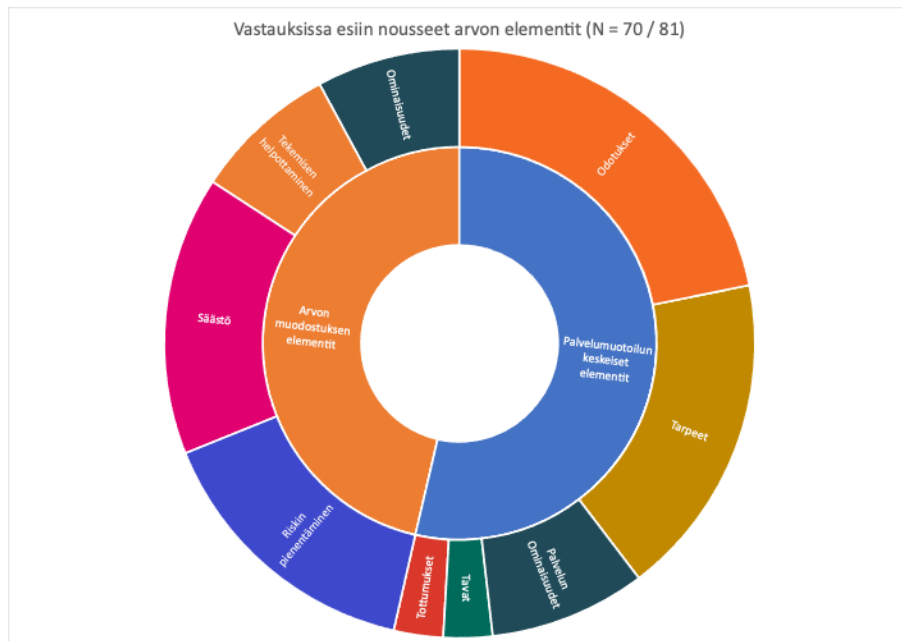
Kuvaaja 52. Tekstiililajittelijoiden kyselyssä havaitut keskeiset teemat kysymyksessä 14; millaisia ohjeita haluaisivat antaa keräyksiin tekstiilejä vieville kuluttajille (Lavonen, 2023).

Vastauksissa havaittujen elementtien jakautuminen on esitetty kuvaajassa 53. Palvelumuotoilun keskeisiä elementtejä oli 81 ja arvon muodostumisen elementtejä 70.

Eniten kysymyksen vastauksissa esiin nousseita elementtejä olivat *Odotukset* (n = 33), *Tarpeet* (n = 27), *Säästö* (n = 23) ja *Riskin pienentäminen* (n = 23) (LIITE 14).

Suurimassa osassa vastauksia ohjeistettiin lahjoittamaan vain puhtaita tekstiilejä sekä kiinnittämään huomiota niiden kuntoon. Seuraavassa sitaatissa havaittuja arvon elementtejä olivat: *Tarpeet*, *Odotukset*, *Riskin pienentäminen* ja *Säästö*: ”– Tekstiilit tulisi tulla puhtaita, ei suoraan käytöstä keräykseen. Pinttyneitä tahroja saa olla, mutta ei eritteitä (esim. veri).” (LIITE 14).

Useassa vastauksessa myös toistettiin, mitä ei saisi laittaa keräykseen ollenkaan. Seuraavassa sitaatissa havaittuja arvon elementtejä olivat: *Tarpeet*, *Odotukset*, *Riskin pienentäminen*, *Tekemisen helpottaminen* ja *Säästö*: ”Ei alusvaatteita, ei kenkiä eikä laukkuja.”, ”ainoastaan tekstiilejä, ei muita tuotteita” (LIITE 14).

Kuvaaja 53. Tekstiililajittelijoiden kyselyssä kysymykseen 14 tulleista vastauksista esiin nousseiden arvon elementtien jakautuminen (Lavonen, 2023).

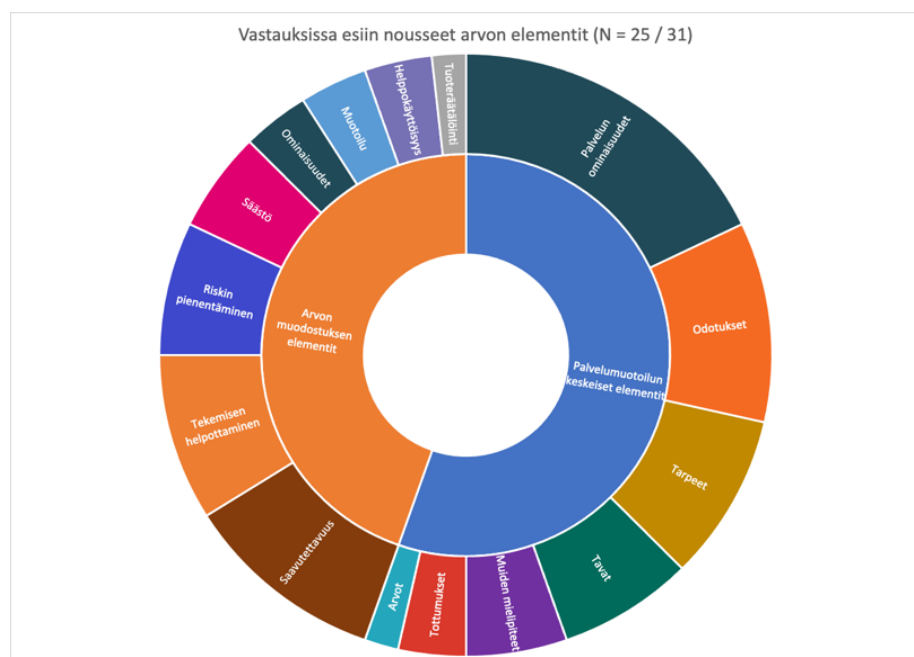
Pakkaamiseen ja pakkaukseen käytettävään materiaaliin pyydettiin myös kiinnittämään huomiota. Seuraavissa sitaateissa havaittuja arvon elementtejä olivat: *Tarpeet*, *Odotukset*, *Palvelun ominaisuudet*, *Riskin pienentäminen*, *Säästö* ja *Ominaisuudet*: ”– Jotta raaka-aine on hyödynnettävissä tulee myös pakkauksen olla puhdas ja kuiva.—”, ” Pakkaa tekstiilit hyvin suljettuun ja kuivaan esim muovipussiin.” (LIITE 14).

Hyvä myös olisi ottaa huomioon, missä tekstiilejä on säilytty ennen keräykseen viemistä. Seuraavassa sitaatissa havaittuja arvon elementtejä olivat: *Odotukset*, *Riskin*

pienentäminen ja Säästö: ”– Ei vintillä tai autotallissa ym. säilytettyjä. Eikä ötökkäisiä elinolohuoneistoissa säilytetyistä.” (LIITE 14).

Muissa ohjeissa pyydettiin kiinnittämään huomiota lajitteluun sekä annettiin ohjeita tekstiilien käsittelyyn ennen keräykseen viemistä. Seuraavassa sitaatissa havaittuja arvon elementtejä olivat: *Tarpeet, Odotukset, Palvelun ominaisuudet, Riskin pienentäminen ja Tekemisen helpottaminen: ”lajittele jo kotona likaiset, pilaantuneet, aarteet erilleen”, ”Vaatteet oikeinpäin, ei nurinpäin. Viikkoa vaatteet.” (LIITE 14).*

Tekstiililajittelijoille suunnattu viimeinen kysymys oli avoin kysymys, johon vastaaja sai halutessaan kirjoittaa esiin nousseita ajatuksia ja mietteitä aiheeseen tai kyselyyn liittyen (Kysymys 16). Vastauksia tähän avoimeen kysymykseen tuli yhteensä 9 ja kun ne jaoteltiin sisällön mukaan teemoihin, käsiteltäviä vastauksia tai vastauksen osia oli yhteensä 10. Vastauksista kolme (n = 3) käsitteli pilaantuneita ja keräykseen epäsopivia tekstiilejä, viisi vastausta (n = 5) sisälsi erilaisia ideoita ja kaksi (n = 2) käsitteli Tekstiilikierrätyspussiin liittyviä huomioita (LIITE 15). Vastauksissa havaittujen elementtien jakautuminen on esitetty kuvaajassa 54. Palvelumuotoilun keskeisiä elementtejä oli 31 ja arvon muodostumisen elementtejä 25. Erityisesti esiin nousseita elementtejä olivat: *Palvelun ominaisuudet (n = 10), Odotukset (n = 6) ja Saavutettavuus (n = 6) (LIITE 15).*

Kuvaaja 54. Tekstiililajittelijoiden kyselyssä kysymykseen 16 tulleista vastauksista esiin nousseiden arvon elementtien jakautuminen (Lavonen, 2023).

Pilaantuneista ja keräykseen epäsovivista teksteistä todettiin määrän vaihtelevan sekä oli pohdintaa, miten kuluttajat saisivat ymmärtämään keräyksen kuulumattomien tekstiilien vevän resurssija. Seuraavissa sitaateissa ilmenneitä arvon elementtejä olivat: *Palvelun ominaisuudet, Odotukset, Riskin pienentäminen, Muiden ihmisten mielipiteet, Tavat, Riskin pienentäminen, Tekemisen helpottaminen ja Saavutettavuus: "Pilallisten tekstiilien määrä vaihtelee erien välillä suuresti.—", " Käsittämätöntä on likaisen ja rikkinäisen vaateen määrä! Varsinkin likaiset alusvaatteet ja sukat. En tiedä miten ihmiset saisi käsittämään, että niistä on vain vaivaa hyväntekeväisyysjärjestölle."* (LIITE 15).

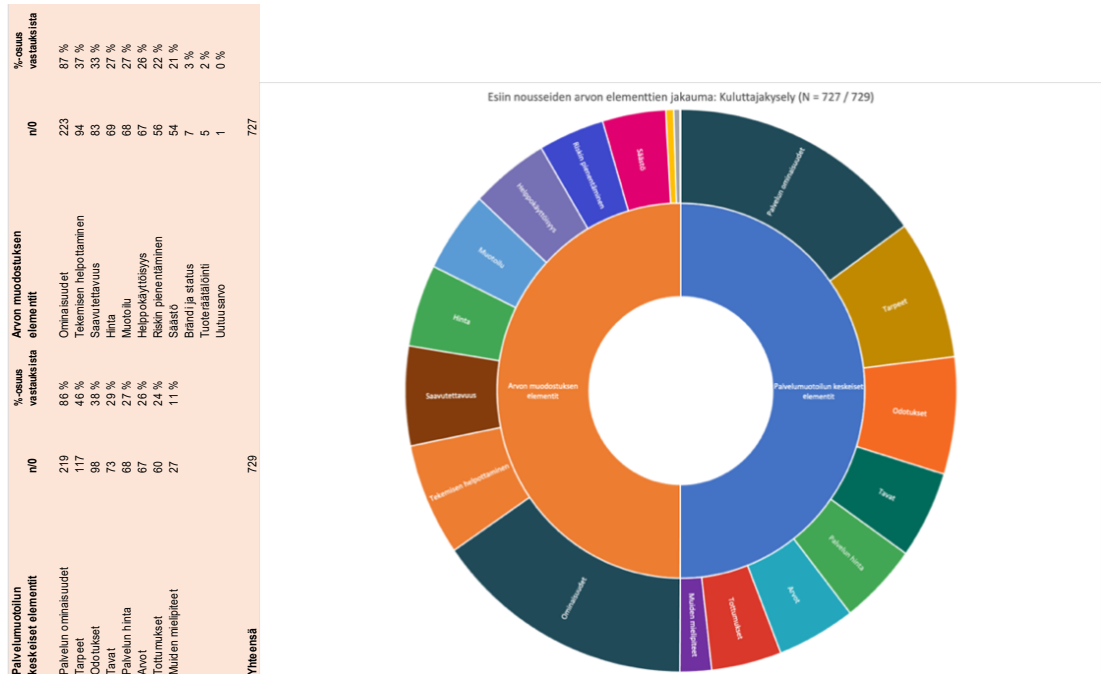
Ideat liittyivät muun muassa ohjeiden esittämiseen, tiedon levittämiseen sekä toiveita, miten tekstiilit pakattaisiin. Seuraavissa sitaateissa ilmenneitä arvon elementtejä olivat: *Tarpeet, Odotukset, Tavat, Tottumukset, Arvot, Palvelun ominaisuudet, Tekemisen helpottaminen, Säästö ja Ominaisuudet: "Olisihan se kiva lisä, että tekstiilit tulisivat aina oikeinpäin eikä ollenkaan nurinpäin. Me joudumme kääntämään aina tekstiilit oikeinpäin uudelleenkäytön varmistamiseksi ja materiaalitason eri jakeet sisältävät eri kriteereitä milloin saa olla printtiä, nappeja ym. ja milloin ei. Ja nämä kaikki voi varmistaa vain tekstiilin oikealta puolelta. :)", " Oma kokemus puoltaa sitä, että huumorin varjolla saa asioita, käytäntöjä, toimintoja suuren yleisön mieleen tallennettua tehokkaasti - tehokkaammin kuin pelkällä tiedottavalla uutisoinnilla."* (LIITE 15).

Tekstiilikierrätyspussiin liittyvissä huomioissa nostettiin esiin sitä, miten kuluttajalle voitaisiin pussien avulla selkeämmin viestittää eroa sen välillä, kuuluuko sisältö tekstiililahjoituskeräykseen vai poistotekstiilikeräykseen. Seuraavat sitaatit ovat osia vastauksista, joissa ilmenneet arvon elementit olivat: *Tarpeet, Muiden ihmisten mielipiteet, Tavat, Tottumukset, Odotukset, Palvelun ominaisuudet, Tuoteräätelöinti, Saavutettavuus, Tekemisen helpottaminen, Helppokäyttöisyys, Riskin pienentäminen, Muotoilu ja Ominaisuudet: " Värinkoodaus on hieno ajatus, mietin että kuinka moni lahjoittaja kuitenkaan todella paneutuu siihen. Tuleeko lajittelussa ongelma että sisältääkö tämä pussi tähän koodattua tuotetta vai jotain ihan muuta. Ehkä osittain läpinäkyvä pakkaus toimisi. Muutoin ajatus valmiista pakkauksesta on todella hyvä ja ajankohtainen ja sen helppo saatavuus tärkeää.", " – Kuluttajille tulisi saada ymmärrettäväksi jako kierrätettävien ja poistotekstiilien välille niin, että hän ymmärtää minkä tyyppinen sillä hetkellä hänen tekemänsä lahjoitus on.—"* (LIITE 15).

Taulukoissa 8 ja 9 on listattuna kaikki palvelumuotoilun keskeiset ja arvon

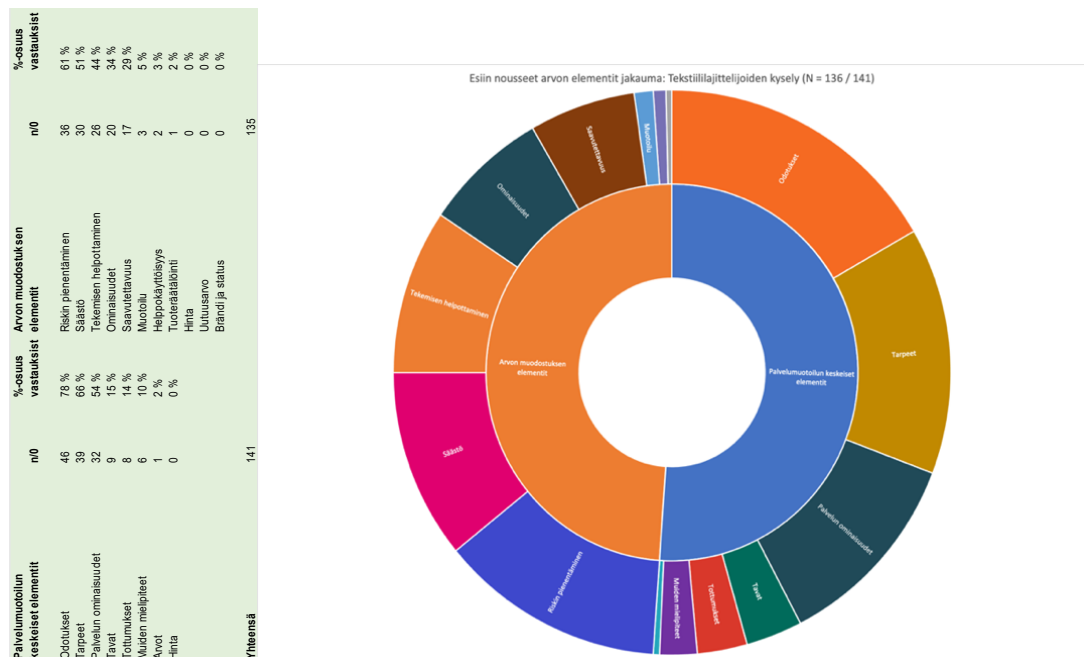
muodostumisen elementit sekä niiden esiintyvyys molempien kyselyiden aineistoissa. Kuvaajissa 55 ja 56 on esitetty elementtien jakautuminen kuluttajakyselyn ja tekstiililajittelijoiden kyselyn kaikissa sanallisissa vastauksissa.

Taulukko 8. Kuluttajakyselyn sanallisissa vastauksissa ilmenneet kaikki arvon elementit (Lavonen, 2023).

Kuvaaja 55. Kuluttajakyselyssä ilmenneiden arvon elementtien jakauma koko aineistossa (Lavonen, 2023).

Taulukko 9. Tekstiililajittelijoiden kyselyn sanallisissa vastauksissa ilmenneet kaikki arvon elementit (Lavonen, 2023).

Kuvaaja 56. Tekstiililajittelijoiden kyselyssä ilmenneiden arvon elementtien jakauma koko aineistossa (Lavonen, 2023).

6. Johtopäätökset

Tämän tutkielman tutkimuskysymyksen tarkoitus oli pohtia, miten palvelumuotoilun teoriassa käytetyt arvon muodostumiseen liittyvät elementit voivat auttaa tekstiilikeräyskonseptin suunnittelussa asiakaslähtöisemmäksi. Tutkimuskysymykseen suhtauduttiin kerroksellisenä kokonaisuutena, jonka uloimmalla kuorella haluttiin selvittää, mitkä *palvelumuotoilun keskeiset elementit sekä arvon muodostumisen elementit vaikuttavat eniten tekstiilikeräyksen sidosryhmien arvon kokemiseen*. Molempien sidosryhmien kohdalla kolme eniten sisällöissä esiintynyttä palvelumuotoilun keskeistä elementtiä olivat samoja. Nämä elementit olivat: *Palvelun ominaisuudet, Tarpeet ja Odotukset*. Muita palvelumuotoilun keskeisiä elementtejä esiintyi kuluttajakyselyn sanallisissa vastauksissa alle 30 %:ssa ja tekstiililajittelijoiden vastauksissa 15 %:ssa tai alle. Arvon muodostumisen elementeistä kuluttajien vastauksissa korostuivat ensisijaisesti *Ominaisuudet*, toisena *Tekemisen helpottaminen* ja kolmantena *Saavutettavuus*. Tekstiililajittelijoiden kohdalla vastaavat olivat *Riskin pienentäminen, Tekemisen helpottaminen* ja *Säästö*.

Se mikä yhdistää kaikkia edellä käsiteltyjä elementtejä on, että ne esiintyivät sisällöllisesti hyvin samankaltaisissa yhteyksissä. Kuluttajien vastauksissa korostui etenkin keräyspisteet: niiden toimivuus ja saavutettavuus sekä keräykseen liittyvä tieto ja ohjeet. Tekstiililajittelijoiden kohdalla elementteihin yhdistyvissä sisällöissä toistui kuluttajille suunnattujen ohjeiden sisältö, laatu ja saavutettavuus sekä keräystahoille suuntautuvien tekstiilien laatu ja kunto. Kuluttajakyselystä saadut tulokset ovat linjassa aiemmissä tutkimuksissa ja raporteissa esiin nousseiden huomioiden kanssa sen suhteen, mitkä asiat vaikuttavat kuluttajien valintoihin tekstiilikeräyksen valinnan ja käytön suhteen. Elementtien esiintyvyys aineistossa ei kuitenkaan yksin kerro, onko siihen liittyvä kokemus positiivinen vai negatiivinen eli koetaanko palvelu jo toimivaksi ja kokeeko käyttäjä saavansa siitä arvoa. Tämän pohjalta ei yksinään voida tehdä päätelmiä, voiko näihin elementteihin keskittymällä tuottaa uutta arvoa. Päätelmien tueksi voidaan kuitenkin hyödyntää kyselyissä ilmenneitä muita tuloksia.

Tulosten pohjalta, kuluttajille pystyttäisiin luomaan arvoa tekstiilikeräyksen palvelukonseptissa, jos tekstiilikeräyspisteet olisivat heidän näkökulmastaan paremmin saavutettavissa, eikä tekstiilejä tarvitsisi toimittaa useampaan paikkaan. Lähelläkin oleva keräyspiste voi olla kuluttajalle saavuttamattomissa, jos kerralla kannettavaa on paljon, eikä käytössä ole ajoneuvoa kuljettamiseen. Tietämystä lisäämällä, ohjeita tarkentamalla sekä muutenkin läpinäkyvällä ja tehokkaalla viestinnällä pystyttäisiin myös tuottamaan kuluttajille lisää arvoa. Kuluttajilla on saatujen tulosten perusteella halua lajitella tekstiilit oikein ja saada tekstiilit kiertoon. Keräyspisteiden huonon sijainnin lisäksi pohdintaa kuitenkin aiheuttaa, mihin keräykseen tai jakeeseen jotkin tekstiilit kuuluvat, mihin tekstiilit keräyksistä lopulta päätyvät, milloin tekstiili sopii uudelleenkäyttöön ja milloin se on jätettä sekä aiheuttaako lopulta enemmän haittaa kuin hyötyä niin keräävälle taholle kuin ympäristölle. Tekstiililajittelijoille tuottaisi arvoa, kun kuluttajien toimet kohtaisivat paremmin keräävän tahon intressien kanssa ja he ymmärtäisivät keräyksen tarkoituksen ja toimintatavat. Tässä yhteydessä tietoisuuden lisääminen, tehokas viestintä ja selkeät, seikkaperäiset ohjeet olisivat avainasemassa. Tulosten perusteella tästä yksi esimerkki voisi olla se, että Fidalle suuntautuu enemmän tekstiilejä kaksinkertaisessa muovipussissa kuin muille organisaatioille ja tämä lukee myös heidän ohjeissaan.

Tutkimuskysymyksen osalta syvemmälle kerroksia mentäessä vastassa oli kysymys: *millaista uutta arvoa Tekstiilikierrätyspussin ympärille rakennettu tekstiilikeräys voisi tuoda sidosryhmille?* Tulosten perusteella 67 % kuluttajakyselyyn vastanneista koki Tekstiilikierrätyspussista olevan heille melko paljon tai paljon hyötyä. Tämä tulos ei kuitenkaan kerro suoraan, millaista arvoa kuluttajat kokisivat Tekstiilikierrätyspussista saavansa. Kysymys Tekstiilikierrätyspussin hyödyllisyydestä oli kyselylomakkeessa heti infoposterin alapuolella (Kuva 1), jolloin vastaajat ovat todennäköisesti perustaneet arvionsa hyödyllisyydestä infoposteriin sisällytettyihin tietoihin. Näitä olivat: helppo suljin, vesitiivis rakenne, kestävä materiaali, lajitteluohjeet pussiin painettuna sekä tieto pussin uudelleenkäytettävyydestä. Aiemmin esitettyihin johtopäätöksiin peilaten, pussiin painetut lajitteluohjeet toisivat kuluttajalle uutta arvoa. Tällöin niitä ei tarvitsisi muistaa ulkoa tai lähteä erikseen etsimään mistään. Kyselyyn tulleiden sanallisten vastausten perusteella sillä on kuitenkin merkitystä, millaiset ohjeet ovat sisällöltään ja

pystyvätkö ne vastaamaan kaikkiin kuluttajien kysymyksiin. Tekstiilien helpompi pakkaaminen ja suojaaminen voisi myös tuoda arvoa, kuten myös se, ettei tuote ole kertakäyttöinen vaan kiertotalouden mukainen. Muotoilu ja ulkonäkö eivät vastausten perusteella olleet arvon muodostumisen kannalta oleellisia tekijöitä. Vaihtoehtoiset Tekstiilikierrätyspussin lähetyspalvelut, kuten posti tai kotoa noutaminen, eivät myöskään olleet kovin suosittuja vaihtoehtoja kuluttajille. Epäsuoraa arvoa Tekstiilikierrätyspussi voisi tuoda siinä tilanteessa, että kuluttajien alkaessa suojaamaan keräyksiin meneviä tekstiilejä paremmin – joko Tekstiilikierrätyspussin avulla tai muutoin paremmin pakkaamalla – ulkokeräysastioiden lisääminen voidaan nähdä kannattavampana, jolloin ne olisivat useammalle helpommin saavutettavissa.

Tekstiililajittelijoiden kyselyssä ei ollut suoraa kysymystä, kokisivatko he uudenlaisen pakkauskonseptin hyödylliseksi, joten arvio arvon muodostumisesta tehdään muista tuloksista. Yleisesti lajittelijat toivoivat tekstiilikeräyksissä käytettävien pakkausten olevan ensisijaisesti siirtelyä ja käsittelyä kestävästä materiaalista, vesitiiviitä, nopeita ja helppoja avata ilman rikkomista sekä helppoja sulkea tiiviisti. Kuten aiemmin on todettu, yksittäinen muovipussi tai jätessäkki voi hajota helposti ja päästää kosteutta sisälleen. Huonosti suljetuista pusseista ötökät, homeet ja muut pilaavat tekijät pääsevät myös leviämään helpommin. Siksi päältä avonaiset kesto- tai Ikea-kassit eivät ole keräysastioihin sopivia pakkauksia. Pakkausten siirtelyn mukavuuteen vaikutti myös niiden koko ja paino. Nämä seikat huomioon ottaen Tekstiilikierrätyspussilla voitaisiin tuottaa arvoa lajittelijoille, kun pussin ominaisuudet täyttäisivät edellä mainitut seikat. Kierrätyspussien värikoodausta, uudelleen suljettavaa mekanismia tai uudelleen käytettävyyttä ei koettu tärkeiksi ominaisuuksiksi. Epäsuorasti arvoa voitaisiin luoda myös sillä, jos Tekstiilikierrätyspussissa olevat ohjeet saisivat kuluttajat esilajittelemaan tekstiilinsä paremmin sekä sijoittamaan ne oikeisiin keräyksiin. Tämä parantaisi keräävien tahojen resursseja, kun lajittelijoiden ei tarvitsisi käyttää aikaa keräykseen epäsovivien tai pilaantuneiden tekstiilien käsittelyyn. Etenkin suoraan kuluttajilta tulevien tekstiilien lajittelua tekevät henkilöt kokivat, että työajasta kuluu puolet tai enemmän kyseisten tekstiilien käsittelyyn. Tällöin arvoa saattaisi syntyä myös keräävälle organisaatiolle, kun tekstiililajittelijoilta ei kulu tähän resursseja.

Tutkimuskysymyksen ytimessä oli myös pohdittava, mitkä seikat vaihtoehtoisessa keräyskonseptissa voisivat vaikuttaa *negatiivisesti arvon muodostumiseen tai estää arvon muodostumisen*. Tulosten perusteella näitä seikkoja olisivat tuotteen hinta, saavutettavuus, tuotteen ja sen materiaalin elinkaari, muovin käyttö materiaalina, konseptin toimivuus sekä tarpeet. Etenkin tuotteen ja palvelun hinta jakoi mielipiteitä. Ilmaisen ja edullisen koettiin olevan useampien kuluttajien saavutettavissa sekä mahdollistavan näin paremmin tekstiilikeräyksien toiminnan. Toisaalta liian alhainen hinta nähtiin myös vaaratekijänä väärinkäytöksille ja turhan jätteen syntymiselle. Osalle vastaajista tuotteen saaminen kaupanpäällisenä oli toivottavaa, kun taas osa vastaajista koki tämän kannustavan turhaan kuluttamiseen. Vastauksissa myös ehdotettiin erilaisia hintaan linkittyviä palvelumalleja kuten kertamaksullinen palvelu, pantti ja lainaaminen. Uusien muovituotteiden valmistamiseen suhtauduttiin myös kriittisesti. Vastaajille oli myös tärkeää, että tuotteen ja siihen käytetyn materiaalin elinkaari olisivat kiertotalouden periaatteiden mukaisia. Tekstiilikeräyksen toimivuuteen kokonaisuudessaan arvioitiin vaikuttavan niiden käytön helppous ja saavutettavuus. Tällöin Tekstiilikierrätyspussit eivät saisi osaltaan hankaloittaa tätä prosessia vaan olla kuluttajille helposti saatavilla. Lisäksi pussin uudelleenkäytön mahdollistaminen ja siitä viestittämisen tulisi olla selkeää ja toimivaa, sillä uudelleenkäyttö herätti vastaajissa paljon kysymyksiä ja hämmennystä. Osa vastaajista myös koki, että heillä ei ole erilliselle pussille tarvetta, koska pakkaavat tekstiilit mielestään jo tarpeeksi hyvin. Vastauksissa myös esitettiin pohdintaa siitä, etteikö kaupan tavallinen muovipussi riitä ja tarvitaanko kokonaan uutta tuotetta, jos kuluttajia vain ohjeistettaisiin pakkaamaan tekstiilit oikein.

Tekstiililajittelijoiden vastauksista ei suoraan havaittu sellaisia tekijöitä, jotka voisivat vaikuttaa negatiivisesti arvon muodostumiseen. Heidän vastauksissaan tekstiilikeräykseen käytettävän pussin uudelleenkäyttöä ei kuitenkaan nähty kovinkaan tärkeänä ominaisuutena. Onkin siis syytä vielä pohtia, tuottaisiko uudelleenkäytettävien Tekstiilikierrätyspussien hallinnointi heille kuinka paljon vaivaa.

7. Pohdinta

Lähtökohta tälle tutkielmalle oli hyvin idealistinen. Työn lähtiessä liikkeelle, tutkimuskysymys käsitteli tuotteen ja konseptin kehittämistä ja muotoilua, jotta se palvelisi sidosryhmiään parhaiten. Tämän tutkimuskysymyksen kanssa lopputuloksessa olisi saatettu keskittyä enemmän uudenlaisen palvelumallin tarjoamiseen pohtimatta sitä, mitkä lopulta ovat niitä ratkaisevia tekijöitä, jotka vaikuttavat sidosryhmien kokemukseen palvelusta. Palvelumuotoilun astuessa mukaan tutkielman tekoon, aineisto ja tutkielman teko alkoivat avautumaan aivan uudella tavalla. Omaan ymmärrykseen avautuivat taas ne seikat, mistä alun perin oli kyse, kun Tekstiilikierrätyspussin konseptiin johtanutta projektia lähdettiin tekemään; omat tekstiilikeräyksiin liittyvät kokemukset ja niihin vaikuttaneet tekijät. Tutkijan asemassa ja oman ymmärryksen kasvaessa käsiteltävästä aiheesta hämärtyi ulottuvuus kuluttajana olemisesta. Tämän ulottuvuuden muistaminen oli tärkeää, sillä oma laajempi näkemys aiheesta voi olla esteenä sille, että pystyisi kunnolla havainnoimaan sellaisten henkilöiden kokemuksia, joille aihealue on vieraampi.

Kiertotalouteen siirtymisen tarkoituksena on vähentää olemassa olevien resurssien käyttöä sekä tehostaa niiden käyttämistä uudelleen. Perustana tälle on kestävä elämäntavan tukeminen sekä ympäristön suojeleminen. Kaikille kuluttajille nämä eivät kuitenkaan ole yksistään riittäviä tekijöitä, jos palvelun ominaisuudet eivät muilta osin vastaa heidän tarpeitaan, odotuksiaan ja arvojaan. Siksi kuluttajaymmärryksen tulisikin olla avainroolissa kiertotalouden palveluita suunniteltaessa. Säästösten ja direktiivien lisäksi on hyvä huomioida, miten kuluttajat saadaan sopeutettua uuteen talousmalliin. Tulisi ymmärtää miten kiertotalouden palvelumallit kohtaavat kuluttajien tottumusten, tapojen ja asenteiden kanssa sekä mitä vaaditaan, että näitä mahdollisesti pystyttäisiin muuttamaan. Palvelumallien tulee olla heille motivoivia ja helppoja sekä kannustaa heitä tekemään valintoja, jotka edistävät kiertotaloutta. EU:n vihreän siirtymän ohjelmaa, strategioita ja ehdotuksia läpi käydessä päällimmäinen ajatus on positiivinen; on hyvä, että maapalloa saastuttaviin ja luonnonvaroja tuhoaviin teollisuuden aloihin haetaan muutosta lainsäädännöstä lähtien. Näillä ei kuitenkaan pystytä suoraan vaikuttamaan siihen, miten kuluttajat uudessa talousmallissa toimisivat.

Vaate- ja tekstiilikeräykset ovat konsepteina tällä hetkellä murroksessa. Tämän tutkielman tekemisen alkuvaiheessa, oli poistotekstiilikeräys alkamassa maanlaajuisesti. Kesällä 2023 julkaistiin Euroopan komission ehdotus laajennetusta tuottajavastuusta. Vielä ihan viime metreillä, ennen tämän työn valmistumista julkaistiin lokakuussa esiselvityksen loppuraportti tekstiilien tuottajavastuun mahdollisista toimintamalleista Suomessa. Muuttuvat tai mahdollisesti muuttuvat käytänteet toivat omat haasteensa aiheen käsittelyyn sekä tutkielman sisältöön, mutta tekivät myös aiheen käsittelystä mielenkiintoisempaa. Samalla ne osoittavat, kuinka polttelevan ajankohtainen aihe on.

Käyvässä olevan murroksen vaikutuksia tutkielman tuloksiin on kuitenkin hyvä arvioida. Kyselyt toteutettiin alkuvuodesta 2023, jolloin poistotekstiilikeräys oli maanlaajuisena vasta hyvin tuore. On mahdollista, että tulosten vastaavuus nykyhetkeen ei ole täysin sama. Tämä johtuen siitä, että kuluneena aikana, jonka tämä tutkielman tekeminen on vaatinut, on tietoisuus poistotekstiilikeräyksestä todennäköisesti lisääntynyt. Sen myötä kuluttajien kokemukset sekä tekstiilien lajittelutottumukset ovat voineet muuttua. Kyseessä ei ole kuitenkaan niin pitkä aika, että vaikutus tuloksiin olisi merkittävä ja uusien käytäntöjen oppimisessa tunnetusti menee oma aikansa. Tutkielman tavoite kuitenkin oli selvittää sidosryhmien kokeman arvon muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä palveluun liittyen, jotka eivät ole samalla tavalla muuttuvia, vaikka kokemukset itse palvelun käytöstä olisivat muuttuneet.

Kyselyiden tulosten luotettavuutta arvioidessa on hyvä tarkastella otannan toteutumista. Kun kyselyn otanta on onnistunut, pystytään siitä tekemään luotettavampia yleistyksiä tutkimuksen kohteena olevasta perusjoukosta. Vastaajien valintaan liittyvä satunnaisuus on yksi onnistuneen otannan perusedellytyksiä.²¹⁸ Kuluttajakyselyn kohdalla vastaamista ei haluttu erikseen rajoittaa ja kyselylinkkiä kehoitettiin jakamaan eteenpäin, jolloin sen leviäminen ja satunnaisten vastaajien saavuttaminen olisi todennäköisempää. Kyselylinkin jakamista kuitenkin kohdennettiin sellaisiin sosiaalisen median ryhmiin, joissa arveltiin olevan aihepiiristä kiinnostuneita henkilöitä. Nämä henkilöt eivät kuitenkaan välttämättä edusta haluttua perusjoukkoa. Kohdennetut ryhmäjaot eivät silti lisänneet merkittävästi kyselyyn vastanneiden

²¹⁸ (Vehkalasti s. 43)

määrää. Tulee kuitenkin ottaa huomioon selkeä piikki kyselyyn vastanneiden määrässä, kun Outi Pyy jakoi kyselylinkkiä Instagram-sivullaan. Tällöin kyselyyn ovat vastanneet todennäköisesti sellaiset henkilöt, jotka seuraavat ja ovat kiinnostuneita Pyy tuottamasta sisällöstä, joka pääasiassa liittyy vaatealan vastuullisuuteen ja kiertotalouteen.

Tuloksista voidaan siis todeta, että ne eivät täysin kuvasta halutun perusjoukon – joka tässä tapauksessa käsitti kaikki kuluttajat ikään, sukupuoleen tai muihin tekijöihin katsomatta – näkemyksiä. Toinen tätä vahvistava seikka on, että selkeä enemmistö kyselyyn vastanneista oli naisia ja kotoisin pääkaupunkiseudulta. Suhteutettuna väestön jakautumiseen maakunnittain, pääkaupunkiseudulla asuvia oli selkeä enemmistö vastaajissa. Muiden maakuntien osalta jakauma oli melko paikkansa pitävä maakuntien asukaslukuun suhteutettuna. Ikäjakaumassa pääpaino oli nuorissa aikuisissa, mutta vastaajissa oli edustettuna myös vanhempaa ikäryhmää. Kyselyn tulokset vahvistivat sitä hypoteesia vastaajista, mikä oli muodostunut muista saman aihepiirin kyselyiden tuloksista. Todennäköisimmin vastaaja on aihepiiristä jo valmiiksi kiinnostunut, pääkaupunkiseudulla elävä nuori nainen²¹⁹. Huomioitavaa on, että vastaajista, jotka kertoivat sukupuolekseen mies, selkeästi suurin osa oli nuoria aikuisia. Miesten osuus vastaajista oli kuitenkin sen verran pieni, ettei mitään yleispäteviä päätelmiä pystytä tekemään.

Tekstiililajittelijoiden kyselyn kohdalla tulosten luotettavuuden arviointi on haastavampaa. Vastaajien määrä on huomattavasti pienempi, kuin kuluttajakyselyssä, mutta myös tutkittava perusjoukko on pienempi. Tarkkaa tietoa ei ole, kuinka monta ihmistä ala työllistää tällä hetkellä tai kuinka moni työskentelee uudelleenkäytettävien tekstiilien tai tekstiilijätteen parissa. Kyselyssä kuitenkin oli vastaajia molemmista ryhmistä, mikä lisää tulosten luotettavuutta. Satunnaisuutta vastaajien osalta on myös vaikeaa arvioida. Teoriassa tämä oli onnistunut, koska eri toimipisteiden yhteyshenkilön tuli välittää kyselyn linkki työntekijöille, jolloin kaikilla halukkailla olisi ollut mahdollisuus vastata kyselyyn. Toki kyselyyn vastaaminen edellytti toimivaa internet-yhteyttä ja

²¹⁹ (Aalto s. 43)

laitetta, jolla kyselyyn pystyisi vastaamaan. Tämän takia on mahdollista, ettei kaikilla halukkailla ole ollut mahdollisuutta vastata. Varmuudella ei voida myöskään sanoa, mitkä tekijät ovat vaikuttaneet siihen, että vastaajat ovat päätyneet vastaamaan kyselyyn. Arvioidessa tämän sidosryhmän vastauksien laadukkuutta, huomioitavaa on, että kyselyyn vastasi alan henkilöitä, joilla on jo useamman vuoden kokemus tekstiililajittelusta. Heidän näkemyksensä todennäköisemmin perustuvat pidemmän aikavälin havaintoihin ja kokemuksiin.

Itse kyselyiden onnistumiseen on myös hyvä palata. Jälkikäteen tarkasteltuna kuluttajakyselyssä oli sellaisia puutteita ja virheitä, jotka olisi voinut välttää tarkemmalla etukäteisellä perehtymisellä menetelmää käsittelevään kirjallisuuteen. Alkuun asetettu liian tiukka aikataulu tutkielman valmistumiselle johti siihen, että kyselyn toteuttamisessa kiirehdittiin. Toisaalta tavoite oli julkaista kuluttajakysely juuri vuodenvaihteessa, koska poistotekstiilikeräyksen alkamisesta uutisoitiin tuolloin enemmän, jolloin kysely saattoi herättää myös enemmän mielenkiintoa. Vastaajien halukkuuteen vastata kyselyyn nämä pienet puutteet ja virheet eivät suurissa määrin vaikuttaneet ja määrällisesti kyselyyn tuli hyvä määrä vastauksia. Väärin sijoitettuihin ja muotoiltuihin kysymyksiin vastattiin kuitenkin selkeästi vähemmän, kuin muihin kysymyksiin, mutta enimmillään yksittäiseen kysymykseen jätti vastaamatta alle 2 % vastaajista. Myöhempi tutkimuskirjallisuuden tarkempi läpikäynti osoitti sen, mikä näiden kysymysten kanssa oli mennyt pieleen. Lisäksi kuluttajakyselyssä kysymyksessä 6 osa vastausvaihtoehdoista oli muotoiltu liian monitulkintaisesti. Varmuudella ei voida sanoa, onko tämä vaikuttanut kuinka paljon lopullisiin tuloksiin. Ongelmia tämä aiheutti myös myöhemmässä analyysivaiheessa sekä johtopäätöksissä, kun tarkasti ei pysty arvioimaan, miten vastaaja on vastausvaihtoehdot tulkinut. Avoimeen tekstikenttään vastaajien kirjoittamat, omat vastaukset olivat osittain samoja kuin valmiit vastausvaihtoehdot, mikä myös osoittaa vastausvaihtoehtojen epätarkkuuden. Heti kyselyn julkaisun jälkeen, kun kävi ilmi ikään liittyvän kysymyksen vääränlainen muoto sekä maakunta kysymyksestä puuttuvan kaksi maakuntaa, tehtiin näihin vielä muutokset, kun kyselyyn ei ollut vielä vastannut kovinkaan moni. Myöhemmässä vaiheessa ilmenneitä puutteita ei lähdetty korjaamaan, sillä se olisi saattanut vaikuttaa kyselystä saatujen tulosten luotettavuuteen, eikä olisi ollut tutkijana eettistä. Toisen

kyselyn kohdalla ensimmäisessä kyselyssä ilmenneistä puutteista ja virheistä pystyi ottamaan opiksi ja sen toteuttamisessa hyödynnettiin enemmän kirjallisuudesta saatuja oppeja.

Tutkimuskysymyksen vaihtaminen kesken tutkielman osoitti kyselyistä myös sen, mitä muuta niihin olisi voinut sisällyttää, jos tarkentunut tutkimuskysymys olisi ollut jo aiemmin työtä ohjaamassa. Tämä olisi voinut helpottaa tulosten tulkintaa ja avittaa johtopäätösten parempaa rakentumista. Esimerkiksi kuluttajilta olisi lisäksi voinut selvittää tarkemmin heidän tottumuksiaan ja tapojaan tekstiilikeräyksien käyttämisen liittyen sekä tekstiililajittelijoiden kyselyyn olisi voinut sisällyttää kysymyksen heidän kokemuksistaan tämänhetkisestä tekstiilien pakkaamisen riittävydestä ja miten he itse haluaisivat tekstiilikeräyksiä kehitettävän. Saaduista tuloksista löytyi kuitenkin vastaukset tutkielman kysymyksiin, vaikka niiden arviointi jäi vielä pintapuoliseksi. Tähän todennäköisesti vaikutti lisäksi se, ettei palvelumuotoilusta ja siihen liittyvistä teorioista ollut aiempaa kokemusta ja tietämystä. Niiden käyttö teoreettisena viitekehyksenä ja analyysin välineenä tuntui jopa vähän uhkarohkealta. Aiheeseen tutustuminen kuitenkin kannatti, sillä ennen sitä tämä työ junnasi paikallaan ja jokin oleellinen, ajatukset yhdistävä elementti tuntui puuttuvan. Tärkeä havainto oli ymmärtää, ettei palveluja pysty kehittämään tai tuotteita muotoilemaan ilman kattavaa ymmärrystä palvelun ominaisuuksista ja sidosryhmistä.

Aineistosta on kuitenkin mahdollista tehdä syvemmälle meneviä tulkintoja esimerkiksi korrelaatio- tai faktorianalyysin keinoin. Toisaalta tutkimuksen toistaminen voisi myös olla vaihtoehto, mutta kontekstissa, jossa tekstiilikeräyksistä ovat vastuussa tekstiilituottajat tai he yhteistyössä kuntien kanssa. Silloin olisi myös mahdollista täydentää niitä puutteita kyselylomakkeessa, joita nyt havaittiin. Metodologisia valintoja voisi myös silloin tarkastella enemmän. Tässä tutkielmassa käytetty analyysimenetelmä vaikutti oman, vähäisen tutkijakokemuksen perusteella toimivalta ja sillä sai vastauksia haluttuihin kysymyksiin. Analyysin teko oli kuitenkin hyvin aikaa vievää, koska tekstiaineisto tuli käydä useamman kerran läpi, jotta pystyi varmistumaan analyysin johdonmukaisuudesta. Jatkotutkimuksessa voisi olla mahdollista hyödyntää

samanlaista metodologiaa, kuin mitä esimerkiksi Vaatteet palveluna -tutkimuksessa on käytetty.

Kuluttajatutkimusta pidetään alihyödynnettynä kiertotalouden tutkimuskirjallisuudessa²²⁰, vaikka kuluttajat ovat tärkeä lenkki kiertotalouden toteutumisessa. Palvelumuotoilun periaatteena on kuitenkin huomioida arvon muodostuminen myös tuottavalle organisaatiolle. Tästä syystä, tekstiilikeräyksien tulevia palvelumalleja tulevaisuudessa suunnitellessa, ketjun muissakin vaiheissa osallisena olevat ryhmät olisi hyvä ottaa huomioon. Tekstiililajittelijat ovat usein se ryhmä, joka jää huomioimatta, vaikka he ovat merkittävä lenkki tekstiilien kiertotalouden onnistumisessa. Heidän tulee osata ohjata kerätyt tekstiilit oikeisiin jakeisiin sekä tunnistaa kaiken tekstiilimassan seasta myös mahdolliset aarteet. Etenkin tulevaisuudessa tekstiililajittelijoiden ammattikunta tulee todennäköisesti kasvamaan, jos EU:n kaavailema tekstiilijätteen vientirajoitus astuu voimaan. Tällöin käsiteltävän ja lajiteltavan tekstiilin määrä tulee reilusti kasvamaan. Saatujen tulosten perusteella esimerkiksi tekstiilikeräyksiin liittyviä ohjeistuksia voisi olla syytä parantaa sekä sisällöllisesti, että saavutettavuudeltaan, jotta ne tukisivat paremmin sekä kuluttajia että kerääviä organisaatioita. Näiden ohjeiden kehittämisessä tekstiililajittelussa työskentelevien näkemyksillä voisi olla suuri merkitys.

Vaikka tämän tutkielman päätarkoitus oli tutkia Tekstiilikierrätyspussin teoreettisen konseptin mahdollisia hyötyjä sekä keinoja, joilla se voisi luoda arvoa sidosryhmille, tärkeämmät havainnot eivät liity kuitenkaan itse pussiin tai siihen liittyvään arvon muodostumiseen. Tärkein havainto näin tutkijan näkökulmasta on, miten kiertotalouden palveluja tulisi tulevaisuudessa tutkia, suunnitella ja kehittää, jotta kuluttajat saataisiin käyttämään niitä (oikein) ja miten tällöin palvelua tarjoava organisaatio myös hyötyisi tästä. On toivottavaa, että tulevaisuudessa lakisääntelyn sekä oikeiden toimien seurauksena vaatteiden sekä tekstiilien määrä tulee vähenemään. Tekstiilikeräykset todennäköisesti ovat jatkossakin osa kiertotalouden kulkua, viimeistään siinä kohtaa, kun loppuun käytetyt vaatteet ja tekstiilit tulisi saada

²²⁰ (Uusitalo & Närvänen, 2022)

kierrätettyä materiaalina. On vaikeaa ennustaa, millainen tekstiilikeräysjärjestelmä tulee tulevaisuudessa olemaan laajennetun tuottajavastuun myötä. Tämän tutkielman valossa Tekstiilikierrätyspussilla voisi olla myös tässä kontekstissa teoreettisia hyötyjä esimerkiksi, jos erityisen likaiset tekstiilit, kuten kengät halutaan pitää erillään muista tekstiileistä. Todennäköisesti ulkokeräysastioita tarvitaan myös jatkossa, jotta keräykset olisivat kuluttajien kannalta mahdollisimman helposti saavutettavissa. Ennen kuin päästään teoriasta konkretiaan, vaatii se kuitenkin vielä lisäselvityksiä esimerkiksi taloudellisista ja logistisista näkökulmista. Paljon on todennäköisesti vaikutusta myös sillä, millaiseksi tekstiilikeräys muovautuu laajennetun tuottajavastuun myötä.

Lähteet

- 1999/31/EY, *Kaatopaikat*. (26. Huhtikuu 1999). Haettu Marraskuu 2023 osoitteesta EUROPA: EUR-Lex Home: <https://eur-lex.europa.eu/Fl/legal-content/summary/landfill-of-waste.html>
- 2008/98/EY, *EU:n jätehuoltolaki*. (19. Marraskuu 2008). Haettu Marraskuu 2023 osoitteesta Europa: EUR-Lex Home: <https://eur-lex.europa.eu/Fl/legal-content/summary/eu-waste-management-law.html>
- Aalto, K. (2014). *Kuluttajien halukkuus ja toimintatavat tekstiilien kierrätyksessä*. Helsinki: Kuluttajatutkimuskeskus. Saatavilla: <http://hdl.handle.net/10138/153031> [Vittattu: 15.11.2023]
- Aalto, K. (12. Kesäkuu 2014). *Suomen tekstiilivirta vuonna 2012*. Haettu Marraskuu 2023 osoitteesta SYKE: <https://www.syke.fi/download/noname/%7B3BBEE709-1B36-4AEA-8D5C-67466B487B65%7D/100768>
- Aarikka-Stenroos, L.;Don Welathathri, M.;& Rabta, V. (2021). What Is the Customer Value of the Circular Economy? Cross-Industry Exploration of Diverse Values Perceived by Consumers and Business Customers. *Sustainability*, 13(1376). Saatavilla: <https://doi.org/10.3390/su132413764> [Vittattu: 15.11.2023]
- Aluehallintavirasto. (ei pvm). *Yleistä saavutettavuudesta*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Saavutettavuusvaatimukset: <https://www.saavutettavuusvaatimukset.fi/yleista-saavutettavuudesta/>
- Amanatidis, G. (Syyskuu 2022). *Resurssitehokkuus ja kiertotalous*. Haettu Maaliskuu 2023 osoitteesta Euroopan parlamentti: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/fi/sheet/76/resurssitehokkuus-ja-kiertotalous>
- Antikainen, M.;Petänen, P.;Kulju, M.;Vehmas, K.;Heikkilä, P.;& Knuutila, H. (2022). Millaista kestäväää arvoa voidaan luoda kuluttajille kiertotaloutta edistävällä Vaatteet palveluna -mallilla? *Kulutustutkimus. Nyt*, 15 Nro 1-2, 30-58. Saatavilla: <https://doi.org/10.54333/kulutustutkimus.98493> [Vittattu: 15.11.2023]
- Anttila, P. (1998). *Tutkimisen taito ja tiedon hankinta*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Metodix: <https://metodix.fi/2014/05/17/anttila-pirkko-tutkimisen-taito-ja-tiedon-hankinta/#2.2%20Tiedon%20intressit>
- Arnould, E.;Berg, A.;Frisk, M.;Heiskanen, E.;Korsunova, A.;Kuure, S.;. . . Shove, E. (13. Helmikuu 2023). *Kuluttajat kiertotaloudessa : Kohti kiertotaloutta ja korjaamista edistävää yhteiskuntaa*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Valtioneuvosto: Julkaisut: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164630>
- Berg, A.;Magnus, K.-H.;Kappelmark, S.;Granskog, A.;Lee, L.;Sawers, C.;. . . Arici, G. (2020). *Fashion on Climate*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta McKinsey & Company: <https://www.mckinsey.com/~media/mckinsey/industries/retail/our%20insights/fashion%20on%20climate/fashion-on-climate-full-report.pdf>

- British Design Council. (2023). *The Double Diamond A universally accepted depiction of the design process*. Haettu Marraskuu 2023 osoitteesta Design council, Our Resources: <https://www.designcouncil.org.uk/our-resources/the-double-diamond/>
- Dahlbo, H.;Rautiainen, A.;Savolainen, H.;Oksanen, P.;Nurmi, P.;Virta, M.;& Pokela, O. (2021). *Textile flows in Finland 2019*. Turku: Turun Ammattikorkeakoulu. Saatavilla: <https://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522167873.pdf>
- DDB Stockholm. (2015). *The Rag Bag*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Nord DDB: <https://norddb.com/case/the-rag-bag/>
- Eduskunta. (10. elokuu 2021). *EU:n jätesäädöspaketin täytäntöönpano*. Haettu Maaliskuu 2023 osoitteesta Eduskunta: https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/kirjasto/aineistot/kotimainen_oikeus/LATI/Sivut/EUn-jatesaadospaketin-taytantonpano.aspx
- Ellen MacArthur Foundation. (2017). *A new textiles economy: Redesigning fashion's future*. Haettu Maaliskuu 2023 osoitteesta Ellen MacArthur Foundation: <http://www.ellenmacarthurfoundation.org/publications>
- Ellen MacArthur Foundation. (23. Toukokuu 2022). *A Technical cycle of the butterfly diagram*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Ellen MacArthur Foundation: <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/articles/the-technical-cycle-of-the-butterfly-diagram>
- Emmy Clothing Company Oy. (ei pvm). *Emmy-myyntilaatikat*. Haettu Marraskuu 2023 osoitteesta Emmy: <https://store.emmy.fi/pages/myyjainfo-myyntilaatikat>
- Emmy clothing Company Oy. (ei pvm). *Miksi myydä Emmyssä?* Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Emmy: <https://store.emmy.fi/seller/guide>
- Engblom, I. (2019). *Home, hyönteiset ja hiirenkakka – kuluttajapoistotekstiilien puhdistus lajittelussa*. AMK-opinnäytetyö. Turun ammattikorkeakoulu, Energia- ja ympäristötekniikka. Turku. Saatavilla: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201903132699> [Vittattu: 15.11.2023]
- Engblom, I. (2019. Maaliskuu 2019). *Pilaantuneet poistotekstiilit - Mistä ne tulevat ja mitä niille voi tehdä?* Haettu Marraskuu 2023 osoitteesta Telaketju, Uutiset: <https://telaketju.turkuamk.fi/uutiset/pilaantuneet-poistotekstiilit-mista-ne-tulevat-ja-mita-niille-voi-tehda/>
- Euroopan komissio. (11. Joulukuu 2019). *Euroopan vihreän kehityksen ohjelma. KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, EUROOPPA- NEUVOSTOLLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE*. Brysseli: Belgia. Saatavilla: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b828d165-1c22-11ea-8c1f-01aa75ed71a1.0003.02/DOC_1&format=PDF [Vittattu: 15.11.2023]
- Euroopan komissio. (30. Maaliskuu 2022). *EU Strategy for Sustainable and Circular Textiles. COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS*. Brysseli, Belgia. Saatavilla: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52022DC0141> [Vittattu: 15.11.2023]

- Euroopan komissio. (5. Heinäkuu 2023). *Proposal for a DIRECTIVE OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL amending Directive 2008/98/EC on waste*. Brysseli, Belgia. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta:
https://environment.ec.europa.eu/system/files/2023-07/Proposal%20for%20a%20DIRECTIVE%20OF%20THE%20EUROPEAN%20PARLIAMENT%20AND%20OF%20THE%20COUNCIL%20amending%20Directive%20200898EC%20on%20waste%20COM_2023_420.pdf
- Euroopan parlamentti. (2. Kesäkuu 2023). *Tekstiilituotannon ja -jätteen vaikutus ympäristöön*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Euroopan parlamentti, Ajankohtaista:
<https://www.europarl.europa.eu/news/fi/headlines/society/2021208STO93327/tekstiilituotannon-ja-jatteen-vaikutus-ymparistoon-infografiikka>
- Euroopan parlamentti ja Euroopan neuvosto. (22. Marraskuu 2008). *EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI 2008/98/EY, annettu 19 päivänä marraskuuta 2008, jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta*. Haettu lokakuu 2023 osoitteesta: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32008L0098>
- Euroopan unionin neuvosto. (6. Joulukuu 2022). *Euroopan vihreän kehityksen ohjelma*. Haettu Maaliskuu 2023 osoitteesta Eurooppa-neuvosto, Euroopan unionin neuvosto:
<https://www.consilium.europa.eu/fi/policies/green-deal/>
- Euroopan unionin neuvosto. (17. Joulukuu 2020). *Neuvostolta päätelmät: Tehdään elpymisestä kiertotalous- ja ympäristömyönteistä*. [Lehdistötiedote] Haettu Maaliskuu 2023 osoitteesta: Eurooppa neuvosto, Euroopan unionin neuvosto:
<https://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2020/12/17/council-approves-conclusions-on-making-the-recovery-circular-and-green/>
- EY Economic Advisory. (2023). *Loppuraportti Suomen Tekstiili & Muoti ry:lle ja Suomen Kiertovoima ry:lle – Esiselvitys tekstiilien tuottajavastuun mahdollisista toimintamalleista Suomessa*. [Esiselvityksen loppuraportti] EYGM Limited. Saatavilla: <https://www.epressi.com/media/userfiles/155782/1698409236/stjm-ja-kivo-esiselvitys-tekstiilien-tuottajavastuun-toimintamalleista-loppuraportti.pdf> [Vittattu: 15.11.2023]
- Fida International ry [Fida]. (ei pvm). *Vaate- ja tekstiililahjoitukset*. Haettu Marraskuu 2023 osoitteesta Fida, Lahjoitusohjeet: <https://www.fida.fi/lahjoitusohjeet/vaate-ja-tekstiililahjoitukset/>
- Finlayson Oy. (2023). *Kuinka kierrätän vanhat farkut ja pussilakanat myymälässä?* Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Finalyson zendesk:
<https://finlayson.zendesk.com/hc/fi/articles/360001688093-Kuinka-kierrätän-vanhat-farkut-ja-pussilakanat-myyvälässä->
- Finnwatch. (Helmikuu 2022). *Mitä pikamuodin jälkeen? Oikeudenmukainen ekologinen siirtymä vaate- ja tekstiiliteollisuudessa*. [Raportti] Helsinki: Finnwatch ry. Saatavilla: <https://finnwatch.org/fi/julkaisut/pikamuodin-jalkeen> [Vittattu: 15.11.2023]
- Flugel, J. C. (1933). *The Psychology of Clothes*. Lontoo: Hogarth Press.

- Fonecta Finder. (ei pvm). *Fida International ry*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Finder:
<https://www.finder.fi/Järjestöt+yhdistykset+ja+säätiöt/Fida+International+ry/Helsinki/yhteystiedot/177179>
- Fonecta Finder. (ei pvm). *Hope - Yhdessä ja yhteisesti ry*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Finder: <https://www.finder.fi/Järjestöt+yhdistykset+ja+säätiöt/Hope+-+Yhdessä+%26+Yhteisesti+ry/Helsinki/yhteystiedot/2919930>
- Fonecta Finder. (ei pvm). *Pelastusarmeija*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Finder:
<https://www.finder.fi/Seurakunta/Pelastusarmeija/Helsinki/yhteystiedot/111876>
- Fonecta Finder. (ei pvm). *Samaria Group*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Finder:
<https://www.finder.fi/Järjestöt+yhdistykset+ja+säätiöt/Samaria+Group/Porvoo/yhteystiedot/337173>
- Fonecta Finder. (ei pvm). *Tekstiilipankki Oy*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Finder:
<https://www.finder.fi/Myyntiedustus/Tekstiilipankki+Oy/Vantaa/yhteystiedot/2792720>
- Fontell, P.;& Heikkilä, P. (2017). *Model of circular business ecosystem for textiles*. Espoo: Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy. Saatavilla:
<https://publications.vtt.fi/pdf/technology/2017/T313.pdf> [Vittattu: 15.11.2023]
- Frilander, J. (16. Tammikuu 2023). *Uusi jätelaki teki tekstiilien kierrätyksestä pakollista – katso, miten vaatteet silputaan uusiksi kuiduiksi pilottilaitoksessa*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta YLE Uutiset: <https://yle.fi/a/74-20012591>
- Froloff, L. (18.6.2021) *Tekstiililajittelija ohjaa tekstiilijätteen arvokkaaksi raaka-aineeksi*. Haettu Marraskuu 2023 osoitteesta: https://www.turkuai.fi/uutinen/2021-06-18_tekstiililajittelija-ohjaa-tekstiilijätteen-arvokkaaksi-raaka-aineeksi
- Goodwill. (ei pvm). *Mikä on Goodwill? Tietoa meistä*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Goodwill: <https://www.goodwill.fi/tietoa-meista>
- Helsingin Seudun Ympäristöpalvelut. (ei pvm). *Vaatteet ja tekstiilit*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta HSY, Jätteet ja kierrätys: Lajittelu: <https://www.hsy.fi/jatteen-ja-kierratys/lajittelu/vaatteet-ja-tekstiilit/>
- Hennes & Mauriz [H&M]. (ei pvm). *Let's close the loop*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta H&M, Vastuullisuus, Työmme: https://www2.hm.com/fi_fi/vastuullisuus-hm/our-work/close-the-loop.html
- Hope Yhdistys. (ei pvm). Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta <https://hopeyhdistys.fi>
- Hope yhdistys. (ei pvm). *Haluan auttaa*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Hope yhdistys: <https://hopeyhdistys.fi/haluan-auttaa/#tapa-2>
- Instagram. (ei pvm). *Outi Pyy*. Haettu Toukokuu 2023 osoitteesta Instagram:
<https://www.instagram.com/outilespyy/?hl=fi>
- Instagram. (ei pvm). *Tekstiilikierrätyspussi*. Haettu 2023 Marraskuu osoitteesta Instagram:
https://www.instagram.com/tekstiilikierratyspussi/?igshid=MXNiaHUwbWtxNmtxbg%3D%3D&utm_source=qr

- Innanen, P. (8. Joulukuu 2018). *Palvelumuotoiluprosessin vaiheet*. Haettu Marraskuu 2023 osoitteesta Palvelumuotoilutalo Palo blogi: <https://www.palvelumuotoilupalo.fi/blogi/palvelumuotoilun-prosessin-vaiheet/>
- Joensuu, J. (19. Lokakuu 2023). *Poistotekstiilien seasta on löytynyt jopa ötököitä ja hiirenpapanoita – asiakas saattaa suuttuakin, jos oma vaate ei kelpaa kierrätykseen*. Haettu Marraskuu 2023 osoitteesta YLE Uutiset: <https://yle.fi/a/74-20055849>
- Juhila, K. (ei pvm). *Teemoittelu*. (Tampereen Yliopisto) Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Tietoarkisto: <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/teemoittelu/>
- Jäntti, A.;Kankaala, K.;Kallio, H.;Toppila, A.;Nummela, E.;Ojala, S.;. . . Jalo, S. (Toukokuu 2022). *Kuntien yhteinen jätestrategia vuoteen 2025 NYKYTILAKUVAUS JA PERUSTELUMUISTIO*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Tampere: https://www.tampere.fi/sites/default/files/2022-05/Jatestrategian_nykytilakuvaus_ja_perustelumuiisto.pdf
- Järvenoja, M. (12. Marraskuu 2023). *Yleishyödyllinen yhteisö*. Haettu Marraskuu 2023 osoitteesta Tieteen termipankki: [https://tieteentermipankki.fi/wiki/Oikeustiede:yleishyödyllinen_yhteisö](https://tieteentermipankki.fi/wiki/Oikeustiede:yleishyodyllinen_yhteisö)
- Jätelaki 646/2011*. (1. Toukokuu 2012). Noudettu osoitteesta Finlex: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110646#L11P100>
- Kant Hvass, K. (1. Tammikuu 2018). A Consumer-centered Approach for Managing Post-Consumer Textile Flows. Teoksesta Niinimäki, K. (Ed.) (2018). *Sustainable Fashion in a Circular Economy*. 172-193. Aalto ARTS Books. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-60-0090-9> [Vittattu: 15.11.2023]
- Karttunen, M. (13. Marraskuu 2020). *Kuusi faktaa kiertotaloudesta*. Haettu Maaliskuu 2023 osoitteesta Sitra, Artikkelit: <https://www.sitra.fi/artikkelit/kuusi-faktaa-kiertotaloudesta/>
- Kappahl. (ei pvm). *Lahjoita vaatteesi*. Haettu Marraskuu 2023 osoitteesta Kappahl: https://www.kappahl.com/fi-FI/care-and-rewear/Kierrata_vaatteesi_eteenpain/
- Kiertotalouden erikoislehti Uusiouutiset. (14. Kesäkuu 2023). *Rester Oy ostaa LSJH:n poistotekstiilien kuidunavauslinjaston*. Haettu Marraskuu 2023 osoitteesta Uusiouutiset: <https://www.uusiouutiset.fi/rester-oy-ostaa-lsjhn-poistotekstiilien-kuidunavauslinjaston/>
- Kirchherr, J.;Hekkert, M.;& Reike, D. (Joulukuu 2017). Conceptualizing the circular economy: An analysis of 114 definitions. Resources, Conservation and Recycling. *Resources, Conservation and Recycling*, 127, 221-232. Saatavilla: <https://doi.org/10.1016/j.resconrec.2017.09.005>
- Knus-Galán, M.;& Lindström, L. (17. Helmikuu 2020). Käytetyn vaateen jäljillä. [Dokumentti]. Katsottavissa YLE Areena: <https://areena.yle.fi/1-50278158> [viitattu: 1.5.2023]
- Knus-Galán, M.;Lindström, L.;& Stolzmann, J. (2021). Vastuuton vaateralli. [Dokumentti]. Katsottavissa YLE Areena: <https://areena.yle.fi/1-50654057> [viitattu 1.5.2023]

- Knuutila, H. (15. Syyskuu 2016). *Voiko ulkomaille viety tekstiili ollakin tekstiilijätettä?* Haettu Marraskuu 2023 osoitteesta Uusiouutiset: <https://www.uusiouutiset.fi/voiko-ulkomaille-viety-tekstiili-ollakin-tekstiilijatetta/>
- Koivisto, M. (2007). *Mitä on palvelumuotoilu? Muotoilun hyödyntäminen palvelujen suunnittelussa*. Pro Gradu -tutkielma. Taideteollinen korkeakoulu. Helsinki: Taideteollinen korkeakoulu.
- Kreapal. (ei pvm). *Palvelumuotoilu, Opas Palvelumuotoiluun*. Haettu Helmikuu 2023 osoitteesta Kreapal: <https://www.kreapal.fi/Luettavaa/opas-palvelumuotoiluun/>
- Kuituus. (6. Kesäkuu 2021). *Mitä kierrätetty tekstiilikuitu on ja mihin sitä voi käyttää?* Noudettu osoitteesta Kuituus: <https://kuituus.aalto.fi/mita/>
- Lahti. (17. Helmikuu 2023). *Mihin asukkailta kerätyt poistotekstiilit päätty?* Haettu Marraskuu 2023 osoitteesta Lahti: <https://www.lahti.fi/uutiset/mihin-asukkailta-keratty-poistotekstiili-paatyy/>
- Lavonen, S. (2022). *No textile waste to waste*. Projektin loppuraportti, Lapin yliopisto, Muoti, tekstiilitaide ja materiaalitutkimus.
- Lehtonen, T. (6. Tammikuu 2022). *Objektiivinen ja Subjektiiivinen*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Vaasan yliopisto, Blogi: <https://blogs.uwasa.fi/ajatusyhteys/2021/01/06/objektiivinen-ja-subjektiiivinen/>
- Lindberg, S.;& Wennman, M. (12. Kesäkuu 2023). *Här är snabbmodets "ground zero"*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Aftonbladet: <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/bgW3ld/har-ar-snabbmodets-ground-zero>
- Lounais-Suomen Jätehuolto [LSJH]. (ei pvm). *KAMU-keräys*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Lounais-Suomen Jätehuolto, Poistotekstiilin kierrätys: <https://poistotekstiili.lsjh.fi/kamu-kerays/>
- Lounais-Suomen Jätehuolto [LSJH]. (2021). *Kohti poistotekstiilin jalostuslaitosta*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Lounais-Suomen Jätehuolto, Poistotekstiilin kierrätys: <https://poistotekstiili.lsjh.fi/matka-kohti-jalostuslaitosta/>
- Lounais-Suomen Jätehuolto [LSJH]. (2023). *Kuntien jätelaitosten rooli poistotekstilikeräyksessä*. Haettu Marraskuu 2023 osoitteesta Lounais-Suomen Jätehuolto, Poistotekstiilien kierrätys: <https://poistotekstiili.lsjh.fi/poistotekstiilin-kerays-ja-lajittelu/kerayksen-ja-lajittelun-taustat/>
- Lounais-Suomen Jätehuolto [LSJH]. (ei pvm). *Poistotekstiili*. Haettu Marraskuu 2023 osoitteesta Lounais-Suomen Jätehuolto, Jätteiden ABC: <https://lsjh.fi/mita-haluat-lajitella/poistotekstiili/>
- Lounais-Suomen Jätehuolto Oy [LSJH], Rester Oy, Paimion Kehitys Oy. (2. Marraskuu 2021). *Paimion poistotekstiilien kiertotalouslaitos on valmis aloittamaan toimintansa*. Haettu Marraskuu 2023 osoitteesta: <https://poistotekstiili.lsjh.fi/2021/11/01/paimion-poistotekstiilien-kiertotalouslaitos-on-valmis-aloittamaan-toimintansa/>
- Mihin käytetyt tekstiilit menevät Suomesta?* (17. Helmikuu 2020). Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Outi Pyy blogi: <https://outilespyy.com/mihin-kaytetyt-tekstiilit-menevat-suomesta/>

- Muoti- ja urheilukauppa ry. (7. Maaliskuu 2023). *Suomi hätäili tekstiilijätekeräyksen aloittamisessa – käyttökelpoisia vaatteita menee hukkaan*. Haettu Maaliskuu 2023 osoitteesta Muoti- ja urheilukauppa, Uutiset: <https://www.muotijaurheilukauppa.fi/2023/03/07/suomi-hataili-tekstiilijatekerayksen-aloittamisessa-kayttokelpoisia-vaatteita-menee-hukkaan/>
- Mustankorkea. (ei pvm). *Tekstiilit*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Mustankorkea, Lajitteluohjeet ja jätteiden käsittely: <https://www.mustankorkea.fi/jateneuvonta/lajitteluohjeet-ja-jatteiden-kasittely/tekstiilit/>
- Nevalainen, P. (2021). *Korttelikeräyskokeilu pientaloalueella*. AMK-opinnäytetyö. Turun Ammattikorkeakoulu, Energia- ja ympäristötekniikka. Turku: Turun ammattikorkeakoulu. Saatavilla: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/503102/Nevalainen_Pyry.pdf?sequence=2&isAllowed=y [Vittattu: 15.11.2023]
- Nextiili. (2022). *Lahjoittaminen - Vastaanotamme sinulle tarpeettomat tekstiilit ja löydämme niille uuden kodin*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Nextiili: <https://www.nextiili.fi/lahjoita-tekstiilia>
- Nextiili. (2022). *Nextiili*, [Etusivu] Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Nextiili: <https://www.nextiili.fi>
- Nuutinen-Kallio, T.;Kukko-Liedes, P.;Ojanperä, S.;& Tapiomäki, R. (12. Huhtikuu 2023). *Poistotekstiilien keräyksessä jopa puolet väärää tavaraa: kenkiä, vöitä, sähkölaitteita ja posliiniesineitä*. Haettu Marraskuu 2023 osoitteesta YLE Uutiset: <https://yle.fi/a/74-20026620>
- Ollikka, N. (25. Huhtikuu 2023). *Ovatko yhteiskunnalliset yritykset sinulle tuttuja?* Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Suomalaisen työn liitto: <https://suomalaintyoy.fi/ovatko-yhteiskunnalliset-yritykset-sinulle-tuttuja/>
- Osterwalder, A.;& Pigneur, Y. (2010). *Business Model Generation - A Handbook for visionaries, Game changers and challengers*. [E-kirja] New Jersey: John Wiley & Sons Inc. Saatavilla: <https://www.ellibslibrary.com/fi/book/9780470876411> [Vittattu: 15.11.2023]
- Palm, D.;Elander, M.;Watson, D.;Kiørboe, N.;Salmenperä, H.;Dahlbo, H.;. . . Nystad, Ø. (2014). *A Nordic textile strategy, Part II: A proposal for increased collection, sorting, reuse and recycling of textiles*. Nordic Council of Ministers. Saatavilla: <http://diva-portal.org/smash/get/diva2:791003/FULLTEXT01>
- Pelastusarmeija. (ei pvm). *Pelastusarmeija*, [Etusivu]. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta <https://www.pelastusarmeija.fi/pelastusarmeija>
- Pirkanmaan Jätehuolto. (ei pvm). *Poistotekstiilit*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Pirkanmaan Jätehuolto, Jätelaji: <https://pjhoy.fi/jatelaji/poistotekstiilit/>
- Pulkinen, K. (3. Toukokuu 2023). *Kansalaiset innostuivat jätetekstiilistä – Sen kerääminen ja hyödyntäminen vaatii vielä kehittämistä*. Haettu Marraskuu 2023 osoitteesta Uusiouutiset: <https://www.uusiouutiset.fi/kansalaiset-innostuivat-jatetekstiilista-sen-kerääminen-ja-hyodyntaminen-vaatii-viela-kehittamista/>

- Pyy, O. (17. Helmikuu 2020). *Mihin käytetyt tekstiilit menevät Suomesta?* Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Outi Pyy blogi: <https://outilespyy.com/mihin-kaytetyt-tekstiilit-menevat-suomesta/>
- Pyy, O. (16. Maaliskuu 2022). (S. Lavonen, Haastattelija)
- Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskus Oy. (ei pvm). *Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskus*, [Etusivu]. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Kierrätyskeskus: <https://www.kierratyskeskus.fi>
- Raudaskoski, A. (2. Helmikuu 2023). *Mitä uudistava kiertotalous tarkoittaa liiketoiminnassa?*, [Artikkeli]. Haettu Maaliskuu 2023 osoitteesta Design Forum Finland: <https://www.designforum.fi/artikkeli/uudistava-kiertotalous-liiketoiminnassa/>
- Rosk 'n Roll. (ei pvm). *Poistotekstiilit*. Haettu Marraskuu 2023 osoitteesta Rosk 'n Roll, Jätelaji: <https://roskroll.fi/jatelaji/poistotekstiilit/>
- Salmenperä, H. (2017). *Poistoteksteihin kytkeytyvät juridiset ja hallinnolliset tulokset sekä menettelyt*. SYKE. Saatavilla: https://storage.googleapis.com/turku-amk/2018/02/termit-ja-lainsaadanto_syke_hannasalmenpera.2017.pdf [Vittattu: 15.11.2023]
- Sellhelp AB. (ei pvm). *Myy Sellpyn kautta*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Sellpy, Myy: <https://www.sellpy.fi/sell>
- Sellhelp AB. (2023). *What is the Green bag and how does it work?* Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Sellpy, Help: <https://intercom.help/sellpy/en/articles/503629-what-is-the-green-bag-and-how-does-it-work>
- Sjöstedt, T. (26. Kesäkuu 2018). *Mitä nämä käsitteet tarkoittavat?*, [Artikkeli]. Haettu Maaliskuu 2023 osoitteesta Sitra: <https://www.sitra.fi/artikkelit/mita-nama-kasitteet-tarchoittavat/>
- Suomen Pelastusarmeijan Säätiö sr [Pelastusarmeija]. (ei pvm). *Näin lahjoitat*. Haettu Marraskuu 2023 osoitteesta Pelastusarmeija, Myymälät: <https://www.pelastusarmeija.fi/myymalat/nain-lahjoitat>
- Suomen Punainen Risti [SPR]. (2022). *Lahjoita vaatteita ja tavaraa*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Punainen Risti, Lahjoita: <https://www.punainenristi.fi/lahjoita/lahjoita-vaatteita-ja-tavaroita/>
- Suomen Punainen Risti [SPR]. (ei pvm). *Järjestötoiminta*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Punainen Risti, Työmme: <https://www.punainenristi.fi/tyomme/jarjestotoiminta/>
- Suomen Punainen Risti [SPR] Kontti. (2023). *Näin lahjoitat konttiin*. Haettu Marraskuu 2023, osoitteesta Punainen risti Kontti: <https://sprkontti.fi/nain-lahjoitat-konttiin>
- Suomen Tekstiili ja Muoti ry [STJM]. (31. Maaliskuu 2022). *EU:n kiertotalouspaketin sisältämä uusi tekstiilistrategia pyrkii tekemään tuotteista kestävämpiä*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Suomen Tekstiili ja Muoti, Uutiset: <https://www.stjm.fi/uutiset/eun-kiertotalouspaketin-sisaltama-uusi-tekstiilistrategia-pyrkii-tekemaan-tuotteista-kestavampia/>

- Suomen Tekstiili ja Muoti ry [STJM]. (2022). *Kiertotalouden termit tutuiksi*. Noudettu osoitteesta Suomen Tekstiili ja Muoti, Palvelut ja Tietoa yrityksille, Tekstiilien kiertotalous, Kiertotalouden termit tutuiksi: <https://www.stjm.fi/palvelut-ja-tietoa-yrityksille/tekstiilien-kiertotalous/kiertotalouden-termit-tutuiksi/>
- Suomen Tekstiili ja Muoti ry [STJM]. (7. Heinäkuu 2023). *Komissiolta ehdotus tekstiilialan tuottajavastuusta – vastuu tuotteen koko elinkaaresta valmistajille ja maahantuojille*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Suomen Tekstiili ja Muoti, Uutiset: <https://www.stjm.fi/uutiset/komissiolta-ehdotus-tekstiilialan-tuottajavastuusta-vastuu-tuotteen-koko-elinkaaresta-valmistajille-ja-maahantuojille/>
- Suomen Tekstiili ja Muoti ry [STJM]. (7. Kesäkuu 2023). *Laajennettu tuottajavastuu tekstiileille: STJM ja Suomen Kiertovoima KIVO selvittävät tuottajavastuun toimintamalleja*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Suomen Tekstiili ja Muoti, Uutiset: <https://www.stjm.fi/uutiset/laajennettu-tuottajavastuu-tekstiileille-stjm-ja-suomen-kiertovoima-kivo-selvittavat-tuottajavastuun-toimintamalleja/>
- Suomen kiertovoima ry [KIVO ry]. (ei pvm). *Kierrätys.info*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta <https://www.kierratys.info>
- Suomen tekstiilikierrätys. (2023). *Mitä teemme?* Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Suomen tekstiilikierrätys: <https://www.suomentekstiilikierratys.fi/mitateemme/>
- Säätiölaki 487/2015*. (1. Joulukuu 2015). Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/smur/2015/20150487>
- Tampereen Yliopisto. (ei pvm). *Kyselylomakkeen laatiminen*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Tietoarkisto: <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvanti/kyselylomake/laatiminen/>
- Telaketju. (ei pvm). *Hankkeet*. Haettu Marraskuu 2023 osoitteesta Telaketju: <https://telaketju.turkuamk.fi/hanke-esittely/>
- Telaketju. (2019). *Ympäristöministeriön kokeiluhanke Telaketju YM - Tekstiilien lajittelu- ja hyödyntämisketju, Loppuraportti 1.2.2017-31.12.2018*. Turku: Telaketju. Saatavilla: <https://storage.googleapis.com/turku-amk/2019/07/telaketju-ym-kokeiluhankkeen-loppuraportti.pdf> [Vittattu: 15.11.2023]
- Tilastokeskus. (ei pvm). *Palvelut*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Tilastokeskus, Käsitteet: <https://www.stat.fi/meta/kas/palvelut.html>
- Tilastokeskus. (2023). *Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö sukupuolen ja ikäluokan mukaan, 2013-2022*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Tilastokeskus: https://pxdata.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__sutivi/statfin_sutivi_pxt_13ud.px
- Tilastokeskus. (2019, Marraskuu 7). *1. Suomalaisten internetin käyttö 2019*. Haettu Marraskuu 2023 osoitteesta Tilastot, Väestön tieto- ja viestintätekniikan käyttö: https://www.stat.fi/til/sutivi/2019/sutivi_2019_2019-11-07_kat_001_fi.html

- Tirkkonen, T. (13. Huhtikuu 2014). *Asiakaskokemus ja palveluympäristö*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Terho Tirkkonen Blogi:
<https://terhotirkkonen.com/2014/04/13/asiakaskokemus-ja-palveluymparisto/>
- Tuulaniemi, J. (2011). *Palvelumuotoilu*, [E-kirja]. Hämeenlinna: Talentum Media Oy. Saatavilla:
<https://www.ellibslibrary.com/reader/9789521416880> [Vittattu: 15.11.2023]
- Tuulaniemi, J. (2011). *Palvelumuotoilu*. Hämeenlinna: Talentum Media Oy.
- U-landshjälp från Folk till Folk i Finland sr [UFF]. (ei pvm). *Kierrättämällä olet kiltti maapallolle*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta UFF, Tietoa meistä: Tietoa meistä:
<https://uff.fi/tietoa-meista/>
- U-landshjälp från Folk till Folk i Finland sr [UFF]. (ei pvm). *UFF:lle voi lahjoittaa käyttökelpoisia vaatteita, asusteita ja pientavaraa uudelleenkäyttöön*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta UFF, Kierrätysohjeet: <https://uff.fi/kierratysohjeet/>
- U-landshjälp från Folk till Folk i Finland sr [UFF]. (ei pvm). *Vastauksia usein kysytyihin kysymyksiin*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta UFF, Usein kysytyt kysymykset:
<https://uff.fi/usein-kysytyt-kysymykset/>
- Uusitalo, O.;& Närvänen, E. (2022). Pääkirjoitus - Kestävyys vastakkainasettelun lähteenä kuluttajien keskusteluissa ja mahdollisuutena kiertotalouden liiketoimintamalleissa. *Kuluttajatutkimus. Nyt., 15(1-2)*, 4-6. Saatavilla:
<https://doi.org/10.54333/kulutustutkimus.114922> [Vittattu: 15.11.2023]
- Valtioneuvosto. (2. Toukokuu 2013). *Valtioneuvoston asetus kaatopaikoista 331/2013*. Haettu Maaliskuu 2023 osoitteesta Finlex:
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20130331#Pidm46494959147824>
- Valtioneuvoston asetus jätteistä 978/2021*. (1. Joulukuu 2021). Haettu Marraskuu 2023 osoitteesta Finlex:
<https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210978#Pidm46494959114032>
- Vehkalahti, K. (2014). *Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät*. Finn Lectura. Saatavilla:
<https://doi.org/http://doi.org/10.31885/9789515149817>
- Vero Skatt. (22. Joulukuu 2020). *Milloin yhdistys tai säätiö on yleishyödyllinen?* Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Vero, Yritykset ja yhteisö: <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/yhdistys-ja-saatio/yleishyodyllisyyden-edellytykset/>
- Vilka, H. (2007). *Tutki ja mittaa - Määrällisen tutkimuksen perusteet*. Tammi. Saatavilla:
<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-0099-9>
- Vuorela, B. (6. Tammikuu 2023). *Tekstiilien keräys laajeni, mutta opeteltavaa riittää: kokeilussa keräysastiaan tuli kaikkea maitopurkeista puutarhajätteisiin*. Haettu Marraskuu 2023 osoitteesta YLE Uutiset: <https://yle.fi/a/74-20011631>
- Vuori, J. (ei pvm). *Laadullinen sisällönanalyysi*. (Tampereen yliopisto) Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Tietoarkisto:
<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/laadullinen-sisallonanalyysi/>

Watson, D.;Palm, D.;Brix, L.;Amstrup, M.;Syversen, F.;& Nielsen, R. (23. Joulukuu 2016). *Exports of nordic used textiles - Fate, benefits, and impacts*. (Nordic council of ministers) Haettu 2023 Lokakuu osoitteesta:
https://issuu.com/nordic_council_of_ministers/docs/9789289347693

Yhdityslaki 503/1989. (1. Tammikuu 1990). Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Finlex:
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1989/19890503#L1P5>

Ympäristöministeriö. (25. Kesäkuu 2018). *Orgaanisen jätteen kaatopaikkakiellon soveltaminen*. Ympäristöministeriö, Ympäristönsuojeluosasto. Helsinki: Ympäristöministeriö. Saatavilla: https://ym.fi/documents/1410903/38439968/Orgaanisen-jatteen-kaatopaikkakiellon-soveltaminen-3BBE6023_43FO_44D0_BEFE_AAF4AE464968-138515.pdf/1f31fd19-504d-1f23-d46a-aa34b1fe7e08/Orgaanisen-jatteen-kaatopaikkakiellon-soveltaminen-3BBE6023_43FO_44D0_BEFE_AAF4AE464968-138515.pdf?t=1603260910164 [Viitattu 15.11.2023]

Ympäristöministeriö. (8. Huhtikuu 2021). *Valtioneuvoston periaatepäätös YM/2021/17*. Haettu Maaliskuu 2023 osoitteesta Valtioneuvosto:
<https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=0900908f8071a6e1>

Ympäristöministeriö. (2023). *Kiertotalouden strateginen ohjelma*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Ympäristöministeriö: <https://ym.fi/kiertotalousohjelma>

Ympäristöministeriö. (2023). *Jätelaki ja asetukset – mikä muuttui, miten toimin?* Haettu Marraskuu 2023 osoitteesta Ympäristöministeriö: <https://ym.fi/jatteet/jatelaki>

Ympäristöministeriö. (10. Maaliskuu 2023). *Jätteet*. Haettu Maaliskuu 2023 osoitteesta Ympäristöministeriö: <https://ym.fi/jatteet>

Ympäristövaliokunta. (27. Helmikuu 2018). *HE Jätelain muuttamiseksi (HE 195/2017 vp)*. Haettu Lokakuu 2023 osoitteesta Eduskunta:
https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/JulkaisuMetatieto/Documents/EDK-2018-AK-172923.pdf?TSPD_101_R0=08d2c9383aab200012a1ed2dbd1e207a41220548a57d1029c4d4d10084162605a61204af0dd42cd8089c2f22a51430004b5c5f7d1d76176fcb32958d4572bec40ae716520bdfa231b73132bd6cb449

Liitteet

LIITE 1 Kuluttajakysely

Kysely kuluttajille poistotekstiilien kierrättämisen ja suojaamisen tehostamiseksi

1. Sukupuoli?

Nainen
 Mies
 Muun sukupuolinen
 En halua kertoa

2. Missä sijaitsee asuinpaikkasi?

Valitse

4. Minkä ikäinen olet?

Valitse

5. Mihin olet aiemmin toimittanut poistotekstiilejä? Voit valita yhden tai useamman vaihtoehdon.

En ole lahjoittanut tekstiilejä hyväntekeväisyyteen tai vienyt tekstiilijäte/poistotekstiilikeräykseen. (Valitse tämä, jos olet kuitenkin muilla tavoin kierrättänyt käytöstä poistuneet tekstiilit).

Uff-in, Fidan, Spr Kontin tai muun vastaavan hyväntekeväisyysjärjestön keräyslaatikkoon.

Toimittanut suoraan hyväntekeväisyysjärjestön myymälään.

Rinki-ekopisteen vaatekeräykseen.

Recci-kierrätyspisteeseen.

Poistotekstiilin erilliskeräyslaatikkoon tai -rullakkoon (esim. Kirpputoreilla ja kauppakeskuksissa).

Jäte- tai hyötykäyttöasemalle poistotekstiilikeräyslaatikkoon.

Vaateliikkeiden omaan tekstiilikeräykseen (esim. H&M, Lindex).

Finlaysonin myymälän tekstiilikeräykseen (farkut ja pyyhkeet).

Työtoimintapajalle (esim. Nextiili).

Johonkin muualle. Minne?

6. Minkälaisia haasteita sinulla on ollut poistoon menevien tekstiilien lajittelun ja jatkosijoittamisen kanssa? Voit valita yhden tai useamman vaihtoehdon.

Tekstiilikierrätyspisteiden ja -keräyslaatikoiden huono sijainti.

Ei ole aikaa tai resursseja tekstiilien lajitteluun kotona.

Siitä ei ole taloudellista hyötyä.

Tiedon puute, en tiedä mihin poistotekstiilit eri keräyspisteistä päätyvät.

Tiedon puute, en tiedä miten tekstiilit tulisi lajitella ja pakata.

Koen tekstiilien lajittelun ja toimittamisen useampaan paikkaan hankalaksi.

En koe, että minulla on ollut haasteita.

Jostain muusta syystä. Mistä?

7. Arvioi, missä sijaitsee sinua lähin tekstiililahjoitusten ja tekstiilijätteen keräyspiste.

Tekstiililahjoitusten keräyspisteitä: Rinki-ekopisteen keräyslaatikot, hyväntekeväisyysjärjestöjen keräyspisteet, Recci-kierrätyspisteet, vaateliikkeiden omat tekstiilikeräykset.

Tekstiilijätteen keräyspisteitä: Poistotekstiilien erilliskeräykset (esim. Kirpputoreilla ja kauppakeskuksissa), jäteaseman poistotekstiilikeräys, Recci-kierrätyspisteet, vaateliikkeiden omat tekstiilikeräykset.

	Alle 1km säteellä	Alle 3 km säteellä	Alle 5 km säteellä	Alle 10 km säteellä	Yli 10 km säteellä	En tiedä
Tekstiililahjoitusten keräys	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tekstiilijätteen keräys	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Viime vuosina on ollut mediassa uutisia siitä, miten tekstiilikeräyksistä päätyy tekstiilejä myös kolmansiin maihin myytäväksi sekä jätteeksi.

8. Pitäisikö kaikki Suomessa syntyvä poistotekstiili käsitellä mielestäsi Suomen rajojen sisäpuolella, jotta käytettyä tekstiiliä ei toimitettaisi kolmansiin maihin?

Haluan että kaikki poistotekstiilit käsitellään rajojen sisäpuolella.

En koe, että maantieteellisillä rajoilla on merkitystä, kunhan tekstiilit pysyvät kierrossa.

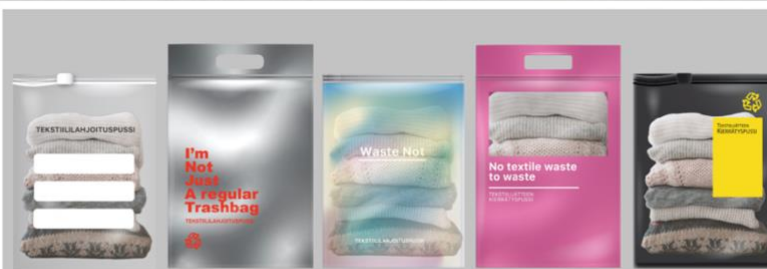
Ei mielipidettä/en osaa sanoa.

Tallenna ja jatka myöhemmin

Edellinen Seuraava

Kysely kuluttajille poistotekstiilien kierrättämisen
ja suojaamisen tehostamiseksi

Uusi keino poistotekstiilien suojaamiseksi
sekä lajittelun ja kierrättämisen helpottamiseksi

Helppo tapa estää tekstiilien pilaantuminen keräysastioissa on pakata ne mahdollisimman tiiviiseen ja vedenpitävään pakettiin

Tekstiilikierrätyspussin tarkoitus on suojata poistotekstiilejä sekä samalla helpottaa kuluttajia lajittelemaan ja kierrättämään poistotekstiilit.

9. Koetko, että tällaisesta tekstiilikierrätyspussista olisi sinulle hyötyä? Eli helpottaisiko se sinua poistotekstiilien lajittelussa ja pakkaamisessa?

10. Mistä haluaisit tekstiilikierrätyspussin saada tai hankkia? Voit valita yhden tai useamman vaihtoehdon.

- Tekstiilejä myyvästä myymälästä
- Tekstiilejä myyvästä nettikaupasta
- Erillisestä palvelusta tilaamalla lähipostiin
- Erillisestä palvelusta tilaamalla kotiin
- R-kioskista
- Päivittäistavara-kaupoista (esim. Prisma, Lidl, K-market)

11. Mikä näistä vaihtoehdoista puhuttelee sinua eniten? Saat vaihtoehdon valittua klikkaamalla kuvaa.

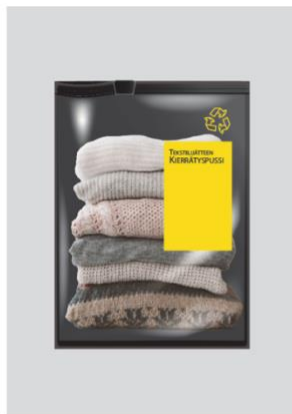
1. Kirkas, läpikuultava

2. Värikäs, läpikuultava

3. Metallinen, läpinäkymätön

4. Musta, puoliksi läpikuultava

5. Värikäs, kurkistusikkuna

Hienoa! Olet saanut lajiteltua lahjoitukseen menevät tekstiilit ja tekstiilijätteen omiin pusseihinsa. Mikä olisi sinulle sopivin paikka toimittaa ne? Arvioi jokainen toimituskohde asteikolla 1-5 siten, että 1 on ei lainakaan sopiva vaihtoehto sinulle ja 5 on erittäin sopiva.

Oletuksena on, että kaikki vaihtoehdot toimittavat pussit tekstiileineen oikeille tahoille jatkokäsittelyyn.

12. Tekstiililahjoituspussi (sisältää hyväkuntoista, uudelleen käytettävää tekstiiliä)

	1 Ei yhtään sopiva	2	3 Neutraali	4	5 Erittäin sopiva
Taloyhtiön kierrätyspisteeseen	☐	☐	☐	☐	☐
Korttelikeräyslaatikoon	☐	☐	☐	☐	☐
Tekstiilejä myyvään liikkeeseen	☐	☐	☐	☐	☐
Ostoskeskuksessa tai kirpputorilla olevaan keräyspisteeseen	☐	☐	☐	☐	☐
Yleiseen kierrätyspisteeseen (esim. Rinki ekopisteet)	☐	☐	☐	☐	☐
Postin toimipisteeseen	☐	☐	☐	☐	☐
Matkahuollon toimipisteeseen	☐	☐	☐	☐	☐
Noudettaisiin kotoa esim. Ruokakaupan kotinkuljetuksen yhteydessä	☐	☐	☐	☐	☐
Viedä jäte- tai hyötykäyttöaseman tekstiilikeräykseen	☐	☐	☐	☐	☐
Viedä suoraan hyväntekeväisyysjärjestön myymälään (esim. UFF, Fida)	☐	☐	☐	☐	☐

13. Tekstiilijätteen kierrätyspussi (sisältää rikkiäistä ja kulunutta, mutta kuivaa ja puhdasta tekstiiliä)

	1 Ei yhtään sopiva	2	3 Neutraali	4	5 Erittäin sopiva
Taloyhtiön kierrätyspisteeseen	☐	☐	☐	☐	☐
Korttelikeräyslaatikoon	☐	☐	☐	☐	☐
Tekstiilejä myyvään liikkeeseen	☐	☐	☐	☐	☐
Ostoskeskuksessa tai kirpputorilla olevaan keräyspisteeseen	☐	☐	☐	☐	☐
Yleiseen kierrätyspisteeseen (esim. Rinki ekopisteet)	☐	☐	☐	☐	☐
Postin toimipisteeseen	☐	☐	☐	☐	☐
Matkahuollon toimipisteeseen	☐	☐	☐	☐	☐
Noudettaisiin kotoa esim. Ruokakaupan kotinkuljetuksen yhteydessä	☐	☐	☐	☐	☐
Viedä jäte- tai hyötykäyttöaseman tekstiilikeräykseen	☐	☐	☐	☐	☐
Viedä suoraan hyväntekeväisyysjärjestön myymälään (esim. UFF, Fida)	☐	☐	☐	☐	☐

14. Mitä kieltä puhut äidinkielenäsi?

- Suomea
 Ruotsia
 Saamea
 Englantia
 Venäjää
 Viroa
 Arabiaa
 Somaliaa
 Jotain muuta. Mitä?

15. Kuinka paljon olisit valmis maksamaan tekstiilien kierrätykseen erityisesti suunnatusta pussista?

- En mitään / Tällaisen tulisi olla kuluttajalle ilmainen.
 Saman verran kuin kaupan muovikassista.
 Haluaisin saada tuotteen tekstiilituotteiden oston kylkäänsä ostaessani 50€:lla.
 Enintään 1 euron.
 Voisin maksaa 1-3 euroa, jos pussi on tosi kestävä ja laadukas.
 Enintään 5 euroa, jos hintaan sisältyy lisäksi muita palveluita esimerkiksi postimaksu.
 Voisin maksaa enemmän kuin 5 euroa.

16. Heräsikö sinulle muita ajatuksia tai kommentoitavaa aiheeseen liittyen? Voit kirjoittaa ne tähän.

Edellinen

Lähetä

Hei! Kiitos, että olet löytänyt tiesi tämän kyselyn pariin.

Käytettyjen poistotekstiilien kierrättämisessä eletään murroksen aikakautta, kun tekstiilijätteen erilliskeräysvelvoite astui voimaan tämän vuoden alussa. Käytettyjen poistotekstiilien kierrättämiseen ja lajitteluun liittyy kuitenkin vielä monia haasteita ja vaiheita, joita voitaisiin tehostaa ja parantaa. Muista jätelajeista poiketen tekstiilit ovat hyvin alttiita pilaantumaan keräyksen ja kuljetuksen aikana mm. kastumisen takia. Pilaantuneet tekstiilit eivät sovi enää kierrätettäväksi vaan ovat sekajätettä ja päätyvät poltettavaksi.

Tässä kyselyssä pääset kertomaan oman mielipiteesi ja kokemuksesi tekstiilien kierrättämisestä sekä auttamaan uuden tekstiilien suojaamista ja kierrättämistä helpottavan TEKSTIILIKIERRÄTYSPUSSI-innovaation kehittämisen kanssa. Kysely on jaettu kahteen osaan ja vastaaminen vie n. 10 minuuttia. Erillisiä ennakkovaatimuksia ei vastaamiselle ole. Vastaukset käsitellään luottamuksella. Tulokset raportoidaan laajoina kokonaisuuksina, joista ei voi tunnistaa yksittäistä vastaajaa eikä vastauksia luovuteta ulkopuolisille tahoille.

Olen Sonja, muodin, tekstiilitehteen ja materiaalitutkimuksen maisteriopiskelija Lapin yliopistosta. Tämän kyselyn vastaukset toimivat poistotekstiilien kierrättämisen ja suojaamisen tehostamista käsittelevän pro gradu -tutkielmani, "No textile waste to waste" aineistona sekä osana TEKSTIILIKIERRÄTYSPUSSI:n tuotekehitystä. Työn ohjaajana toimii professori Ana Nuutinen ja tutkielman on tarkoitus valmistua syksyllä 2023. Se tulee luettavaksi Lapin yliopiston sähköiseen julkaisuarkistoon <https://lauda.ulapland.fi>.

Mielipiteesi on tärkeä!

Sonja Lavonen
Lapin yliopisto - Taiteiden tiedekunta
slavonen@ulapland.fi

Kierrätyksessä tekstiilit ovat alttiita monille uhille, joiden seurauksena ne voivat pilaantua ja päätyä sekajätteeseen.

Käytettyjen termien selitteet

Poistotekstiili = tekstiilituotteen omistajan käytöstä poistama tekstiili tai vaate. Voi olla vielä käyttökuntoinen tekstiilituote tai tekstiilijätettä.

Poistotekstiilikeräys = termi, jota käytetään tällä hetkellä tekstiilijätteen erilliskeräyksistä.

Tekstiililahjoitus = hyväntekeväisyysjärjestöille suunnatut käyttökuntoiset poistotekstiilit. Vastaanottavia tahoja ovat mm. Uff, Fida ja SPR Kontti. Suuri osa ulkona olevista vaate- ja tekstiilikeräyslaatikoista on hyväntekeväisyysjärjestöjen.

Tekstiilijäte = on käytöstä poistettua tekstiiliä, mikä ei sovi enää sellaisenaan uudelleenkäyttöön sillä se voi olla likaista ja/tai rikkiäistä.

Jatkosijoittaminen = tarkoittaa tekstiilien kohdalla poistoon menevien tekstiilien ohjaamista sopivaan seuraavaan käyttötarkoitukseen, mikä voi olla tekstiilin uudelleen käyttöä sellaisenaan, kierrättämistä tai polttamista energiaksi.

LIITE 4 - Tekstiililajittelijoiden kysely

Kysely tekstiililajittelijoille ja alan opiskelijoille

1. Mikä seuraavista kuvaa nykytilannettasi parhaiten?

Olen työssä tekstiililajittelijana
 Olen alan opiskelija / Tekstiililajittelu liittyy opintoihini
 Olen alan kouluttaja / Opettaja
 Minulla on jotain muuta alaan liittyvää kokemusta. Mitä?

2. Kuinka pitkä kokemus sinulla on alalta? Anna vastaus vuosissa.

vuotta

3. Minkä tyyppisten poistotekstiilien parissa teet tai olet tehnyt tekstiililajittelua? Voit valita yhden tai useamman vaihtoehdon.

Tekstiililahjoitusten parissa
 Tekstiilijätteen parissa
 Jonkin muun parissa. Minkä?
 En ole toiminut tekstiililajittelijana / Olen opiskelija

4. Minkä tahon tiloissa teet tai olet tehnyt tekstiililajittelua? (Nykyinen tai entinen työpaikkasi).

Fidan
 Lounais-Suomen jätehuollon
 Nexttiin
 TexVex :in
 Jonkin muun tahon. Minkä?
 En ole toiminut tekstiililajittelijana / Olen opiskelija

5. Mikä seuraavista vaihtoehdoista kuvaa nykyistä tai entistä työnkuvaasi parhaiten?

Teen tekstiilien esilajittelua / Käsittelem suoraan kuluttajilta kerättyjä tekstiilejä.
 Teen tekstiilien jatkolajittelua / Käsittelemistäni tekstiileistä on jo eroteltu pilaantuneet sekä sekajätteeseen kuuluvat tekstiilit pois.
 Työnkuvani sisältää sekä tekstiilien esi- että jatkolajittelua.
 Teen jotain muuta tekstiilien lajitteluun liittyvää työtä. Mitä?
 En ole toiminut tekstiililajittelijana / Olen opiskelija.

6. Arvioi oman kokemuksesi perusteella tekstiililajittelijana, kuinka paljon ajallisesti työajastasi kuluu pilaantuneiden ja keräyskohteeseesi kuulumattomien tekstiilien tai muiden tavaroiden käsittelyyn.

1/3 ajasta tai vähemmän.
 Vähemmän kuin puolet ajasta, mutta enemmän kuin 1/3.
 Suunnilleen puolet ajasta.
 Enemmän kuin puolet ajasta.
 Kysymys ei koske minua.

7. Arvioi oman kokemuksesi perusteella tekstiililajittelijana, kuinka suuri osuus kuukauden aikana lajittelemastasi tekstiilistä on kastunutta tai muutoin pilaantunutta. Anna arvioisi prosentteina. (Sinun ei tarvitse vastata, jos kysymys ei koske sinua.)

%

8. Oman kokemuksesi perusteella tekstiililajittelijana, mitkä ovat olleet yleisimmät tekstiilejä pilaavat tekijät? Voit valita yhden tai useamman vaihtoehdon.

Kosteus tai kastuminen
 Home
 Haju
 Muu vaatteessa jo ollut lika tai tahra
 Hyönteiset
 Muut tuholaiseläimet (esim. Hiiret ja rotat)
 Keräysastian kuulumattomasta jätteestä syntynyt lika tai vaurio
 Jokin muu syy. Mikä?
 Kysymys ei koske minua

Kysely tekstiililajittelijoille ja alan opiskelijoille

9. Oman kokemuksesi perusteella tekstiililajittelijana, arvioi kuinka usein eri pakkaustyypppejä esiintyy kuluttajien keräyksiin viemien tekstiilien pakkaamisessa. Pisteytä jokainen vaihtoehto asteikolla 1-5 niin, että 1 on erittäin harvoin ja 5 erittäin usein.

	1 Erittäin harvoin	2 Harvoin	3 Kohtalaisesti	4 Usein	5 Erittäin usein
Ikea-kassi	☐	☐	☐	☐	☐
Jätesäkki	☐	☐	☐	☐	☐
Kaupan muovipussi	☐	☐	☐	☐	☐
Kaksinkertainen kaupan muovipussi	☐	☐	☐	☐	☐
Muu kestokassi	☐	☐	☐	☐	☐
Pahvilaatikko	☐	☐	☐	☐	☐
Tekstiilejä ei ole ollenkaan pakattu	☐	☐	☐	☐	☐
Jokin muu pakkaus. Mikä? <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐
Kysymys ei koske minua (Valitse rivin nro. 1)	☐	☐	☐	☐	☐

10. Tekstiililajittelijan näkökulmasta, millaisia ominaisuuksia olisi mielestäsi hyvä olla pakkauksessa, johon kuluttaja pakkaa keräykseen menevät tekstiilit? Voit valita yhden tai useamman vaihtoehdon.

- Siirtelyä ja käsittelyä kestävä materiaali
- Pakkaus on vesitiivis
- Nopeasti avattava avaamismekanismi eli pakkausta ei tarvitse repiä auki tai rikkoa
- Pakkauksessa on uudelleen suljettava mekanismi
- Pakkaus tai osa siitä on läpinäkyvää materiaalia, jolloin sisältöä pystyy tarkastelemaan ennen avaamista
- Pakkauksia on eri kokoisia
- Pakkaus on käytettävissä uudelleen tekstiilikierätyksessä
- Pakkausmateriaali on kierrätettyä
- Pakkausmateriaali on kierrätettävissä uudelleen
- Pakkauksessa on kantokahvat
- Pakkaukset on värikoodattu sen mukaan sisältävätkö ne uudelleen käyttöön vai tekstiilijätteeksi soveltuvia tekstiilejä
- Jotain muuta. Mitä?

11. Nyt pyydän sinua miettimään edellistä kysymystä siitä näkökulmasta, että olet itse kotona pakkaamassa poistoon meneviä tekstiilejä. Millaisia ominaisuuksia tähän tarkoitukseen käytettävältä pakkaukselta toivoisit?

- Pakkaus on kestävä materiaalia
- Pakkaus on vesitiivis
- Pakkaus on helppo sulkea tiiviisti
- Pakkaus on käytettävissä uudelleen tekstiilikierätyksessä
- Pakkausmateriaali on kierrätettyä
- Pakkausmateriaali on kierrätettävissä uudelleen
- Helppo saatavuus
- Pakkaukset on värikoodattu sen mukaan laitetaanko niihin uudelleen käyttöön vai tekstiilijätteeksi soveltuvia tekstiilejä
- Pakkauksia on eri kokoisia
- Kirjalliset lajitteluohjeet pakkaukseen painettuna
- Kuvalliset lajitteluohjeet pakkaukseen painettuna
- Pakkaus on ilmainen
- Pakkaus maksaa kaupan muovikassin verran
- Pakkaus maksaa saman verran kuin kestokassi
- Jotain muuta. Mitä?

12. Onko nykyiset kuluttajille suunnatut tekstiilien lajitteluohjeet mielestäsi riittävät?

- Kyllä
 Ei
 En osaa sanoa

13. Jos vastasit edelliseen kysymykseen "Ei", mitä haluaisit nykyisiin lajitteluohjeisiin lisätä?

14. Jos saisit antaa ohjeen tai useamman kotona keräykseen meneviä tekstiilejä lajittellevalle kuluttajalle tekstiilien pakkaamisesta ja lajittelusta, niin millaisia ohjeita haluaisit antaa? (1-3 asiaa.)

15. Mitä kieltä puhut äidinkielenäsi?

16. Heräsikö muita ajatuksia tai ideoita aiheeseen liittyen? Voit kirjoittaa ne tähän.

Tallenna ja jatka myöhemmin

Edellinen

Lähetä

Hei!

Olen Sonja Lavonen, muodin tekstiilitaiteen ja materiaalitutkimuksen maisteriopiskelija Lapin yliopistosta. Työstän tällä hetkellä pro gradu – tutkielmaa, joka käsittelee kuluttajien käytöstä poistamien tekstiilien kierrättämisen tehostamista sekä suojaamisen parantamista keräyksen ja kuljetuksen aikana.

Tutkielman keskiössä on eritoten poistotekstiilien kierrätystä varten suunniteltu pakkaus, jonka tarkoitus on suojata keräykseen vietyt tekstiilit pilaantumiselta. Samalla sen idea olisi helpottaa ja parantaa niin tekstiililajittelijoiden työtä kuin kuluttajien osuutta tekstiilien lajittelussa ja pakkaamisessa.

Tavoitteena on saada mahdollisimman moniulotteinen näkemys siitä, millainen tämän tekstiilien kierrätykseen tarkoitettujen pakkauksen konseptin tulisi olla, jotta se palvelisi tarkoitustaan mahdollisimman hyvin ja tehokkaasti. Tarkoitus on myös pohtia teoreettisesti sen hyötyjä ja mahdollisuuksia keräysverkoston kannalta.

Ensimmäinen osuus tiedonhankinnassa on ollut kuluttajille suunnattu aiheeseen liittyvä kysely, joka keräsi vastauksia yhteensä 720 henkilöltä.

Tämä seuraava kysely on suunnattu teille tekstiililajittelun parissa työtä tekeville tai alaa opiskeleville. Kyselyn tarkoitus on kartoittaa alan parissa työskentelevien kokemuksia poistotekstiilejä pilaavista tekijöistä sekä kuinka paljon pilaantuneet tai vääränlaiset tekstiilit vievät lajittelijoiden resursseja. Pääset myös kertomaan mielipiteesi millaisia ominaisuuksia tekstiilien kierrättämiseen tarkoitettussa pakkauksessa olisi hyvä olla.

Vastaaminen vie n. 10 minuuttia. Vastaukset käsitellään luottamuksella. Tulokset raportoidaan kokonaisuuksina, jolloin yksittäistä vastaajaa ei pysty tunnistamaan, eikä vastauksia luovuteta ulkopuolisille tahoille. Kyselyn vastaukset toimivat osana pro gradu –tutkielmani aineistoa sekä osana tekstiilien kierrättämiseen tarkoitettujen pakkauksen tuotekehitystä. Tutkielmalle on myönnetty Tex-Innon stipendi, jonka avulla tekstiilikierrätyspakkauksesta on tarkoitus valmistaa prototyyppi. Työn ohjaajana toimii professori Ana Nuutinen ja tutkielmani on tarkoitus valmistua syksyllä 2023. Valmis työ tulee luettavaksi Lapin yliopiston sähköiseen julkaisuarkistoon <https://lauda.ulapland.fi>.

Kiitos, että olet halunnut ottaa osaa tähän kyselyyn!

Sonja Lavonen
Lapin yliopisto – Taiteiden tiedekunta
slavonen@ulapland.fi

Analyysikysymyspatteri

Palvelumuotoilun keskeiset elementit:

Tarpeet:

Mikä tarve halutaan saada palvelun avulla tyydytettyä? Mihin palvelua tarvitaan? Liittyykö palvelun käyttämiseen itseensä jokin tarve? (Saada tekstiilit kiertoon, saada tekstiilit lajiteltua ja kierrätettyä oikein, päästä eroon vanhoista tekstiileistä, löytää sopiva keräys omille poistotekstiileille)

Odotukset:

Miten palvelun odotetaan toimivan? Toimiiko palvelu aina niin kuin odotetaan? (Mihin tekstiilit päätyvät keräyksestä, mitkä tekstiilit sopivat keräykseen, palvelun toimintaan ja sujuvuuteen liittyvät muut odotukset esim. onko keräysastioissa tilaa)

Tottumukset:

Miten yleensä tottunut toimimaan ja tekemään. Ns. juurtunut tapa tehdä asioita tai kokea asioiden olevan tietyllä tavalla (Esim. tottunut aina heittämään kuluneet tekstiilit roskiin, tottunut viemään tekstiilit aina samaan paikkaan, tottunut kierrättämään tekstiilit tietyllä tavalla, tottunut palvelun tiettyyn laatuun)

Tavat:

Mitä tapoja palvelun käyttöön liittyy? (Tekstiilien huolto, käsittely ja lajittelu ennen keräykseen viemistä, tekstiilien pakkaaminen, tekstiilien kuljetus, asioiden kuten kierrätyspisteiden selvittäminen, edellä mainittuihin liittyvän vaivannäkö eli onko halua etsiä, selvittää ja perehtyä)

Arvot:

Millaisia esim. eettisyyteen tai ekologisuuteen liittyviä arvoja käyttäjällä on? (Kierrättäminen yleensä, halu kierrättää oikein ympäristöystävällisesti, pohdinta tekeekö oikeasti hyvää vai huonoa, päätyykö keräyksen kautta tekstiilit muualle ympäristöongelmaksi, olisiko muita tapoja toimia paremmin)

Muiden ihmisten mielipiteet:

Miten muiden ihmisten mielipiteet vaikuttavat palvelun käyttämiseen tai käyttämättä jättämiseen? Miten ajatellaan muiden suhtautuvan tai käyttävän palvelua ja miten suhtautuu siihen itse? (Onko ristiriitoja muiden seikkojen kanssa) (Kierrättääkö tekstiilit vain koska kaikki muutkin, ei uskalla kierrättää, koska pelkää tekevänsä enemmän hallaa kuin hyötyä keräävälle taholle)

Palvelun hinta:

Maksaako palvelu jotain? Onko sillä vaikutusta palvelun käyttämiseen?

Palvelun ominaisuudet:

Millainen palvelu on? Onko sitä helppo ja yksinkertainen käyttää? Mitä valuvikoja palvelussa on? Onko palvelu laadukasta vai huonoa? Palvelun tunnettavuus

Arvon muodostumisen elementit:

Brändi ja status:

Onko brändi tuttu ja turvallinen? (ns. helpompi valinta) Kokeeko saavuttavansa jotain tietyn brändin avulla? (Mielikuvat keräystahoista brändeinä, tekstiilikierrätyspussin ”brändi”)

Helppokäyttöisyys:

Onko palvelua helppo käyttää? Mitkä tekijät helpottavat tai huonontavat käyttökokemusta? Myös palvelun käyttöönoton helppous. (Esim. Tekstiili kierrätys pussin tekniset ratkaisut, niihin sisältyvien ohjeiden selkeys, pussin saamisen ja toimittamisen helppous)

Hinta:

Mikä on palvelun hinta? Onko se sopiva suhteessa saatuun hyötyyn ja vaivannäköön? Muut hintaan liittyvät elementit kuten lisäpalvelut?

Muotoilu:

Millainen on ulkonäkö? Koko, väritys ja muut ominaisuudet kuten tekniset ratkaisut ja kestävyys

Ominaisuudet:

Millaiset ominaisuudet ovat arvon kannalta oleellisia? Entä mitkä ominaisuudet eivät ole? Tukevatko ne muita arvon muodostumisen elementtejä? (Esim. Pussin liittyvä fyysiset ominaisuudet, keräysjärjestelmän ominaisuudet, palvelun ominaisuudet yleensä)

Tekemisen helpottaminen:

Miten palvelu helpottaa tietyn tarpeen täyttämistä? (Esim. ohjeet, saavutettavuus, helppokäyttöisyys) Onko palvelua ja sen toimivuutta mahdollista helpottaa jollain keinoilla?

Saavutettavuus:

Miten helppo asiakkaan tai käyttäjän on päästä palvelun luo tai hyödyntää sitä? Palvelun etäisyys käyttäjästä, mutta myös siihen liittyvien ohjeiden selkeys, ymmärrettävyys ja saatavuus. Onko kaikilla samalla tavalla mahdollisuudet käyttää palvelua tai tuotetta? Eli onko se ns. kaikkien saavutettavissa.

Säästö:

Auttaako säästämään esim. aikaa, rahaa tai ympäristöä?

Tuoteräätälöinti:

Onko palvelu tai siihen liittyvät tuotteet muokattavissa eri sidosryhmien tarpeiden mukaan? (esim. vaatteiden ostoskassi käytettävissä tekstiili kierrätys pussina, eri yrityksille painatettu omat pussit, erilaisille käyttäjille useampia mahdollisuuksia eli esim. kertakäyttöinen vs. uudestikäytettävä vaihtoehto.)

Uutuusarvo:

Liittyy usein teknologiaan eikä ole kauhean pitkäikäistä. Luoko palvelun tai tuotteen uutuuden viehäytys arvoa? Onko sillä palvelun käytön kannalta merkitystä?

Riskin pienentäminen:

Liittyykö hankintaan, käyttöön tai palveluun jotain riskejä? Mitä nämä riskit ovat? Miten näitä riskejä voitaisiin ehkäistä tai pienentää? (Esim. ohjeet, pantti)

LIITE 7 Kuluttajakyselyn kysymys nro. 5 vaihtoehdon ”Johonkin muualle. Minne?” tekstikenttään tulleet vastaukset taulukoituna teemojen mukaan.

Kuluttajat: kysymys nro. 5 - Mihin olet aiemmin toimittanut poistotekstiilejä?

Kategoria	Vastaus tai sen osa
Sekajäte / Polttaminen	Käyttökelvottomat sekajätteeseen--
	Roskiin.
	Polttanut kotona rikkinäisiä--
	Likaiset vaatteet joiden kierrätyksestä en tiedä: sekajätteeseen
	Käyttökelvottomat vaatteet olen laittanut sekajätteeseen / polttokelpoisen jätteeseen.
	Roskikseen
	Polttanut kotona rikkinäisiä--
	Oman taloyhtiön jäteastian (sekajäte)
	Energijäte
	Sekajätteeseen
	Sekajätteenä
	Sekajäte
	Polttokelpoisen jätteen keräysastiaan
Roskiin	
Myynti	Myynti seuraavalle käyttäjälle
	Myynti vaateliikkeen Preloved -osastolla
	Kirpputori
	Myynti itse kirpputorilla,--
	Kirppis
	Fb-kirpparit
	Sellpy--
	– muut myyntiin jotain kautta
	kirpparille
	Myynti kirpputorilla tai nettikirpputorilla
	– parempia myyntiä kirpparilla josta rahat itselle
	Emmy.fi
	Myynti kirpputoreilla
Myynti kirpputorilla	
Kirpputorille tai muuten myyntiin	
Lahjoittaminen ystäville ja / tai perheelle	Kavereille
	Ystäville / perheelle
	Antanut ystäville, tutuille, vienynti päiväkoteihin varavaatteiksi
	Antanut hyväkuntoisia vaatteita mm. sukulaisille
	Kierrättänyt ystäville käyttöön
	– sukulaiset
	Kavereille ja sukulaisille
	Omille tutuille

Kategoria	Vastaus tai sen osa
Muu hyväntekeväisyys	Asunnottomien yölle
	Meillä asui ukrainalaisia pakolaisia niin heille sekä heidän tuttavilleen tarpeen mukaan.
	Siistit, ehjät vaatteet olen vienynti kotiseurakunnalleni, joka toimittaa vaatteet Viroon ystävyysseurakunnan kirpputorille.
	Joku hyväntekeväisyys yhdistys, jonka nimeä en nyt millään muista, joka on kerännyt tekstiilejä asuinalueeltamme
	– jossa myytäväksi kelpaamattomat ja myymättä jäävät lahjoitetaan hyväntekeväisyyteen
	Vailla vakinaista asunto ry:lle --
	Lahjoittanut Facebook roskalava ryhmän kautta vähävaraisten perheiden joululahjoiksi.
	Diakoniatyöhön
	Yksityishenkilön ylläpitämään vaatekeräykseen, jonka kohteena on Tallinnan vähävaraiset.
	VVA ry:lle
	Hope
	Lahjoitukseen Hopelle
	Palvelukeskuksiin vähäosaisille
Hyväntekeväisyysjärjestön keräyspisteelle (en laittakoon tai myymälään vaan yhteistyötä tekevän hotellin vastaanottoon).	
Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskus	Kierrätyskeskuksen myymälä
	Kierrätyskeskukseen
	Kierrätyskeskukseen
	Pääkaupunkiseudun kierrätyskeskus
	Pk-seudun kierrätyskeskukseen
	Nihtisillan kierrätyskeskus oy
Kierrätys käsityömateriaaliksi	Matonkuteiksi --
	Ompelijalle materiaaliksi
	Matonkuteiksi omaan käyttöön
	Tuunattavaksi ja edelleen käyttöön lapsille
ITE-taiteilijalle, ompelijalle, kansalaisopistolle tmv.	
Eläinsuojeluyhdistykset / lemmikit	Hesy eläimille
	– rikkiäiset ja likaiset tekstiilit hyödynnän lemmikkien alustoina mahdollisuuksien mukaan.
	– Helsingin eläinsuojeluyhdistykselle
Löytöeläinkoti	
Muu kierrätys	– itse lahjoittanut jatko käyttöön
	Taloyhtiomme kierrätyspisteelle
	Taloyhtiön järjestämään kierrätyskeräykseen
	Kirjaston kierrätysshyly ja facebookin materiaalitori kierrätysryhmä.
	Torissa ilmaiseksi eteenpäin
	SOL Pesulapalvelut

LIITE 8 Kuluttajakyselyn kysymys nro. 6 vaihtoehdon ”Jostain muusta syystä. Mistä?” tekstikenttään tulleet vastaukset taulukoituna teeman mukaan sekä merkittynä, mitä arvon elementtejä sisällössä esiintyy.

Kuluttajat: kysymys nro. 6 - Minkälaisia haasteita sinulla on ollut poistoon menevien tekstilien lajittelun ja jatkosijoittamisen kanssa?

Keskeinen teema	Vastaus tai sen osa	Palvelumuotoilun keskeiset elementit	Arvon muodostuksen keskeiset elementit	Kategoria	Vastaus tai sen osa	Palvelumuotoilun keskeiset elementit	Arvon muodostuksen elementit	
Tiedon puute - kierrätyksisten sijainti ja olemassaolo	Vaikea tietää mihin rikkinaiset tekstiilit voi toimittaa	Palvelun ominaisuudet, tarpeet, tavat	ominaisuudet, helpokäyttöisyys, tekemisen helpottaminen	Logistiikka ja saavutettavuus	Minulla ei ollut autoa ja lähin keräysautokko oli parin kilometrin päässä - se on ylittävän pitkä matka kävellen painavien säkkien kanssa.	Palvelun ominaisuudet, tarpeet, tavat	Helpokäyttöisyys, saavutettavuus, säästö, tekemisen helpottaminen, ominaisuudet	
	En aina tiedä, mihin erityisesti tekstiilijätettä voi viedä	Palvelun ominaisuudet, tarpeet, tavat	ominaisuudet, helpokäyttöisyys, tekemisen helpottaminen		Kuljetus	Palvelun ominaisuudet, tarpeet, tavat	Saavutettavuus, helpokäyttöisyys, tekemisen helpottaminen, ominaisuudet	
	En tiennyt että tekstiilikierrätyksistä edes on. Ehkä kun en juuri koskaan osta/hävittä vaatteita	Palvelun ominaisuudet, tottumukset, tavat	ominaisuudet		Poistopisteet eivät ole ns. normaalin arkkiliikkuamisen varrella vaan vaativat erillisen automatkan vain sen asian hoitamiseksi, -	Palvelun ominaisuudet, tottumukset, tarpeet	Saavutettavuus, helpokäyttöisyys, tekemisen helpottaminen, ominaisuudet	
	Tiedon puute, missä on poistotekstiilien keräyspisteitä?	Palvelun ominaisuudet, tarpeet	ominaisuudet, helpokäyttöisyys, tekemisen helpottaminen		Ei ole autoa, joten keräyspisteille pääseminen on hankalaa, jos on iso määrä tavaraa.	Palvelun ominaisuudet, tarpeet, tavat	Saavutettavuus, helpokäyttöisyys, tekemisen helpottaminen, ominaisuudet	
	En ole tietänyt tästä uudesta laista, enkä tunne juuri muita vaatteiden kierrätyspaikkoja kuin hyväntekijäseurajärjestöjen laaikat.	Palvelun ominaisuudet, tottumukset	ominaisuudet		Käytän julkisissa	Palvelun ominaisuudet, tavat	Saavutettavuus, tekemisen helpottaminen	
	En tiedä mihin tekstiilijätettä tulisi viedä	Palvelun ominaisuudet, tarpeet, tavat	ominaisuudet, helpokäyttöisyys, tekemisen helpottaminen		-Useampaan paikkaan / haluttuun kohteeseen toimittaminen on omalukuna... -	Palvelun ominaisuudet, tavat	Saavutettavuus, helpokäyttöisyys, tekemisen helpottaminen, ominaisuudet	
Esi-lajitteluun liittyvä epävarmuudet	En ole ollut varma mihin rikkinaiset tekstiilit kuuluvat.	Palvelun ominaisuudet, tarpeet	ominaisuudet, tekemisen helpottaminen, helpokäyttöisyys	Keräyspisteiden vähäisyys	Lumpulle ei ole keräyspistettä, tuntuu hassulta raahata kassia kaupakeskukseen (esim. hm)	Palvelun ominaisuudet, tavat, tottumukset	ominaisuudet, saavutettavuus	
	en tiedä mitkä tekstiilit kelpaavat kierrätykseen ja mitkä ei	Palvelun ominaisuudet, tarpeet, muiden ihmisten mielipiteet	ominaisuudet, tekemisen helpottaminen, helpokäyttöisyys		Tekstiilijätteen kierrätyspaikkojen puute	Tarpeet, palvelun ominaisuudet	saavutettavuus, ominaisuudet	
	Päätöksen teko, kelpaako myytäväksi tai kelpaako lumpun keräykseen?	Palvelun ominaisuudet, tarpeet, muiden ihmisten mielipiteet	ominaisuudet, tekemisen helpottaminen, helpokäyttöisyys		Omalla paikkakunnalla ei ole oikein hyvin keräyspisteitä	Tarpeet, palvelun ominaisuudet	saavutettavuus, ominaisuudet	
	Juuri että mitä voi viedä minnekin. Perus UFF on aika selkeä mutta heti jos on jotain erikoisempaa tai missä epäilen olevan mikromuovia tai muuten erikoinen esim. hankalakoivinen tai en tiedä onko sellaiselle käyttöä (esim. vanha sohvanpäällinen)	Palvelun ominaisuudet, tarpeet, odotukset, tavat, muiden ihmisten mielipiteet	ominaisuudet, tekemisen helpottaminen, helpokäyttöisyys		Paikkakunnalla suppeat vaihtoehdot	Tarpeet, palvelun ominaisuudet	saavutettavuus, ominaisuudet	
	En tiedä minkälaisista voi lahjoittaa minnekin.	Palvelun ominaisuudet, tarpeet, tavat	ominaisuudet, tekemisen helpottaminen, helpokäyttöisyys		Käyttökelpoisille vaatteille monia vaihtoehtoja, helppo viedä, monta mahd.paikkaa. käyttökelvottomille ei keräystä	Tarpeet, palvelun ominaisuudet	saavutettavuus, ominaisuudet	
	Tekstiilien kunnan arviointi on mielestäni vaikeaa.	Palvelun ominaisuudet, tarpeet	ominaisuudet, tekemisen helpottaminen, helpokäyttöisyys		Erilaisia keräyspisteitä olisi tasaisemmin eripuolilla Tampereella.	Tarpeet, palvelun ominaisuudet	tekemisen helpottaminen, saavutettavuus, ominaisuudet	
	Iän välillä miettimään onko tekstiili niin hyvässä kunnossa, että sen voisi lahjoittaa hyväntekeväisyyteen. En haluaisi kuormittaa järjestöjä tekstiilijätteillä, mutta harmittaa heittää käyttökelpoisen vaikkakin nujuhien vaate pois.	Palvelun ominaisuudet, tarpeet, arvot, muiden ihmisten mielipiteet	ominaisuudet, tekemisen helpottaminen, helpokäyttöisyys		Tekstiilijätteen keräyspisteiden vähäisyys	Tarpeet, palvelun ominaisuudet	saavutettavuus, ominaisuudet	
	- toisaalta epäilen välillä vaatteiden kuntoa, mistä seuraa, että mihin ne päätyvät vaikka SPR:ltä, jos hiljälähti (joka ei irtoa) tekee siitä soveltamattoman. Muuten paita on ehjä ja vähän käytetty.--	Palvelun ominaisuudet, odotukset	ominaisuudet, tekemisen helpottaminen, muiden ihmisten mielipiteet, helpokäyttöisyys		- Uffia on joka paikassa, SPR:ää ei.	Tarpeet, palvelun ominaisuudet	saavutettavuus, ominaisuudet	
	Päätös mikä on liian huono kierrättäväksi uffille, fidalle jne. ja mikä pitäisi mennä suoraan jätteeksi	Palvelun ominaisuudet, tarpeet	ominaisuudet, tekemisen helpottaminen, helpokäyttöisyys		Keräykseen menos odottavien tekstiilien säilytys kotona, etenkin käyttökelpoiset kausivaatteet	Tarpeet, tavat	säästö	
	Aiemmin luulin kierrättäväni oikein, nyt törmäisin elastaani-asiaan ja en kyllä enää tiedä mihin ne kuuluvat	Palvelun ominaisuudet, tarpeet, tottumukset, muiden ihmisten mielipiteet	ominaisuudet, tekemisen helpottaminen, säästö, helpokäyttöisyys		Kodissa on jatkuvasti jossain määrin liikaa tekstiilijä kun en halua heittää oikeastaan mitään sekajätteeseen. Kierrätys vaatisi enemmän tilaa, kuin sitä on.	Tarpeet, tottumukset, tavat, arvot	säästö	
	Epävarmuutta siitä, että minkälaisia ja minkä kuntoisia tekstiilejä missäkin otetaan vastaan.	Palvelun ominaisuudet, tarpeet, muiden ihmisten mielipiteet	ominaisuudet, tekemisen helpottaminen, säästö, helpokäyttöisyys		Poistettavien tekstiilien säilytys kotona, sillä yhden paidan takia ei tule erikseen lähdyttyä keräyspisteelle.	Tarpeet, tottumukset, tavat	säästö, ominaisuudet, tekemisen helpottaminen	
	Eettinen pohdinta	Pelottaa, että päätyvät köyhiin maihin	Arvot, odotukset, palvelun ominaisuudet		Riskin pienentäminen	Keräyslaikat kotiin	Ja välillä myös laaikat täynnä--	Palvelun ominaisuudet, tarpeet
UFFilla muistaakseni joku skandaali takana,--		Arvot, palvelun ominaisuudet	brändi, ominaisuudet	Keräyslaikat ovat monesti täynnä.	Palvelun ominaisuudet, tarpeet		ominaisuudet, tekemisen helpottaminen, riskin pienentäminen	
Sopivien firman/järjestön laatikon löytäminen; en haluaisi antaa tekstiilejä esim. UFFille, jonka toiminnassa on paljon epäkohtia.		Arvot, tarpeet, odotukset, palvelun ominaisuudet	brändi, ominaisuudet, saavutettavuus, riskin pienentäminen	Laatikko ollut täysi	Palvelun ominaisuudet, tarpeet		ominaisuudet, tekemisen helpottaminen, riskin pienentäminen	
Helpossa paikassa olevien keräyslaatoikoiden tekstiilit päätyvät / saattavat päätyä jonkin köyhempien maiden omiksi (esim UFFin keräyslaatoista tietäkseni osalle tapahtuu niin)		Arvot, odotukset, tarpeet, palvelun ominaisuudet	Riskin pienentäminen, säästö, ominaisuudet, saavutettavuus, brändi	pakkaaminen on hankalaa, olen pakannut ruokakaupan muovipusseihin, mutta niihin mahtuu vain vähän jos ne pitää saada solmittua kiinni	Tarpeet, tavat, palvelun ominaisuudet		ominaisuudet, helpokäyttöisyys, muotoilu, tekemisen helpottaminen, säästö	
- jos ei ole halunnut viedä vaatteita ainoastaan uffille. Haluaisin varmistua siitä että tekstiilien jatkokäsitteily ei aiheuta esi. eettisiä ongelmia jossain muualla vaan olisi mahdollisimman kestävä kehityksen mukaista.		Arvot, odotukset, palvelun ominaisuudet	Ominaisuudet, riskin pienentäminen, säästö, brändi	Pakkaaminen	Tarpeet, palvelun ominaisuudet		ominaisuudet, tekemisen helpottaminen	
Tällä hetkellä erään kalveluodokumentin jäljiltä on epäilyjä, mihin vaatteet päätyvät.--		Arvot, odotukset, palvelun ominaisuudet	ominaisuudet	Sopivien pakkausmateriaalien puutteesta kotona.	Tarpeet, palvelun ominaisuudet		ominaisuudet, tekemisen helpottaminen	
En luota tarpeeksi siihen, että vaatteet päätyisivät oikeapaisesti hyötykäyttöön. On paljon näyttöä esim. siitä, että UFF ja Fida toimittaa vaatteet suoraan kehitysmaihin, missä ne ovat suuri ongelma. Siksi suosin pienempiä tahojia, joiden tiedän toimivan vastuullisesti epätavallista lähtökohdista.		Arvot, odotukset, palvelun ominaisuudet	ominaisuudet, riskin pienentäminen, säästö, brändi	Ettei ole paikkaa, joka ottaisi vastaan ha korjaisi pikkuvikaiset vaatteet	Tarpeet, palvelun ominaisuudet, arvot		ominaisuudet, tekemisen helpottaminen	
Mietityttä mihin ne oikeasti lopulta päätyvät, ja teenkö enemmän hallaa kuin hyötyä.		Arvot, muiden ihmisten mielipiteet, palvelun ominaisuudet	ominaisuudet, riskin pienentäminen, säästö, brändi	Korjattavissa olevat mutta sellaisen alkuperäisen käyttöön sopivat minne	Tarpeet, palvelun ominaisuudet		ominaisuudet, tekemisen helpottaminen	
Epätieto minne tekstiilit lopulta lopulta oikeasti päätyvät		Odotukset, palvelun ominaisuudet	ominaisuudet, riskin pienentäminen, säästö	Käyttökelpoisuus, mutta hieman vaurioitunut vaate (esim. muuten täysin hyväkuntoiset lasten ulkoasuus, joissa vaateastarilla paikattu reikä polvessa) eivät kelpaa jatkomyyntiin keräyspisteissä. En haluaisi heittää poiskaan.	Arvot, tarpeet, palvelun ominaisuudet, odotukset		ominaisuudet, tekemisen helpottaminen, säästö	
Eettinen pohdinta siitä, voisiko olla varma siitä että keräyslaattikoon jättämäni tekstiilit päätyvät oikeasti hyötykäyttöön sekajätteenä polttamisen sijaan.		Arvot, odotukset, palvelun ominaisuudet	Ominaisuudet, riskin pienentäminen, säästö	Henkilökohtaiset syöt	Joskus ei vaan jaksa		Helpokäyttöisyys, tekemisen helpottaminen	
				Muut	OMA SAAMATTOMUUTEN. Asian tärkeys on vasta nyt valjennut.		Tutumukset, tavat	helpokäyttöisyys, tekemisen helpottaminen
					- Lumpputekstiilien kierrätys on laahannut perässä, mutta nyt onneksi löytyy jo jotain kanavia sillekin. Käyttökelvottomien tekstiilien kierrättämisen maksullisuus Sortti-asemalla		Palvelun hinta	ominaisuudet, tekemisen helpottaminen
				Ei haasteita, mutta jatkajalostus kiinnostaa		hinta		
				Poistotekstiileille ei ollut aiemmin ilmaista keräystä. Vrt. Laitanko energiäjätteenä vai lähdenkö viemään kaatopaikalle, jossa joudun maksamaan tekstiilin kierrätyksestä.	Palvelun hinta, tarpeet, palvelun ominaisuudet, arvot	ominaisuudet, hinta, tekemisen helpottaminen		

LIITE 9 - Kuluttajakyselyn kysymys nro. 9 annetut arvot taulukoituna.

	n	Minimiarvo	Maksimiarvo	Keskisarvo	Mediaani	Summa	Keskiahajonta
0	19	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1	37	1,0	1,0	1,0	1,0	37,0	0,0
2	46	2,0	2,0	2,0	2,0	92,0	0,0
3	130	3,0	3,0	3,0	3,0	390,0	0,0
4	210	4,0	4,0	4,0	4,0	840,0	0,0
5	276	5,0	5,0	5,0	5,0	1380,0	0,0

LIITE 10 – Kuluttajakyselyn kysymys nro. 13 vastauksista tehty vertailu vastaajien asuinpaikan mukaan.

Tekstiilijätteen kierrätyspussi (sisältää rikkinaistä ja kulunutta, mutta kuivaa ja puhdasta tekstiiliä)							
Taloyhtiön kierrätyspisteeseen	1 Ei yhtään sopiva	2	3 Neutraali	4	5 Erittäin sopiva	Keskiarvo	Mediaani
Ryhmä 1	10,4%	2,3%	10,7%	7,5%	69,1%	4,2	5,0
Ryhmä 2	17,0%	3,3%	11,6%	8,3%	59,8%	3,9	5,0
Korttelikeräyslaatikon	1 Ei yhtään sopiva	2	3 Neutraali	4	5 Erittäin sopiva	Keskiarvo	Mediaani
Ryhmä 1	3,2%	1,3%	9,6%	19,7%	66,2%	4,4	5,0
Ryhmä 2	7,5%	3,4%	10,9%	14,2%	64,0%	4,2	5,0
Tekstiilejä myyvään liikkeeseen	1 Ei yhtään sopiva	2	3 Neutraali	4	5 Erittäin sopiva	Keskiarvo	Mediaani
Ryhmä 1	12,0%	16,9%	30,6%	18,2%	22,3%	3,2	3,0
Ryhmä 2	17,4%	12,7%	23,3%	16,9%	29,7%	3,3	3,0
Ostoskeskuksessa tai kirpputorilla olevaan keräyspisteeseen	1 Ei yhtään sopiva	2	3 Neutraali	4	5 Erittäin sopiva	Keskiarvo	Mediaani
Ryhmä 1	4,9%	6,4%	22,6%	27,1%	39,0%	3,9	4,0
Ryhmä 2	5,9%	5,4%	19,7%	22,6%	46,4%	4,0	4,0
Yleiseen kierrätyspisteeseen (esim. Rinki ekopisteet)	1 Ei yhtään sopiva	2	3 Neutraali	4	5 Erittäin sopiva	Keskiarvo	Mediaani
Ryhmä 1	6,4%	13,5%	27,8%	17,7%	34,6%	3,6	4,0
Ryhmä 2	4,6%	5,5%	15,6%	19,3%	55,0%	4,1	5,0
Postin toimipisteeseen	1 Ei yhtään sopiva	2	3 Neutraali	4	5 Erittäin sopiva	Keskiarvo	Mediaani
Ryhmä 1	23,1%	19,2%	32,0%	12,3%	13,4%	2,7	3,0
Ryhmä 2	24,9%	16,4%	30,0%	8,9%	19,8%	2,8	3,0
Matkahuollon toimipisteeseen	1 Ei yhtään sopiva	2	3 Neutraali	4	5 Erittäin sopiva	Keskiarvo	Mediaani
Ryhmä 1	29,7%	19,2%	28,9%	10,6%	11,6%	2,6	3,0
Ryhmä 2	31,9%	20,6%	24,8%	7,1%	15,6%	2,5	2,0
Noudettaisiin kotoa esim. Ruokakaupan kotiinkuljetuksen yhteydessä	1 Ei yhtään sopiva	2	3 Neutraali	4	5 Erittäin sopiva	Keskiarvo	Mediaani
Ryhmä 1	28,2%	11,2%	27,7%	10,5%	22,4%	2,9	3,0
Ryhmä 2	37,4%	10,9%	29,0%	4,2%	18,5%	2,6	3,0
Viedä jäte- tai hyötykäyttöaseman tekstiilikeräykseen	1 Ei yhtään sopiva	2	3 Neutraali	4	5 Erittäin sopiva	Keskiarvo	Mediaani
Ryhmä 1	27,3%	24,1%	23,7%	9,4%	15,5%	2,6	2,0
Ryhmä 2	17,5%	18,3%	24,2%	15,0%	25,0%	3,1	3,0
Viedä suoraan hyväntekeväisyysjärjestön myymälään (esim. UFF, Fida)	1 Ei yhtään sopiva	2	3 Neutraali	4	5 Erittäin sopiva	Keskiarvo	Mediaani
Ryhmä 1	17,0%	19,7%	29,4%	17,6%	16,3%	3,0	3,0
Ryhmä 2	19,8%	15,5%	24,4%	18,9%	21,4%	3,1	3,0

LIITE 11 - Kuluttajakyselyn kysymys 16 tulleet vastaukset jaettuna teemoihin ja merkitty arvon elementit

Katteema	Keskeinen teema	Vastaus tai sen osa	Lisäteema/t	Palvelumuotoilun keskeiset elementit	Arvon muodostuksen elementit
Kierrätyspussin ominaisuudet	Uudelleenkierrätty ja kierrätys	Pussit voisivat olla kestäviä, niin että samat kiertävät ja esimerkiksi kun palautat yhden saat yhden	Kestävyys	Palvelun ominaisuudet	Ominaisuudet
		-- Kierrätyspussien pitää ehdottomasti olla monikäyttöisiä ja valmistettu kierrätysmateriaaleista.	Kierrätysmateriaali, uudelleenkierrätty	Palvelun ominaisuudet	Ominaisuudet, Muotoilu, Säästö
		Olisi hyvä jos pussin voisi jotenkin kierrättää. --	Kierrätys	Palvelun ominaisuudet	Ominaisuudet
		Pohdin sitä, onko tällainen kierrätyspussi, vaikka se hyvältä idealta vaikuttaakin, vain yksi muovirooska lisää? Pussien uudelleenkierrätty, valmistettu kierrätysmateriaalista tms.	Kritiikki / kysymys, muovin käyttö, kierrätysmateriaali, uudelleenkierrätty	Palvelun ominaisuudet, Arvot	Ominaisuudet, Muotoilu, Säästö
		Voisiko pussin kierrättää uudelleenkierrättyyn, voisiko se olla ekologisempi, ei vaikuttanut uskottavalta sen suhteen	Kritiikki / kysymys, Ympäristövaikutukset, uudelleenkierrätty	Palvelun ominaisuudet, Arvot	Ominaisuudet
		Jos pussi on uudelleenkierrätettävä, niin mitä tämä käytännössä tarkoittaa? Eihän se ole minulle kuitenkaan uudelleenkierrätettävä, jos pakkaan tekstiilit siihen ja vien pussin kierrätyspisteeseen?	Kritiikki / kysymys, uudelleenkierrätty	Palvelun ominaisuudet	Ominaisuudet, Helppokäyttöisyys
		Vaikka ajatus uusiokäytettävästä pussista on teoriassa hyvä, on todennäköisesti käytännössä hankalaa saada pussit kestävästi käyttökertoja siistinä, hoitaa logistinen puoli, ja lisäksi saada ihmiset maksamaan järjestelyn kustannukset. Jos pusseja joudutaan kuljettamaan paljon, niiden hiilijalanjälki kasvaa äkkiä tavallisen muovipussin ohii. Toisaalta jos pusseja ei kuljeteta kuin täysiä kuormia, niitä pitää mahdollisesti olla jossain lojumassa suuri määrä, jolloin niissä on kiinni muovia mutta se ei ole tehokkaassa käytössä. Pelkästään jo se, jos kuluttaja ajaa hakemaan tällaisen pussin jostain, kuluttaa äkkiä niin paljon luonnonvaroja, että nettovaikutus on ympäristölle negatiivinen.	Kritiikki / kysymys, ympäristövaikutukset, Hinta, uudelleenkierrätty	Palvelun ominaisuudet, Arvot, Hinta, Odotukset, Tavat	Ominaisuudet, Hinta, Saavutettavuus
		Miten pussin uudelleenkierrätty toteutettaisiin?	Kritiikki / kysymys, uudelleenkierrätty	Palvelun ominaisuudet	Ominaisuudet, Helppokäyttöisyys
		Tekstiilikierrätyspussin tulee olla kierrätettävä, pantillinen tavara, jotta muovin kulutus olisi minimoitu. Pantilla saa pussin ja kun vie sen 'miehitettyyn' keräyspisteeseen, saa tilalle uuden tyhjän pussin.	Pantti, muovin käyttö, uudelleenkierrätty	Palvelun ominaisuudet, Arvot, Hinta, Odotukset	Ominaisuudet, Hinta, Saavutettavuus, Riskin pienentäminen, Säästö
		En ihan ymmärtänyt, miten pussit sitten kiertävät uudelleenkierrättyyn?	Kritiikki / kysymys, uudelleenkierrätty	Palvelun ominaisuudet	Ominaisuudet, Helppokäyttöisyys
		Pussin pitäisi olla ilmainen/edullinen/pantillinen, että se säilyisi kiertossa ja ettei jokaista kierrätyskertaa varten tarvitsisi ostaa pussia, vaan sen saisi jotenkin "takaisin" kun on palauttanut tekstiilejä. Näin vältyttäisiin myös muovijätteeltä tekstiilien vastaanottokeskuksissa.	Pantti, hinta, muovin käyttö, uudelleenkierrätty	Palvelun ominaisuudet, Arvot, Hinta, Odotukset	Ominaisuudet, Hinta, Riskin pienentäminen, Säästö
		Ongelmana on se, että jos maksan pussista paljon enkä saa sitä käytön jälkeen takaisin tai jos se menee jollekin toiselle ihmiselle, maksamani hinta ei oikein ole tuotteen arvoinen. Erityisen turhaa on tehdä hyvin kestäviä pussia, jos sitä ei käytetä uudestaan.	Kritiikki / kysymys, hinta, kestävyys, uudelleenkierrätty	Palvelun ominaisuudet, hinta	Ominaisuudet, Muotoilu, Hinta
		Mietin, jos se on uudelleen käytettävä, miten sen parhaiten saisi tyhjennettyä, jotta voin sen ottaa uudelleen käyttöön.	Kritiikki / kysymys, uudelleenkierrätty	Palvelun ominaisuudet	Ominaisuudet, Helppokäyttöisyys
		Pussi/pussit kiertämään ja kierrätyskelpoista? Kun vie tekstiilejä pois pussissa, saa tilalle uuden tyhjän pussin. Muovia säästettävä, ei kai joka palautukselle tarvitse uutta pussia?	Kritiikki / kysymys, muovin käyttö, uudelleenkierrätty, kierrätys	Palvelun ominaisuudet, Arvot, Odotukset	Ominaisuudet, Säästö
		-- Pussit uudelleen käytettäviä? Pantillisia?	Kritiikki / kysymys, pantti, uudelleenkierrätty	Palvelun ominaisuudet, hinta	Ominaisuudet, Hinta, Riskin pienentäminen
		En ymmärtänyt sitä kuinka pussi olisi uudelleenkierrätettävä, jos pussi laitetaan vaatteineen keräyspisteeseen. Vai saisinko silloin uuden tyhjän, mutta jo käytössä olleen pussin vaihdossa?	Kritiikki / kysymys, uudelleenkierrätty	Palvelun ominaisuudet, Odotukset	Ominaisuudet, Helppokäyttöisyys
		Jä epäselväksi, mitä tekstiilikierrätyspussille tapahtuu, kun kuluttaja on vienyt sen kierrätyspisteeseen. Jossain sanottiin, että pussi on uudelleen käytettävä. Menevätkö ne siis uudelleen myyntiin?	Kritiikki / kysymys, uudelleenkierrätty	Palvelun ominaisuudet, Odotukset	Ominaisuudet, Hinta, Helppokäyttöisyys
		Pussit pitäisi olla uudelleen käytettäviä eli niitä kierrätettäisiin käytössä niin kauan kuin ne olisivat ehjiä, eikä aina lähetettävä kaikille täysin uutta pussia.	Kestävyys, uudelleenkierrätty	Palvelun ominaisuudet, Odotukset, Arvot	Ominaisuudet, Säästö
		Miten nämä pussit sitten päätyisivät takaisin kiertoon?	Kritiikki / kysymys, uudelleenkierrätty	Palvelun ominaisuudet	Ominaisuudet
		Pussin ulkonäkö: ekologia edellä; Liittyn hintaan ja muutenkin: voiko näitä kierrättää?	Kritiikki / kysymys, ulkonäkö, hinta, ympäristövaikutukset, kierrätys	Arvot, Hinta	Ominaisuudet, Muotoilu, Hinta
		Onko pussi uusiokäytettävä? Kyseessä on muovituote, joten suhtautumiseni on hieman epäilevä. Onko tällainen tuote todella tarpeen, varsinkin kertakäyttöisenä?	Kritiikki / kysymys, muovin käyttö, uudelleenkierrätty, kierrätys	Palvelun ominaisuudet, Arvot, Odotukset, Tarpeet	Ominaisuudet
		Joku panttisytemi voisi olla toimiva pussien kierrättämiseen.	Pantti, uudelleenkierrätty	Palvelun ominaisuudet, Hinta	Ominaisuudet, Hinta, Riskin pienentäminen, Säästö
		Pussin pitäisi olla moneen kertaan käytettäviä ja sisältää jonkinlaisen panttisynteesin.	Pantti, uudelleenkierrätty	Palvelun ominaisuudet, Hinta	Ominaisuudet, Hinta, Riskin pienentäminen
		-- Mielestäni tekstiilikierrätyspussista pitäisi tehdä niin laadukas, että sen käyttö uudelleen on mahdollista. Pusseja voisi saada lainaan panttia vastaan kierrätyspisteistä ja pantin saisi takaisin kun pussin palauttaisi.	Pantti, kestävyys, uudelleenkierrätty	Palvelun ominaisuudet, Hinta, Odotukset	Ominaisuudet, Hinta, Riskin pienentäminen
		Mietin, miten pussit saadaan kiertoon. Pieneen pussiin ei montaa vaatetta mahdu. On epäkäytännöllistä, jos tarvitsee ostaa monta kierrätyspussia, että tuotteet saadaan eteenpäin, mutta pussit eivät palaudu. Veikkaan, että silloin on monella helpompi dumpata ne vain johonkin.	Kritiikki / kysymys, koko, väärinkäytökset, uudelleenkierrätty	Palvelun ominaisuudet, Odotukset, Tarpeet, Tottumukset	Ominaisuudet, Helppokäyttöisyys, Muotoilu
		Kun pussi tekstiileineen on viety kierrätykseen, mitä sille tekstiilien poiston jälkeen tapahtuu uudelleen käytettävänä tuotteena?	Kritiikki / kysymys, uudelleenkierrätty	Palvelun ominaisuudet, Odotukset	Ominaisuudet
Pussin ulkonäköä ei ole väliä. Mahdollisimman pienet ympäristövaikutukset olisi ehdottomasti paras. Ja uudelleen käytettävyyttä.	Kritiikki / kysymys, ulkonäkö, ympäristövaikutukset, uudelleenkierrätty	Palvelun ominaisuudet, Arvot	Ominaisuudet, muotoilu, Säästö		
-- Missä käsittelyä, kun tämä tuote hajoaa?--	Kritiikki / kysymys	Palvelun ominaisuudet, Odotukset	Ominaisuudet		
Mitä pussille tapahtuu sen elinkaaren loppupäässä?	Kritiikki / kysymys, kierrätys	Palvelun ominaisuudet, Arvot, Odotukset	Ominaisuudet		
Mitä tapahtuu kerran käytetyille pusseille?	Kritiikki / kysymys, uudelleenkierrätty, kierrätys	Palvelun ominaisuudet, Odotukset	Ominaisuudet		

Kierrätyspu
ssin
ominaisuu
det

Hinta

-- Pussin tulisi kuitenkin olla ilmainen ja helppo kierrättää lähellä, jotta suuri määrä ihmisiä ottaisi sen käyttöön.	Ilmainen, saavutettavuus	Palvelun ominaisuudet, Hintaa, Tarpeet, Odotukset	Ominaisuudet, Hintaa, Helppokäyttöisyys,
-- Kierrätys ei saa kannustaa kuluttajia kuluttamaan lisää uusia vaatteita (ei kyttykauppoja tai omantunnon puhdistusta).	Kyttykauppa, Kritiikki / kysymys	Palvelun ominaisuudet, Hintaa, Arvot	Hintaa, Ominaisuudet
-- tai ettei pussi tulisi kylkiäisenä joissain tilanteissa tai sen voisi valita kylkiäiseksi tai valita ostikassiksi tavalliseen ostokassin sijaan (kestokssi/biojättepussi ajatus).	Kyttykauppa, ostokassi	Palvelun ominaisuudet, Hintaa	Hintaa, Ominaisuudet, Tuoteräätälöinti, Saavutettavuus
kysymykseen 15 voisinkin haluta saada pussin kylkiäisenä. Ja voisi olla vaikka niin, että uutena pussi on kalliimpi, mutta jos uudelleenkäyttämöhdöllisyys on, niin käytettyjä saisi sitten vaikka ilmaiseksi	Uudelleenkäyttö, ilmainen, kyttykauppa	Palvelun ominaisuudet, Hintaa, Odotukset	Ominaisuudet, Hintaa, Säästö, Saavutettavuus
Kysymykseen 15, kannatan ideaa pussin saamisesta vaateostosten yhteydessä.	Kyttykauppa	Palvelun ominaisuudet, Hintaa	Ominaisuudet, Hintaa, Saavutettavuus
Jos lain mukaan kunnan pitää huolehtia kierrätyksestä, tulisi kunnan tarjota välineet tähän eli tämä pussukka.	Kunnan vastuu, ilmainen	Hintaa, Odotukset	Hintaa, Riskin pienentäminen
Voisiko keräysspussin hinnoittelu ja vaatteiden palautus toimia jotenkin samaan tapaan kuin panttipulot? En tiedä tarkkaan miten, mutta joka tapauksessa niin että se panttinhinta olisi jollekin ollu pahaasta viitsimisestä kiinni.	Pantti, ilmainen, tuottajavastuu	Palvelun ominaisuudet, Hintaa	Ominaisuudet, Hintaa, Riskin pienentäminen, Säästö
Olin valmis maksamaan pussista, mutta hienoa olisi, jos pussi olisi ilmainen tai esim. kaupan muovikassin hintainen. Tämä voisi alentaa kynnystä tekstiilien kierrättämiselle, joka voi jollekin ollu pahaasta viitsimisestä kiinni.	Ilmainen, motiivit, saavutettavuus	Palvelun ominaisuudet, Hintaa, Tottumukset, Tavat	Hintaa, Helppokäyttöisyys, Saavutettavuus, Tekemisen helpottaminen
Mielestäni olisi huono jos kierrätyskassin saisi vain jos ostaa tietyllä summalla tekstiilejä myymälästä, koska se lisäisi kuluttamista jos pitäisi saada jokin tietty summa täyteen että pussin saisi ilmaiseksi.	Kyttykauppa, Kritiikki / kysymys	Hintaa, Arvot, Odotukset, Palvelun ominaisuudet	Hintaa, Ominaisuudet
Edelliseen kysymykseen liittyen...itse olin valmis maksamaan keräysspussista jotain, mutta mielestäni sen pitäisi olla ilmainen että riittävän moni osallistuisi tekstiilien kierrätykseen	Ilmainen, saavutettavuus	Hintaa, Tarpeet, Odotukset, Muiden ihmisten mielipiteet	Hintaa, Ominaisuudet, Saavutettavuus
Jos vaatteiden oston yhteydessä aletaan lahjoittamaan tällaisia pusseja, niin eikö se vain tee entistä hyväksyttävämmäksi kertakäyttökulttuurin, kun nyt hyvällä omalla tunnolla kierrättää vanhoja vaatteita. Koska pussien on tarkoitus kierrättää takaisin kuluttajalle käyttöön, ei maksu voi alkuun ainakaan olla kovin suuri, että massat sen ottaisivat käyttöön.	Kritiikki / kysymys, kyttykauppa, uudelleenkäyttö, ympäristövaikutukset	Palvelun ominaisuudet, Arvot, Hintaa, Tavat, Odotukset, Muiden ihmisten mielipiteet	Ominaisuudet, Hintaa, Saavutettavuus, Säästö
Pussi saisi tulla mukana kun ostaa vaatteita.	Kyttykauppa, ostokassi, saavutettavuus	Palvelun ominaisuudet, Hintaa	Ominaisuudet, Hintaa, Saavutettavuus
Voisin itse maksaa tästä pussista, mutta ajattelen, että sen pitäisi olla ilmainen.	Ilmainen	Hintaa	Hintaa, Saavutettavuus
Mielestäni hinta ei ratkaise pussin hankintaa vaan sen käytön helppous ja säilyvyys kotiarjessa.	Säilyvyys arjessa	Palvelun ominaisuudet, Hintaa, Tarpeet, Odotukset	Ominaisuudet, Hintaa, Helppokäyttöisyys, Muotoilu
Voisi olla joku "pantti" systeemi, ostaa pussi 5€ kotiin toimitettua ja kun palautat pussin tavalla x, saa joko koodilla uuden pussin hyvin halvalla/ilmaiseksi tai myymälästä suoraan uuden pussin matkaan.	Pantti, ilmainen, saavutettavuus	Palvelun ominaisuudet, Hintaa, Odotukset	Ominaisuudet, Hintaa, Riskin pienentäminen, Säästö
Pussista voisin maksaa vähän enemmän, jos pussiin menee iso määrä tekstiiliä ja pussi on kestävä.	Koko, kestävyys	Palvelun ominaisuudet, Hintaa	Ominaisuudet, Hintaa, Muotoilu
Jos pussi on tilattava ja maksaa, eivät kaikki ihmiset sitä käytä.	Kritiikki / kysymys, saavutettavuus	Palvelun ominaisuudet, Hintaa, Odotukset, Tottumukset	Ominaisuudet, Hintaa, Saavutettavuus
Koen edullisuuden mahdollistavan kierrätyksen	Saavutettavuus, motiivit	Hintaa	Hintaa, Tekemisen helpottaminen
Mielestäni hinnat voisi kytkeä osaksi vaatejälleenmyyjän tuottajavastuuta eli he voivat toki halutessaan huomioida sen tuotteen hinnoittelussa mutta kaikkien tekstiilejä myyvien yritysten tulisi tarjota tällainen mahdollisuus osana palveluitaan "ilmaiseksi"	Tuottajavastuu, ilmainen	Palvelun ominaisuudet, Hintaa, Arvot, Odotukset	Ominaisuudet, Hintaa
Jotta ne ihmiset, joita ei kiinnosta niinkään vaateiden käyttökaaren pidentäminen tai sen kierrättäminen asianmukaisesti, eivät ole valmiita maksamaan kierrätyspussista mitään. Vaatteita myyvien kauppojen kassalla tätä voisi kyttyttää esim. 1euron hinnalla, jolloin mahdollisesti ostaja tulisi. Valvettuneimmat kuluttajat maksavat mieluummin pussista, mutta he myös pakkaavat pois tavat tekstiiliasianmukaisella tavalla ja huomioivat kierrätyspisteen valinnalla tekstiilien käyttökelvopuolena pysymisen.	Motiivit, ilmainen, kritiikki / kysymys, pakkaaminen	Tottumukset, Tavat, Arvot, Hintaa, Muiden ihmisten mielipiteet	Hintaa, Saavutettavuus, Helppokäyttöisyys, Tekemisen helpottaminen
-- Myös jokin panttisytemi esim. kierrätysmyymälöiden yhteydessä voisi olla hyvä eli pussi maksaisi vaikka 2€ ja sen saisi takaisin, kun palauttais täyden pussin.	Pantti	Palvelun ominaisuudet, Hintaa, Odotukset	Ominaisuudet, Hintaa, Riskin pienentäminen
Kohta 15. Voisin maksaa ensimmäisestä pussista enemmän kuin 5 euroa olettaen, että systeemi toimisi niin, että viideskymmeniä pussin keräyspaikkaan, saisin puhtaan tyhjän käytetyn pussin tilalle. Pussista ei siis tarvitsisi maksaa kuin kerran, jos sitä ei hukkaa tms. Eli pussin pitäisi olla sellainen, että sitä voidaan kierrättää käytössä henkilöiltä toiselle. Ensimmäisestä pussista maksettava maksu olisi siis ikään kuin liittymismaksu tällaiseen kierrätysjärjestelmään.	Liittymismaksu, uudelleenkäyttö	Palvelun ominaisuudet, Hintaa, Odotukset	Ominaisuudet, Hintaa, Säästö, Riskin pienentäminen, Muotoilu
Jäin miettimään tuota pussin hintaa. Sen pitäisi olla sopivan matala, että mahdollisimman monella olisi mahdollisuus se hankkia, mutta hinnat pitäisi kuitenkin kattaa valmistus- ja muut mahdolliset kustannukset. Miten löytää se kultainen keskitie?	Saavutettavuus, kritiikki / kysymys	Hintaa	Hintaa, Saavutettavuus
Pussin hinta voisi olla myös ostettavan tekstiilin hinnassa ja aina ostoksen mukana	Tuottajavastuu, ilmainen	Palvelun ominaisuudet, Hintaa	Ominaisuudet, Hintaa
Jos tällainen pussi tulisi käyttöön, tulisi varmistaa, ettei se tuota vain lisää jätettä, ja ettei niitä kerry kotitalouksiin turhaan. Itse laittaisin tällaiseen esim. 5€ pantin, jotta varmistetaan pussin kierto ja päätyminen oikeaan osoitukseen. Ei missään nimessä ilmaiseksi, sillä tällöin pusseja ei käytetä oikein. Itse koen kuitenkin, että paras tapa on edelleen se, että voi pakata kotoa valmiiksi löytyvistä materiaaleista, eli esimerkiksi muoviseen ostokassiin. Näin pidennetään jo käytetty tuotteen käyttöikänsä. Tällainen erillinen pussi olisi tietenkin hyvä esim. itselleni, joka ei osta uusia muovikasseja kaupasta, eikä kotoa välttämättä löydy valmiiksi materiaalia pakkaamiseen. Jos kassin voisi ostaa panttillisena (esim. se 5€ kaupasta ruokaostosten yhteydessä, näkisin käyttäväni tuotetta. Hyvä näkökulma K-kauppojen panttikestokassit.	Pantti, kritiikki / kysymys, muovin käyttö, väärinkäytökset, pakkaaminen	Palvelun ominaisuudet, Arvot, Hintaa, Tavat, Tarpeet, Odotukset, Muiden ihmisten mielipiteet, Väärinkäytökset	Hintaa, Säästö, Ominaisuudet, Riskin pienentäminen, Tekemisen helpottaminen
Pussin hintaan sen verran kommenttia, että jos pussi on maksullinen, luulen sen käytön olevan vähäisempää kuin että se saisi ilmaiseksi. Pussin hinnat voisi "leipoa" valmistettavien ja myytävien tekstiilien hintaan, koska sieltähän se loppujenlopuksi jätteenä muuttava tuote tulee.	Saavutettavuus, ilmainen, tuottajavastuu	Palvelun ominaisuudet, Hintaa, Arvot, Muiden ihmisten mielipiteet	Ominaisuudet, Hintaa, Saavutettavuus,
En haluaisi ostaa joka kerta uutta pussia jos ne ovat kalliita. Jos saisin pussini takaisin uutta käyttökertaa varten, maksaisin mielelläni vähän isomman kertamaksun, kun monta pienempää yksittäistä.	Uudelleenkäyttö, liittymismaksu	Palvelun ominaisuudet, Hintaa	Ominaisuudet, Hintaa, Säästö
Olen pakannut esim. Uffin keräyslaatikkoon menevät vaatteet tavallisiin muovipusseihin, enkä ole aiemmin kuullut että vaatteilla on suuri vaara kastua ja mennä pilalle. Miksi ne kasvavat ja miksi tätä ei mainita ohjeistuksessa? Onko tavallinen muovipussi riittävä? Näitä pohdin kun mietin paljonko olisi valmis maksamaan tekstiilikierrätyspussista tai miettimään mistä sellaisen saa. Yleensä kun käyn vaatteita läpi, kierrätykseen meneviä kertyy kassitolkulla, joten esim. 5 € tekstiilikeräysohje ei tuntuisi kovin houkuttelevalta.	Kritiikki / kysymys, Muun pussin käyttö	Tavat, Odotukset, Palvelun ominaisuudet, Hintaa	Ominaisuudet, Hintaa,

Kierrätyspussin ominaisuudet	Hinta	Tietoisuuden lisäämiseksi tekisin 6-12kk kestävä kampanjan, jossa pussin saisi kylkiäisenä 50 eurolla tekstiilituotetta ostaessa. Kampanja osuisi joulun ja kevät/kesäsesonkiin eli aikaan jolloin ostetaan eniten uutta ja keväällä on kaappien silvuusbuumi kesä vasten. Sen aikana ja jälkeen myisin pussia samaan hintaan kuin kaupan muovikassia ja sitä saisi ostettua kaikkialta, missä tekstiilejä myydään. Siitä tulisi siis normaali osa "pussivalikoimaa" ajan saatossa.	Ohjeistus, kytkykauppa, ostokassi, saavutettavuus, (markkinointi)	Palvelun ominaisuudet, Hinta, Tarpeet, Tavat	Hinta, Tuoteräätälöinti, Saavutettavuus
		Maksuksi laitoin ilmaisen, mutta tässä en ole ehdoton riippuen siitä, miten tuotteiden uusiokäyttö toimii ja mikä niiden tilavuus on. Esim saako samaan hintaan uuden (eli kierrätetyn pussin tilalla).	Ilmainen, uudelleenkäyttö, liittymismaksu, koko	Palvelun ominaisuudet, Hinta, Odotukset	Ominaisuudet, Muotoilu, Hinta
		Hinta jonka olisin valmis maksamaan pussista riippuu siitä mistä sen voisi hankkia ja mihin toimittaa, pussin koosta ja pussin valmistusprosessin kestävydestä ja pussin uudelleenkäytettävyydestä. Helppo kokonaisprosessi, pussin iso koko ja kestävyys nostavat hintaa jonka maksaisin.	Saavutettavuus, koko, uudelleenkäyttö, muut ominaisuudet	Palvelun ominaisuudet, Hinta, Arvot, Tarpeet	Hinta, Saavutettavuus, Helppokäyttöisyys, Ominaisuudet, Muotoilu
		Nämä kategoriat hinnalle on vähän jänniä. 5€ ei riitä postimaksuun ja pussiin, mutta pelkästä pussista en maksaisi enemmän kuin 5€.	Kritiikki / kysymys	Hinta	Ominaisuudet, Hinta
		Hinta riippuu paljon pussin koosta ja palautuksen kätevydestä. Ajattelen että vuodessa voisin käyttää tällaiseen palveluun noin 20 euroa	Koko, saavutettavuus	Palvelun ominaisuudet, Hinta, Tarpeet	Ominaisuudet, Hinta, Muotoilu, Helppokäyttöisyys
		En usko että ihmiset suostuvat maksamaan siitä, että voivat lahjoittaa tekstiilejä eteenpäin.	Kritiikki / kysymys, ilmainen	Muiden ihmisten mielipiteet, Hinta	Hinta
		Pussin maksullisuus riippuu mielestäni siitä, millä säännöillä voisin saada uuden pussin käyttämäni tilalle. Tekstiilejä myyville yrityksillä pitäisi olla tästä jonkinlaista vastuuta - vähän samaan tapaan, kun tietty muutkin tuotteet on saatava palauttaa kauppaan, joka niitä myy (loistepurkivalaisimet esim.) Isoilla päivittäistavarakaupoilla voisi olla vaikka joku panttisysteemi näiden pussien kanssa - palautat pussissa tekstiiliä kauppaan, saat uuden tilalle tms. Kuluttajana maksaisin ensimmäisellä kerralla pääsystä mukaan systeemiin tai jotain tämänkaltaista.	Uudelleenkäyttö, tuottajavastuu, pantti, liittymismaksu	Palvelun ominaisuudet, Hinta, Arvot, Odotukset	Ominaisuudet, Hinta, Riskin pienentäminen
		Olin valmis maksamaan pussista, jos saisin uuden tilalle, kun täytän ja palautun pussin. Muuten sen pitäisi olla ilmainen tai panttijärjestelmä	Uudelleenkäyttö, ilmainen, pantti	Palvelun ominaisuudet, Hinta	Ominaisuudet, Hinta, Riskin pienentäminen
		Pidän tärkeänä, ettei pussi maksaisi mitään, jotta ihan kaikilla olisi mahdollisuus osallistua tekstiilien kierrättämiseen niin, etteivät tekstiilit pilannu.	Ilmainen, saavutettavuus	Hinta, Odotukset, Arvot, Muiden mielipiteet	Hinta, Saavutettavuus, Tekemisen helpottaminen
		-- Itselfe sopiva hinta määräytyy tällaisten ominaisuuksien mukaan. Lähtökohtaisesti kiertotaloutta edistävien ratkaisujen tulisi olla kuluttajille maksuttomia	Muut ominaisuudet, ilmainen	Palvelun ominaisuudet, Hinta, Odotukset	Ominaisuudet, Hinta
		Odotan aikaa, jolloin ymmärrettäisiin, ettei kierrätys ole aina ilmaista. Ihanaa, jos ei tarvitsisi nähdä huikeasti vaivaa (esim. kulkea pitkää matkaa pois kodin ja lähialueiden alueelta kierrätyksen takia), mutta ehdottomasti tekstiileistä luovuttaessa voisi maksaa pienen summan siitä, että joku kuljettaa ja lajittelee tuotteet.	Saavutettavuus, motiivit	Palvelun ominaisuudet, Hinta, Arvot, Odotukset, Tavat, Muiden ihmisten mielipiteet	Tekemisen helpottaminen, Hinta, Saavutettavuus
		Hinnasta, jos on sidottu ostoihin kannustaa ostamaan lisää turhaa tavaraa. Pitäisi sen olla vaateita myyvien yritysten vastuulla maksaa, sitäkin voisi miettiä. Jos hinta on liian kallis niin monikaan ei sitten hyödyntäisi.	Kritiikki / kysymys, kytkykauppa, tuottajavastuu, saavutettavuus	Palvelun ominaisuudet, Hinta, Arvot, Odotukset, Muiden ihmisten mielipiteet	Ominaisuudet, Hinta, Saavutettavuus
		Mielestäni rahan ei pitäisi olla este tekstiilien kierrättämiselle. Maksulliset pussit eivät ole kaikille mahdollisia taloudellisista syistä (opiskelijat, työttömät jne). Toki ymmärrän senkin puolen, että ilmaiseksi jaettavissa pussit saattavat päätyä aivan muuhun käyttöön kuin alkuperäinen tarkoitus oli. Lisäksi olisi aika nurinkurista, että muoviset kaupakassit maksavat rahaa, mutta hypoteettisessa tilanteessa kierrätyspussukat eivät.	Kritiikki / kysymys, ilmainen, saavutettavuus, Väärinkäytökset	Hinta, Arvot, Muiden ihmisten mielipiteet, Odotukset	Hinta, Saavutettavuus, Ominaisuudet,
		-- Myöskään pussin kustannus ei tulisi olla liian suuri, koska harvalla ihmisellä löytyy halua maksaa mitään sen päälle että lajitteleminen itsessään ottaa aikaa ja vaivaa.	Saavutettavuus	Hinta, Tottumukset, Muiden ihmisten mielipiteet	Hinta, Saavutettavuus, Helppokäyttöisyys
		Olisi tosi hyvä, jos pusseja saisi kaupanpäälliseksi halutessaan (tietyn summan ylittäessä), mutta sen voisi myös ostaa erikseen kuten roskapussit tai kaupissa muoviset ostokassit	Kytkykauppa, ostokassi, saavutettavuus	Palvelun ominaisuudet, Hinta, Odotukset	Ominaisuudet, Hinta
		Valmiuteeni maksaa pussista riippuu sen koosta.	Koko	Palvelun ominaisuudet, Hinta, Tarpeet	Hinta, Muotoilu
		-- Jos pussi maksaa kuluttajalle, täytyykö aina ostaa uusi? Yllä olevaan vastaukseen vaikuttaa tämä tietysti. Kertakäytöstä ei paljoa viitsi maksaa.	Uudelleenkäyttö, Krtiikki / Kysymys	Palvelun ominaisuudet, Hinta, Odotukset	Ominaisuudet, Hinta, Muotoilu
		Olen valmis maksamaan siitä rahaa, mutta jos tuote halutaan aktiivisesti käytettäväksi myös niiden vähemmän valvutuneiden kierrättäjien arkeen olisi erittäin tärkeää, että pussi tulisi mukana aina uutta tekstiiliä ostettaessa.	Tuottajavastuu, saavutettavuus, kytkykauppa, ostokassi	Palvelun ominaisuudet, Hinta, Muiden ihmisten mielipiteet, Odotukset	Ominaisuudet, Hinta, Saavutettavuus
		Kysymykseen 15 lisävaihtoehtona voisi olla vaatteiden verkkokaupassa tai kaupassa muovikassin tapaan "haluatko ostaa..."/rasti ruutuun tapaan "lisään tilaukseen". Vaateliikkeen pakkaus voisi myös jo itsessään olla kierrätyspakkaukseksi sopiva pussi?	Verkkokauppa, saavutettavuus, kytkykauppa, ostokassi	Palvelun ominaisuudet, Hinta, Odotukset	Ominaisuudet, Hinta, Saavutettavuus, Tuoteräätälöinti
		Saako käytettyä ostaa halvemmalla? Vai saako niitä vain jostain?	Uudelleenkäyttö, Kritiikki / kysymys	Palvelun ominaisuudet, Hinta	Ominaisuudet, Hinta
Voisiko vaatekeräysoimia pantti periaatteella tai voisiko sen lainata kirjastosta? kun pussin palauttasi ajallaan (tyhjänä tai täytenä) ei muistutusmaksua perittäisi	Pantti	Palvelun ominaisuudet, Hinta, Odotukset	Ominaisuudet, Hinta, Riskin pienentäminen		
Mikään ei ole ilmaista, niin on luontevaa että siitä saa pulittaa joksen euron. Toki pidän ajatuksesta, että (esim.) yli 50€ oston yhteydessä saisi pussin mukaansa. Samalla se kierrätysmahdollisuus saisi enemmän näkyvyyttä!	Kytkykauppa, ilmainen, saavutettavuus	Palvelun ominaisuudet, Hinta, Tottumukset	Hinta, Saavutettavuus		
Pitää olla helppoa ja ilmaista niin kierrätys sujuu. Eli pussit jakoon kauppoihin ym missä muutenkin kuljetaan ja keräys samoihin paikkoihin. Kyseessä on raaka-aine, niin en ole valmis maksamaan siitä, että annan raaka-ainetta jollekin tuottajalle joka pahimmissa tapauksessa dumpaa ne Chilen aavikolle.	Ilmainen, saavutettavuus, ympäristövaikutukset	Palvelun ominaisuudet, Hinta, Tarpeet, Odotukset, Arvot, Tottumukset	Ominaisuudet, Hinta, Helppokäyttöisyys, Saavutettavuus		
Keräysoimia voisivat olla mieluisi myös ilmaisia vähintäänkin jollain tulotasolla tms. kriteerillä, jos mietin kierrätyksen toteutumista niin, että se olisi laajojen ihmisjoukkojen saavutettavissa esim. tulotasosta riippumatta.	Saavutettavuus, ilmainen	Palvelun ominaisuudet, Hinta, Odotukset, Muiden ihmisten mielipiteet	Hinta, Saavutettavuus, Tekemisen helpottaminen		

Kattoteema	Keskeinen teema	Vastaus tai sen osa	Lisäteema/t	Palvelumuotoilun keskeiset elementit	Arvon muodostuksen elementit
Kierrätyspuussin ominaisuudet	Materiaali ja ulkonäkö	Mielestäni keräysohjeiden tulisi olla ympäristöystävällinen eli värillä ei ole väliä. Vaan valmistetaan sitä mikä kuluttaa mahdollisimman vähän luontoa ja kierrätys muovista jos mahdollista	Kritiikki / kysymys, ulkonäkö, ympäristövaikutukset, kierrätyksmateriaali	Arvot, Tottumukset	Muotoilu, Ominaisuudet, Säästö
		Hopeinen läpinäkyvät pussi miellytti silmääni eniten siksi että siitä ei näy läpi. Mielelläni käyttäisin läpinäkyvää minkä tahansa väristä pussia erityisesti tekstiilijätteelle - kun ajattelen esim. 20 vuotta vanhoja alusvaatteita, en todellakaan palauttaisi niitä muissa kuin läpinäkyvässä pussissa	Ulkonäkö, (ohjeistus), tekstiilijäte	Tarpeet, Muiden ihmisten mielipiteet,	Muotoilu, Ominaisuudet, Tekemisen helpottaminen
		Hyvä idea, mutta lisääkö muovijätettä?	Kritiikki / kysymys, muovin käyttö	Arvot, Palvelun ominaisuudet, Tottumukset	Ominaisuudet
		Mikäli mahdollista, niin pussithan voi myös tehdä kierrätetystä muovista. -- Mielestäni pussin on oltava läpikuultava, jotta mahdolliset liat, homeet tai jopa tuholaiset on havaittavissa ennen pussin avaamista. Vaikka hyvin sorteraa ja tekee niin on aina mahdollista että jossain vaiheessa väärän "sortista" päätyy väärään pinoon - on hyvä jos siihen pystyy puuttumaan ennen pussin avaamista.	Kierrätysmateriaali, ulkonäkö, esilajittelu	Arvot, Palvelun ominaisuudet, Tarpeet	Muotoilu, Ominaisuudet, Säästö, Tekemisen helpottaminen, Riskin pienentäminen
		Mielestäni pussin pitäisi olla biohajoavaa materiaalia	Biohajoava materiaali	Arvot, Tottumukset	Muotoilu, Ominaisuudet
		-- Miten tämän tuotteen osallistuminen kiertotalouteen? -- Mustan muovin käyttö?	Kritiikki / kysymys, muovin käyttö	Arvot, Tottumukset	Muotoilu, Ominaisuudet
		Kierrätyspussi idea on hyvä, mutta minua arveluttaa muovipussien lisääminen maailmaan, kenties lajittelun voisi hoitaa kierrätyksestä saatavilla kangaspusseilla ja rakentaa kierrätysastian niin ettei tekstiilit pilaaannu siellä.	Kritiikki / kysymys, muovin käyttö, kierrätetty materiaali, Muun pussin käyttö	Arvot, Odotukset, Palvelun ominaisuudet, Tottumukset	Muotoilu, Ominaisuudet, Säästö
		Vähintään pakko olla kierrätysmuovia, jotta olisi jotain järkeä. Siksi ei mitään läpinäkyviä pusseja.	Ulkonäkö, kritiikki / kysymys, kierrätysmateriaali	Arvot, Palvelun ominaisuudet, Tottumukset	Muotoilu, Ominaisuudet, Säästö
		Textiilikierrätyspakkausten (jos tarjotaan siihen erityisesti suunniteltua tuotetta) tulisi mielestäni olla kierrätysmateriaaleista (muovi) valmistettuja.	Muovin käyttö, kierrätysmateriaali	Arvot, Palvelun ominaisuudet, Tottumukset	Muotoilu, Ominaisuudet, Säästö
		Värikkäät pussit sopisivat käyttökelpoisten tekstiilien kierrätykseen mutta musta, selkeästi poistotekstiilimerkinnällä merkitty pussi poistotekstiileille. Olisi kiva, että pusseja olisi käytössä erilaisia. "Uutuudenviehätys" säilyisi pidempään. Jo nykyiset vaihtoehdot muodostaa kauniin kokoelman.	Ulkonäkö, Tekstiilijäte, Lahjoitus	Tarpeet, Odotukset, Palvelun ominaisuudet	Muotoilu, Ominaisuudet, Tekemisen helpottaminen
		Lahjoitus- ja jätteenpussien pitäisi olla erilaisia, ettei sekotu.	Ulkonäkö, Tekstiilijäte, Lahjoitus	Palvelun ominaisuudet, Odotukset, Tarpeet	Muotoilu, Ominaisuudet, Tekemisen helpottaminen
		Se mietittävä, kuinka isoja nämä pussit ovat. Osa vaatteista voi viedä jo paljon tilaa pienessä pussissa (esim. toppavaatteet) ja osa voi painaa (turkkiset, nahkavaatteet yms.). --	Koko	Palvelun ominaisuudet, Tarpeet	Muotoilu, Ominaisuudet, Helppokäyttöisyys
		Itse vien suuren muovikassillisen kerrallaan. Pienemmästä pussista en -- Pussin koossa tulisi ottaa huomioon se, että vaatteita saatetaan laittaa kierrätykseen kerralla isompikin määrä.	Koko	Palvelun ominaisuudet, Tottumukset, Tarpeet, Tavat	Muotoilu, Ominaisuudet, Helppokäyttöisyys
		Mietin lakanoiden kierrätystä, että onko erikokoisia pusseja? --	Koko	Palvelun ominaisuudet, Tarpeet	Muotoilu, Ominaisuudet, Helppokäyttöisyys, Tekemisen helpottaminen
Muut ominaisuudet	-- Pussin pitäisi olla mahd. Ympäristöystävällinen ja homman helppoa	Ympäristövaikutukset, saavutettavuus	Palvelun ominaisuudet, Arvot, Odotukset	Muotoilu, Ominaisuudet, Helppokäyttöisyys, Tekemisen helpottaminen	
	Olisi hienoa, jos pussin pystyisi ripustamaan siivouskomeroon tai vaatekaappiin henkarin.	Säilyvyys arjessa	Palvelun ominaisuudet, Tarpeet	Muotoilu, Ominaisuudet, Helppokäyttöisyys, Tekemisen helpottaminen	
	Pussin kestävyys on olennaista ja että sen sulkutapa, -mekanismi kestävä myös ja mielestäni ei voi sisältää irtoavia osia. Pussin pitää olla houkutteleva ja samalla tarpeeksi selkeä yksinkertainen. Ulkoasu oli kiva pohdittu. Mietin, miten pussia kannetaan kainalossa, toisen kassin sisällä? Pitäisikö Esiteltyjen tekstiilipussien sulkemekanismit hieman arveluttivat. Toivottavasti niistä saataisiin kestäviä jotka pysyvät kiinni.	Ulkonäkö, kestävyys, kantaminen	Palvelun ominaisuudet, Tarpeet, Odotukset	Muotoilu, Ominaisuudet, Helppokäyttöisyys	
		Kestävyys	Palvelun ominaisuudet, Tottumukset	Muotoilu, Ominaisuudet	
		Kysymyksissä oli huomioitu taloyhtiöt, mutta hyvin moni kuluttaja asuu omakotitalossa jolloin kuluttajilla on omat jätteastiat joidenka tyhjentämisestä maksavat. Eli olisi mahdollisesti iso kuluera lisää yksittäisille käyttäjille vs taloyhtiöiden kulujenjako useammalle.	Asumismuoto, Kritiikki / kysymys	Palvelun ominaisuudet, Tarpeet, Odotukset, Hinta	Hinta, Riskin pienentäminen, Ominaisuudet
		Vastasin kysymyksiin 12 ja 13 kotini sijainnin mukaan. Asun metsän keskellä, 20km päässä lähimmästä kaupungista. Eli syrjässä asuvat ihmiset todennäköisimmin suosisivat kaupungista löytyviä pussien jättopaikkoja sen mukaan että mitä ko. kaupungista löytyy.	Saavutettavuus, sijainti	Palvelun ominaisuudet, Tarpeet, Tavat, Tottumukset	Ominaisuudet, Saavutettavuus
		Jos paketteja lähettelisi tms, pitäisi sen olla mahdollisimman helppoksi tehty, eli postimaksut maksettu ja voisi vain viedä lähetyspaikkaan ilman tulosteluja tai osoitteiden kirjoittelua	Posti	Palvelun ominaisuudet, Odotukset, Tarpeet	Helppokäyttöisyys, Tekemisen helpottaminen, Ominaisuudet, Säästö
		Ongelma autottomana kaupunkilaisena on ollut jätteenpussien sijainti kauppakeskuksissa tms automatkan päässä. Usein kävelen ei jaksakaan kantaa erillistä nysäkkään vain viedä se kauemmas kierrätykseen. Oivallinen palvelu olisi jos se toimisi lähikauppojen yhteydessä	Saavutettavuus, autottomuus, sijainti, kantaminen	Palvelun ominaisuudet, Tarpeet, Odotukset, Tavat	Saavutettavuus, Helppokäyttöisyys, Tekemisen helpottaminen, Ominaisuudet
		Textiilikierrätys muille kuin myyntikelpoisille (Fida yms) on tosi hankalaa, koska keräyspisteitä on vähän. --	Saavutettavuus, määrä, tekstiilijätteen keräys	Palvelun ominaisuudet, Odotukset, Tarpeet	Ominaisuudet, Saavutettavuus
		Jotta tekstiilikuitu saadaan kiertoon, tulee sen keräyksestä tehdä helppoa kaikille. Kaupoissa on nykyään lajitteluseiniä ja paristoille keräyslaatikoita, ja ne ovat helpposti saatavilla. Vastaava idea tähän.	Saavutettavuus; tekstiilijätteen keräys	Tarpeet, Odotukset, Palvelun ominaisuudet	Ominaisuudet, Saavutettavuus, Tekemisen helpottaminen, Helppokäyttöisyys
		Asun maalla omakotitalossa, joten siksi taloyhtiö tai kortteli eivät ole minulle sopivia paikkoja kierrättää. Jos asuisin kaupungissa, ne olisivat hyviä	Sijainti, asumismuoto	Palvelun ominaisuudet, Tottumukset, Tarpeet	Ominaisuudet, Helppokäyttöisyys
		Pääasia itselle olisi, että uudelleen käytettävät ja roskiin menevät tekstiilit voisi viedä samaan paikkaan.	Sijainti, saavutettavuus, tekstiilijätteen keräys, UK-keräys	Palvelun ominaisuudet, Odotukset, Tarpeet	Ominaisuudet, Tekemisen helpottaminen, Helppokäyttöisyys
		Taloyhtiön pihassa oleva kierrätyspiste on siinä mielessä kätevä, että se on helppo ja lähellä. Valvomattomien keräyspisteiden ongelmana tosin ikävä kyllä on, että ihmiset saattavat heittää sekaan keräyspisteeseen kuulumatonta jätettä ja pilata kierrätettävää erää. Ratkaisussa tärkeää olisi kuitenkin helppo saavutettavuus, kierrätysjärjestelmän laadun takaaminen --	Sijainti, saavutettavuus, väärinkäytökset, ohjeistus,	Palvelun ominaisuudet, Odotukset, Tarpeet, Tottumukset, Tavat	Ominaisuudet, Saavutettavuus, Muotoilu, Riskin pienentäminen

Keräyspisteet	Keräyspisteet	Kritiikki / kysymys, asumismuoto	Palvelun ominaisuudet, Tottumukset	Ominaisuudet
Keräyspisteet	En asu taloyhtiössä	Kritiikki / kysymys, asumismuoto	Palvelun ominaisuudet, Tottumukset	Ominaisuudet
	Toimituksellisesti sopivin tuppaa olemaan yleensä lähin. Silti suhtaudun epäilevästi taloyhtiöiden, kortteli- ja Rinki-pisteiden paikkoihin. Jotkut toki osaa käyttää, mutta valitettavan paljon näkyy yhä, ettei osata lajitella sitäkään vähää. Lisäksi alkaa katoksista tila loppua...	Sijainti, (ohjeistus), Saavutettavuus, Väärinkäytökset, Kritiikki / kysymys	Palvelun ominaisuudet, Odotukset, Tottumukset, Tavat	Ominaisuudet, Saavutettavuus, Tekemisen helpottaminen, Riskin pienentäminen
	Helsingissä olen huomannut, että ilman autoa suurempien määrien kuljettaminen on ikävää ja, että monet tekstiilijätekeräykset (tai siis ne ei-lahjoitukseen menevät) sijaitsevat ostoskeskusten parkkihalleissa. Kätevää varmasti autoilijalle, kun voi heittää pussit takakonttiin.	Sijainti, saavutettavuus, autottomuus, tekstiilijätekeräys, Kantaminen	Palvelun ominaisuudet, Tarpeet, Odotukset, Muiden ihmisten mieltäpidet, Tavat	Ominaisuudet, Saavutettavuus, Tottumukset, Tavat, Tekemisen helpottaminen, Helppokäyttöisyys
	Tekstiilien kierrätyksen tulisi olla mahdollisimman kuluttajaystävällistä. Riippuu asuinpaikasta, mikä tekstiilijätteen kierrättämiselle on kuluttajalle kätevin, joten uskoisin, että olisi järkevintä, että tekstiilijätettä kerättäisiin mahdollisimman monissa paikoissa.	Saavutettavuus, sijainti, tekstiilijätekeräys	Palvelun ominaisuudet, Tarpeet, Odotukset,	Ominaisuudet, Saavutettavuus, Helppokäyttöisyys, Tekemisen helpottaminen
	Mielestäni tekstiilijätteen tai tekstiililajoitusten toimituspaikalla ei ole väliä, sillä on väliä että se on lähellä asutusta! Esim Porvoossa tällä hetkellä tekstiilijätettä voi viedä vain n. 3-4km päähän keskustasta. Asun siis kaupungin keskustassa, mutta minun pitäisi autolla tai bussilla viedä tekstiilijätteet erikseen. Keräyspaikat eivät ole millään tavalla normaalien kultureittien tai palvelujen lähellä. Jäteasemalla en ole koskaan käynyt, ja toinen keräyspiste sijaitsee automarketeilla, missä ei esim ole ollenkaan ruokakauppaa tai muuta päivittäin tai edes kuukausittain käyttämäni palvelua. Eli keräyspisteen sijainti ratkaisee, ei se, onko se posti, kauppa, uffi tai mikä vaan.	Sijainti, saavutettavuus, Tekstiilijätekeräys, UK-keräys	Palvelun ominaisuudet, Tarpeet, Odotukset, Tavat	Ominaisuudet, Saavutettavuus, Tekemisen helpottaminen, Helppokäyttöisyys
	-- Omalle reitilleni sopii, että tipautan pussin suoraan sisätiloissa olevaan keräyspisteeseen, joten en hyötynisi erillisestä pussista siinäkään mielessä. --	Kritiikki / kysymys	Palvelun ominaisuudet, Tottumukset, Tavat, Odotukset	Ominaisuudet, Saavutettavuus
	-- Toinen ongelma on kierrätyspisteiden löytäminen. Kaikkien eri tahojen pisteet pitää saada samalle kartalle.	Saavutettavuus	Palvelun ominaisuudet, Tarpeet, Odotukset	Ominaisuudet, Saavutettavuus, Tekemisen helpottaminen, Helppokäyttöisyys
	Itsellä ongelma on just kun käyttämättömiä on kertynyt niin paljon että niitä on useassa pussissa ja eri kuntoisina, että saisi kuskata eri paikkoihin. Se usean pussin raahaaminen ei houkuttele kun kulkee bussilla, ja siksi ne onkin lojuneet jo pari kuukautta makuuhuoneen lattialla.. Olisi mahtavaa jos tällainen keräys tulisi jokaiseen taloyhtiöön. Aiemmin oon aina nakannut rikkinaiset sukut jne vaan sekajätteeseen. Jotekin turhauttavaa on ollut etsiä kerääjien sivuilta tietoa että mikä heille nyt olisiikaan sopivanlainen vaate viedä. Tässä on siis paljon tietämättömyyttä ja omaa laiskuutta.	Saavutettavuus, motiivit, autottomuus, sijainti, ohjeistus, kantaminen	Palvelun ominaisuudet, Tarpeet, Tavat, Tottumukset, Odotukset	Ominaisuudet, Saavutettavuus, Tekemisen helpottaminen, Helppokäyttöisyys, Säästö
	Fidan tai Uffin konttien viereen jos saisi tekstiilijätteelle oman astian, niin olisin äärimmäisen onnellinen.	Sijainti, saavutettavuus	Palvelun ominaisuudet, Tarpeet, Odotukset	Ominaisuudet, Saavutettavuus, Tekemisen helpottaminen, Säästö
	Huomaan että mitä kauempana tekstiilijätteen keräyspiste on, sitä vaikeampaa on lähteä "erikseen" niitä kuljettamaan, siksi ostoskeskukset/Posti/muu vastaava on hyvä idea.	Sijainti, motiivit, saavutettavuus, Tekstiilijätekeräys	Palvelun ominaisuudet, Tottumukset, Odotukset, Tarpeet	Ominaisuudet, Saavutettavuus, Tekemisen helpottaminen, Säästö
	-- Pussin lähettely yksittäin tuottaa päästöjä -- Kierrätyspisteet voisivat sijaita paremmissa paikoissa (sisätiloissa esim kauppakeskukset) siten osa tekstiiliä uhkaavista tekijöistä voitaisiin sulkea pois. --	Kritiikki / kysymys, sijainti	Palvelun ominaisuudet, Tarpeet, Arvot, Odotukset	Ominaisuudet, Saavutettavuus, Säästö
	Ns. Valvonnalla varmasti estäisi myös väärinkäytöksiä. Nykyiset kierrätyspisteet tuntuvat olevan lähinnä kaatopaikkoja, jonne ihmiset dumpaavat aivan kaiken.	Väärinkäytökset	Palvelun ominaisuudet, Tottumukset, Odotukset	Ominaisuudet, Riskin pienentäminen
	Asumme omakotitalossa, joten taloyhtiön keräysloota ei ole vaihtoehto. Käytännössä kaikki lajiteltava joudutaan kuljettamaan eri keräyspaikkoihin autolla. Olisi kiva jos tämän kohdalla voisi yhdistää toimittamisen muuhun kulkemiseen	Asumismuoto, sijainti, saavutettavuus	Palvelun ominaisuudet, Tarpeet, Odotukset, Tavat	Ominaisuudet, Saavutettavuus, Tekemisen helpottaminen, Säästö
	Autottomalle parasta olisi, kun kierrätys onnistuisi lähellä.	Sijainti, saavutettavuus, autottomuus	Palvelun ominaisuudet, Tottumukset, Odotukset, Tarpeet	Ominaisuudet, Saavutettavuus, Tekemisen helpottaminen
	-- Luetellut palvelut sen sijaan (että esim. taloyhtiön keräykseen saisi viedä) on tosi hyviä.	Saavutettavuus	Palvelun ominaisuudet, Tarpeet	Ominaisuudet, Saavutettavuus, Tekemisen helpottaminen
	Kierrätyspisteet tulisi olla mahdollisimman helposti saavutettavissa, esim ruokakauppojen yhteydessä, jolloin ei tarvitse erikseen lähteä etsimään ja kuskallemaan	Saavutettavuus, sijainti	Palvelun ominaisuudet, Tarpeet, Tavat, Tottumukset	Ominaisuudet, Tekemisen helpottaminen, Saavutettavuus, Säästö
	Jos pusseja kerättäisiin ruokatoimitusten yhteydessä, niin asia saataisiin tyssästä elintarvikkeiden hygieniasäädöksiin. Sitten taas käyttökelpoisia tekstiilejä saatettaisiin varastaa, joko käyttöön tai myyntiin. Mutta näitä lieveilmiöitä ja ongelmiahan liittyy melkein aina asiaan. Tuskin näille pusseille mitään seurantakoodia tarvitaan. Ne pussit tulevat perille mitkä tulevat, ja se vain pitää hyväksyä että hävikkiä syntyy kaaviossa eri vaiheissa.	Kritiikki / kysymys, muut ongelmat	Palvelun ominaisuudet, Odotukset, Tottumukset	Ominaisuudet
	Kierrätyksen tulisi olla kuluttajalle mahdollisimman helppoa ja sen pitäisi pystyä yhdistämään vaivatta jo olemassa oleviin toimintoihin. Esim. Kaupassa tai taloyhtiönroskakotksella asioiden yhteyteen. Toki mahdollisimman monipuolinen palvelutoiminta eri vaihtoehtoilta tavoittaa parhaiten asiakkaat	Saavutettavuus, sijainti	Palvelun ominaisuudet, Tavat, Tottumukset, Odotukset, Tarpeet	Ominaisuudet, Saavutettavuus, Helppokäyttöisyys, Tekemisen helpottaminen
	-- tekstiilinkeräysjätepisteitä toivon lisää pian.	Saavutettavuus	Palvelun ominaisuudet, Tarpeet	Ominaisuudet, Saavutettavuus
	Keräyspisteissä pitäisi huomioida se etteivät tekstiilit mene sekaisin. Jäte ja kiertoon menevät siis.	Ohjeistus, tekstiilijätekeräys, UK-keräys	Palvelun ominaisuudet, Odotukset	Ominaisuudet, Riskin pienentäminen, Helppokäyttöisyys, Tekemisen helpottaminen
Taloyhtiössä/yrityksissä harvemmin on tilaa uusille keräysastioille, kun edellistenkin kanssa tekee tiukkaa (jos siis lajitellaan), kannatan tekstiilin keräyksen lisäämistä rinkiin pisteille.	Kritiikki / kysymys	Palvelun ominaisuudet, Tottumukset	Ominaisuudet	

Kattoteema	Keskeinen teema	Vastaus tai sen osa	Lisäteema/t	Palvelumuotoilun keskeiset elementit	Arvon muodostuksen elementit
Motiivit	Tieto ja ohjeistus	-- Lisäksi tähänkin keräykseen kelpaavan vs. sekajätteeksi menevän tekstiilin erottelu ei ole kovin helppoa	Esilajittelu, Tekstiilijäte, ohjeistus	Tarpeet, Tavat, Muiden ihmisten mielipiteet, Palvelun ominaisuudet	Helpokäyttöisyys, Ominaisuudet, Tekemisen helpottaminen
		Asiallista tietoa mikä kelpaa kierrätysmateriaaliksi.	Tekstiilijätekeräys, ohjeistus	Tarpeet, Odotukset, Palvelun ominaisuudet	Ominaisuudet, Tekemisen helpottaminen
		Tarvitaan kuluttajalle lisää informaatiota, mihin tekstiilit päätyvät. Se voisi myös motivoida kierrättämään. --	Määränpää, ohjeistus, tieto	Palvelun ominaisuudet, Odotukset, Tarpeet	Ominaisuudet, Riskin pienentäminen
		-- Voisiko samaan päästä ohjeistamalla kuluttajaa pakkaamisesta?	Kritiikki / kysymys, Muun pussin käyttö, Pakkaaminen, ohjeistus	Tavat, Odotukset	Tekemisen helpottaminen, Riskin pienentäminen
		Herää silti kysymys ihmisten innokkuudesta kierrättää..taloyhtiön sekajäte on aika ajoittain täynnä loppua, vaikka alueella on jo loppukeräystä. Turhauttavaa.	Tekstiilijätekeräys, ohjeistus, tieto	Palvelun ominaisuudet, Odotukset, Tavat, Tottumukset	Ominaisuudet, Saavutettavuus
		En tiedä, olisiko mielekkäämpää ohjata kuluttajia käyttämään tietynlaisia muovipusseja ja että ne kierrätettäisiin uusiksi pusseiksi muovipakkauksien kautta. --	Kritiikki / kysymys, Muun pussin käyttö, ohjeistus	Tavat, Tottumukset, Odotukset, Arvot, Palvelun ominaisuudet	Ominaisuudet, Tekemisen helpottaminen, Riskin pienentäminen, Säästö
		Tärkeämpää kuin pussit ja niiden keräyspisteet on tieto siitä, että tekstiilit menevät todella hyötykäyttöön, ei Afrikkaan tai kaatopaikalle/potettavaksi.	Kritiikki / kysymys, arvot, Tekstiilien vienti, tieto	Palvelun ominaisuudet, Arvot, Odotukset,	Ominaisuudet, Riskin pienentäminen
		Epäilykseni liittyvät lähinnä siihen, että kuluttajat tulevat todennäköisesti vielä pitkään laittamaan täysin kelvotonta tavaraa näihin keräyspisteisiin, riippumatta siitä, millaista pussia käytetään. Toivoisin siis huomattavasti lisää tietoa ja opastusta tekstiilien kierrättämiseen	Kritiikki / kysymys, Väärinkäytökset, tieto	Tavat, Tottumukset, Odotukset, Palvelun ominaisuudet	Ominaisuudet, Tekemisen helpottaminen, Riskin pienentäminen
		Suurin ongelma tekstiilien kierrätyksessä on ihmisten erilaiset käsitykset siitä mikä on jätettä ja mikä kierrätyskelpoista. Ihmiset tarvitsevat selkeät ohjeet, joiden mukaan toimia.	Esilajittelu, Tekstiilijäte, Lahjoitukset, ohjeistus, tieto	Tavat, Tottumukset, Odotukset, Palvelun ominaisuudet	Ominaisuudet, Tekemisen helpottaminen, Riskin pienentäminen
		Jotta homma toimii, pitää olla selkeät ohjeet itse pussissa ja tieto mitä sinne saa laittaa.	Muut ominaisuudet, ohjeistus	Tarpeet, Odotukset, Palvelun ominaisuudet	Tekemisen helpottaminen, Riskin pienentäminen, Ominaisuudet, Saavutettavuus, Tekemisen helpottaminen, Riskin pienentäminen, Ominaisuudet
		Itse pussi ei mielestäni ole oleellisin vaan ohjeet ja tiedot mihin voi jättää minkäkinlaista tekstiiliä.	Kritiikki / kysymys, Tekstiilijätekeräys, UK-keräys, ohjeistus	Tarpeet, Odotukset, Palvelun ominaisuudet	Ominaisuudet
		Olisi tärkeää saada helpot ohjeet mahdollisimman nopealla aikataululla	Saavutettavuus, aikataulu, ohjeistus	Tarpeet, Odotukset, Palvelun ominaisuudet	Helpokäyttöisyys, Ominaisuudet, Tekemisen helpottaminen, Saavutettavuus
		Miten voi seurata missä noudatetaan lakia ja keräys alkanut vuoden alusta?	Kritiikki / kysymys, Tekstiilijätekeräys, UK-keräys, tieto, ohjeistus	Tarpeet, Tavat, Palvelun ominaisuudet	Saavutettavuus, Ominaisuudet
		-- Miksi tuottaa uutta turhaa tuotetta kun voitaisiin kuluttajia opettamalla saada tuloksia aikaan ihan perusmuovipusseja käyttämällä? --	Kritiikki / kysymys, Muun pussin käyttö, ohjeistus	Arvot, Odotukset, Tavat, Tottumukset	Säästö, Riskin pienentäminen
		-- Koko uusi keräyslaki oli ihan mennyt multa ohi. --	Tekstiilijätekeräys, tieto, ohjeistus	Tavat, Palvelun ominaisuudet	Saavutettavuus, Ominaisuudet
	Kuluttajille täytyy varmasti väentää rautalangasta vielä pitkään mikä ero on tekstiilijätteellä sekä käyttökelpoisella lahjoitettavalla poistotekstiilillä.	Tekstiilijäte, Lahjoitukset, ohjeistus	Tavat, Tottumukset, Palvelun ominaisuudet	Tekemisen helpottaminen, Riskin pienentäminen; ominaisuudet	
	-- Muutenkin pohdituttaa kannattaako kiertoon laittaa kerralla isompi määrä ja odottaa pussin täyttymistä vai laittaa pienempiä määriä useammin. Lisäksi heikko tietämys mitä voidaan hyödyntää ja mitä se vaatii vähentää omaa motivaatiota lajitella ja laittaa tekstiilejä kiertoon.	Esilajittelu, Tekstiilijäte, Lahjoitukset, tieto, ohjeistus	Tavat, Tottumukset, Muiden ihmisten mielipiteet, Tarpeet, Palvelun ominaisuudet	Ominaisuudet, Tekemisen helpottaminen, Riskin pienentäminen	
	Teen jonkun verran vaatteita itse ja kangasleikkujäte on vaikeaa kierrättää (ellei se ole 100% puuvillaa). Pieni silppu ei kelpaa kenellekään.	Muu lajittelu, ohjeistus, muut ongelmat	Tarpeet, Tavat, Tottumukset, Odotukset, Palvelun ominaisuudet	Ominaisuudet, Tekemisen helpottaminen	
	Eettiset arvot	Koen myös vaateleikkien vaatekierrätykset epäluotettavina ja luotettavimmat tahot ovat kauempana keskustasta.	Vaateleikkien keräykset, Saavutettavuus, Luottamus	Palvelun ominaisuudet, Arvot, Odotukset, Tavat	Ominaisuudet, Saavutettavuus, Brändi, Riskin pienentäminen
		Uutinen tekstiilijätteen myynnistä kolmansissa maissa on vaikuttanut kierrätykseni heikentävästi, yritän kuitenkin viedä vaatteet niitä tarvitseville paikallisesti enkä vie roskiin.	Tekstiilien vienti, Tekstiilijäte	Palvelun ominaisuudet, Arvot, Odotukset, Tavat	Ominaisuudet, Riskin pienentäminen
Vaatelahjoitusten viemisestä ulkomaille tai käsittelystä Suomen sisällä olisi mukava saada lisätietoa. Onko ympäristöystävällisintä hoitaa omat "vaateatoksensa" Suomessa, jossa kulutus on aiheutettu vai hyötyisivätkö kriisitilanteissa myös ulkomaat esim eteenpäin luovutetuista lastenvaateista, peitoista ym. Tuohon kysymykseen ei varmaan ole absoluuttista totuutta		Ohjeistus, ympäristövaikutukset, tekstiilien vienti	Arvot, Tarpeet, Odotukset, Palvelun ominaisuudet	Ominaisuudet, Riskin pienentäminen	
Tekstiilijätteen laittaminen sekajätteeseen tuntuu pahalta, toibottavasti sitäkin pääsee kunnolla kierrättämään.		Tekstiilijäte	Arvot, Tavat, Tottumukset, Tarpeet	Ominaisuudet, Tekemisen helpottaminen, Säästö	
Kohtaan 8. Ei ole välttämätöntä lajitella Suomessa, mutta esim EU:n ulkopuolelle ei pitäisi viedä.		Tekstiilien vienti	Arvot, Odotukset, Palvelun Ominaisuudet	Ominaisuudet, Riskin pienentäminen	
Vastasin, että tekstiilijätteen lähin kierrätyspaikka on yli 10km päässä (siellä lähin jäteasema), koska en vie enää tekstiilejä vaatekauppoihin, koska en luota siihen, että kierrättävät ne oikein.		Vaateleikkien keräykset, Saavutettavuus, Luottamus	Palvelun ominaisuudet, Arvot, Odotukset, Tavat	Ominaisuudet, Saavutettavuus, Brändi, Riskin pienentäminen	
Ehdottomasti haluaisin saada omat tekstiilini jatkossa paremmin kierrätettyä! Kierrätystekstiilien vieminen ulkomaille ei ole ongelmatonta, siksi vastasin, että kaikki tekstiili pitäisi käsitellä maan rajojen sisällä. Tärkeintä on kuitenkin, että tekstiili saadaan kiertoon eettisesti, rajoilla ei sikäli ole merkitystä.		Saavutettavuus	Tarpeet, Arvot, Odotukset	Ominaisuudet, Tekemisen helpottaminen, Säästö	
	Tekstiilien vienti	Palvelun ominaisuudet, Arvot, Odotukset	Ominaisuudet, Riskin pienentäminen		

Keskeinen teema	Vastaus tai sen osa	Lisäteema/t	Keskeiset elementit	Arvon muodostuksen elementit
Kritiikki ja kysymykset	Kunnallisesta jätetuollosta katsoessa poistotekstiilien keräyksen haasteet ovat tällä hetkellä muualla kuin keräyksen tuotavien tekstiilien pakkaamisessa. Tässä voi tulla paikallisia eroja. En aivan vielä saanut kiinni siitä, miten tämä pussi helpottaa asukasta. Poistotekstiilien keräys on nyt hauraassa vaiheessa, kun termistöä pyritään tekemään tutuksi asukkailla kautta maan. Kunnalliset jätetuolitoimet ovat keräyksestä vastuussa ja päättäneet yhteistuumin käytettävät termit. Voisiko niitä käyttää myös tässä yhteydessä? Kattojärjestö Suomen Kiertovoima ry. varmasti auttaa. Termien vaihtelu voi olla turhauttavaa asukkailla. Yhteinen tavoite kaiketi on lisätä tietoutta ja pyrkiä saamaan kukin kerätty tekstiili sille parhaaseen käyttöön tai käsitteeseen. Hienoa, että olet kiinnostunut tästä aiheesta!	Termistö, Tekstiilijätekeräys, Pakkaaminen	Palvelun ominaisuudet, Tarpeet	Ominaisuudet, Helppokäyttöisyys
	Pussin myötä tulisi olla jotain lisäarvoa, joka kannustaa kierrätykseen. Itse jo kierrätän "oikein", joten en koe motivaatioita lähteä k-pussin matkaan.	Lisäarvo, Tekstiilikierrätyspussi, Muun pussin käyttö	Tarpeet, Tottumukset, Tavat, Odotukset	Ominaisuudet
	En oikein saanut kiinni, miten tämä erillinen pussi eroaa siitä, että nyt pakkaan esim. ostokassiin jätetekstiilit ja vien keräykseen. Mitä lisäarvoa maksullinen pussi tuo?	Lisäarvo, Hinta, Tekstiilikierrätyspussi, Muun pussin käyttö, Pakkaaminen	Tarpeet, Tottumukset, Tavat, Odotukset, Hinta	Ominaisuudet, Hinta
	Melkein pitäisi pystyä takaamaan lajittelun riittävä puhtaus, vaikka astioita käyttäisi myös idiotti, ettei koko erä mene pilalle. Itse olen pärjännyt ihan kaupan muovipussilla, tiukkaan solmuun vaan.	Muun pussin käyttö, Pakkaaminen	Odotukset, Tavat, Palvelun ominaisuudet, Tottumukset, Tarpeet	Ominaisuudet, Riskin pienentäminen
	Kuinka ekologisia pussien valmistus on ja tuovatko ne hyötyä kuluttajille jotka hyödyntävät sisätiloissa sijaitsevia pisteitä?	Ympäristövaikutukset	Palvelun ominaisuudet, Arvot, Muiden ihmisten mielipiteet, Odotukset	Ominaisuudet
	Normaali kaupan muovipussi ajaa asian silloin kun se on ehjä ja puhdas, eikä sitä pakkaa liian täyteen.	Muun pussin käyttö, Pakkaaminen	Tarpeet, Tottumukset, Tavat, Odotukset	Ominaisuudet
	Mietin kenelle pussi tuo lisäarvoa? Ympäristölle toki, mutta suurin hyöty tekstiilijätteen hyödyntäjällä.	Lisäarvo, ympäristövaikutukset	Palvelun ominaisuudet, Arvot, Muiden ihmisten mielipiteet, Odotukset	Ominaisuudet, "Brändi"
	Minusta tämä tuote on turha. Tämä vaatii uusia resursseja.	Ympäristövaikutukset	Arvot, Tarpeet, Odotukset	Ominaisuudet
	Kiinnostava ajatus, mutta ei kovin tarpeellinen. Muovia on jo muutenkin tarpeeksi ja kaikilla kotona jotain muovipusseja (en itse niitä juuri koskaan kaupasta ota tai muuten osta, mutta silti kertyy).	Muovin käyttö, muun pussin käyttö	Tarpeet, Arvot, Tavat, Tottumukset, Odotukset	Ominaisuudet
	Mielestäni tässäkin kierrätysasiassa on kyse vähän kuin "hyväntekevyydestä", paitsi ihminen itse ei saa tästä mitään vastineeksi taikka hyödy silmin nähdessä joten on vaikea saada ihmisiä liikkeelle.	Motivaatio	Palvelun ominaisuudet, Odotukset, Tottumukset	Ominaisuudet
	Itselläni tulee niin vähän tekstiilijätettä, että erillinen pussi kuulostaa hieman turhulta. Luultavasti pussi ehtisi kadota jonnekin ennen kuin se näkisi käyttöä. Paljon vaatteita ostavalle ratkaisu olisi varmasti kätevä, etenkin jos Tämä tekstiilin kierrätyksen kuntoon laittami en on välttämätöntä. Mutta miksi uusi pussi? Miksi ei jätessäki tai suljettava roskapussi monikäyttöinen tms?	Saavutettavuus, Säilyvyys arjessa	Tarpeet, Odotukset, Tavat, Palvelun ominaisuudet	Ominaisuudet, Helppokäyttöisyys, Tekemisen helpottaminen
	Hankitaanko pussi kun tarve ilmenee vai valmiiksi kotiin ja vähitellen täytetään?	Muun pussin käyttö, Pakkaaminen	Tarpeet, Odotukset, Tavat, Palvelun ominaisuudet	Ominaisuudet, Riskin pienentäminen
	-- Lisäksi tekstiilijätettä syntyy oletettavasti usein kerralla suht paljon, mutta harvoin. Tällöin yksi pussi ei riitä, eikä kuluttaja välttämättä osaa arvioida, tarvitseeko hän 5 vai 7 pussia. Jos pusseja on liikaa ja seuraava tarve on 3 v kuluttua, hilloaako kuluttaja pusseja koko tämän ajan?--	Muu kysymys	Palvelun ominaisuudet	Ominaisuudet, Helppokäyttöisyys
		Tekstiilijäte, pakkaaminen	Palvelun ominaisuudet, Tottumukset, Tavat, Muut ongelmat	Ominaisuudet, Helppokäyttöisyys, Riskin pienentäminen
Muut ideat ja ehdotukset	Tekstiilien kierrätykseen voitaisiin leipoa pullopanattia vastaava järjestelmä. Vaatteen paino esim 1€/kg lisähintaa minkä saa kun palauttaa automaattiin	Pantti	Palvelun ominaisuudet, Hinta	Ominaisuudet, Riskin pienentäminen, Hinta
	Jos tekstiileihin voisi tehdä panttimaksun palautuspullojen tapaan, niin se saattaisi saada kierrätyksen liikkeelle. Erittäin ongelmallinen ratkaista käytännön toteutuksen kannalta, mutta jos on halua, niin löytyy keinot.	Pantti	Palvelun ominaisuudet, Odotukset, Tottumukset, Tavat, Hinta	Ominaisuudet, Riskin pienentäminen, Hinta
	Olisi myös mahtavaa että ne yritykset joilla on tekstiilikeräys laatikot myymälöissä ostaisivat yritykselle näitä tekstiilipusseja, sillä mielestäni on yrityksen vastuulla että tuotteet säilyisivät kuivana kuljetuksessa.	Tuottajavastuu	Palvelun ominaisuudet, Odotukset, Arvot	Ominaisuudet, Tuoteräätälöinti,
	-- toivottavasti tähän saadaan niin julkiset kuin kaupallisetkin toimijat mukaan.	Tuottajavastuu	Palvelun ominaisuudet, Odotukset	Ominaisuudet
	Kierrätyksen pitäisi kuulua vaatteita myyvien kauppojen yritys vastuuseen.	Tuottajavastuu	Palvelun ominaisuudet, Arvot	Ominaisuudet
	Voisiko vaatekauppojen ostokassit olla erityisesti suunnattuja tekstiilien kierrätyspusseja?	Ostokassi	Palvelun ominaisuudet	Ominaisuudet, Tuoteräätälöinti,
	-- Toivoisin myös, että Suomessa olisi enemmän toimijoita, jotka vastaanottaisivat pikkuvikaista vaatetta ja korjaisivat tai uudistaisivat niitä uudelleenmyyntiin.	Korjauspalvelu ja jälleenmyynti	Palvelun ominaisuudet, Tarpeet, Odotukset	Ominaisuudet, Tekemisen helpottaminen
	Samaten olisi kuluttajana valmis myös käsittelemään tekstiilejä puretumpan muotoon sen kierrätystä varten.	Esikäsittely	Palvelun ominaisuudet, Tavat	Ominaisuudet
	Tämä olisi tarpeellinen! Mielestäni vaatekupuilla kuuluisi olla jonkinlainen vastuu tämän järjestämisessä/mahdollistamisessa, kun ne kerta esim. pikamuotia ihmisille tuputtavat ja ovat näin perusteellinen osa	Tuottajavastuu	Palvelun ominaisuudet, Arvot, Odotukset, Tarpeet	Ominaisuudet, Tekemisen helpottaminen

LIITE 12 - Kuluttajakyselyn kysymyksessä 16 ilmenneet keskeiset teemat ja lisäteemat

Kaikki kysymyksessä 16 ilmenneet keskeiset teemat ja lisäteemat		
Teema	n/0	%-osuus
Kritiikki / kysymys	71	37 %
Hinta	58	30 %
Saavutettavuus	58	30 %
Motiivit	36	19 %
Tekstiilikierrätyspussin uudelleenkäyttö	35	18 %
Ohjeistus	23	12 %
Ilmainen	21	11 %
Sijainti	17	9 %
Pantti	15	8 %
Tekstiilijätekeräys	14	7 %
Ympäristövaikutukset	14	7 %
Kytkeykauppa/kylkiäinen	13	7 %
Tuottajavastuu	11	6 %
Muun pussin käyttö	11	6 %
Muut ominaisuudet	11	6 %
Muovin käyttö	11	6 %
Pussin koko	10	5 %
Pakkaaminen	9	5 %
Tekstiilijäte	10	5 %
Tieto	8	4 %
Tekstiilikierrätyspussin ulkonäkö	8	4 %
Kestävyys	7	4 %
Väärinkäytökset	7	4 %
Ostokassi tekstiilikierrätyspussina	7	4 %
Kierrätysmateriaali	6	3 %
Tekstiilikierrätyspussin kierrätys	6	3 %
Tekstiililahjoitukset	5	3 %
Asumismuoto	5	3 %
Uudelleenkäyttöävaran keräys	5	3 %
Palveluun liittymismaksu	4	2 %
Esilajittelu	4	2 %
Autottomuus	4	2 %
Tekstiilien vienti ulkomaille	4	2 %
Kantaminen	4	2 %
Säilyvyys arjessa	3	2 %
Lisäarvo	3	2 %
Muut ongelmat	2	1 %
Vaateliikkeiden keräykset	2	1 %
Luottamus	2	1 %
Tekstiilikierrätyspussi	2	1 %
Kunnan vastuu	1	0,5 %
Verkkokauppa	1	0,5 %
Biohajoava materiaali	1	0,5 %
Posti	1	0,5 %
Määrä	1	0,5 %
Määränpää	1	0,5 %
Muu lajittelu	1	0,5 %
Aikataulu	1	0,5 %
Termistö	1	0,5 %
Muu kysymys	1	0,5 %
Korjauspalvelu & jälleenm.	1	0,5 %
Esikäsittely	1	0,5 %

LIITE 13 - Tekstiililajittelijoiden kyselyn kysymys 10 tulleet vastaukset jaettuna teemoihin ja merkitty arvon elementit

Tekstiililajittelijat: kysymys nro. 10 - Mitä haluaisit nykyisiin ohjeisiin lisätä?

Keskeinen teema	Vastaus tai sen osa	Palvelumuotoilun keskeiset elementit	Arvon muodostuksen elementit
Selkeys	selkeys	Palvelun ominaisuudet	Tekemisen helpottaminen, riskin pienentäminen, saavutettavuus
	Selkeästi selitetty ero tekstiilijätteen ja vielä käyttökelpoisen tekstiilin välillä.	Palvelun ominaisuudet	Tekemisen helpottaminen, riskin pienentäminen, saavutettavuus
	"POISTOTEKSTIILI" on perussanoitusta tekstiilikierätyksessä ja se ei toimi, koskapa sana "POISTO" ymmärretään niin, että kaikki mahdollinen alushousuista, tennissukista, kertakäyttösukkiksista ja navettakampeista on laitettava POISTOON	Palvelun ominaisuudet, tottumukset, Muiden ihmisten mielipiteet	Riskin pienentäminen, saavutettavuus
	On hienoa että suunnitteilla on valmiita pakkauksia. Se antaisi mahdollisuuden lahjoittajan helpompaan tapaan lahjoittaa, jos itse pakkauksessa on selkeät ohjeet, mielellään kuvien kera.	Palvelun ominaisuudet, tarpeet	Tekemisen helpottaminen, riskin pienentäminen, saavutettavuus, Muotoilu
Millainen tekstiili on sopivaa uudelleen käytettäväksi	Enemmän pitäisi tiedottaa, millaista vaatetta kannattaa meille lahjoittaa	Palvelun ominaisuudet,	Saavutettavuus, Riskin pienentäminen, Säästö,
	lisää infoa siitä mitä voi lahjoittaa ja missä kunnossa	Palvelun ominaisuudet,	Saavutettavuus, Riskin pienentäminen, Ominaisuudet
	esimerkkejä siitä mikä on ehjä ja puhdas koska käsite on jokaisella omanlaisensa.	Palvelun ominaisuudet, tottumukset	Saavutettavuus, Säästö, Ominaisuudet
	– Olisi tärkeää painottaa esim. sitä, että pistetään kiertoon sellaista tekstiiliä, minkä itse olisimme valmiita ostamaan käytettynä.	Palvelun ominaisuudet, tottumukset, tavat, Muiden ihmisten	Saavutettavuus, Riskin pienentäminen, Ominaisuudet
Mitkä ei kuulu keräyksiin	MITKÄ LAITETAAN SUORAAN ROSKIIN, EIKÄ VOI KIERRÄTTÄÄ	Tarpeet, Odotukset	Tekemisen helpottaminen, Säästö
	Kenties esimerkkejä siitä mitä lajitteluun tulee sellaista mitä ei pitäisi lahjoittaa ylipäättäen. esim. kuntonsa puolesta	Tarpeet, Odotukset	Tekemisen helpottaminen, Ominaisuudet
	Tarkennus pilallisten osalta	Tarpeet, Odotukset	Riskin pienentäminen, Säästö, Tekemisen helpottaminen
Ohjeiden toisto ja markkinointi	Usein parhaatkin ohjeet unohtuu, kun kiireessä pakataan pois meneviä.	Odotukset	Tekemisen helpottaminen, Palvelun ominaisuudet
	Lajitteluohjeita tulee kuitenkin toistaa. Viestintä kuluttajille on erittäin tärkeää.	Tarpeet, Odotukset	Tekemisen helpottaminen, Riskin pienentäminen, saavutettavuus
	Niitä pitää enemmän markkinoida. Menee aikaa, että ihmiset oppivat ja tietävät.	Muiden ihmisten mielipiteet,	Saavutettavuus, Tekemisen helpottaminen
	ohjeet sinällään riittävät mutta niitä pitäisi mainostaa enemmän joka puolella.	Palvelun ominaisuudet	Saavutettavuus, Tekemisen helpottaminen

LIITE 14 - Tekstiililajittelijoiden kysymys 11 tulleet vastaukset jaettuna teemoihin ja merkitty arvon elementit

Tekstiililajittelijat: kysymys nro. 11 - Jos saisit antaa ohjeen (1-3 asiaa)

Keskeinen teema	Alateema	Vastaus tai sen osa	Palveluotoilun keskeiset elementit	Arvon muodostuksen elementit
Tekstiilin puhatus ja kunto	Tekstiilijäte	Keräykseen kuuluvat puhtaata, kuivata ja rikkiäiset tekstiilit.	Tarpeet, odotukset	Riskin pienentäminen, Säästö
		Poistotekstiilin pitäisi olla puhdasta ja kuivaa. Rikkiäisyys/loppuunkulunut on poistokelpoista. – Tekstiilit tulisi tulla puhtaita, ei suoraan käytöstä keräykseen. Pintyneitä tahroja saa olla, mutta ei eritteitä (esim. veri).	Tarpeet, odotukset	Riskin pienentäminen, Säästö
		Puhtaita tekstiilejä, jollaisia itsekin ostaisit käytettynä joko peruskäyttötexstiiliksi tai tekstiilimateriaaliksi,--	Tarpeet, Odotukset, Tottumukset	Tekemisen helpottaminen, Säästö
	Tekstiililajitukset	Pese vaatteet ja poista niistä tahrat--	Tarpeet, Tavat, Odotukset	Tekemisen helpottaminen, Riskin pienentäminen, Säästö
		LAHJOITA PUHTAITA JA EHIÄ TEKSTIILEJÄ	Tarpeet,	Riskin pienentäminen, Säästö
		Tekstiilin tulee olla puhdas. Mieti, ostaisitko itse ko. tuotteen käytettynä.	Tarpeet, Odotukset, Tottumukset, Tavat	Tekemisen helpottaminen, Säästö
		puhdasta, ehjää, hyväkuntoista	Tarpeet, Odotukset	Tekemisen helpottaminen, Säästö
	Yleisesti	vain puhtaita tekstiilejä ,kiitos--	Tarpeet, Odotukset	Riskin pienentäminen, Säästö
		varmasti samat kuin yleiset lajitteluohjeet, vain ehjää ja puhdasta	Tarpeet, Odotukset	Riskin pienentäminen, Säästö
		Kuivia ja puhtaita tekstiilejä	Tarpeet, Odotukset	Riskin pienentäminen, Säästö
Mitkä eivät kuulu keräyksiin	Ei alusvaatteita, ei kenkiä eikä laukkuja.	Tarpeet, Odotukset	Riskin pienentäminen	
	Hygieniasystä alusvaatteet ja sukat eivät kuulu keräykseen.	Tarpeet, Odotukset, Palvelun ominaisuudet	Riskin pienentäminen, Ominaisuudet	
	Tekstiileräykseen kuuluu vain tekstiili, ei kengät, laukut ym. Lajitteluohjeissa on myös mainittuna mm. alusvaatteet, sukat, sidetarpeet ja matonkuteet eivät kuulu keräykseen.	Tarpeet, Odotukset, Palvelun ominaisuudet	Riskin pienentäminen, Ominaisuudet	
	keräystekstiiliin eivät kuulu alusvaatteet ja sukat	Tarpeet, Odotukset, Palvelun ominaisuudet	Riskin pienentäminen, Ominaisuudet	
	Selkeästi mitkä ei kuulu poistotekstiilikieräykseen.	Tarpeet, Odotukset, Palvelun ominaisuudet	Tekemisen helpottaminen, Säästö, Ominaisuudet	
	ainoastaan tekstiilejä, ei muita tuotteita	Tarpeet, odotukset	Tekemisen helpottaminen, Säästö, Ominaisuudet	
	Poistotekstiili on materiaaliltaan kangasta: ei muovia, metallia, paperia, esineitä, kenkiä, laukkuja.	Tarpeet, Odotukset, Palvelun ominaisuudet	Tekemisen helpottaminen, Säästö, Ominaisuudet	
	RIKKINÄISET KENGÄT ROSKIIN	Odotukset, Tavat	Säästö	
	KÄYTETYT SUKAT, PIKKARIT JA RINTSIKAT ROSKIIN	Odotukset, Tavat	Säästö, Riskin pienentäminen	
	Ei alusvaatteita, kimalteita, vanuja	Tarpeet, Odotukset, Palvelun ominaisuudet	Säästö, Riskin pienentäminen, Ominaisuudet	
Pakkaaminen	– Jotta raaka-aine on hyödynnettävissä tulee myös pakkauksen olla puhdas ja kuiva.--	Tarpeet, Odotukset, Palvelun ominaisuudet	Tekemisen helpottaminen, Riskin pienentäminen, Säästö	
	Loppuun kuluneet ja uudelleenkäyttöön kelpaamattomat ilmatiivissä paketissa.	Tarpeet, Odotukset, Palvelun ominaisuudet	Ominaisuudet, Riskin pienentäminen	
	– pakattuna tiiviisti ehjään pussiin, laatikkoon tms.--	Tarpeet, Odotukset, Palvelun ominaisuudet	Riskin pienentäminen, Ominaisuudet	
	Pakkaa tekstiilit hyvin suljettuun ja kuivaan esim muovipussiin.	Tarpeet, Odotukset, Palvelun	Riskin pienentäminen, Ominaisuudet	
	– huomioithan tämän pakkauksen ohjeet	Odotukset, Palvelun ominaisuudet	Ominaisuudet, muotoilu	
	vaatteet ja kengät eri pakkauksiin, kiitos.	Tarpeet, Odotukset	Tekemisen helpottaminen	
Muut ohjeet	– pakattuna tiiviiseen pussiin tai säkkiin. --	Tarpeet, Odotukset, Palvelun ominaisuudet	Ominaisuudet, Riskin pienentäminen	
	lajittele jo kotona liikaiset, pilaantuneet, aarteet erilleen	Tarpeet, Odotukset, Palvelun ominaisuudet	Riskin pienentäminen, Säästö	
	Jos ette itse ostaisi vaatetta/tekstiiliä, jonka aiotte lahjoittaa, käytettynä kirpputorilta sen kuntoisena kuin se on, se kuuluu sekajätteeseen.	Odotukset, Tottumukset	Tekemisen helpottaminen, Säästö	
Tekstiilien säilytys	Vaatteet oikeinpäin, ei nurinpäin. Viikkaa vaatteet.	Tarpeet, odotukset	Tekemisen helpottaminen	
	– Ei vintillä tai autotallissa ym. säilytettynä. Eikä ötökkäisiä elinoloheuteissa säilytettyinä.	Odotukset	Riskin pienentäminen, Säästö	
	Säilössä (ullakolla, kellarissa ym.) olleet tekstiilit kannattaisi tarkistaa hyvin, koska siellä ne menevät herkästi pilalle. Mitä vanhempi ja mitä kauemmin se on ollut säilössä sen todennäköisemmin tekstiili on pilalla.	Odotukset, Tottumukset	Tekemisen helpottaminen, Riskin pienentäminen, Säästö	
-- Ei mitään perikuntasäkkejä suoraan ullakolta kierrätäkseen!	Odotukset	Riskin pienentäminen, Säästö		

LIITE 15 - Tekstiililajittelijoiden kysymys 16 tulleet vastaukset jaettuna teemoihin ja merkitty arvon elementit

Tekstiililajittelijat: kysymys nro. 16 - Muut ideat ja ajatukset			
Kategoria	Vastaus tai sen osa	Palvelumuotoilun keskeiset elementit	Arvon muodostuksen elementit
Pilaantuneet ja keräykseen epäsojivat tekstiilit	Pilallisten tekstiilien määrä vaihtelee erien välillä suuresti. Tästä johtuen on mahdollista, että joinakin kuukausina arvioitu pilallisten tekstiilien määrä ylittyy.	Palvelun ominaisuudet, Odotukset	Riskin pienentäminen
	Käsittämätöntä on likaisen ja rikkinaisen vaateen määrä! Varsinkin likaiset alusvaatteet ja sukat. En tiedä miten ihmiset saisi käsittämään, että niistä on vain vaivaa hyväntekeväisyysjärjestölle.	Palvelun ominaisuudet, Odotukset, Muiden ihmisten mielipiteet, Tavat	Saavutettavuus, Tekemisen helpottaminen, Riskin pienentäminen
	En ollut aivan varma tarkoitetttiinko alun kysymyksessä vain täysin pilaantunutta (märkä, homeinen tms) vaatetta vai yleensä myymälään kelpaamatonta (ei ole meille myytävää, mutta menee eteenpäin)	Palvelun ominaisuudet	
Ideat	Olisihan se kiva lisä, että tekstiilit tulisivat aina oikeinpäin eikä ollenkaan nurinpäin. Me joudumme kääntämään aina tekstiilit oikeinpäin uudelleenkäytön varmistamiseksi ja materiaalitason eri jakeet sisältävät eri kriteereitä milloin saa olla printtiä, nappeja ym. ja milloin ei. Ja nämä kaikki voi varmistaa vain tekstiilin oikealta puolelta. :)	Tarpeet, Odotukset, Tavat, Palvelun ominaisuudet	Tekemisen helpottaminen, Säästö
	Ohjeet pitää olla todella selkeästi ja isolla!	Palvelun ominaisuudet, Tarpeet	Saavutettavuus, Muotoilu
	Tietoisuus lajitteluun kuulumattomasta tavarasta sanoin ja kuvin. Kuvallisia esimerkkejä rikkinaisista ja tahraisista	Palvelun ominaisuudet, Tarpeet, Odotukset	Saavutettavuus, Tekemisen helpottaminen, Säästö
	NÄYTTÄVÄ KAMPANJA MITÄ KANNATTAA LAHJOITTAA HYVÄNTEKEVÄISYYTEEN. NÄYTTÄVÄ KAMPANJA MYÖS SIITÄ, MITÄ TEKSTIILIJÄTTEESEEN JA MISSÄ ON TEKSTIILIJÄTE PISTEET.	Palvelun ominaisuudet, Odotukset,	Saavutettavuus,
	Oma kokemus puoltaa sitä, että huumorin varjolla saa asioita, käytäntöjä, toimintoja suuren yleisön mieleen tallennettua tehokkaasti - tehokkaammin kuin pelkällä tiedottavalla uutisoinnilla.	Palvelun ominaisuudet, Tottumukset, Tavat, Arvot	Ominaisuudet
Tekstiilikierätyssuunnitelmien liittyvät huomiot	Värikoodaus on hieno ajatus, mietin että kuinka moni lahjoittaja kuitenkaan todella paneutuu siihen. Tuleeko lajittelussa ongelma että sisältääkö tämä pussi tähän koodattua tuotetta vai jotain ihan muuta. Ehkä osittain läpinäkyvä pakkaus toimisi. Muutoin ajatus valmiista pakkauksesta on todella hyvä ja ajankohtainen ja sen helppo saatavuus tärkeää.	Tarpeet, Muiden ihmisten mielipiteet, Tavat, Tottumukset, Odotukset, Palvelun ominaisuudet	Tuoteräätälöinti, Saavutettavuus, Tekemisen helpottaminen, Helppokäyttöisyys, Riskin pienentäminen, Muotoilu
	- Kuluttajille tulisi saada ymmärrettäväksi jako kierrätettävien ja poistotekstiilien välille niin, että hän ymmärtää minkä tyyppinen sillä hetkellä hänen tekemänsä lahjoitus on. Ehkä pakkauksessa voisi olla liitteenä selitys tästä, ellei tätä infoa paineta pakkaukseen.--	Tarpeet, Palvelun ominaisuudet, Muiden ihmisten mielipiteet	Saavutettavuus, Tekemisen helpottaminen, Helppokäyttöisyys, Säästö, Ominaisuudet, Riskin pienentäminen